



Aulica vita, et opposita huic vita privata : a diversis tum veteribus tum recentioribus autoribus luculenter descripta ...

<https://hdl.handle.net/1874/388942>

AVLICA VITA,

Et opposita huic

VITA PRIVATA;

A DIVERSIS TVM VETE-
RIBVS TVM RECENTIORIBVS

Autoribus luculenter descripta,

vt proxima indicabit pa-
gella.

Cum INDICE locupletissimo.

NVNC PRIMVM IN HOC EN-

chiridion collecta, atq; in lu-
cem edita,

A B

HENRICO PETREO HERDE-

siano, Scholæ Francofurtensis ad

Mænum Rectore.



CVM PRIVILEGIO CAESAR.

Francofurti ad Mænum.

Anno M. D. LXXVII.

AVILICA VITA

Proprietatis

VITA PRIVATA

A DIVERSIS ET VITIS

ET VITIS ET VITIS

Admodum Reverendissimi

Patris et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

ET PRIMUM IN HOC

et Praesidis

et Praesidis

AD HOC PERTINENT

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

et Praesidis

IN HOC LIBRO
continentur.

I. Aeneae Syluij, postea Pij II.
Pont. Max. De Miseriis
Curialium, Epistola. An-
no 1445.

II. Ulrici Hutteni Dialo-
gus de Vita Aulica. An-
no 1518.

III. Luciani Samosatensis
Declamatio de ijs, qui merce-
de conducti in Aulis seu diui-
tum familijs viuunt, Eras-
Rot. interprete. Anno 120.

IIII. Erasmi Roterodami
Præcepta Aulica, ex encomio
Morias, & Epistolis. An-
no 1515.

V. *Conradi Heresbachij* J.
C. ex libro de educādis erudien-
disq; Principum liberis, admo-
nitio. Anno 1570.

VI. *Henrici Cornelij A-*
grippæ ab Nettesheim Oeco-
nomia *Aulica*, ex libro de in-
certitudine & vanitate scien-
tiarum. Anno 1530.

VII. *Diuersorum, tum ve-*
terum, tum recentiorum, Au-
torum de Aulica, & huic op-
posita *vita priuata*, sententiæ
& carmina.

NOBILI

NOBILI VIR-
TVTEQVE ET DI-
GNITATE PRAESTANTI
D. Johanni Fichardo, Patri-
cio Francofurtensi; Iurisconsul-
to eximio; & Comiti Palati-
no; patriq; Aduocato & Syn-
dico; patrono suo aman-
ter colendo: •

S. P. D.

Henricus Petreus Herdesianus.



VM, VIR AMPLISSI-
me, diebus superiorib. Ac-
neæ Syluij, Vlricique Hut-
teni Aulā, & præterea quæ-
dam aliorū opuscula huc pertinentia,
mendis purgāssē, puriusq; descri-
psissē; ac deinde molestijs Aulicis, Vi-
tæ Priuatæ commoda opposuissē;
cumq; librum de nobilium quorun-
dam

E P I S T O L A

dam doctorumq; virorum consilio esse in lucem editurus; hortatores mihi fuere cum alij, tum Cunradus VVeis, Francofurtensis patricius, affinis tuus, te potissimum ut compellarem, ac divulgandam ad te Aulam mitterem.

Ut igitur esse impudens videri possim, qui tibi, assidue pro communibus tuæ patriæ commodis sudanti, hoc oneris imponam, & tam exilia pellegenda mittam: Albini tamen, viri ornatissimi, deque humaniorum litterarum studiosi optime meriti, autoritas me, ut spero, coram te excusabit; neque, opinor, facies ut domus tua, quæ non solum totius oraculum ciuitatis tuæ, sed Musæarum commune asylum est, mihi non pateat.

Etenim si excellentem doctrinam, sapientiam, moderationem, candorem, humanitatem tuam, animo intueor, & consentientem omnium rectè iudicantium de virtute tua vocem respicio; præterquam te, patronum quem hoc loco,

D E D I C A T O R I A .

loco, in ipso quasi Aulæ vestibulo com-
pellare, aut cui libellum hunc rectius
tuendum committere possim, non in-
uenio.

Porro licet hoc quicquid est operæ,
quod in illis doctorum hominum &
de Aulica, & de opposita huic vita pri-
uata, scriptis colligendis posui, in gra-
uiores vtilioresve scriptiones confe-
rendum fuisse videri forte possit: tamē
animi relaxandi causa, & amicis gratifi-
candi studio, facietis illis eruditissimo-
rum virorum monumentis, tanquam
ludo me vsum esse, neque meas me co-
gitationes litteris mandasse, sed hasce
lepore ac venustate affluentes lucubra-
tiones, ab interitu vindicasse, boni (quod
spero) non reprehendent. Etenim su-
perioribus tēporibus cum confirman-
dæ valetudinis causa Francia orientali
perlustrata, apud meos olim discipu-
los, generis & antiquæ familiæ nobili-
tate in primis claros IOHANNEM CA-
ROLVM FVCHS à Binbach, in Gleif-
senavv,

E P I S T O L A

senavv, & agnatū huius IOHANNEM
 FVCHS à Dornheim, in VViffent-
 heith, Eq. Fr. subsisterem, ociumque
 apud hunc mihi deinceps afferret ne-
 cessitas non voluntas: cum literis, quæ
 molestijs me aulicis liberarent, aut le-
 uarent saltem, in gratiam, ne nihil age-
 rem, placuit redire.

Quapropter cū forte in Aeneæ Syl-
 uij Epistolas, interque illas in hanc, qua
 scitissime depingit CVRIALIVM
 MISERIAS, incidissem, atque eam
 ex libro veteri quidem illo & admodū
 mendoso corruptoq; mihi descrip-
 ssem; eruditis illam aliquot, & nobili-
 bus, iisdemq; Aulicis, vsque adeo arri-
 dere probarique comperi, vt manibus
 & ipsi proprijs descriptam circumfer-
 rent: atq; hæc deinceps causa mihi fuit,
 eam vt emendarem, inque cōmodio-
 rem libelli formam redactam, quò la-
 bore describendi leuarem illos, typis
 diuulgare constituerem.

Hanc vero operam meam, cum vi-
 ris

DEDICATORIA.

ris spectatissimis gratam esse cognoscerem; cum Syluianis miserijs Hutteni quoque MARE AVLICVM (quem Dialogum à viro clariss. D. Ioh. Camerario, Reip. Noremburgensis Medico præstantissimo, commodato acceptũ D. Iohannes Posthius Medicus Poëtaque celeberrimus, & præcipuus Musarum ad Moenũ patronus, mecum communicârat) coniungere, & Aulam tum nouo illo Hutteni præconio, tum aliorum etiam eiusdem argumenti scriptis locupletare, eidemq; de vitæ vicissim priuatæ cõmodis, optimorum Poëtarum carmina opponere, visum fuit.

Sed hæc, cur huius argumenti libellos alienos descripserim, edendosque adornârim, accuratius apud te nunc persequi non est necesse: neque spero quenquam fore tam inhumanum, qui festiuos eruditissimorum virorum lusus aut extinctos velit, aut ex ijs delectationẽ in rebus turbidis petere nôlit.

E P I S T O L A

Cæterū de forma expositionis, deq̄; genere sermonis, quo Autores illi his in opusculis vsi sunt, verba facere quid attinet? Quis enim aut Aeneæ Syluij facundiam, aut Vlrici Hutteni, res cum disponendi tum illustrandi facultatem, inq̄; scribendo plenam doctrinæ grauitatem, ignorat?

Non inficiar sanè, aliqua minus latinè dicta ab Aenea Syluio, & non modo in Epistolis cæterisq̄; illius operibus, sed in hoc etiam tractatu de Curialium miserijs, multa barbariei seculi superioris apparere vestigia. Sed quis hæc petulanter exagitanda magis, quam temporibus humaniter non condonanda existimet? Etenim vt, cum floret ille, artes Eloquentiæ bonæq̄; disciplinæ ex vastata tunc Græcia in Italiam & Germaniam, vicinasq̄; nationes primum reuocabātur; ita postea progressionibus eæ felicioribus vsæ, beneficio imprimis Typographicæ, multo sese nobis præbuere faciliores discendas.

Itaq̄;

DEDICATORIA.

Itaq; par esse duco, vt dum (secundum
Paroemiam sacrarum litterarum) vitu-
la nos aramus aliena, ijs qui ante nos
artes vtcunq; studuerunt expolire, li-
benter ignoscamus.

Propter illos autem qui ad rectè di-
cta & facta peruertenda nati sunt, hoc
loco protestor, in nullius vel Principis
contumeliam, vel Aulici ignominiam
hec opuscula à me collecta editaq; esse.
Et enim si omnia mihi quæ ab omni-
bus promiscue in ordinem illum dicta
scriptaq; sunt, huc congerer^o fuisset in
animo; certe multo cernerent Aulam
hïc Aulici tetriorem.

Multis vero hunc librum vtilem,
bonisq; omnino gratum, nemini au-
tem, nisi Zoilis, inuisum fore confido.
Etenim quoties in hisce opusculis ad-
monetur is, cui Mare istud aulicum
(quod tot motus, tantasq; habet agi-
tationes fluctuum, & quod tam variè
perturbant sæpe venti,

totumq; à sedibus imis

Vnà

E P I S T O L A

Vnà Eurusq; Notusq; ruunt, creberq; pro-
cellis

Africus)

hoc, inquam, Mare, tam difficile & turbulentum, cui nauigandi imposita est necessitas, quoties admonetur hîc, vt cautè atq; secundis ventis nauiget, ne cupiditatum illecebris, ceu procellis violentissimis, in Scyllam aut Charyb-
din deferatur, aut in iram indignationémue Principis, tanquam in scopulum acutum abripiatur? At quid hisce admonitōnibus vtilius magisue necessarium esse possit, cum audaciæ nûc & temeritatis vbiq; plena sint omnia? Etenim iuuenes & subditi cum difficultatem periculaq; honoris, aut potius oneris aulici hinc intelligent, tum Curialibus atq; Magistratui minus inuidebunt; & hi imperare bene, illi parère discunt,

Quoties, quæso, aliquis Phaëton,
dum Aurigam & Regem agere cupit,
populumq; & varios animorum motus,

DEDICATORIA.

tus, ceu currum & feroces equos regere sese posse confidit, nulla necessitate coactus aulicarum rerum frena temere capessit? At quid agat ille aliud, nisi quod Celum terræ miscendo, atq; sacra & profana sursum deorsum voluendo, cum interitum sibi ipse, tum Reip. detrimentum accersat?

Quod si contingat, vt tali honores ambienti Phaëthonti, Phœbus aliquis (vt ille apud ingeniosum Poëtam) dissuadendo occinat,

Magna petis Phaëthon, & quæ non viribus istis

Munera conueniunt, nec tam puerilibus annis;

furdo tamen narratur sepe fabula. Etenim consilia plærunq; meliora senum ac sapientum aspernando, splendidâq; Aulicorum miseriam non penitus ex veritate, sed ex opinione foris aestimando, certissimam ad perniciem inani inflammatus auiditate rapitur; ac vtut il-

la,

E P I S T O L A

la, quæ vndique circumstant aulicos
pericula, ob oculos proponuntur,

*dictis tamen ille repugnat,
Propositumq; premit, flagratq; cupidine
currus.*

Postquàm vero, benevolentia poten-
tiorum, blanditijs & assentationibus
collecta, voti fit compos; tunc vero Re-
gem sese & tantum non Deum existi-
mans

*Occupat ille leuē iuuentili corpore currū,
Statq; super, manibusq; datas contingere
habenas*

Gaudet.

At vbi rude vulgus, Orationis ac Sa-
pientiæ frenis regendū, resistendumq;
& populi leuitati, & perditorum cupi-
ditati; perturbationes animi proprij
vincende, appetitusq; cohibendi sunt;

*Tum leue pondus erit, nec quod cognosce-
re possint*

Solis equi, iustaq; iugū gravitate carebit.
Postquàm igitur satis superque dedit
turbatum, magno & suo & Reip. malo,
Ac

DEDICATORIA.

*Ac tandem Phaëthon cunctis è parti-
bus orbem*

Aspicit accensum, nec tãtos sustinet estus:
quid tum restet, quam vt Omnipotens
gemitu populi permotus, ipse laboran-
ti hominum generi subueniat, ac teme-
ritatem Phaëton team iusta seueritate
reprimendo,

*Intonet, & dextra libratum fulmen ab
aure*

*Mittat in aurigam, pariterq; animaq;
rotisq;*

Exuat.

Tum vero denique

Illic frena iacent, illic temone reuulsus

*Axis, in hac radij fractarum parte ro-
tarum;*

Sparsaq; sunt latè laceri vestigia currus:

neque illi, verè quidem, sed sero sapien-
ti, quicquam solatij, quã hæc post obi-
tum præconia,

*Hic situs est Phaëthon, currus auriga pa-
terni,*

Quem

E P I S T O L A

Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.

Audiant igitur Phaëthontes nostri Aeneam Sylvium, aurigam olim currentis Imperij Romani præcipuum, & denique summum: audiant Vtricum Huttenum, Equitem cum primis nobilem, Aulicumq; experientissimum; audiant Erasimū Roterodamū, quem longa ætas, vsusq; rerum magister optimus, itidem Curialium artes probè (vt ipsemet testatur) edocuit: Hos igitur, cæterosque in libro hoc loquentes audiant, & aliorum periculo sapere tandem, cautiùsque mercari discant. Nam (secundum Poëtam, solitum Parcere personis dicere de vitijs) Qui sua metitur pondera, ferre potest.

Cæterum si verbosius quispiã mordaciùsve, quàm verius, hïc descriptam esse Aulam putat, neque adeo miseros esse Curiales opinatur, cum eo e quidem hoc loco verbis non digladiabor.

Hoc

DEDICATORIA.

Hoc tamen in animo is cogitet; cum Imperia, honores, gloria, diuitiæ, & natæ ex illis voluptates (Aulam quæ faciunt beatiorum) temporibus ac voluntate hominum gubernentur, inque casu sita sint; quam incerta, quam lubrica sit Aulæ felicitas, ut quæ non solum dignitatem & res partas augendi libidine, sed indies amittendi metu cruciatur, semperque aut malis presentibus, aut formidine futurorum torquetur.

Non diffiteor sanè, nonnullos qui nauigârunt mare istud, ubi tot indies fiunt naufragia, & (ut verbis denuo Maronis utamur) passim

*Hi summo in fluctu pendent, his unda
dehiscens*

Terram inter fluctus aperit,
emersisse quidem aliquando, & ad portum vitæ quietoris sese recepisse; nonnullos etiam (quos scilicet æquus amavit Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera

E P I S T O L A

ra virtus) honores, voluptates, diuitias, consecutos fuisse: sed quot contra nunquam, ne nudos quidem, emerfuros, aduersa Aulæ tempestas

In breuia & Syrtes urget (miserabile visu)

Illiditq; vadis, atque aggere cingit arenæ.

Neque ideo tamen damnamus hîc Imperiorum ordinem, bonosve Principes, sub quibus Aulici militant, vituperamus: horum enim, post Deum, beneficio, res & priuatas & publicas administrari, pietatis, litterarumque studia propagari, noxios homines vinculis supplicijsq; coërceri, bonos præmijs ornari agnoscimus; neque sine his esse dicimus, quod sese aut à parentibus accepturum quispiam, aut posteris esse relicturum speret: Sed tum vitia personarum ab ordine politico, instituto diuinitus, discernendo, ordinem ipsum prædicamus, tum Confiliarios

DEDICATORIA.

liarios & ministros malos reprehendendo, bonos certè laudamus: deniq; Aulicorum plenos miseriarum labores recēfendo, Phaëthontes, puerosq; Icaros admonemus, ne aut priuati ipsi, Ordini huic inuideant, ac præter ætatem viresque suas Rempub. gerere velint; aut si Aulicos fieri cogat necessitas, ne altius euolando à Sapientum præceptis temere discedant, sed suam inscitiam horum prudentia constitui patiantur.

Etenim vt in nauigando Gubernatori (qui & futuras tempestates prospiciat, & vel ex certo celi fidere, vel ex magnetis acie, quò nauis dirigenda sit, videat) remiges nautasque parère conuenit: ita qui in mari isto (quod tum natura sua tam & turbulentum & scopulosum est, tum crebra ventorum visque adeo subinde concitatur) nauigat, suo eum loco mandatas operas facere, superiorum imperijs obsequi, at-

† 2 que

E P I S T O L A

que ad portum optatum remis velisq;
properare par est. Sed hæc satis vel ni-
mis fortasse verbosè.

Tuam verò præstantiam, Ficharde
clarissime, in prima hac parte, & in ipso
quasi limine Aulæ, compellauit eò etiã
libentius, quòd videlicet fore puta-
rem, vt cum tibi non improbari hæc
opuscula intelligerent cæteri, eadem,
tua moti autoritate, atque alteram
deinceps partem de vitæ priuatæ com-
modis, æquo animo & ipsi pellege-
rent.

Quapropter, Vir Amplissime, te etiã
atque etiam rogo, vt animum meum,
præstantiam tuam studiose veneran-
tem, boni consulas, atque hoc loco
tui compellationem pro humanita-
te tua dextrè accipias. Quod quidem
facturum te persuasum mihi est, cuius
ea non solum erga Patriam merita, ve-
rum in alienos etiam studia beneficia-
que extant, quæ & ætas nostra verissi-
mis

DEDICATORIA.

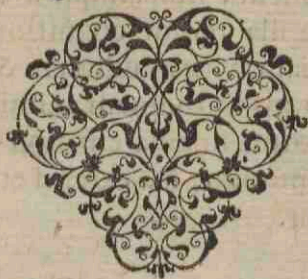
mis laudibus certatim prædicat, & grato celebrabit ore posteritas. Neque scribenti hæc mihi verendum fuit, ne assentatoriè magis auribus ea tuis dare, quam virtutes tuas reuerenter amare viderer. Neque certè, nisi vera me scribere scirem, tam fatuus essem, vt hac scriptione vltro mihi ipse publicam leuitatis & mendacij labem aspergerem. Verùm nihil minus metuere debeo, cum eximiam tuam omnium disciplinarum & ingenuarum artium eruditionem, viuidamquæ ætate prouectiore illa rerum cognitionem & memoriam, vitæ grauitatem & innocentiam, magnitudinem animi, elegantiam morum singularem, non Germani solummodo, sed externi etiam admirarentur.

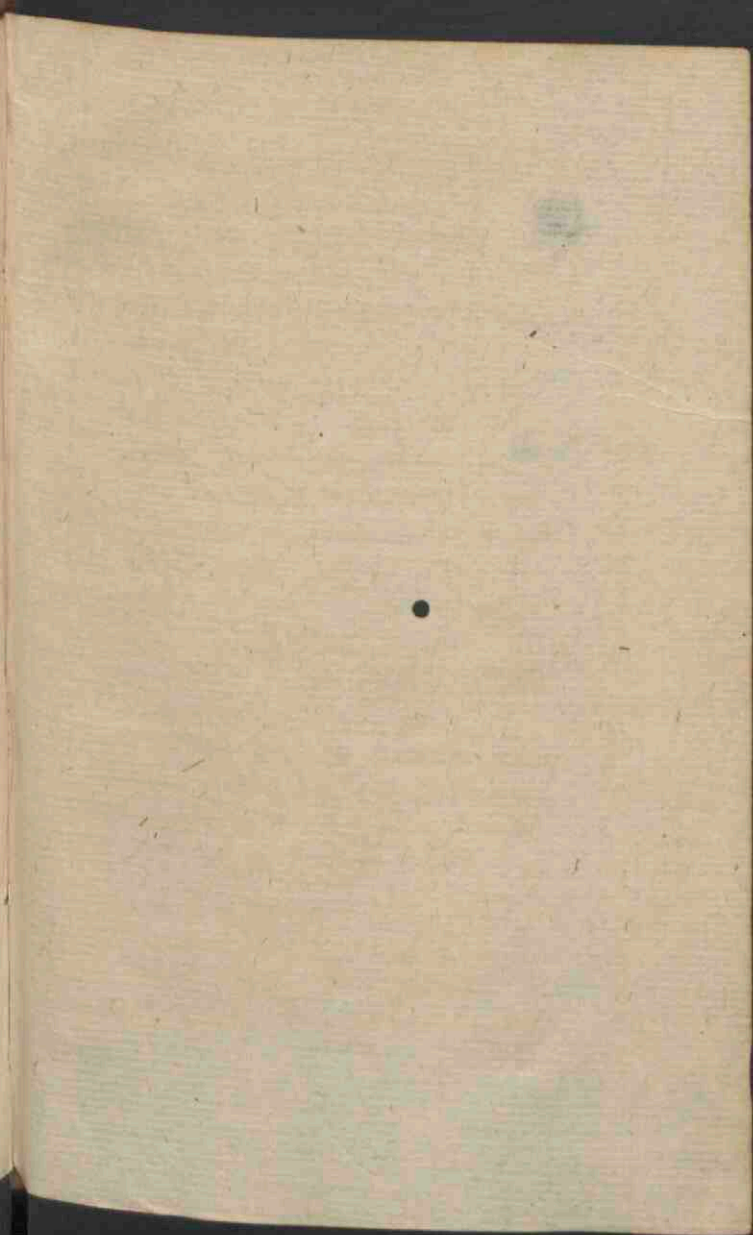
Vale, & virum clariss. Raimundum Pium Fichardum, V. I. D. filium tuum, dignum & sanguinis & virtutis hæredem tuæ, verbis saluta meis officiose.

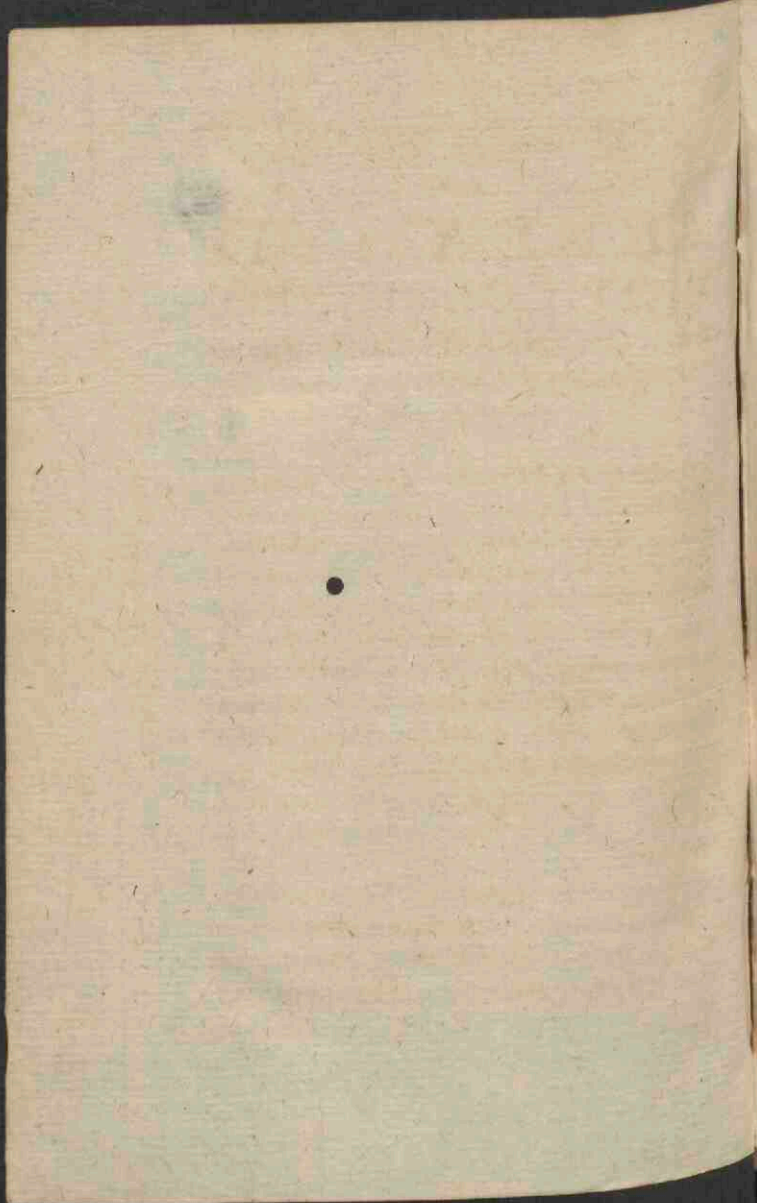
EPIST. DEDICATO.

Data Basileæ Rauracorum, Anno
CIC. IO. LXXV. die XVIII. Men-
sis Octobris : quo die ante biennium
Christophorus Fichardus, filius tuus,
Iurisprudētiæ studiosissimus, summæq;
Iuuenis expectationis, Patavij obiit,
inque vitæ beatæ quietem sempi-
ternam receptus, magnum hîc
sui bonis omnibus deside-
rium reliquit.

CVRIA







I
CVRIALIVM MISERIAE,

A B

AE NE A SYL-
VIO PICOLOMINEO,
AD IOHANNEM AICH, PER-
spicacem & Clarum Iurisconsul-
tum per scripta.



TVLTOs esse, qui Regibus
seruiunt, vitamque tum in-
felicem, tum miserrimã du-
cere Curiales; vereor ne qui
me arguant, mihiq; maledi-
cant, si hac Epistola, quam tibi sum scri-
pturus, ostendero. Nec etiam deerunt,
qui me Principibus deferant, & hostem
reddere curent, quoniam videar homi-
nes ab eorum obsequijs arcere. Nam qui
posthac, inquierit illi, Regum atria fre-
quentabunt, si se futuros illic miseros in-
tellexerint?

At ego non id ago, vt Principibus de-
rogem, sed illos potius magnis leno mo-
lestijs. Instant assidue quamplurimi, &
Nobiles, & magni viri, qui Regum aures
A obtun-

CVRIALIVM MISERIAE

obtundunt, dum in Curiam precibus recipi postulant: quos cum nequeunt Re-
ges aut vtiliter recipere, aut honestè re-
pellere, in magnaque propterea sint an-
xietate; gratia mihi, non odium, haberi
debebit, si quem ex his monnero, Curia
Regis vt suapte renunciet. Nec timèdum
est, meis scriptis id fieri, vt Regum Aulae
deserantur: erit enim semper stultorum
numerus infinitus, qui vitam beatam apud
Reges solummodò iudicent inueniri.

- 1. Pet. 2.* Sed caue, dicunt alij, ne diuinis aduer-
sere præceptis, dum Regum suades evita-
ri seruitia: Cùm Petrus, Apostolorum
Princeps, & Caput Ecclesiae, subiecti esto-
te, dicat, omni creaturae humanae, propter
Deum: siue Regi, quasi præcellenti: siue
Ducibus, quasi ab eo missis. Absit autem
à me scelus hoc, vt Apostolo contradi-
cam, vel Regibus dicam non esse paren-
Mat. 22. dum. Cùm & veritas in Euangelio, Reddi,
quæ sunt Cæsaris, Cæsari iusserit, & quæ
DEI sunt, DEO. Cumque ad Romanos
Rom. 13. Paulus, Doctor Gentium, dicat: Omnis
Anima potestatibus sublimioribus sub-
dita sit; non est enim potestas, nisi à Deo.
Clamo & ego, Obedite Principibus ve-
stris omnes populi: Subijcite vos subli-
miori-

mioribus potestatibus omnes Gentes: Et memineritis, quia Petrus propter Deum vt subijciamini iubet, non propter opes, potentias, vel honores. At ista non sunt contraria meis scriptis, si cum Propheta dixerim; Nolite confidere in Principibus, *Psa. 146.* in filijs hominum, in quibus non est salus. Prætereo quamplures obidctiones alias, quibus te responso rem constituo, si qui sint, qui velint me amplius impugnare, Ego ad rem ipsam veniam, si prius, quid hoc me disputare compulerit, paucis absoluero.

Genitor meus Syluius, qui, mortuo patre, posthumus natus, paternumque nomen tulit, adolescentiæ suæ florem apud antiquum Ducem Mediolanensem, huius *Aen. Syl. uij pater, eiusdem- que com- filium.* Philippi Ducis patrem, peregit: affectusque tandem Curie tēdijs, domum redijt, vxorem duxit, filios genuit, & vsque in hanc diem vitam quietam laudatamque degit. Is cum ad se duo Senenses Iuvenes, admodum Nobiles, accessissent, & an Regi seruire conduceret, percunctati fuissent, sic respondit:

Menippus, cum adolescens apud Homerum, Hesiodumque, diuersa Deorum scelera legisset, ea licita esse, atque hone-

CYRIALIVM MISERIAE

sta credebat. Nā quod Dij faciant, quis nō arbitretur honestū? Hic vir postea factus, cū illa, tanquā turpia prohiberi legibus animaduerneret, incertus animi, Philosophos adiit, sciscitaturus ab eis, quānā esset optima vita. Sed neq; Philosophi satisfecerunt, cū inter se dissentirent; Et alij voluptatem; alij vacuitatem doloris; virtutem alij; Quidam vero Animi, Corporisq; & Fortunæ bona simul iuncta, vitam dicerent præstare beatam.

Incertior igitur ille multo quā antea, vt verbis vtar Terentij, cōsulere mortuos decreuit, & ad Inferos penetravit; ac ex Thiresia, qui & ipse Vates diuinatorq; fuit, vbi vita beata esset, perquisiuit. Cui cū Vates diu respondere negāssset, in aures tandem insufurrans, Apud priuatos, inquit, Optimam vitam, hoc est, Felicitatem inuenies.

Gyges quoque, Lydorum Rex, qui se præ cæteris fortunatissimum reputabat, Apollinē consuluit, quis suo tēpore felix esset. Cōtemsit oraculū regias opes, & apparatus, atque Aglaum quendā Arcadem, modici ruris cultorem, qui metas agelli sui cupiditate nunquam excesserat, felicem esse respondit.

Vos

Vos igitur, ô Iuuenes, si quo modo viuatis optimè, quæritis, minimè Reges adibitis. Nam cum ipsi felicitatis expertes sint, felices, qui sibi dicati sunt, nullo pacto possunt efficere: quippe quod Principibus seruietes nihil sibi libertatis relinquunt; vt ea consequi possint; quibus potiti multo sint quàm antea miseres. Virtutes enim, ô Iuuenes, felicitatis sunt effectrices, quæ à Principum domicilijs exclusæ, si quando casu, aut errore, limen ingrediuntur, è vestigio coguntur fugere, perterritæ sinistris moribus, quibus in altis palatijs viuatur.

Quòd si tēpus differendi daretur, monstrarem vobis, omnes homines stultos esse, qui vitam habentes aliam, in qua possint honestè versari, in Curias Principum se præcipitant. Sed abest ocium. Ideo vos tantùm moneo, vt agrum hunc Histrones, & Adulatores, & alios Nebulones, metere sinatis, qui nigrum in cãdida vertunt. Nullus est viris bonis apud Principes locus, nulla emolumenta laborum; & vt Iuuenalis verba resumã, Minor est hodie res, heri quàm fuit; hæc eadē cras detrahet exiguis aliquid. Sic Syluius genitor. Illi verò ab insano proposito reuoca-

CYRICALIVM MISERIAE

ti, domi manere, & sibi, & Musis viuere decreuerunt.

At paterna vox minus in filio, quam in extraneis potuit: nec enim me pater ab obsequijs Curia valuit auocare, quamuis saepe multi, ne me post Principum vesanias irem perditum, admonuerint. Sed expertus sum, quod prius non credidi; veramque patris sententiam inuenio, de qua libet me nunc in hac Epistola dissertare, grauique tuo iudicio remittere cuncta, nam & tu annis copluribus inter aulicos canes latrauisti.

Vidi te apud Albertum Caesarem, honorato in loco: & cum te primum noui, Orator suus in Basiliensi Concilio benedictionem sibi ex Patrum coetu petebas; cum is regni Hungariae diadema, mortuo focero suo Sigismundo Caesare, suscepisset. Atque postquam is quoque vita functus est, non enim triennio toto imperauit, ad nepotem eius Albertum, Austriae Ducem, te cotulisti, cuius es adhuc Consiliarius. Quam rem non sum nescius apud ignaros rerum, meae sententiae plurimum detrudere. Quis enim infeliciter uinere Curiales crediderit, cum tu, qui vir haberis bonus, & sapiens, solutus semel Curiae

Curia vinculis, iterum te vinxeris.

Sed sum ego quoque in eadem, qua tu es, causa; qui annis iam xv. Curialē seruitutem seruiui, & nūc Ecclesiasticos, nunc seculares secutus sum Principes; & quamuis liber nonnunquam euaserim, mox tamen in vincula, me apte redij. Itaque posset aliquis opinari; Vt solus, vel cum paucis, Curia voluptatibus fruatur, idcirco memores Curia coram alijs detestari. Sicut apud Mediolanum qui Bernhardino predicatori contractus vsurarios accusabat, vt prohibitis ab his reliquis, solus ipse faceretur. Sed longè aliter est. Non enim quia placeat mihi Curia, ideo verfor in Curia: sed ne leuitatis accuser, qui genus vite receptum nesciuerim profsequi. Idem & te arbitror retinere.

Accidit enim nobis sicut coniugatis. Sunt enim admodum multi, qui viuentē coniuge, matrimonium damnant, & vxoris obitū cupiunt, libertatis amore: semperq; illius ad Corinthios Pauli mandati meminerunt; Solutus es ab vxore, noli quærere vxorem. At hi postquam libertatem sunt affecuti, mox alterā ducunt coniugem, vt vix quidem exequias defunctæ valeant expectare.

CVRALIVM MISERIAE

Sic enim est hominum calamitas, vt vitam quam viuunt, diuque vixerunt, et si malam sciunt, mutare tamen aut neque-
Hor. Ser- ant, aut nesciant. Hinc Oratius ad eos, qui
mon. li. 1. suam vitam damnantes, alienam laudant,
Sat. 3.

*Iam faciam quod vultis (inquit) eris tu, quis
 modò Miles,*

*Mercator: Tu, Consultus modò, Rusticus, hinc
 vos,*

*Vos hinc, mutatis discedite partibus; eia
 Quid statis? Nolunt.*

Plurima sunt, mi Iohannes, quæ nos cogunt perseuerare; sed nulla est ratio prior, quàm Ambitio, quæ tanquam æmula Charitatis, omnia fert onera, quauis grauiissima, vt honoribus seculi, ac popularibus laudibus efferatur. Quòd si humiles essemus, & animam potius lucrari, quàm vanam venari gloriam studeremus, haud multi profecto in hæc tædia sese recipe-
 rent.

Matt. 23. Ad eos igitur, qui propterea sequi Reges volunt, quia Prælatos & doctos in Curijs esse conspiciunt, Saluatoris nostri Iesu vocem obijciam: Super cathedrâ Moisi federunt Scribæ & Pharisei, quæ dicunt facite, secundum opera eorum nolite facere.

cere. Non igitur, quod insignes viri, ac Magistri vitæ, faciunt, sed quod facere debent, imitari oportet.

Expendat prius seipsum, qui se dicare vult Regibus, an tolerare labores, famem perpeti, sitim sufferre, contumeliasq; valeat sustinere. Deinde prospiciat diligenter, vtrum ex Curia consequi possit, quod suus desiderat animus. Mihi & angustia apud Principes infinita, ac intolerabiles esse videntur, & quæ homines optant, illic nullatenus inueniri: quo fit, vt verã Patris sententiã arbitrer, de qua nunc transigemus. Repetenda est igitur paterna vox, qua ille STULTOS esse autumat singulos, qui non coactè Principibus seruiunt. Clara vox, dura tamen fortasse nonnullis videtur. Sed audiant, quo pacto probetur.

Stulti, quoad propositum nostrum, tri- *Stulti tri-*
bus modis dicuntur homines. Stultus est, *plexiter.*
qui quæritat, quod nequit inuenire. Stultus & qui quærit, quod nocet inuentum. Stultus quoque & ille est, qui sine proposito, ad quem tendit, cum plures habeat calles, deteriorem deligit, & periculosiorem. Vt si Romam petiturus, cum duæ sibi pateant viæ; altera breuis atque securã; altera longior, plena latronibus; pergere

CURIALIVM MISERIAE

ultimam velit. Curiales igitur homines, aut primam stulticiam incidunt, aut alteram, aut tertiam. Aut enim quod assequi nequeunt inuestigant; aut quod inuentum detrimento sit, quærunt; aut semitam peiorem deligunt. Quas res melius longè cognoscemus, si, quæ sint Curialium desideria, & quos sibi constituent fines, præuiderimus.

*Aulicorum
suis quin
duplex.*

Mihi videntur omnes, qui Regum, vel Principum latera stipant, aut HONORES quærere, Famamque seculi; aut POTENTIAM; aut DIVITIAS; aut VOLUPTATES; Nec inficias eo, non nullos esse, qui se apud Principes LUCRARI ANIMAS arbitrentur, vt meritum tanto maius nanciscantur, quanto cum maiore periculo militauerint. De his igitur QVINQUE generibus Hominum, dicendum est nobis, quos tantum distare vt sapientes sint ostendemus, vt facile quiuis eosdem deliros, amentes, insanos ac stultissimos queat cognoscere.

Prius tamen, quam hoc aggrediar, omnes oratos volo, ne me quempiam Principum carpere censeant, aut quouis pacto, serenissimo diuoque Principi meo, Friderico Cæsari, detrahere. Nam etsi di-
cturus

cturus inter disputandum fuerim, vicio-
fos Principes esse, & libidinum ac stulticie
feruos; non tamen id omnibus ascripse-
rim. Nec enim me latet, inueniri nonnul-
los, virtutum ac sanctionis cultores, qui à
Principatu vicia, diuino quodam munere
separent. Quemadmodum boni apud Gen-
tiles Principes, Augustus, Vespasianus,
Titus, Traianus, & Antoninus, pij sunt ha-
biti: & apud Christianos, Constantinus,
Arcadius, Honorius, Theodosius, Caro-
lus Magnus, & quem Bambergæ venera-
tur, Henricus Sanctus: in quibus si vel pie-
tatem, vel mansuetudinem, vel pacis amo-
rem, vel iusticiæ Zelum, vel Religionis af-
fectum requiris, Fridericum nostrum nulla
in re minorem inuenies. Tantumque ab-
est, vt meis sibi scriptis velim detractum,
vt eius laudes illustrare, & versibus, quoad
possim, & oratione soluta, decreuerim.
Nec me nunc eius Curia detineret, nisi
sua me bonitas allexisset. Sed me, quanta
sit Curialium infelicitas, ostensurum, non
quid ipse, & alij pauci, quos æquus amauit
Iupiter, sed quid communiter Principes
agant, referre oportuit. Quod si omnia,
quæ inferius mala recensentur, in nostri
Principis inueniri Curia dixerim, aperte
mentiar;

CVRIALIVM MISERIAE

mentiar; nec minus mentiar, si nihil illorum hîc esse cõtenderim. Nec ego quemquam momorderim: Quia sic est hominum vita, vt plus mali vbique quàm boni reperiatur.

Nostra intentio est, fatuos esse, qui Principibus adhærent, disputando monstrare. Iam igitur illos aggrediamur, qui tanquàm appetentes HONOREM Principibus seruiunt. Aduersus quos cum Iuuenali libet exclamare; O Medici mediam pertundite venam. Delirant enim, qui propter honorem Principibus famulantur; ad quorum purgandas mentes, nō meis scriptis, sed elleboro potius esset opus. Quis enim in aulis Principum verum honorem dixerit inueniri? Dantur honores in Curijs, non secundum mores, atque virtutes, sed vt quisque ditior est, atque potentior, eo magis honoratur. Nam quem vnquam pauperem, tametsi præstanti virtute præditum, Regum aliquis sublimauit?

Audio quod obijcis: fuerunt nonnulli, dicis, obscuro nati loco, atq; inopes quōdam, qui nunc omnibus sunt prælati; Sic enim Principes voluerunt. Sed quos, oro, sic Prælatos ais? nempe quos suis moribus conformes inuenerunt. quibus moribus?

I.
*Qui Homo
 res in au-
 la venan-
 tur.*

ribus? auariciæ, libidini, luxuriæ, crapulæ, crudelitati. Sic est fanè. Placet auaro Regi, qui pecunias vndecunque refert. Gratus est libidinoso, qui virgines atque maritatas sibi conciliat. Carus est ebrio, qui sanguinem quam multum effundit humanum. Nemo acceptus est, nemoq; ex paruo statu præfertur alijs, nisi magno aliquo facinore sese Principi conciliauerit. At hic non est verus honor & stabilis, qui ex radice venit non bona. Vera gloria, vt inquit Cicero, est illustris ac peruagata multorum & magnorum, vel in suos ciues, vel in patriam, vel in omne genus hominum, fama meritorum; quam nec Principes assequuntur, nec qui seruiunt eis: Cum vicijs omnes ferè sint dediti, nec bonum aliquid agant, nisi fortuito.

At transeunti per urbem tibi inclinabunt homines: denudabunt capita: cedent loco: salutem dicent: manus osculabuntur. Ita est certè. At vbi transieris, digitos retrotendent, subsannabuntque tibi. Et ille est, inquit, qui Principem nostrum seducit; qui bellum suadet; qui vectigalia auget, qui onera nobis importabilia cumulari facit; & etiam, qui verso pollice,

quos

*Cic. pro
Marcello*

CURIALIVM MISERIAE

quos vult, ex nobis occidit: quē Dij Dea-
 que omnes perdant, ne sub eius tyranni-
 de diutius simus.

Huiusmodi est honor Curialium, qui si
 te, quisquis es, oblectat, non verebor te
 stultum atque insanum affirmare, qui o-
 blectationes tuas in re fallaci, varia, atque
 omnino falsa, reponas. Ac Parasitorum
 vocibus, qui te cœnarum gratia laudant,
 quantum tribui debeat, tuipse nosti.
 Prætereo histriones atque ioculatores, &
 totius vulgi laudes, quas vir prudens pro
 nihilo reputabit: quia nulla est vera laus,
 nisi à verè proueniat laudatis.

Adde quòd omnes Curia sequaces, nò
 quibus præsent, sed à quibus præcedan-
 tur inspiciunt, & altius semper euolare
 nituntur. atque cùm reliqui præcesserint,
 ipsis etiam Regibus incipiunt inuidere,
 quia inexplebilis est humanæ gloriæ ap-
 petitus. Cui postquam te dedideris, sem-
 per illud Ciceronis in ore habebis: Quic-
 quid est, quamuis amplum sit, id certè pa-
 rum est, cùm est aliquid amplius.

Est insuper Philosophorum sententia,
 ac præsertim Aristotelis; In honoribus
 non esse finem ponendum, quia & res in-
 certa

certa est, & in potestate alterius. Et qui seruit honori, & huius seculi famæ, necesse est, vt multa faciat inuitus: Interdum plus hominibus, quàm Deo, seruire cogitur. Duo enim cum sint honores; alter virorū bonorum; alter multitudinis; stultus est qui primum apud Regem venatur; quia inueniri verus honor non potest, vbi virtutes nō regnant. Qui verò alterū, multo stultior est; quia & rem perniciosam sequitur, & viciosam, & instabilem, & incertam. Atque hi quidem perpetuis cruciatibus affliguntur, cum sibi præferri plurimos, & sæpe indignissimos videant. Nec, qui bonorum est avidus, vsquā magis, quàm in Curijs, angitur. Atq; iam satis de Honore sit dictum.

Nunc ad POTENTIAM eamus. Pulchrum videtur apud Principem esse potentem, tutorem vocari Regis, præcipere alijs, bellum indicere, pacem componere, posse obesse & prodesse quampluribus. Sed multi decepti sunt, dum posse apud Reges plurimum quæsiuerunt. Apud Tiberium, Neronem, Claudium, tam potens Seianus fuit, vt Imperatore apud Capreas cum Rege Chaldeo sedente, solus hic Imperium administraret,

II.
Qui potentiam venatur.

secun-

CYRIALIVM MISERIAE

secundumque illum, totius orbis caput
veneraretur. Et quippe si ante ipsum op-
pressa Cæsaris senectus fuisset, hunc vnum
populus Augustum vocasset.

Sed nulla est apud Principes diuturna
potestas; nulliusque status debilior, nul-
lius incertior, nullius infirmior est, quam
eius, qui apud Principem videtur esse po-
tentior. Sunt æmuli multi; similtates, o-
dia. Omnis potentia magnæ inuidiæ sub-
iecta est. Incidunt suspiciones, parantur
insidiæ, perstrepunt vndiq; delatores. At-
que vt oculus parua festuca turbatur, sic
Principum gratia offensus uncula vel mini-
ma cadit: Interdum etiam nullo crimine
perditur. Tantum apud Principes subdo-
la lingua potest.

Apud Adrianum Imperatorem, delato-
rum voces adeo valuerunt, vt amicos, quos
ad summum prouexerat, post hostium loco
habuerit. Sed ad Seianum redeo. Visne
salutari sicut Seianus? & tam esse potens,
vt ille fuit? At hic vnica Principis Episto-
la captus est, per urbem vnco ductus ad
spectaculum, & in Tibridis ripa trunca-
tus: Omnesque ipsius statui ex Capitolio
deiectæ sunt.

Pellege sacras litteras. Quot Saul? Quot
David?

Dauid? Quot Salomon ex his, qui apud se potentes erant, occidi iusserunt? Abimelech, quia potentem vidit apud se Isaac, ex regno repulit: forsitan & interfici iussisset, nisi digitus Dei cum illo fuisset.

Clitonem, suę nutricis filium, quia Philippippi patris laudes comparare voluisset, Alexander Macedo sua manu interemit. Plutar. in Vita Alexand.

Extant nostri temporis admodum multa exempla, quæ cōsultò fugio, ne cui videar detraxisse.

De magno regni Apulię Senescallo, nemo me dicere prohibet: quia tuta est in mortuos reprehensio. Hic apud Reginam Ioannam primo in loco fuit; potentiamque suam firmiorem putabat, quia & stupris sese insinuauerat. At Regina conuerso in alium amore, percussores ad illum noctu transmisit: quo mortuo alios sibi concubinos substituit.

Pauci sunt, qui apud Reges perpetuò sint potentes. Sæpe qui heri placuit, hodie displicet. Nullum est in atrijs Principum maius studium, quã vt alios de gradu præcipitent, & se erigant. Potentiam quilibet appetit: nulla inter Curiales habitat fides: non frater à fratre tutus inuenitur, nec patri filius fidus est, nec filius

CVRIALIVM MISERIAE.

patrem seruat. quilibet sibi studet: omnes præferri volunt, omnes mandare.

Si quis potens est, mille circa se oculos habet, & totidem linguas, ad ruinam eius aspirantes; & vnus hinc, alius illinc premit. Nimum multos timere habet, qui multum potest: & illū omnes oppugnant, qui Principi gratior existimatur. Ruunt turres, quæ iuxta flumen sitæ, perpetuum in se aquæ cursum recipiunt. Quid tu facias, qui ex vnus voluntate dependes? in cuius amore nec ferro, nec plumbo, sed cera fixus teneris: quam vel in frigidatus amor excutiet, vel iræ feruor eliquabit.

Non omnibus tantum arridet Fortuna (vti vides) quantum Cancellario nostri *Cassarius Schlick.* Cæsaris, Caspari Schlick, quem vel miranda fati clementia, vel singularis virtus atq; præstantia, (quæ in paucissimis hominibus reperitur) apud tres Cæsares inter primores potentem reddidit. Alios verò vix vnquam vidimus in Curia Successoris tales esse, quales apud Antecessorem fuerent. Sed præcipitari complurimos ex gradu cernimus; ita vt quanto prius honoratiores, & potentiores censebantur, tanto exinde debiliores, & inhonoratiores fi-
& pro-

& propinquis, & sibi, dolori, molestiæ, atque dedecori. Est autem vulgatissimus eorum finis, qui apud Principes vel Honorem, vel Potentiam quæritant: quos in errore tam manifesto comprehesos, stultissimos esse nemo negauerit: Nec plura de Potentia.

Nunc DIVITIAS prosequamur, quas III.
 minime dubium est complures mortales *Qui Di-*
 in curiales carceres attraxisse; qui cum *uitias ve-*
 Oratio se laborem ferre dicunt senes, ut *nantur.*
 in ocia tuta recedant. Quidam verò Iuue-
 nalis referunt verba:

Quando ego figam aliquid, quò sit mihi tuta sene- *Iuuenal.*
ctus *Sat. 9.*

A tegete, & baculo.

Aduersus quos possum Saluatoris nostri sermonem referre, qui tam difficile dicit, diuité intrare regna cælorû, quàm per foramen acus transire Camelum. quo fit, ut stultum sit, Diuitias quærere, & spem patriæ cælestis amittere.

Nec mihi quisquam timorem famis adducat, quasi non habeat Christus, vnde aliat pauperes suos. Apostoli nauim & retia reliquerunt, inquit Hieronymus: nec tamen illis quicquã defuit. Libertas Christi Pauperum, & olera, Cræsi diuitijs præ-

feruntur. Sed ista fortasse nimium religiosè dicuntur, nec talia sunt, quæ vulgo probari queant.

Agamus igitur pingui Minerua, consentiamusq; Iuuenali, & Aristoteli, ad Felicem vitam opus esse diuitijs: quia

*Iuuenal. Non facile emergunt quorum virtutibus obstat
Sat.3. Res angusta domi.*

Sunt, qui se posse putant diuitias cumulare Principibus seruietes. At hi, vt diuitias comparent, libertatem vendunt, nec tamen diuitias assequuntur. Nam si tibi Princeps vel beneficia contulit, vel Feuda concessit, vel res alias; tanto magis seruire teneris, quanto maiora sunt dona. Quod si aliunde nescis, ex Gregorio discito; Cum enim, inquit ille, augentur dona, rationes etiam crescunt donorum.

Quòd si tunc ex Curia velis abire, cum diues es factus, mox omnia perdidisti. Inuenitur caussa, submittitur accusator, conuinceris reus, etiam non commissi criminis; auferuntur bona, & ne conqueri unquam possis, eripitur & vita.

Si verò in Curia perseueraueris, oportet ad quæuis imperia Regis esse paratum, Ire in bellum, per latrones transire, nauigare in mari, manere in peste, mille capti-

tis

tis adire pericula. Iustum & iniustum ex-
equi mandatum; ridere & flere cum Re-
ge: laudare quem laudat, vituperare quem
vituperat: Nulla tibi in verbis, aut in ope-
ribus, libertas supererit.

Quid igitur stultius est, quàm diuitias
per tot tormenta cogere? cum sit manife-
sta phrenesis, teste Satyrico:

Vt locuples moriaris egenti viuere fato.

*Iuuenal.
Sat. 14.*

Nonne præterea deliramētum est, cum
duo vel tres cumulauerint opes, omnes
huius liberalitatis munificentiam expe-
ctare, & nō potius infinitos respicere, qui
dum Regibus seruiunt, ad extremam in-
opiam sunt deducti.

*Iam dabitur (inquit Persius) iam iam, donec
deceptus & expes.*

*Persius
Sat. 2.*

Nequicquam fundo suspiret nummus in imo.

Diuitibus nonnunquam dari solent di-
uitiæ, sicut in mare feruntur aquæ. Nemo
pauper, quamuis diu & admodum vtiliter
seruiuerit, tantū præmij reportabit, quan-
tum diues ex obsequio paruo. Non enim
seruitia in Curijs Principum, sed personæ
ponderantur. Nam &

Paruos parua decent, & magnos munera magna.

Nec donare Reges solent, quod ne-
queant, cum libido fuerit, auferre. Itaque

nec rem donatam, si velis, alienare poteris, nec in aliud regnum transferre: nec ex ea quicquam disponere, quod Regi non placeat. Non sunt igitur tuæ huiusmodi diuitiæ, quibus non potes vti pro arbitrio.

Quid, quòd neque testandi facultatem habebis. Nanque si liberis careas, nemo tibi non Princeps erit hæres. Si adsunt filij, nisi & ipsi Principi seruiant, non succedent tibi. Taceo, quot diuites necati iussu eorum sint, qui eos ditauerant. Solent enim Principes sic nonnullis largiri multa, sicut & nos suos pasciramus, vt eos, postquam impinguati fuerint deuoremus. Sic de Seneca, Longinoq; legimus, quos propter diuitias interemtos Iuuenalis affirmat, his versibus:

*Iuuenal. Temporibus diris igitur, iussuq; Neronis,
Sat. 10. Longinum, & magnos Senecæ prædiuitis hortos
Clausit, & egregias Lateranorum obsidet ades
Tota cohors.*

Perierunt enim & Laterani propter diuitias. Sancte igitur scriptum est, & vere: Qui amat diuitias, fructum non capiet ex eis.

Adde quòd paucissimi Reges quæ sua sunt donant. Rapiunt enim vt donet: quæ nec

nec vera sunt dona, nec iuste possidentur. Cum vix Regnum illum inueniatur, quod non sit vel partum, vel continuatum fraude. Quid est quod largiri iuste Principes possint? Vnde pecunia? vnde iocalia veniunt, quæ apud Principes sunt, nisi ex raptu vel venditione Iusticiæ, aut ex spolijs Ecclesiarum? At ista sunt iniquitatis præmia, quæ nec Regi prodesse, neque tibi utilitati, si donata fuerint, esse possint.

Relinquamus igitur hanc diuitiarum cupiditatem, quia non impletur auarus pecunia: & Auaro, vt inquit Hieronymus, & Seneca prius dixerat, tam deest quod habet, quam quod nõ habet. Scimus Scripturam dicentem; quia non proderunt diuitiæ in tempore ultionis. Diues enim, cum interierit, non sumet omnia, & non descendet cum eo gloria domus eius. Viamus, obsecro, tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.

Victus atque vestitus, vt iterum Hieronymi verbis vtar, Diuitiæ Christianorum sunt: & has est potens nobis Dominus, absque ministerio Principum, tradere.

Diuitias veras apud Reges, vel non inuenimus, vel tales inuenimus, quas longè melius fuerat non inuenisse. At hoc de di-

CYRIALIVM MISERIAE

uitijs libâsse sufficiat: Ex quibus, ni fallor, monstratum est, stulticiæ operam dare, qui ob opes Principibus famulantur.

III. Nunc tempus admonet, vt de VOLV-
Qui ob Vo PTATIBYS differamus, in quibus multi
luptates mortales beatitudinem posuerunt: Atq;
Principū in primis Epicurus, vir aliquādo magnus,
Aulas se- quem Philosophi nostri temporis magis
quuntur. verbis, quàm factis, reprobant. Nam quo-
 tus est, obsecro, vel Theologorum, qui vo-
 luptatibus non inferuiat. Quamobrem
 fortè inueneris, qui aspernetur oculis pul-
 chritudinem rerum; non odore villo, non
 tactu, non sapore capiatur, secludatq; au-
 ribus omnem suauitatem: Huic homines,
 & fortasse pauci, Deos propitios, plerique
 autem iratos putabunt.

In Oratione pro Marcello Ciceronem
 declamantem inuenimus: quibus in ver-
 bis omnes QVINQVE SENSVS tetigit,
 quibus voluptates hauriuntur. Cumque
 duæ viæ sint, quibus humana vita conti-
 netur, Altera virtutū, Altera voluptatum:
 Illa deserta, inculta, atque interclusa fron-
 dibus & virgultis; hæc semper hominum
 frequentia teritur; nec quisquam est, qui
 voluptati non obsequatur. Suntque ad-
 modum multi, qui tanquam voluptatibus
 frui-

fruituri, obsequia Principum amplectuntur: quod quàm stultissimum sit, operæ precium fuerit ostendisse: Ac de voluptate, quæ primùm OCVLIS percipitur, primùm dicamus.

Oblectantur nonnulli, dum splendidos Equites conspiciunt, dum bella geri, exercitusq; concurrere vident; dum formosas cultasq; mulieres intuentur: dum cœtus hominum ornatorum: dum ludos, dum iocos, dum pulcros equos, dum picturas, dum sericeos pannos, purpureos, aureos; dum mirificas vestes, insignes vrbes, egregias domos, alta palatia, marmorea templa, testudines, viridantia prata, lucos, fontes, flumina, teras: serenum aërem, montes apricos, amœnas valles, armenta, canes, & huiusmodi cœtera contemplantur.

*Voluptas
ex visis.*

At hæc omnia multo iucundiora sunt priuatis hominibus, quàm Curiaë obligatis. Nam qui seruitio Regum mancipatus est, in bello non vt spectator, sed vt miles aderit, & huc atque illuc concursabit, ac hostem ferire, seq; tueri magis, quàm oblectare oculos cogitabit.

Mulieres non intuebitur, nisi cùm Re-

CURIALIVM MISERIAE

gi placuerit: tuncq; illas videbit, cum alijs grata, sibi molestissima sunt.

Ornati vestibus homines plus inuidia, quam voluptatis praebeant: & alienos equos, & meliores, & nitidiores, quam sui, non laetabitur inspexisse. Iocis atque ludis perraro intererit, lateri regio semper assistens. Palatia verò, Tempa, picturas, facilius spectare Mercatores, atque priuati homines, quam Curiales possunt.

Cumq; Reges perraro suorum regnorum limites exeant, vrbes inspicere non nisi vnus regni poteris. Nec quid apud alias Gentes sit preciosum, videndi tibi copia dabitur.

Ea quoque, quae in campis sunt visu delectabilia, rarissime inspicias, domo clausus quasi captiuus, nec vnquam exhibis, nisi cum Rex vel venari voluerit, vel aliter animum relaxare: quod tum fiet, cum maxime velles domi manere, cum niues agros cooperuerint, vel cum Solis feruore Mundus ardebit. Sed marcet plerumque sub tecto, squalida pulueribus, pars maior Curialium: Nec in choreis atq; tripudijs foeminarum delectatio datur: cum tu illam respicias, quae in alium, & te, nedum spernit, sed etiam odit,

Nulla

Nulla dies est, in qua res mille non videas, quæ tuum conturbent animū. Semper tibi ante oculos inimici sunt, oscularique manum persæpe cogeris, quam velles truncatam videre: facileq; plus amaritudinis, quàm dulcedinis, visus tuus ex Curia reportabit.

At in AUDITV, dices, magna est Curialium delectatio, dum Nouitates totius orbis, viros sapientissimos loquentes, dum gesta virorum magnorum, dum cantus, sonosq; audiunt Musicorum. Credo & hoc plerosq; decipere; Sed medendum est etiam huic parti, ne quis oblectaturus aures, Curia se astringat, ac molestiam pro voluptate percipiat.

Nam quod tu mihi de Nouitatibus ais, absque negotio confuto: cum plura illic displicentia, quàm grata, audiantur. Cum nunc ciuitates captæ, viri præstantes occisi, spolia facta, rapinæ commissæ; victores mali, victi boni sapius referantur.

Viros autem sapientes, qui de Moribus ac secretis naturæ disputant, quiq; historias referunt, non nisi per adulationes apud Principes accipies. Quòd si non nunquam Oratores, atque Philosophi disertis, Curias adeunt, Orationesq; coram Principi-

CYRIALIVM MISERIAE

cipibus habent; non tam dulce est, eos illic audire, vbi cum metu magis loquuntur, quàm in scholis, Vbi sunt liberi, & ad veritatem, non complacentiam fantur. Hinc est, quòd Athenis, dum libera ciuitas fuit, & Romæ, dum Consules Remp. gubernabant, litterarum studia maximè floruerunt.

In Curijs verò, quilibet sermo per adulationem habetur, nihil ad verum dicitur. Commendantur mali, boni què vituperantur. Sunt qui Veterum narrant historias, sed mendosè atque peruersè. Claris autoribus non creditur, sed fabellis inanibus fides adhibetur.

Plus Guidoni de Columna, qui bellum Troianum magis poëticè, quàm historicè scripsit; vel Marfilio de Padua, qui translationes Imperij, quæ nunquam fuerunt, ponit; vel Vincentio Monacho; quàm Linnio, Salustio, Iustino, Quinto Curtio, Plutarcho, ac Suetonio, præstantissimis autoribus, creditur.

Citharistas verò, ac Cantores, quamuis Curia solet optimos habere, (plus enim hoc genus hominum, quàm Philosophorum vel Poëtarum, Principibus placet.) non ad tuam, sed Regis audies voluptatem,

tem. Cumq; dormire, aut aliud opus agere velles, tum potissimè istorum sonis, aut cantibus inquietaberis.

Omnibus hoc vicium est cantoribus (inquit Oratius) inter amicos, *Hor. lib. 1. Ser. Sat:*

Vt nunquam inducant animum cantare rogati, Iniusi nunquam desistant. 3:

Quo fit, vt cum nolis audias, cum velis, nusquam appareant. Et tamen his, singulis Calendis, aliquid cogaris elargiri.

Quid, quòd omnia iurgiorum atq; rixarum sunt plena: Vnus alteri maledicit, increpant se inuicem: Blasphemiae in Deum, sanctosque iaciuntur; omnes in confuso loquuntur. tot clamore sunt, vt vix socium, qui propè te est, valeas audire.

Quilibet sua facinora narrat, cum derogatione alterius. Illi suam patriam laudant, & alienam vituperant: spurcissima vndique verba personant: nulla in verbis modestia, nulla reuerentia, nullus pudor. Scurræ semper audiuntur, vel detrahentes, vel ructantes. Nam his solis libertas est, quicquid vel facere velint, vel dicere. Ad hæc, si quis sapiat, surdus potius esse velit, quàm audire.

Iam de TACTV pergamus, in quo Venus *Voluptas ex Tacito.* potissimè dominatur, quàm nonnulli, re-

CYRIALIVM MISERIAE

li, rerum ignari, blandissimam in Curijs esse confidunt: Ex eo errantes, quòd mulieres eos amare consueuerunt, qui vestibus sunt ornati, qui crines ventilant, qui torneamentis intersunt, qui canunt, qui chòreas ducunt, qui semper læti atque hilares inueniuntur, sicut Curiales esse videntur.

Sed minimè ita est, vt grata sit hìc Venus. Nam si qua est mulier, quæ hos amat, non tamen eis se credit, quos loquaces agnoscit iactatores, instabiles plurium amatores: nisi forsitan aliqua est, quæ famam paruifaciat; tuncque multi circa vnam concurrunt, nec vllam, sine riuali, diliges. Hinc rixæ, contentiones, odiosa verba, interdum verbera, & homicidia. Nullam nutrire modico poteris, cui absint qui multa promittant. Veniet alter te pulcior & acceptior: Nulla tamen fides est, quæ vno contenta sit viro. Sæpe cum amicam petes, aut alium cum ea inuenies, aut ille illam ad alium reperies.

Quòd si tibi grata obtigerit & fida puella, non poteris, nisi raptim, & per furtum esse cum illa. Neq; seruire Regi, & Amori poteris: quia vterq; insolens Dominus est, & qui hominem totum vult sibi.

Adde

Adde, quòd nedum amicam, sed nec cõingem in Curia pudicam seruabis. Tot sunt vndique Proci, tot formosi Iuuenes, tot Promissores, tot Lenæ, vt nec castissima Coniunx resistere tot impugnationibus possit. Quòd si probissima fuerit, deferenda est tamen, cum indies Curie Principum moueantur, siue coniunx sit, siue concubina. Tunc anxietates mentisque dolor; quia nec cum amica remanere, nec illam ducere tecum potes: & instabilitatem fœminæ remanentis, cuius est in horas mutari, semper suspectã habebis. Iunge irrisiones, ac detractiones, quæ fiunt amantibus. Dinumera discrimina; pondera suspiciones; omnia hæc, cum sint priuatis graua, Curialibus importabilia, nec vsquam in atrijs Regum tactus oblectatur.

Sequuntur alij duo sensus, O D O R A N - *Voluptas*
 D I, & G V S T A N D I, qui partim coniuncti *ex Odor & Gustu*
 sunt, partim disiuncti: Nam dum fercula *statu.*
 redolentia, sapidaq; comedimus, vterque
 sensus latatur. Si quæ aut florum, aut vn-
 guentorum sequatur fragrantia, non gu-
 stum, sed odoratum iuuabit, & officium
 suum odoratus amittet, cum in palato ci-
 bus masticabitur. At hi quibus in solo pa-
 lato

CURIALIVM MISERIAE

lato & causa viuendi, stulti sunt, & pecudum vitam, non hominum, sectantur.

Nam & Apostolus eos vituperat, quorum Deus venter est: Rem namq; damnatam sequuntur; quânis plurimi propterea velint Regibus obsequi, vt bibere atque edere maximè possint. Et quia Principes optimis vtuntur vinis atque cibarijs, vesci quoque se eisdem sperant, potaturosque cum Regibus se confidunt. At sicut Muscæ pingues mēsas, sic isti vnctas dominorum popinas insectantur: quamuis regalibus epulis magis muscæ, quàm isti potiantur.

Videamus igitur, apud fastigium regale, quanta sit Curialium edendi atque bibendi voluptas, quæ sanè tunc optima est, cum fames adest, atque sitis: cum nec illa, nec ista protrahitur. At in Curia perraro ante meridiem cibaria distribuuntur: quo tempore non famelici, sed rabidi sunt homines. Quibusdam verò expectatio longa, debilitatis spiritibus, appetitum surripuit: alij modico pane, vel caseo pregustato, orificium stomachi clauserunt: quo fit, vt alij vorent, quicquid apponitur, & ad crapulam impleatur: alij vel minimum sumere nequeant.

Interdum in ortu diei, & ante lucem,
fer-

fercula posita sunt; quæ nisi comederis, usque in noctem ieiunabis: nec tamen stomachus officium suum fecit, nec appetitus adest.

Cum post meridiem pransus fueris, rursus post horam cæna ponitur: nunquam in suo tempore cibus affertur.

Hinc subitæ mortes, atq; intestata senectus; Iuuenal. & orexis, & Vomitus, & iliorum dolor, & Sat. 1. Calculus, & morborum omnia genera veniunt.

Qualis Cæna, tale Vinum, quod ficci- *Iuuenal. da nollet lana pati, ut Iuuenalis ait, affer-* *Sat. 5.* tur: quod cum biberis, insanus fias: acetosum, aquaticum, corruptum, pendulum, acerbum; aut frigidum, aut nimis tepidum; colore saporeque malo.

Taceo illos Principes, qui tantum Cereuisiam in potu præbent; quæ cum ubique amara sit, in Curijs tamen & amarissima est.

Nec tibi aut in argento, aut in vitro, dari pocula credas. namque in vno furtum timetur, in altero fractura. Potabis igitur ex ligneo Scypho, nigro, antiquo, fætido; in cuius fundo fex concreta est; in quibus sæpe minxisse Domini consueuerunt. Nec tibi vni Scyphus dabitur, ut si velis, vel

C

aquam

CYRIALIVM MISERIAE

aquam misceas, vel purum bibas; sed in communi potabis, atque ibi mordebis, ubi nunc vel pediculosa barba, vel salivofum labium, vel immundissimi dentes fuerunt.

Interea vinum antiquum in tua presentia Regi propinabitur; cuius tanta fragrantia est, ut eius odore tota domus repleatur. Bibet is Muscatellum, Maluaticum; ex Gallijs, & Matrigali, ex Riparia Genuensi, ex Hungaria, atque ex ipsa Graecia sibi afferri vina iubebit; nec unquam tibi vel minimum cyathum communicabit, quamvis cardiaca passione crucieris. Quod si bonum vinum ante te sit, non tamen iucundè sapiet, cum melioris fragrantiam tuæ hauserint nares.

Velles nonnunquam bibere, sed non audes, nisi maiores incipiant. Nec famuli vinum apponunt, nisi post medium mensæ: quod si ante petieris, & importunus, & petulans, & ebriosus, iudicaberis; nec sine ignominia, quod postulas, obtinebis; nec ad tuam, sed ad maiorum sitim potabis.

Vinum postquam in mensa fuerit, per multas manus transibit, antequam ad te veniat. Nec speres mundari Scyphum, dum pincer-

pincernæ remiscent, quamuis in fundo
fex hæreat, vel intus aliquis ructauerit.
Nam sicut in templis aquæ benedictæ sub-
infunditur; sic in atrijs Principum vina-
ria vasa, quibus famuli potant, in anno se-
mel euacuata mundantur.

Nec in Vino tantum, sed in Aqua quo-
que cruciatus inest. Nam

*Si stomachus Domini (vt Iuuenalis inquit) Iuuenal.
feruet potuq; ciboq;* Sat. 5.

Frigidior geticis petitur decocta pruinis:

Quibusdam in æstatem seruatur gla-
cies, atque hac in feruoribus vina frige-
fiunt: nec tibi minima portio dabitur, ma-
iori que siti cruciaberis, quia videndo ni-
hil gustabis.

Quid tibi de mappis dicam? nigris, la-
ceris, vinctis, quæ nedû tibi fastidium mo-
uent, sed manibus applicantur, te que se-
quuntur, si quando te volueris tergere:
quod plures veriti, madidas pingui iure
manus, in proprijs desiccant vestibibus. Hinc
est illud abdomen, quod in pectoralibus
Curialium cernis, vt satius sit, in stabulis
porcorum, quàm in Curijs comedere do-
minorum. Nam mensalia illa munda, se-
ricia, duplicata, solis Principibus serui-
unt, & indies mutantur: tua truncis affi-

CYRIALIVM MISERIAE

xa tam diu, vt discerni à mensa possint.

Audi nunc cibaria, & fume Voluptatè, si potes. Nulla tibi alia mactantur animalia, quam boues, capræ, porci, vel Vrsi: nec ista recentia, vel paululum trita, sed postquam fœtere cœperunt, dispensatores emere solent: nam quo minoris emunt, eo magis furantur.

Carnes tuæ frigidæ, bis coctæ, immunda, insipidæ, fœtentes, fumo & carbonibus plenæ, nullis condimentis, nullis falsamentis, speciebusque nullis apparatus: Caules putridi, rapæ marcentes, & mucidæ, legumina semicocta; Ciceraque pisis, fabis, lentibus, interdum & pulueribus atque cineribus mixta.

Casus raro ad te venit, aut si venit, viuis est plenus vermibus, vndique perforatus, situ squalidus, saxo durior. Butyrum fœtidum, lardumque rancidum tua fercula condit. Oua tunc apponuntur tibi, cum iam pullos alunt. Pira & poma marcida, quæ nisi tu comederes, porcorum esca fuissent. Oleum, quo tibi excoquantur fercula, de lampadibus sumitur, vel lucernis, cuius fœtore fugari serpêtes possent: quale illud fuisse credendum est, propter quod Romę cum Bochare nemo lauari volebat.

Ego

Ego magnifico hero meo Caspary, Cancellario, gratias ago, qui me hac ex sentina immundiciarum detraxit, & ad lautam eius mensam deduxit: quamuis nisi ipse fuisset, iam Curiarum tædijs renūcialsem. Sed persequar cœptum iter.

Pisces tui vel Lucij parui, vel Carpones, vel halecia. Si natalicium fuerit, poteris & Renkam gustare, luti, in quo iacuit, odore fœtentem, & Anguillam colubri cognatã, aut hosce pisces, qui apud cloacas urbium nutriuntur. Si quis tibi nobilior piscis apponetur, quatrivanus erit.

Panis tuus niger, & adeo durus, vt vix geminis dentibus frangi queat. Et quamuis eodem precio sæpe niger & albus panis ematur, ne tamen assuescas, semper nigro pascaris. Voluntque Domini assidue inter se, ac seruos, disparitatem notari, quamuis neque voluptati nonnunquam, neque vsui fuerit.

Tua insuper fercula eadem sunt: facileque in annum, quid tibi edendum sit, scire poteris: quæ res admodum voluptatem diminuit, quæ solet varietatibus irritari. Possent forsitan aliquis hoc tolerare, nisi meliora præ se ferri continuo cerneret: sicuti Curialibus accidit, qui dum sordidum

CYRIALIVM MISERIAE

dum panem terunt, dumque in morem equorum vel ordeum, vel speltam vorant, aut, quas vocant, caseatas: Interea Domini piscem, quem Corsica misit, vel Tauro-minitanæ rupes. Sæuientia namque guttura satiare non sufficiunt nostra flumina, nec maria: dum piscatores proxima quæque scrutantur retibus, nec piscem finunt in vicinia crescere.

Ecce mox alium, qui longi latique pe-ctoris; nec non Squillam defert, asparagis vndique septam: Cuius cauda nedum familiam, sed hospites quoque, si qui affuerint, conuiuasque despicit. Ille Murænam adducit ex Sicilia, quam inter Scyllam & Charybdin cepit, dum Auster se cõtineret. Quid Accipenseris, Trutas, temulas, aut alios pisces enumerare attinet? Quicquid in aquis suavius alitur, ante Principem, atq; id vel assum; vel oleo Venefrano, vel vino coctum optimo, inter odoriferas herbas, intueberis.

Maxima inter pisces tibi inuidia accre-
scit, nec minor inter carnes: Cùm Cer-uum, Leporem, Aprum, Capream, Casto-rea, Fascianû, Perdicẽ, Gruem, Pauonem, Orycem, Gallinã, Turdos, Merulas, Ficedulas, Ardeas, Anseres; Hædulos, Agni-
culos,

culos, Cuniculos, Asperiolos, & quicquid
 volat, & quadrupedat saporis egregij, vo-
 rantem Principem videas; atque hæc egre-
 giè condita, pulmentarijsque præparata
 suauissimis: quæ cum respicis, nihil ex his,
 quæ ante te sunt, mordere potes: sed expe-
 ctas, & ad comitem dicis; Ecce iam dabit
 nobis semiesum Leporem, aut aliquid de
 clunibus Apri: Iam piscem assum, iam con-
 gelatum aromatico iure ad nos mittet:
 Iam pullum gallinaceum, iam duas auicu-
 las destinabit. Sed evanescit omnis cogi-
 tatus tuus. Nã Curialibus nihil horum por-
 rigitur, nisi fortasse ad cruciatum tuum,
 aliquid socio, tibi assidenti, mitteretur,
 quo scires, illum te Principi cariorem,
 Nonnunquam & tibi tantillum dabitur,
 non quo fatieris, sed quo magis afficiaris
 radio, quàm suaves sint epulæ Principum
 sciens.

Panem ante Dominum niueum, ac molli
 saligine factum aspicias; ad quem pistan-
 dum proprius eligitur, ac magno stipen-
 dio retinetur artocopus. quem si tangere
 volueris, increpatus percutieris, qui pa-
 nem tui canistri non receperis, nec inta-
 ctum heri dimiseris.

Quòd si Ver fuerit, & optata tonitrua

CYRIALIVM MISERTIAE

cœnas maiores reddiderunt, raduntur
Tubera terræ, & vsque à Lybia deferuntur
Boleti optimi, quales edere solebat Clau-
dius ante illum, in quo venenum vxor sibi
porrexit. Curialibus autem viles & anci-
pites Fungi ponuntur, & in quibus saepe
mors editur.

Poma Principis talia sunt, qualia foro-
tes dicuntur Hesperides habuisse; & his
solum oblectari potes. tam enim odori-
fera sunt, vt non solum propinquos, sed
longè etiam stantes odore suo perfun-
dant. Tangere tamen illa non poteris, aut
quouis pacto gustare.

Caseus ◉ Parma, Placentiaque deduci-
tur: sudans, ceruus, pinguis, ex ouibus fa-
ctus, quæ solū serpillum, cum suauissimis
herbis, depastæ sunt.

Structorem interea saltantem per do-
mum, & Chiromanta volanti cultello ap-
te Dominum diuersis gestibus leporem
atque gallinam secantem spectabis; qui te
nihil horum permittit tangere, quibus
oblectareris.

Quis est, qui rebus in istis voluptatem
esse Curialibus credat? quis non potius
pœnam ingentem, cruciatumque maxi-
mum recognoscat? An non similitimum est
hoc

hoc tormētum illi, quod Poëtæ finxerunt de Tantalō, qui nec in aquis bibere, nec in pomis edere potest, quamuis ad mentum vsque vtraque sibi pertingant?

Quid quod in mensā Princeps assiduè fabulatur, atque tacenda, dicendaque fatur; cū tu nec loqui nec hīscere audeas. Nam si fortè mutire præsumseris, aut nutu aliquid significare, quasi casus per plantas educeris forās, ac vel latro, vel fur vocaberis, vel adulter.

*Maxima quæq; domus (vt Iuuenalis ait) seruis Iuuenal.
est plena superbis. Sat. 5.*

Ille panem magno cum murmure porrigit; ille indignatur quod se aliquid posscas, & quod, se stante, recumbas. Aut non vident famuli defectum mensæ, aut, si vident, negligunt emendare. Sæpe tibi vinum, vel panis deerit, nec tamen aliquid istorum poscere audebis. Si vel aquam, vt vinum domes, vel acetum, vt piscem mergas, vel sal, vt carnes aspergas, vnquam petieris, importunus diceris.

Enumero tibi sedentium tædia; sed maiora illorum sunt, qui stantes seruiunt, & quoties aliquid mordet, ipsi tecum hiant, & aërem solum capiunt, qui solis pascun-

CVRALIVM MISERIAE

tur cœnarum reliquijs. Sed accipe molestias alias.

Sunt in Curia diuersæ dapes. Nam rarominus quatuor ferculis cœna paratur. At ista nunquam, vt optares, ex ordine dabantur. Semper quod vltimum velles, erit primum, cum pane satur, & vrsi plenus dorso fueris: tunc tibi cibaria meliora porrigentur, vel vt stomachatus renuas, vel ad crapulam, cum tuo maximo damno, comedas. Quod si quis casus meliores epulas initio mensæ concesserit, mox illæ ex oculis auferentur. Est enim magna ministris diligentia, ne diutius res preciosiores esse in mensa permittant. Nam & in ponendo tardiusculi, & in leuando celerrimi sunt.

Aspice insuper, In Paropside quot manus enatant circa carnes? quot Cultelli festinant? quale periculum illic manum apponere, nisi quis Chirothecam ferream receperit? Sicut apud Strigoniensem Archiepiscopum, illum, qui ante præsentem secundus fuit, Florentinum quendam fecisse commemorant. Contigit enim, vt nonnunquam alienum quis digitum, vel portiunculam manus, acceperit, atque momorderit, vituli carnem, vel bouis existimans,

Mensæ

Mensæ in Curijs vndique circundantur edentibus. Cibaria supra caput tuum, & humeros afferuntur, sæpeque super te ius totum effunditur. Hic te premit, is raptat, & in faciem tuam vomit. Inter ferculum & ferculum magna fit mora, tempusque longum expectando consumitur; cum interim nec sperare, nec scire potes, nisi scurrarum numero velis haberi.

Nunquam certa comedendi est hora. Si tamen in ipso mensæ initio non affueris, cæna multaberis, aut iurgiis afficeris acerbis. Inter hæc nec porrum, neque cepe, neque allium, quia venenum ab Oratio dicitur, comedere poteris. Ne igitur quæ Principes edunt; nam illa tuum ventrem dedignantur: nec quæ Rustici vorant, quia foetorem Dominis ingerunt, gustare permitteris.

Craasis igitur illis, & nullo sapore conditis vteris dapibus. In quibus si voluptas esset aliqua, cessaret tamen, quia continuæ sunt, & immutabiles:

Namque voluptates, (vt Iuuenalis affirmat) Iuuenal. Sat. II.
commendat rarior vsus.

At in his rebus tantum deest, vt gaudium aliquod intercedat, vt malè iudicare non existimem, qui summam in eis miseriam,

CVRIALIVM MISERIAE

riam, summamque cordis afflictionem posuerit.

Sed stultum atque imperitum vulgus hæc tædia non animaduertit, solumque suspensas auro vestes, ac sublimes respicit in equis milites. Et cum opes, argentum, aurum, famulorum cateruas, & ornatum exteriorem intuetur, miseras interiores nequaquam considerat. At Seneca, summa prudentia vir, Isti, inquit, quos pro felicibus aspicitis, si non quæ cernuntur, sed quæ latent videritis, Miseri sunt, sordidi, turpes, ad similitudinem suorum parietum, extrinsecus culti.

Quo fit, ut Curialibus, qui propter irritamenta gulæ, Principibus seruiunt, nedum ciues priuatos, qui cum iucunda coniuge, inter dulces liberos, castè ac parcè comedunt; vel Ruricolos, qui medias inter oves, castaneas molles, & mitia poma, cum lacte, vorantes, nitidi fluminis vndas exhauriunt; sed ipsos quoque, qui in crepidinibus petrarum, vel in pontibus, vel ad Ecclesiarum valuas mendicant, sine contentatione præponam. Cum illis nec ex sententia succedat quod appetunt, nec, si successerit, meliores propterea beatiore sue fiant. Sunt igitur omnes stulti, qui ob
has

has causas in regium famulatum sese recipiunt.

Ceterū cū ab initio dixerimus, quosdam esse, qui tanquam ANIMAE CONSULTURI, Regalibus sese dedunt obsequijs (Ex-*Qui Ani- mas lu-* istimant enim consulendo Regibus, utili-*crari vo-* tatem Reip. promouendo, pupilli & vi-*lunt in* duarum tuendo causas, afflictis & inopi-*Aula.* bus succurrendo, tanto magis Deo place-
re, quanto maiore tædio ista peragunt.)
respondendum est etiam his; Ne, qui stul-
tiores sunt alijs, sapientiores omnibus vi-
deantur.

Quamuis neminē adhuc cognouerim, qui non suum aliquod temporale com-
modum apud Reges insectaretur: Finga-
mus tamen aliquem fore, quem sola salu-
tis Animæ ratio moueat. An ita est, vt hoc
in Curia sibi possit obtinere? Consule-
mūsne nos viro bono, in obsequio vt se
Regis immergat? Putabimūsne sic animā
lucre fieri? Mihi, hercule, non fit verisimi-
le, in Curijs Principum, vbi tot vicia re-
gnant, vbi tot irritamēta ab exercitio vir-
tutum subducunt, vi virum aliquem bo-
num posse perseuerare.

Nanque vt Sessor bonus in equo retro-
grado, vel calcitroso excutietur, dilabe-
turque

CVRIALIVM MISÉRIÆ

turque tandem ; Sic vir bonus & iustus apud Reges diffluet ; vel imminutus rerum licentia ac luxu , & tot immundicijs tum viciorum , tum hominum circumuentus , declinabit à via , & in scopulos ruet , ventorũ viribus actus & tempestatum. Quod cum Plato in Atheniensi Curia perspexisset , fugere potius statuit , quàm inter tot viciorum inquinamenta morari.

Quibus moribus Aulicum esse præditum oporteat. Cognoscito igitur teipsum , qui sequi Curiam statuis , & an Platone sis maior , an nimaduertito ; an virium plus tibi , quàm illi , sit ad resistendum malæ consuetudini. Oportet in Curijs obsequi omnibus , communicare quod habes , seruire temporibus , versare naturam , & tegere , Nec non teipsum huc & illuc torquere , & flectere : Cum tristibus seuerè , cum remissis iucundè , cum senibus grauitè , cum iuuenibus comiter , cum facinorosis audacè , cum libidinosis luxuriosè viuere : quod nisi feceris , nec magnus in Curia , nec diuturnus esse poteris.

Sed replicabis mihi fortasse , illũ ipsum Platonem , quem fugisse Curiam , superius scripsi , postèrius tamen ad Dionysium , Siciliae Tyrannum , peruenisse , illi que seruisse. Sic est , vt ais. Sed vide , quid obtigerit. Nanque

Nanque vocatus ab illo, per doctrinae speciem, cum Tyranni vicia corripuisset, Tyranni fraude venundatus est.

Nec is solus ex sapientibus iram Principis expertus est. Nam & Zenonem Philosophum, senem admodum, Phalaris Tyrannus omni cruciatus genere dilaceravit. Anaxagoras nobilis Philosophus, ab Anacreonte, Cypriorum Rege, occisus est. Boëtius iussu Theodorici Regis interijt. Longa mora esset, si, quos viros bonos necari Principes iusserint, enumerare voverim.

Nec mihi quispiam vel Moysen, vel Helyseum, vel alium quempiam Philosophorum commemoraverit; quasi & sibi liceat, quod viris diuinis permissum extitit. Nec enim cum Regibus illi manserunt, sed functi legatione, quam Deus eis mandauerat, abierunt. Solus Ioseph apud Pharaonem moratus est, quem ordinatio diuina, pro salute populi, illuc transmiserat, & venundatio fraterna. Fatebor & Mauricium, & Martinum militasse, ac Principibus seruiuisse; sed ille quamprimum Christianus cognitus est, cum tota mox legione Thebea truncatus est capite: Hic ut vir factus est, & regia castra dimisit, & in obsequium

CVRIALIVM MISERIAE

sequium Dei se sequestravit. Sciebat enim vir sanctus, quia pupillorum & viduarum causæ ad Principes nõ egrediuntur. Quia nunquam apud Reges causa pauperũ defenditur; quia venalis est omnis Iusticia; quia impudicus est omnis sermo, quia nulla misericordia, nullus Religionis Zelus, nulla caritas, sed invidia & ambitio tantummodo dominatur. Quibus obfistere, fortissimi fuerit, & plus diuina quàm humana sapientia.

Et quamuis esset Martinus ipse sanctissimus, possetque sua virtute superare malitiam; amplius tamen militiam nec per se voluit sequi, nec alijs imitandam suo exemplo demonstrare.

Nec Saluator noster CHRISTVS, interrogatus quid faciendũ esset, ad vitam consequendã, vade dixit, & Regibus seruito: Sed vade, inquit, & vende omnia, quæ habes, & sequere me: non Principem, non Regem, sed me; non Curiam, sed me inquam sequere.

Videas igitur tibi, vir bone, qui propter Animam sequeris Curiam, ne propter Curiam illam perdas: quia multi sunt ibi laquei, multa offendicula, multæ insidiæ Demonum. Durum est ambitionem frenare,
auari-

avariciam compescere, invidiam domare, iram cohibere, luxuriam coartare, dum semper inter ista verferis.

Si quis tamen à Deo sibi creditura talentum nouit, vincere vt ista possit; & tanquam Sol immaculatus in luto versari; Si potest picem tangere, & ab ea non inquinari; si potest ignem ingredi & nō vri: non illum Curiam sequi prohibeo. Nam meritum tantò grandius assequetur, quanto periculosius militauit. Sed persuasum est mihi, neminem esse, qui Curiae seruiendo non potius vincatur à vicijs, quàm vicia vincat. Dociles imitādis, vt Iuuenalis verba recenseam, turpibus ac prauis omnes sumus.

In Genesi quoque diuinum Oraculum *Genes. est in hunc modum: Sensus & Cogitatio cap. 8. humani Cordis, in malum prona sunt ab adolescentia sua.* Non suaserim igitur vlli in Curijs immorandum. Nam & Anima, vt dixi, discrimini magno supponitur, & vita saepe ante tempus amittitur. Quoniam vel Principum desiderio fauebis, ac vltro suis vicijs arridebis; & animam perdidisti: vel increpabis malos mores, accusabisq; scelerata; & inde iram Principis experieris.

CYRICALIUM MISERIAE

Cyrus, Persarum Rex, Arpalo familiari suo, admodum ante caro, ob reprehensum in se vicium, filios epulandos in conuiuio dedit. Cambyfes eiusdem ex carissimis, qui se de ebrietate corripuerat, filium sagitta transfixit. Nec tu mihi Aristotelem obijcias, summum Philosophum, Alexandri Magni castra sequentem. Nescis enim qua voluptate hoc egerit, & an sibi libertas fuerit aliter faciendi.

At secuti sunt Alexandrum complures alij: Calisthenes Philosophus, Clitus frater collactaneus, Lyfimachus miles, & Philosophus insignis. Calisthenes dum adorarari more Persico Alexandrum prohibet, truncatis manibus & pedibus, effosis oculis, & auribus amputatis, miseram vitam in carcere ducere cogebatur. Cui cum Lyfimachus, in remedium ærumnarum, venenum obtulisset, Leoni obiectus est. Clito, cum Alexandrum, Philippi patris laudibus detrahentem, redarguisset, ab eodem, vt supra retuli, in conuiuio est occisus.

Sunt igitur stulti, meo iudicio; &, vt arbitror, tuo Iohannes amantissime, & qui propter superiores causas, & qui propter Animæ lucrum, seruitia Principum ample-

amplectuntur. Quoniam, vel quod quaerunt, non inueniunt; vel per viam spinosam & ancipitem pergunt; Cum ad finem, quem cupiunt, tutissimis possint, & quietissimis itineribus proficisci.

Effet ergo iam satisfactum his, quæ ab initio proposuimus; posseque iam Epistolâ claudere; sed sunt adhuc aliæ quamplures molestiæ Curialium, de quibus non erit ab re, quam breuiter meminisse.

PLurima inter **DORMIENDVM** sunt *Reliquæ*
Aulicorū
 dia. Sape in asseribus dormiendum *molestiæ.*
 est; in paleis; in lapidibus, nudoque solo, in vento, in pluuia, in frigoribus. Si plumas fueris assecutus, ad Pediculos, *Inter dor-*
 lices, Culices, & alias infinitas vel mor- *miendum.*
 dentes, vel teterrimè foetentes bestiolas te præpara. Nunquam solus dormies, nisi cum socium cuperes. Linteamina immunda, foetida, lacerata, & quibus nuperime pestilentia sunt mortui, tibi dantur.

Comes adiungetur scabiosus, qui se tota nocte fricabit. Alius tussitabit, alius foetido flatu te perurgebit. Interdum & leprosus tibi coniacebit. Alius frigidus est, & vestimenta ad se rapit; Alius Febre calidus,

CURIALIVM MISERIAE

duſ, & lodicem cum omni tegmento ſupra te iacit. Semper vel ille tibi moleſtus erit, vel tu illi videberis tædioſus.

Dormitur frequenter in cõmuni, vbi vel x. vel xx. ſunt, vbi vnus ſtertit, alter pedit; alius calceos iacitat: nunquam ante medium noctis eſt ſilentium. Veniunt Ebrij dormitum, confabulantur, garrunt, rapant, rixantur, pugnant, & ſe inuicẽ cædunt: Surgunt mingentes. Sæpe apud ſtabula ſunt cubicula tua, & equos fremitantes, vel ſe mordentes audis. Nunquã ſcies, vbi iacere debeas, niſi Domini dormitum iuerint.

Sunt in diuerſorijs multi Aduene, multi ignoti; & vita Curialium plærunque in hoſpitijs publicis ſtatuitur: vbi continuo fures timendi, vel formidandi ficarij ſunt: neque res tuas vnquam tam diligenter cuſtodies, quin aliquid detractum reperiās. Nam & ipſi fures in thalamo tuo dormient, & te ſopito aſſurgent, reſq; tuas ſub te quoque iacentes eripient.

Aſſunt Meretrices, Ancillę, Lenones, Ioculatores, Luſores, Paraſiti, qui iurgia continuo proludunt; tantuſque clamor exoritur, vt nedum dormire, ſed nec qui prope te eſt loquentem ſocium intelligere

te queas. Adde loquacitatem eorum, qui nocte, quam longa est, nunquā quiescunt.

Absentem cantat amicam, vt Flaccus ait,

Multa prolutus vappa Nauta atq; viator.

Horatius

lib.1. Ser.

Nulla dormienti quies datur. Quod si ynquā rumores, & alia mala, somnus vinceret, ac oculos claudere cœperis; è vestigio reuocaberis, & aliquo casu surgere cōpelleris. Credo te ista millies expertum, ideoque sum breuior.

Sat.5.

Sed alia accipe, quæ inter *HOSPITAN-* *Molestiæ*
dum sunt tedia. Mareschallus orandus est, *hospiti-*
ac precio conducendus; rogandique ser- *rum.*
ui eius, & alliciendi muneribus, vt hospiti-
um tibi tolerabile præbeant. Quod si
promiserint, nō tamen implebunt; teque
vel in remotissimis locis, vel in fœtidissi-
mis Ganeis collocabunt. Interdum & ho-
nestum locum, quem dedit, vt deseras, &
alteri cedas, minis & vi coget.

Sed esset tolerabile fortasse, Mareschal-
lo caput inflectere, cuius est officium non
inhonestum; at sordidos homines sequi,
atque his supplicare, & offerre pecuniam,
grauissimum est. Nec tamen hoc potes ef-
fugere. Nam & Coquis, & Pistoribus, &
Frumentarijs, & bladi viniq; distributo-
ribus,

CVRIALIVM MISERIAE

ribus, humiliare te conuenit, & ipsorum beneuolentiam emere.

Quid Ostiarium referam? Heu quoties ille uinas in pectus detrudet tuum? quoties te pugno, vel calce repellet? quoties, ubi te uiderit uenientem, portam, quæ patebat, statim concludet? Quoties te excluso, quamuis aurum dederis, vel Mimum, vel Scurram, vel Aemulum tuum intro mittet? Quoties tibi vel dormire Principem, vel in cõsilio esse, vel ægrotare mentitur?

*Molestia
expeditio
num &
itinerũ.* Quid de MOTV CASTRORVM dicam? Quis tormenta, quæ nunc incidunt, possit enumerare? Quanta equorum est cura, quanta armorum? Quot uigent angustia? Transeunda sunt alta flumina, pontes ancipites ascendendi. Equitandum in Tenebris, in Pluuia, in Vento, in Niuibus, in Luto, in Glacie, in Fluminibus, in Spinis, in Nemoribus, in Saxis, in Præcipitijs, in abruptis collium; Inter Latrones, inter Hostes.

Nunquam certus est Principis recessus. Fama nonnunquam uagatur, in crastinum esse castra remouenda: cumque accinctus es uia, mutatur opinio. Quod si fortè imparatus fueris, repente fiet recessus;

sus; ibitque cum paucis, & sequi pene festinanter omnes iubebit, idque tunc potissime, cum vel egrotabis, vel medicinam sumseris, vel sanguinem diminueris, aut equi, aut famuli tui, minus dispositi fuerint.

Si quis & standi, vel recedendi certitudinem habere voluerit, ex cauponibus, vel meretricibus melius instruetur, quam ex alijs. Nunquam quo sit eundum scies, nisi postquam perueneris. Creditur summa luce Rex abiturus, tuncque omnes in Equis expectant, & ad meridiem usque, tam Muli, quam Equi, & Currus, onerati manent, saepeque onera, tanquam decepti, deponunt.

Cum vero iter arreptum est, in his locis potissime mansio fit, ubi nec vina sunt, nec cibaria, nec in quibus recipi queas diuersoria. Vbi vero vbertim omnia suppetunt, nunquam post biduum castra manebunt, Est enim Regibus tædium, quoties multitudinem lætam audiunt. Contra vero angustijs afflictioneque Plebis, solatia suscipiunt. Ideo nonnunquam mille passus proficiscuntur: Interdum quinquaginta milia passuum obambulabunt. Gaudebuntque cum te, vel familiarem perdidisse, vel

CYRIALIVM MISERIAE

equum, accipient: vel cum te præcipitatum in flumina, vel frigore obriguiffe, vel æstu defeciffe cognouerint: cum ipsi & contra frigus, & contra calorem armati exierint.

In Castrorum præterea processu quot pressuræ sunt? quot calces? quot trusiones? quot casus? quot irrisiones? quot blasphemiarum? Nunc tuus Equus alium cædit, & in te culpa refertur: nunc tuus læditur, & afficeris damno. Litigant inuicem famuli, & in bellum descendunt Domini.

Interdum seruare ordinem oportet: nusquam cedere loco licet. Festinandum est, cum alij festinant, tardandumque cum alij tardant. Nec prope te erit, quem velis amicum, nec ad eum, vbi sit, poteris ire. Si quo casu cecideris, nemo te colliget, sed vniuerso exercitu calcaberis, & tantu, quam equus, in puluerem redigeris.

Nunc in locis Palustribus, & in luto castra ponuntur; nunc in arena, locoque sterili; ex quo nec lignatum, nec aquatum, absque magno discrimine progredi queas. Tunc aut Aestas erit, & caloribus exureris, Cicadis obtunderis, Culicibus mordeberis, Serpentibus intoxicaberis, factotibus

ribus atque exhalationibus pessimis cruciaberis: Aut est Hyems, & tecto atque vestibus nudus peribis. Quod si tu forsan euaseris, famuli tamē & equi superesse non poterunt.

Adde, cū propè sunt hostes, maiores molestias: Nunc vitandos lapides, nunc sagittas timendas, nunc fures formidandos, nunc latrones. Nunc insultus est faciendus in hostes; Nunc cauendum est, ne hostes ipsi officiant insultantes. In armis edendum est, in armis dormiendum: Semper in vallo Castrorum, in portis, excubię sunt habendæ. Nunquam hora quietæ est, nunquam in pace manere licet, nunquam tubę, nunquam cornua tacent, nunquam insidię cessant.

Quoties itur ad muros, vel cū duo concurrunt Exercitus, quanta trepidatio est? quot clamores? Nunc eriguntur machinæ, nunc feruntur tribuli, concurrunt iacula, fodiuntur missilibus scuta: coruscant enses: sub illo equus occiditur, hic fossus telo, ruinam minatur. Illi caput aufertur, huic manus amputatur, quidam calcantur inter equos, quidam in foueis iacent exangues: mille facies mortis vbique videntur. Non hęc misericordia est, non be-

pignitas, non humanitas. Sed ille vir bonus, ille miles egregius, ille fortissimus creditur Imperator, qui plures sua manu necavit, quiq; cruentum gladium ex plurimum virorum iugulis eduxit.

Sunt Equestres pugnae, sunt Pedestres, sunt Nauales, sunt Murales, ubique res sunt horrendae, & facies Inferni similes. Nihil ibi lucrari absque iniuria proximi potes; Nec tua sunt, quae bellis quaeruntur iniustis, ut ferè sunt omnia bella, quae inter domesticos fidei committuntur. Perdere autem illic nedum res, sed vitam & animam potes. Nec tu te vitare posse bellum confidas, in quo tuus Rex interfuerit. Nemo se mare vitaturum speret, cum Rex nauigauerit. Aut comitandus Rex est, aut amittendus, inter tot, tantasque difficultates. Aut Iuuenis es, & sufferre insolitas res non potes; aut antiquus, & deficientibus viribus, nec inedia, nec sitim, nec laborem sustinere vales.

Morborum molestia. Praeterea Morbos, qui, dum sic angimur, nos aggrediuntur: quibus coacti vel in via deserimur: vel inter ignotos plerumque diem claudunt, qui domi manentes, per multos annos viuere potuissent.

Sed

Sed redeamus iam in Vrbes: simus in
 amplo, spacioſoque loco: quieſcat Curia:
 deeruntne propterea cruciatus? An non
 ſient indies noua edicta, & conſtitutiones
 nouæ? quibus vt te coaptēs, ſingulis die-
 bus de nouo incipies viuere. Siue Rex ſe-
 deat, ſiue ſtet, tibi tamen ſemper erit ſtan-
 dum, nec vllã tuis tibijs poteris dare quie-
 tem: ſiſq; nonnunquam ſedes, temerarius
 iudicaberis.

Quid verò in STIPENDIIS exigendis? *Stipēdia*
 quanta moroſitas, quantaque diminutio *ſoluendū*
 eſt? Nunquã in tempore datur, nunquam *moroſi-*
 integrum; nunc ad iſtum, nunc ad illum *tas,*
 remitteris, diuerſisque mendacijs eludē-
 ris. Multa ſunt, propter quæ Magnifico
 Caſpari Cancellario teneor, ſed in hoc
 quoq; ſuæ magnificentiæ ſum obnoxius,
 quia me non patitur ſalario meo fruſtra-
 ri, ſicut alios video, qui ſuum gemunt
 fraudari ſalarium. Nunquam ſtipendia re-
 cipiunt, niſi diſtributorem donauerint.
 Nec vllus eſt, qui tam clara conuentionis
 ſuæ capitula faciat, vt ad voluntatem Of-
 ficialium nō recipiant interpretationem,
 qui ſunt omnis auri corraſores.

Sed iam de NECESSARIIS aliquid dica-
 mus, qui & ipſi Curialium tormenta ex-
 augent, *Amici & neceſſarij moleſti Auſicis.*

CYRIALIVM MISERIAE

augent, nunc hoc, nunc illud impetrari sibi petentes: Et siue durum sit, siue absurdum, quod optant, tamē impetrare te volunt. Quidam potentes sunt, qui ex gratia Principis promouere Propinquos possent, sed tales sunt eius consanguinei, vt vel eis benefacere non audeat, vel, si audeat, infamiam populi, & indignationem supra se Dei sustineat.

Amor Principū in Aulicos. Quid? quod amorē in se Principis nemo verum assequitur? Namque, vt Isocrates in eo quem de regno scripsit libro testatur, Principes neminem, nisi inconsulto quodā impetu diligunt: Quod si quem amant, non sicut amicum diligunt: Inter pares enim amicitia versatur: sed eo modo amant, quo & Canes, & Equos diligunt, fructum vt exinde suscipiant. Quid dixi? erravi. Certe multo plus equus, aut canis, quā homo, diligitur. Mortuo quippe viro, mox vir alius adest, qui locum defuncti magnis precibus sibi dimitti postulat. At Canis, vel Equi mortui vicem, non supplebit alius, nisi vel emtus precio, vel gratia.

Parum adhuc dixi: cū nedum non dolenda, sed optanda mors tua Principi fit, qui diutius seruisti. Aut enim pro longis

gis obsequijs non te remuneravit, & soluitur obligatio morte tua, dulceque suo ex ore sonabit: *Ah, si mortuus non fuisset homo ille, magnis eum muneribus donassem.*

Aut largitus est tibi plurima, quæ te mortuo recuperare se sperat. Vix enim hodie diues aliquis moritur, cui Principes non succedant.

Sed audi iam, quot imminent tibi molestiæ propter personam Principis. Rarum nedom inter Principes, sed inter Privatos quoque vir bonus reperitur. Cicero in diuinationum libris, Si quæ rarissimè sunt monstra putanda sunt, inquit, magis monstrum erit vir bonus, quàm partus mulæ. Astipulatur huic sententiæ Iuuenalis, qui licet prius dixisset,

Rari quippe boni, numero vix sunt totidem, quot Thebarum portæ, vel diuitis ostia Nili, Iuuenal. Sat. 13.

Postea tamen, quasi septem reperiri non possent, amplius se restrinxit, dicens:

Egregium, sanctumq; virum si cerno, bimembri Vt monstrum puero, & miranti sub aratro Piscibus inuentis, & factæ comparo Mula.

Nec diuina scriptura remissior est: Si quidem apud Paulum Prophetæ verba relata sunt: Est autem Deus verax, omnis homo

CVRIALIVM MISERIAE

homo mendax. Et iterum scriptum est; quia non iustus quisquam, non est intelligens, non est requirens Deum. Ac rursus: *Psal. 14. Non est qui faciat bonum, non est usque ad 53. unum.* Vides vt Oratores, ac Poëtae, cum sacra Scriptura concordant. Vidésne, vt tari boni, mali verò infiniti sunt?

Si ergo Rex tuus malus fuerit, dolebis eius infamiam, eiusque vicij cruciaberis. Si Avarus est, angeris, quia nec te praemiatur, nec alios bene meritos; & quia plurima negligit, ne sumtum faciat: Si Liberalior est, times, ne profusione nimia obliniet ærarium: Si Crudelis, vereris, ne in te tuosque sæuiat: Si Pius, ægrè fers, quia non vlciscitur iniurias: Si Audax, pericula reformidas: Si Vecors, hostibus iniudes, qui sibi semper insultant: Si Loquax, multiloquium esse non absque peccato cognosces: Si Tacitus, dicis, quia nec Amicos, nec seruitores verbis scit retinere: Si Vinolentus, accusas Ebrietatem: Si Vino non vtitur, quia parum sit lætus gruaris: Si Luxuriæ Cultor est, doles, quia plurimis iniuriatur: Si Fœminas fugit, dicis, non esse virum: Si paucos ad se admittit, displicet tibi, inter illos non esse: Si commu-

communis est omnibus, irasceris, quod tam reliquis, quam tibi sit familiaris: Si omni ex parte bonus est, quod monstrum fuerit, cum tu sis malus, doles, quia tuis vicijis non alludit: Aut si tu quoque sis bonus, quemadmodum est difficile, dolebis Principi bono non arridere Fortunam, semperque anxius eris suo statui: Aegrotabis cum eo: quoniam non tam filio suo pater afficitur, quam bono Principi bonus seruus: Cui etsi fortuna fauerit, nunc mutationem, nunc insidias times, nec dormies vnquam, nec vigilabis in pace.

Est insuper magna virorum recreatio *Aulici* MENTIS SECESSVS: Cum se aliquis *nihil me-* retrahit in solitarium locum, ac vel *ditari, ni* ditatur, vel legit, vel scribit: totumque *hil legere* se Musis præbet. Et nunc Platonem, nunc *aut scri-* Aristotelem, nunc Tullium, nunc Vir- *bere pos-* gilium, nunc alios Doctores, iam du- *sunt.* dum mortuos, sed fama viuentes & scriptis, alloquitur. Sed hac voluptate priuati sunt Curiales, qui semper in negotio sunt, in clamoribus, in tumultibus. Si tibi nonnunquam particulam Mensæ delegeris, in qua vel legas aliquid, vel scribas; mox aliquis instabit, qui te ve-
xet.

xet. Et si alij cessauerint, non aberit Dis-
pensator, qui prope te computum faciat,
æraque moueat, nusquam tibi angulus
patebit quietus, in quo possis cum Sci-
pione dicere: *Nunquam minus solus, quam
cum solus.* Oportet te Priscis illis sanctif-
que viris carere, atque inter homines vi-
uere, quos rectius Bestias, omni virtute
carentes, appellaueris.

*Aula ado-
lescentes
corrum-
pit.* Sunt qui dicunt, se filios suos idcirco
Principibus dare, vt MORES ediscant, fi-
antque virtute præstantes: Melius dice-
rent ad intelligendam maliciam, turpitu-
dinemque discendam se filios transmisisse.
Sunt enim in Curijs viciosissimi Iuue-
nes, sermones inhonesti. Ille luxuriã com-
mendat, ille voracitatem: Nemo de vir-
tute se iactat, sed aut virginem violasse, aut
stuprassè nuptam, aut æmulum occidisse,
aut rapina se aliquid nactum gloriabitur:
quæ scelera sic adolescentes imitantur at-
que imbibunt, vt nunquam postea dimit-
tant. Nec te putes adolescentem pudicũ,
sobrium, verecundum, & bene morigera-
tum, apud Principes inuenire: Omnes hu-
iusmodi sunt, quales magistri. Verum est
enim, quod Terentius ait: Ad peiorẽ plæ-
runque partem animum applicari, si quis
ad eam

ad eam rem Magistrum fortitus sit improbum. Sic Natura iubet; velocius & citius eos corrumpunt exempla mala, cum animum magnis autoribus subeunt.

Refero maximas Deo grates, qui mihi iam viro sequendi Principes animum tradidit, cum iam à parentibus virtutes aliquas sic acceperam, vt amplius amittere non possem. Quod si aliud nõ est, hoc saltem habeo, quia nonnullas didici litteras, quarum essem omnino ignarus, si puericiam meam Curia suscepisset.

Est enim in Curijs Principum vicio-
 sum, litteras nosse, & probri loco duci-
 tur disertus. Est itaque magna litterato-
 rum molestia, cum se cõtemni per omnia
 viderint, & res maximas ab istis dirigi, ne
 dicam ego negligi, qui vix inter manus
 & pedes quot habent digitos norunt. Sed
 est etiam illiteratis sua turbatio, cum vi-
 ros in Curiam doctos, ac Latinè loquen-
 tes venisse vident, quos ipsi nequeunt in-
 telligere.

Quid præterea de CONSCIENTIA tua
 dicam, quæ semper inquieta est, semper-
 que te mordet, cum tu te scias, multis vi-
 ciorum illecebris inquinatum. Nullum
 E grauius

*Littera-
torum in
Aula con-
tentus.*

*Aula con-
sciētiam
vulnerat*

CVRIALIVM MISERIAE
gravius suppliciū, vt Seneca scribit, quā
Conscientia. Hinc Iuuenalis:

Iuuenal.
Sat. 13.

— cur tamen hos tu
Euaſiſſe putas, quos diri conſcia facti
Mens habet attonitos, & ſurdo verberare cedit,
Occultum quatiente animo tortore flagellum?
Pœna autem vehemens, ac multo ſenior illis,
Quas & Ceditius grauis inuenit, & Rhadamantus,
Nocte dieq; ſuum geſtare in pectore teſtem.

Sed audi obſecro Ciceronem, pro Sexto Roſcio, cuius hæc, ſi bene memini, verba ſunt: Sua quæque fraus, & ſuus terror maximè vexat; ſuum quæque ſcelus agit, amentiaque afficit, malæ cogitationes conſcientiæque animi terrent. Hæc ſunt Impijs aſiduæ domesticæque Furia, quæ dies noctesque pœnas parentum, & conſceleratiſſimis filijs repetant. Quæque te vertis, oblocutiones de Rege, de Conſularijs, de te ipſo fiunt, cum vel nimis ſubditi grauantur, vel hoſtes inſtant, dum Curia in CHOREIS eſt, aut in VENATIONIBVS occupata.

Nullum inter res mundanas maius munus eſt hominibus à Deo conſeſſum, vt Cicero dicit, quā AMICICIA. At hoc bono, tam ſuaui, tam vtili, tam neceſſario,

rio, priuati sunt Curiales. Nanque vicio-
fissimi ferè cum sint omnes, non Amici-
cia inter eos esse, sed factio quædam, &
conspiratio potest. Inueniuntur nonnul-
li industrij ac laboriosi Curiales; at in his
adumbrata, non expressa, sunt signa vir-
tutum. Videntur quidam liberales, sed
rapinam sequuntur. Si sunt casti, ambi-
tiosos inuenies eos, atque superbos. Si
humiles, Ebrij sunt, & Nebulones. In nul-
lo virtus est aliqua, quam mille vicia non
comitentur. Arduum est, in hac homi-
num colluue, virum amicicia dignum re-
perire. Quod si quis inuentus fuerit bo-
nus, vel Regi non placebit, vel Magnati-
bus, nec eius vti beneuolentia poteris:
quia non licet in Curijs habere commer-
cium inter illos, qui non sunt accepti: Vi-
debisque nonnunquam illos, quos dili-
gis, & qui tibi sanguine sunt coniuncti, ad
supplicium rapi. Et quamuis difficile sit
tacere, cum doleas; tamen nec conqueri
poteris, neque hiscere: Sæpeque cum illo
conuersari cogeris, qui tibi vel patrem, vel
matrem occiderit.

Si eius conditionis fueris, vt FAMVLATVM possis tenere; inueneris Seruitores tuos Ebrios, Gulosos, Rixososque, Inso-
lentes,

CYRIALIVM MISERIAE

lentes, Immemores, Negligentes, Inertes, Adulteros, Homicidas. Si rursus tu alteri famuleris, dominum avarum, Querulosum, Inuidum, Temulentum, Loquacem reperies.

Discurre per *omnes Curia status*; quam contemti CONSILIARII sint, suisque consilijs non acquiescere Principes. Quid aiunt CANCELLARII, cum eorum litteræ ad honorem Regis & utilitatem scriptæ, transire non possunt, nisi corruptæ, & ex bono in malum mutatæ? Quid MAGISTRI CVRIAE, & MARESCHALLI, dum obœdientiam non inveniunt? Quid MAGISTRO CAMERAE, dum eorum computa corripuntur? Quid CAPELLANI, dum in celebratione diuinorum officiorum suspenduntur? Quid MEDICI, dum negligi sana, & nociua recipi cernunt? Quid MILITES? Quid CVBICVLARI? Quid TVBICINES? dum stipendia sibi negantur? Quid COQVI, qui nihil parare sine reprehensione possunt? Nullus est, cui non sint infinitæ molestiæ. Atque, vt breuiter dicam; per multas tribulationes intrant Iusti in gloriam DEI: *Curiales vero cum multis cruciatibus acquirere sibi Gehennam student.* Nihil

Nihil de Clericis & Religiosis dixerim, qui cum Ioseph Pallium, cum Matthæo Telonium, cum Iohanne Sindonem, & cum Samaritana cupiditatis ydriam, iussi sunt relinquere. Taceo & illos, qui necessario & inuiti sequuntur Curiam. Nam, vt Cicero pro Sexto Roscio dicit; Quod ego inuitus & necessario facio, nec diu, nec diligenter facere possum.

Credo iam me promissioni meæ satisfecisse; quia stultos esse, me probaturum dixi, Omnes, qui aliam vitam habentes, in qua possint se honestè traducere, Curiarum molestias sequuntur. Quod cum ita sit, relinquamus hoc **PELAGVS INQVIETVM**, nosque in aliam vitam redigamus. Nanque si pacem cupimus, si ocium diligimus, si nobis viuere volumus, si Salutem animæ quærimus; fugienda sunt nobis atria Regum, & aulici tumultus: in quibus nec requies, nec bonarum artium exercitatio, nec virtutis amor aliquis regnat; sed Auaricia tantum, Libido, Crudelitas, Crapula, Inuidia, & Ambitio dominatur. Quibus vicijs qui sit deditus, nullo se poterit argumento tueri, quin apud viros doctos, & malus esse con-

CYRIALIVM MISERIAE
vincatur, & stultus. Vale, vir, nisi ex Cu-
rialibus vnus esses, meo iudicio pru-
dens. Ex Pruck, pridie Calend.
Febr. Anno Salutis,

1445.


NOBILI



NOBILI ET
STRENO BERN-
HARDO HVTTENO, IN

Franckenbergk: Eq. Fr.

S. D.

VM iam dudum agnati tui Vlri-
ci Hutteni Aula Dialogus deside-
raretur, me nobiles quidã & do-
cti viri amanter cohortati sunt, ut Aeneæ
Syluij libello de Curialium miserijs adiun-
gerem illam, & cum studiosis diuulgando
communicarem.

Quamobrem cum hoc nomine superiori-
bus temporibus nobilem & summæ spei fra-
trem tuum, Georgium Ludouicum Hutte-
num, compellarem, & certis de causis vestro
sine cõsensu me nihil huius facturum osten-
derem; propositum ille meum non modo pro-
bavit, sed uti pergerem, atque editionem
maturarem fuit hortator. Vobis enim agna-
ti vestri memoriam cum primis esse gra-
tam; & pertinere ad familiæ nominisq; ve-

P R Æ F A T I O .

stri bonam existimationem , virtutem ibilius , meritaq; in patriam , immortaliposterioritatis celebrari memoria.

Cum igitur aliquid hic praefari visum esset , ad te , sapientia & humanitate praestantem , scribere occasione hac , & nominis Hutteniani studiosum animum meum declarare volui . Neque enim dubito , libenter hac te pellencturum esse , tum quia agnati tui nomine fama q; delectaris , uti par est ; tum quia litteras humaniores amas , & magnificas . Argumentum etiam hoc tibi , crebro vitae humanae vicissitudines memoria repetenti , acceptum fore putavi .

Etenim cum in Mundo semper eadem agatur Fabula , personis tantum mutatis ; quid iucundius utiliusve esse reat , quam aliorum periculo impune sapere , continuasq; in rerum humanarum varietate casus alienos sine dolore intueri . At vero cum illorum praecipue vita , qui Reip. praesunt , variabilis fortunae telis proposita sit ; quantam saepe habent ancipites horum mutationes expectationem , spem , timorem ? Quoties inanes
Auli-

Aulicorum cōtentiones in medio quasi cursu corruiere, & ex leticia ad luctum subito, non sine varia animorum affectione, relabi videmus?

Quæ cum Agnatus tuus eleganter hoc in Dialogo persequatur, tibi, cæterisque viris eruditis gratam eius fore lectionem non dubito. Neque inesse hîc video, quod malam in partem accipere merito quis possit, cum & nullius hîc nominatim vitia moresue reprehendantur, & iam dudum, qui illis temporibus, cum hæc scriberentur, magistratum gerebant, vita sint defuncti. ●

Eam autē esse vitæ Aulicæ conditionem, quam libellus hic nobis ante oculos proponit, nescio an quisquam sanus inspicari possit. Nam cum is hominum sit captus, ut imperio prosperisque rebus plerumque immutentur, fastidioque ferè & superbia efferantur; sit sæpe, ut illi etiam, qui commodis antea fuerunt moribus, corrumpantur, & aut ambitione atque honorum certamine ad res iniustas impellantur, aut corruptela prave consuetudinis in peccandi illecebras, tanquam

PRÆFATIO.

in opertos scopulos ablati, vita ac fortunarum suarum faciant naufragia.

At quoties nulla neq; sapientia neq; prudentia instructos Phaëthontes Aula sese obtrudere, atque ad Rempub. gerendam nudos planè accedere videmus. His verò, potestate elatis, quid intolerabilius esse possit?

De nationis ac ætatis nostræ Aulis exempla (quæ & odiosa fortasse forent) sumere nō est opus, cum exemplorum satis veterum sit in promptu. Etenim in Aulis priscis ac remotioribus (in quas tuta, opinor, est reprehensio) quæcum quæque legentes historiae reperimus, qui Reip. magis, quàm suis voluptatibus inservierit?

Ecce enim, cum spacia præteritorum temporū longius respicimus, & vel Assyriorum, vel Aegyptiorum, vel Persarum denique Reges, Græcorumve aut cæterorum populorum in terrarum orbe Principes, horumq; Satellites, ordine percensemus, moresq; & vitas singulorum nobiscum in animo consideramus, quanta nobis perditissimorum ibi hominum, imo nō hominum, sed beluarum turba

turba ante oculos versatur? quoties immanes cernimus parricidas, adulteros, ac tetra voluptatum mancipia rem gerere; bonis Principibus, & Consiliarijs, à gubernaculis deiectis?

De populo Dei quid dicam, cum (sacrarum litterarum testimonio) in Iuda & Israël vix decem bonos, sed paulo plures quam triginta malos Reges fuisse constet? Immo Ecclesiasticus, præter Dauidem, Ezechiã, & Iosiam, omnes peccasse, Legem altissimi reliquisse, timorem Dei contempsisse ait.

At bonorum etiam illorum bonitas qualis fuerit, vel unius Davidis vita nos doceat. Ille enim in Aulam à caula vocatus, & honore atque imperio amplificatus, tenere moderationem haud potuit, sed tandem voluptatum illecebris interceptus, atque in adulterij turpitudinem dilapsus, dirumque homicidij facinus aggressus, tum Ecclesiã Dei, tum populos externos vehementer offendit, ac pœnas atroces cum sibi, tum toti regno accersivit.

Hinc filios & ministros eiusdem respicientes,

PRÆFATIO.

tes, quam Aulicorum imaginem propositam nobis cernimus? Cum sorore sua Thamar stuprum facit Amnon. Ingenuas Aula matronas, & tantum non matres suas, nefaria libidine contaminat Absalon; horrendamque contra parentem mouendo seditionem, ac multis tandem ciuium millibus extinctis, vitam ipse suspendio finiens confoditur. Periurus Achithophel, Aulicorum haud postremus, ubi cruenta in Regem suum consilia non ex animi sententia succedere videt, violentas ipse sibi manus infert perfidus, suspendioq; perit.

Quapropter si Aula Davidis etiam animi, ineunte ab etate labore exercitum, patientiaq; & animi & corporis probe subactum, usque adeo labefactauit, & delicijs suis tam sanctum interceptit, neque ille, tanta sapientia præditus, fraudes Aulicorum vitando cauere potuit; quantopere alijs vigilandum fuerit, ut eas virtutes sibi committant, quibus vitam suam inter Curialium irritamenta tueri possint?

Vnus ferme Iosephus, Iacobi filius, mirabiliter

biliter in Aulam Regis Aegyptij detrusus, vera fide & virtute præditus, moderatione in rebus aduersis & secundis tenere potuit. Proinde post tetros carceris squalores fortiter exantlatos, emerfit tandem, ac non modo Pharaonis sui opes auxit, totiq; regno fuit præsidio & dignitati; sed & Ecclesiam Dei, propinquos suos, diuturna annonæ penuria pressos, summa pietate seruauit; ac, teste Ecclesiastico, in Principē Rectoremq; fratrum, firmamentum gentis, stabilimentum populi, euasit. Et huc sanè referre liceat Moysen, Abdian, Danielelem, Mardocheum; qui varia Maris Aulici fortuna prudenter superata, præstantiam virtutis, ingenij, dignitatis, in Aula consecuti sunt, ac multum Ecclesie Dei, Reiq; publ. profuerunt.

At Esaiam atate prouectum non venerandi canis, non spectata pietas, non diuina vaticinationum autoritas, à crudeli Manassis tyrannide defendere potuere. Ieremias verò ab Aprye, seu Ophrea, Rege Aegyptio, interfectus est. Eadem prope fortuna usus Michæas, dum Regem Achab monet, ne bel-

PRÆFATIO.

ne bellum temerè moueat, Gnathonum Aulicorum impulsu in carcerem missus, pane tribulationis, & aqua angustiae, maceratur. Iohannes Baptista in Aula Herodis recta dicendo faciendog₃, saltantis meretricula artificio, capite multatus est.

At Petrus, miles ille extra periculum fortis, in ipso mox Aula vestibulo, non Regum quidem minis, sed leui ancillula compellatione perterritus, abnegat, imo abiurat presentem adhuc Christum generis humani Seruatorem.

Porro om̄ Imperij Romani Casares intruemur, innumerabilia tum miseriarum, tum scelerum undique comparent vestigia. Et si enim nonnulli Romanorum Imperatorum Iusticia, prudentia, moderatione, pietate, clementia, mansuetudine, prestiterunt, (quales fuere Iulius Cesar, Octavius Augustus, Nerua, Traianus, Adrianus, Antonius Pius, M. Antonius Philosophus, Constantinus Magnus, Theodosius: Item Magnus ille Imperij Romani instaurator Carolus: Et quos antiqua Regum patria Brunsvii-

Brunsviiga dedit Henrici, Othones, Lotharius, ac nonnulli alij.) tamen & illi ipsi fuerunt in miseria, cum quod mali esse nollent, in occultas saepe Aulicorum inciderint insidias. Ita nimirum Iulius Cæsar, tot populorum domitor, primusq; Imperij Romani cõditor, viginti tribus vulneribus in Curia confossus interijt. Quam Aula acerbitatem complures deinceps Imperatores experti sunt.

Deijs autem, qui nulla virtute, nulla humanitate præditi ad Imperij gubernacula sederunt, verba nunc facere nimis foret prolixum. Qualia enim fuere portenta Tiberius, Caius Caligula, Claudius, Domitius Nero, Et exiguo interuallo hisce proximi Antoninus Bassianus Caracalla, Varius Heliogabalus, Iulianus Apostata, Phocas: & monstrum istud denique Bohemorum Venceslaus, quem, forma Thersiten, ingenio Neronem, inter cœnandũ etiam confixisse multos, ac per lusum saepe iugulasse ministros suos Chronica narrant.

Cum igitur ea reuera sit Aulicæ vitæ conditio,

P R Æ F A T I O .

ditio, quam agnatus tuus Vlricus Huttenus sapienter hic & eleganter descripsit, & calumniator sit necesse est, qui hunc librum reprehendat, & perquam stultus, qui eo pellecto, ad Aulam sese tamen conferat, antequam probe sese ipse noscat, compertum habeat, an eo sit animo, ut quicquid eueniat, moderatè ferre sciat.

Equidè hoc loco reticere nequeo, moderatione amici olim tui VALENTINI FVX, à Dornheim, in VVissentheith, Eq. Fr. qui cum propter rerum usum, prudentiam, virtutem, tribus Imperatoribus, Carolo V. Ferdinando, & Maximiliano II. (ut ex aliquot clementissime scriptis ad eum Epistolis constat.) carus, & nonnullis Germaniæ Principibus admirationi esset, atque ideo splendida illi sæpe conditiones in Aulis offerrentur, tamen, cum Iuuenis Curialium miseras degustasset, ut atate prouectus Aula sese totum redderet, adduci non potuit. De quo forte cum anno superiori, cum prudète longog^o usu edocto Aulico Valentino Truchsess ab Hennenbergk, sermonem conferrem, multa

*multa facūde ille de Curialium miserijs dis-
serebat, subinde Seneca illa; Iniurias acci-
pere, gratias sæpe agere; inculcans, copio-
seque illud suum demonstrans,*

*Si curiam curas, pariet tibi Curia curas.
Quam cantilenam canere sæpe memini &
Aula Herbipolensis Prætozem Fridericum
Adelbertum ab Hessenburgk; & parem huic
generis nobilitate ac virtute Iohannem à
Creilsheim, &c.*

*Sed hæc, ut alieniora verbosius hoc loco
persequi necesse non est. Reprehendant sane
doctissimorum illa virorū opuscula qui vo-
lent; nobis sufficiat placere paucis, & bono-
rum obsequi studijs ac voluntati. Neque fo-
re spero, ut bonis ea nunc placitura non sint,
quæ tenebris antea situque oppressa, eruditi
nobilesq; viri toties requirebant. Ut enim a-
lios nunc omittam, Andreas Voit à Rineck,
Eq. Fr. in quadam ad me rescripta Epistola,
Aulæ, inquit, Hutteni, ut mihi eius cogno-
scēda copia data est, magna animi volupta-
te perlegi. Etenim & argumenti nouitate,
& facundia sermonis, & operis artificiosa*

PRÆFATIO.

οἰκονομικῆ, perquā festiūus mihi visus est ille
 dialogus, quiq; egregiam ingenij Huttenia-
 ni vim, & disserendi facultatem excellen-
 tem haud obscure redoleat: dignumq; arbi-
 tror, qui inter eruditos lusus cum primis ha-
 beri, & ab interitu vindicari debeat. Cupe-
 rem enim permultos de Francica nobilitate
 huius viri vestigijs insistere, virtute, erudi-
 tione, & industria immortale nomen ac de-
 cus parare.

Tu vero, nobilissime vir, dextre hæc om-
 nia accipies, & pietatis humanitatisq; stu-
 dia, more gētis tuæ, strenue defendes, & me,
 quoniam litteras amas, diliges. Vale. Data
 Basilea Rauracorum, Anno M. D. LXXV.

Henricus Petreus
 Herdesianus.

NOBIL-

NOBILITATE
 GENERIS, ET VIR-
 TVTE IMPRIMIS CLARO,

Georgio Ludouico Hutteno,
 Equiti Franc.

S. P. D.

Henricus Petreus Herdesianus.

FORTE ego vt Ausonia vidi te nuper in vrbe,
 Adria quam tumido pulsat aperta freto,
 Conuictusq³, Huttene, aliquo tibi iunctus ab vsu,
 Perspexi dotes, munera rara, tuas;
 Ex illo nomenq³ tuum, linguaeq³ disertæ
 Verba, mihi toto corde recepta, colo.
 Ante per Italidas Ioachimi sparserat vrbes
 Musa, tuas laudes ingenijq³ decus.
 Nemo erat & patrijs fama celebrator oris;
 Nominis ampla tui Francia plena fuit.
 Illa sed ingenij præconia debita summi,
 Re tamen & studijs ipse minora facis.
 Ergo tuæ generosa domus vt stemmata laudo,
 Sic animi dotes nobilioris amo.
 Nil cum Pieridum mihi contemptore superbo,
 Cui rude, & ingenij pectus inane riget:
 Qui temere sursumq³ trahit, miscetq³ deorsum
 Omnia, res bello si qua gerenda venit:

F 2 Qui,

Qui, quoties ratione opus, aut interprete lingua
Remq̄, decet verbis consilioq̄, geri,
Non asino plus mentis habet, licet omnia verbis
Compleat, & tumido fortius ore rudat.
Sæpe quidem solis armis, ferroq̄, tremendo
Teutoncs egregium promeruère decus.
Cunètaq̄, principio subigebant, siue gerenda
Bella forent Terris aspera, siue Mari.
Sub niue durabant alacres, rapidoq̄, sub æstu,
Nec graue ferre gelu, nec graue ferre notos.
Itala cadebant collatis agmina signis,
Arma fera soliti sumere aperta manu.
Sed tamen alma fides aberat, nec certa colebant
Numina, constaret cum tamen esse Deum.
Saxones armiferum Martem coluère, Iouemq̄,
Et Venus, & magno Luna in honore fuit.
Atq̄, alios aliq̄ plures timuère Tonantes,
Crodoq̄, mentito numine magnus erat.
Omnia Mars potuit, ferrumq̄, potentius a quo,
Victaq̄, pugnaci lura fuère manu.
Ast vbi Germanis cessit victoribus artes
Roma, triumphato cessit & Imperio.
Barbara tunc animi feritas mollita per artes,
Siuit honoratis legibus esse locum.
Cæpit & insanis ius esse potentius armis,
Et placuit pure sacra fidemq̄, coli.
Magna Deo natoq̄, Dei reuerentia Christo,
Magnus honor Musis ingenioq̄, fuit.

Et memor Imperij nervos consistere in illis,
 Grandia mox statuit gens pia templa Deo;
 Doctrinaq; rudes animos compescere frenis,
 Tempus & in studijs ponere cura fuit.
 Testis es, ingenio bellis & magne togag;
 Carole, Teutonici conditor Imperij.
 Crescere vidisses vrbes, maioraq; condi
 Moenia, prae ruptis surgere castra iugis.
 Magnaq; tunc studijs, maior Germania bello,
 Maxima celesti relligione fuit.
 Horrui Almanos occasus, & horruit ortus,
 Ac timuit nostras vltimus orbis opes.
 Felices, si Pieridas legesq; tueri,
 Et proferre datas cura fuisset opes.
 Sed cum nulla tibi victrix Germania belli,
 Iusta triumphandi nec tibi causa fuit.
 Pax erat, ausa fuit tandem vinosior atas
 Maiorum partis sanguine rebus ali.
 Commoda luxuria sic instrumenta relictas
 Impia posteritas esse putabat opes,
 Et cecinit tuba tum pompis, non terruit hostes,
 Et pra Marte tibi gloria Bache fuit.
 Ac Monachi genus & studijs & inutile bello,
 Nec sacra Pieridum, nec coluere Dei.
 Sacrificum vero impatiens Martisq; Deiq;
 Caetera curavit turba Lycæa nihil.
 Ad doctos gens pigra libros, ad pocula velox,
 Nec leue tunc Musis Imperioq; malum.

Blanda Venus pro Marte fero, pro Pallade Bachus,
Pro calamo in precio tortilis ansa fuit.
Hinc pietas & prisca fides abiêre, nec arma,
Nec libuit purè tradita sacra coli.
Nec sacra, nec rerum causas nouêre, nec vllus,
Seu purè potuit viuere, siue loqui.
Infelix igitur cum nos ignauia luxu
Perderet, ac patrias attenuaret opes,
Nec iam seua pati nostras vicinia leges,
Nec solito vellet subdere colla iugo:
Iamq̄, Itali nos vrgerent, Sclauiq̄, Getaq̄,
Vastaretq̄, rudes impiger Hunnus agros,
Iamq̄, tot in patria victor calcaret acervos,
Totq̄, daret flammis oppida, membra neci:
Martia tunc rerum nos signa cœgit egestas,
Armaq̄, degeneres puluerulenta sequi.
Tunc iterum latices Aganippidos Hippocrenes,
Et iuga Parnasi visere dulce fuit.
Et sanata feris iterum Germania bellis,
Se, toties armis pressa, leuauit humo.
Martis & vt fieret studiosa nouemq̄, sororum,
Hostibus in medijs saepe coacta fuit.
Prima truci docuit miscere tonitrua bello,
Horrendisq̄, viros sternere fulminibus.
Scribere prima typis, librosq̄, parare premendo
Repperit, ingenue calliditatis opus.
Non hoc vtilius quicquam dedit vlla priorum
Aetas, vtilius postmodo nulla dabit.

Hinc

Hinc bona Romana redijt facundia lingua,
 Germanisq; vigor pristinus ingenijs.
 Eloquioq; graui par & prudentia, parq;
 Militia virtus iuncta fidesq; fuit.
 Vtq; manu docta peraguntur bella Minerus,
 Aonioq; simul prasidet ipsa choro,
 Sic quoq; bellatrix Germania ritè vacabat
 Artibus, & culto pectore militia.
 Testis ades clarum Phœbo Martiq; tuisq;
 Maxime Germanis Aemyliano decus.
 Nam melior te Rege scholis doctrina doceri,
 Cœptaq; Relligio purius alma coli.
 Teq; nouis constat generose, tuosq; Nepotes,
 Victorem terris imposuisse pedem.
 Gens Hebræa suos igitur, Graciq; liberos,
 Atq; suos nobis Roma diserta dedit.
 Ac nitor eloquij tenebrarum dispulit atra
 Nubila, barbarie concipiente fugam.
 Ardua nobilium Luthere volumina vatum
 Pandis, & arcanis condita sacra libris.
 Sed Græcas Ioachime doces, artesq; Latinas,
 Et tu Musarum dulce Philippe decus.
 Doctrinaq; pari studio melioris Erasme
 Artibus ingenuis tempora multa dabas.
 At decus Huttenus doctarum grande sororum,
 Arte fuit nullis, eloquioue minor.
 Nobilis vt fuerit, generisq; propagine clarus,
 Nobilior studijs ingenioq; fuit.

Ciuihus ille suis, Patriæ florentis amore,
Auxilium calamis sepe manuq; tulit.
Ille erat Oratorq; tonans, idemq; Poëta
Cui daret Aoniam Calliopea chelyn.
Carmine Medoacum tenuit, Tybrimq; Padumq;
Et Rheni tumidas nobilioris aquas.
Nec pius in somnos, fœda nec in ocia vite,
Certa sed in patria commoda natus erat.
Oderat ignauos tantum qui nomine, non re,
Sunt homines, titulis turba superba suis.
Nec solum virtute sua sua secula inuit;
Cura pio maior posteritatis erat.
Hinc tot virtutis veræ monumenta reliquit,
De sancta q; pios religionis libros.
Hinc toties vix indicit amabile bellum,
Nosq; salutifera de pietate docet.
Hinc docet incautos ambages Aulicus Aule,
Hanc & luctificum differit esse Mare.
Perge igitur Luduice, tuæ spes optima gentis,
Et decus Huttene presidiumq; domus,
In quo magnanimi facundia docta reuixit
Vlrici, ac patriæ pene ruentis amor,
Perge age, & acer opem rebus communibus affer,
Et bona more tuæ publica gentis ama.
Sic æterna tuis referetur gratia factis,
Nominis & laus est magna futura tui.

AVLA

VLRICHI HVT-
TENI, EQVITIS
GERMANI;

Ad

Henrichum Stromerum Auer-
bachum, Medicum.

NAE tu ré mihi periculosam suasi-
sti Stromer, de vita Aulica vt scri-
berem, hoc potissimum tempo-
re, quo tot agentibus hic Princi-
pibus, tanta est Aulicorū frequētia. Quasi
ullo modo tutum sit, has spinas contre-
ctare, aut consultum eos irritare, quibus
etiam si blandus sis, non admodum pla-
ceas. Et dic mihi amicissime hominum,
quid te iuuat, in hoc discrimen abducere
amicum? nec in mentem venit, cui me fu-
rori obijcias, contra quam rabiem exci-
tes, præsertim aulicum & ipsum nuper fa-
ctum? vt in aula iubeas me Aulam offen-
dere, & quod dici solet, *εν φρεσιν κινουμαι*
χρησται.

In puteo
cum ca-
nibus pu-
gnare.

Erasm. Pro.
Chil. 1.

F 5 Quid Cent. 10.

HVLRICI HVTTENI

Quid restat aliud igitur, nisi vt me ob istas nugas, non in nostra quidem Aula, in qua tuta ac tranquilla sunt omnia; Verum vbiubi negocium incefferit, vt apud hos rerum Dominos agendum sit; ex stipulatoribus vnus cubito protrudat, aut inflicta calce, præcipitem eijciat; deinde fiducia plenus, facti rationem reddat, ac causam tueatur; quam mihi impugnare non vsq; quaque oportunum sit: demum ad Palinodiam quoque adigat, quam nisi mox promisero, dentes amisero?

Nili tu contra Aplicam vesaniam habes medicamentum, aut iam parasti helleborum, quo furentes illos inebries. Quod si est, quæso in tempore consilium cape, vt venienti malo occurras,

Sed vereor, ne in medicina non tantus sis, vt hominum affectibus mederi scias. Et iam mihi caput, mihi os, mihi malæ trepidant: Ac aliquem videre videor, ex Gigantibus Regijs, pugnum sex librarum stringere, quem iam iam in buccam mihi impingat. Quod vbi fiet, tum vereor, ne tu in sinum interim rideas, & pro ludo ducas, mihi alapas infligi, os obuerberari, dentes excuti, Et fortasse mortis causa si mihi fueris, non magnificies; quod Clericus

ricus non sim; vt illo te sagittent Canone *Clericū non esse*
 Ecclesiastic. Patres: SI QVIS SVADENTE *percuti-*
 DIABOLO, &c. *endū, re-*

Verum heus tu, hominem esse memi- *peritur*
 neris; idque satis existima, quod tibi ira- *causa. 17.*
 tum Deum reddat; quando quidem sic il- *quest. 4.*
 le dicit: Quod feceritis vni ex minimis *C. si quis.*
 meis, mihi feceritis. Vn Deum igitur pro-
 dere; cum hoc facias, si me aulicis simijs
 discerpendum tradis?

Quæso rem intuere, ac considera, quam
 non deceat, sero sapientem te illud, non
 putabam futurum hoc, prætexere. Credis
 enim, non vehementer quosdam succen-
 fere mihi, ob hoc nugamentum? aut eam
 esse in Aula moderationem, vt qui sic com-
 moti sint, contineant sese?

Præterea memento aliquos esse, quibus
 iam ante auersa fuit à studijs mens: hi exi-
 lient, ac arma, & equos poscent, his fermè
 verbis: Hoc ille feret impune Scriba? No-
 sti enim, quantum litteratis detractū pu-
 tent, quando Scribas vocant, nobis con-
 tumeliam minime agnoscentibus. Qui vt
 stultus sit metus, vulgatum hoc tamen est;
 Occasione tantummodo opus improbi-
 tati.

Sed iocatum satis est. Per miras, Stro-
 mer,

HVLRICI HVTTENI

mer, difficultates, vt tibi obsequerer, eundem fuit: Primum Canicularibus, infesto studijs tēpore, ingenium cum exerceam: Deinde in hoc Germanæ nobilitatis conuentu; in quo ita turbis referta sunt omnia, vt nemo satis meminisse, quid suum fit, queat: In quo nulla quies, nullum silentium, nulla tranquillitas, ingentes tota yrbe motus, vociferationes, tumultus, equitationes, strepitus, clangores, equorum hinnitus, plaustrorū stridores, bombardarum tonitrua, tubæ, concentus, salutationes, ac plausus. Quæ me cum circumstent, & paucis diebus absolui negocium postulent, ac nihil interim cessare obeundis in Aula officijs liceat, aliquid arbitraris in hoc Dialogo futurum, quod his placeat, quibus vt placeamus, studere debemus?

Ede tamen, inquis, vt te hic esse homines cognoscant. Erras, bone Stromer. Neque enim tanti est, in hominum oculis ac auribus versari me, vt ob id inconsideratius aliquid, & cui nō prius limam admo-uerim, in lucem edam.

Placuit, ais, Peutingero, viro vt grauissimo, ita egregie docto, & naris emunctæ; Et Iacobo Spiegel, Regio Secretario, rara homini

homini doctrinæ, & iudicij singularis; ac Stabio placuit, festiui admodum ingenij, & minime fucatae eruditionis viro. Vt dicam quod sentio, commouisti me his Auditoribus. Quanquam verendum, ne per amicicię studium, ex fauore potius laudent hi, quam ex iudicio probent.

Verumtamen peruicisti tu, atque ecce tibi Aulam in aula; sed in ea aula, in qua ista facere licet, & quæ, nisi talis esset, nos non caperet. Sic enim iudico, Stromer, simplices esse nos, quàm Aulicorum consuetudini aptum sit. Itaque gratulandum interim nobis inuicem, quos ibi exercet Fortuna, vbi non magno opere nostri nos status piget; sub illo scilicet, omnium, quos hæc natio habet Principes, benignissimo, humanissimoque Alberto Cardinali & Archiepiscopo, qui cum maximo virtutum omnium teneatur studio, & singularis probitati amicus sit, imprimis tamen bonarum litterarum studia, eorumque assertores, reuerenter suspicit, ac liberaliter fouet.

Quis enim nunc rectè per Germaniam eruditus est, quem ille nō nōrit? Aut à quo tali vnquam salutatus est, quem non largo munificentię suę imbri consperferit? Atq;

vt so-

HVLRICI HVTTENI

vt sollicitus nuper fuit, ne quid se indignū pateretur bonus Capnion? Vt cupide litteris ad se vocauit ERASMV M? Cuius etiam nomini solet honorificā semper præfationē adiungere: & à nobis crebro percontatur, ex docte doctis, quid quisque faciat, quid patiatur.

Quæ cum ita sint, & omnino liberior sit nobis Aula, quam in qua libere aliquid iocari periculum sit, Ecce tibi Dialogum, quem iubeo SPECVLI vice propositum esse Aulicis illis, in quo se intueantur. Quanquam Inuidiam deprecor, lusum enim, ioco scriptum est, ne quis temere in nugis moueatur. Tum veniam meretur Misavulus, tædio aulicæ consuetudinis impatientius forte, quam pro tempore inuectus: Id quod pro me illis inculca, & iam colloquentem cum Misavulo Castum audi.

CASTVS.

QVam nõ est hoc falsum, Misavule, quod aiunt, Vestis virum facit. Nam tu mihi sic vestitus, sic cultus, valde places.

MISAVLVVS.

At mihi contra non placeo, ac ad illos olim pannos respicio.

Cast.

Cast. Quid ais? ab his mundicijs, ad illas sordes?

Mis. A seruitute ad libertatem, Castes. Quem quidem pannis obsitum esse vilissimis oportuit, vt liber essem.

Cast. Non es tu liber igitur?

Mis. Quia enim seruius. atque vt intelligas rem plane, vt est, hoc sericum vltro accersitam molliciem, & vitam viris indignam, arguit. Hæc, qua collū obuinctumgero, aurea cathena, miræ indicium est captiuitatis. Tum vbi me Consultorem salutare animaduertis, seruitutis Symbolum accipe.

Cast. Quo me ducis? quæ absurda referes? Serui sunt, Captiui sunt, qui in Principum Aulis versantur? *Aulicæ Serui, Captiui,*

Mis. Et miserum in modum. Deinde Exules quoque. Nam quod vides, molli-ter vestiri nos, quid aliud sibi vult, quam à veris vitæ officijs longè exulare? Atque ita me diu ament, vt meam cōditionem quæties repeto, neque liber esse mihi, neque vir, sed ex pessimo captiuorum genere videor. Atque vtinam maluissem cum Diogene olera lauare, quam Regias cum Aristippo epulas sectari. *Exules,*

Cast. Valde præter opinionem ista narras.

HVLRICI HVTTENI

ras. Proinde si tibi videtur, rem clarius exponere, ut edoceas eam vitam, in qua te ego fortunatum existimabam, tantopere calamitosam esse.

Mis. Facile est hoc intelligere Caste. Vides enim, ut breue vix tempus colloqui nunc tecum liceat, amico vetere, & aliquot iam post annos tandem reuiso: Sic illa cogit, temere abs te felix putata, conditio. Nam ad septimam statim horam, standum ad Principis conclaue: quem sic operiri, ceremonia est.

Cast. Et quamdiu standum?

Mis. Aliquot saepe horas.

Cast. Quomodo in usum?

Mis. Officij causa, dum aliquid ille iubeat, aut ne quo incomitator exeat. Adeo mea omnia extra me sunt: Ipse ab alterius iussu ac Imperio totus pendeo.

Cast. Quid? illud pulcrum non est, sic vestiri? Summo cum homine consuetudinem habere? His immunitatibus frui? hec contrectare? huc ingredi?

Mis. Quid? Illud deforme non est, ad subitum tintinnabuli pulsus, quasi fulmine territum, sic exilire? Abiectis omnibus ad summi illius fores consistere? ibique non tantum quid ille iubeat, sed & quid nutu

nutu significet, aut digito crepet, religio-
 se, & ad anxietatem vsque obseruare? Nul-
 lum habere sibi tempus, nullum locum
 proprium? omnia precario? aliena viuere
 quadra? ad omnem Principis occursum
 pallere? erubescere? fugitare? Nonnun-
 quam timere, ac obstupescere? tum multa
 simulare ac dissimulare? Toties genua in-
 flectere? rãtis per nudo esse vertice? omnia
 seruiliter, omnia suppliciter agere? Nun-
 quam tui iuris esse? Magnis diu laboribus,
 multis vigilijs, fauorem hominis captare?
 obseruare, ne quid dicas, quod ille proba-
 turus non sit, nedum nequid facias? per-
 petua cum paribus inuidia cõflictari? lau-
 dem pariter ac vituperationem indigno
 loco ponere? Nihil dicere quod sentias,
 sed quod conueniat? Plurima debere, plu-
 rima accepta referre? assentari? adulari?
 ipsum te negligere? omnia alterius curæ
 mancipata habere? indigna multa facere,
 multa pati? sæpe contra naturam confor-
 mare te alijs?

Cast. Mare malorum commemoras.

Mis. Recte ais MARE: Et si libet, adde MARE
 Tyrium Mare, quod impetu rapit, vi deti-
 net, fluctu iactat, infidum, surdum, & in-
 stabile, repente turbatum, subito concita-
 tum,

tum, inconstans, inquietum, nunquam
 non procellis obnoxium, ventis exposi-
 tum, tēpestare furens, motu æstuans, ple-
 num periculis, plenum exitio, impellens,
 ac inundans: Omni monstrorum genere,
 omnibus refertum portentis. Ad quod
 pernauigandum, cum me dulces quædara
 Syrenes illexissent, paulo post sentire cœ-
 pi, cuiusmodi malis fortuna inuoluisset,
 quantam mihi ad miseras meus error fe-
 nestram aperuisset. Ac lugens cum Home-
 rico sapiente dico, *ὄλω μὲν ὁ δαίμων τῆρατι*
δεισέειν.

Cast. Mirum, si tam fugienda res est Au-
 la; cum te Philosophum reddiderit; ita
 ut gratiam habere debeas huic vitæ, qua
 te sic excoluit.

Mis. Nescis quanti hoc constiterit phi-
 losophari.

Cast. Quasi verò quisquam citra labo-
 rem Philosophiam didicerit, aut dura nō
 sint, quæ ego facio; Vigilare, Esurire, Siti-
 re, Algere, Aestuarè, peregrinari, terra ac
 mari studiorum gratia multa pati, fraudan-
 re se voluptatibus, accersere dura omnia
 & iniucunda, pulices pati, à Cimicibus
 commorderi.

Mis. Sunt ista quidem, ut narras, acer-
 bas

ba; sed quæ tu, quatenus vis, minime que
coactus, fers. Tum eadem omnia affert
Aula, & quædam præterea multo his du-
riora, nisi tu modica ista tanti facis, vt in
pulicis morsu τὸν ἀλεξίκακον Herculem
innoces.

Cast. Omnes igitur ab Aula trahis, &
desertas Principum domus reddis? vel
Miseros omnes putas, qui illis conui-
uunt?

Mis. Nihil istorum Caste. Verum sani-
tatem illis precor Mundi Dominis, vt sit
instituendæ Aulæ consilium. Deinde sic
aio, valde Prudentem esse oportere, ma-
gis etiam quam illum Homericum Vlyf-
sem, qui cautè hanc consuetudinem tra-
ctet.

Cast. Vt intelligo, aut planè desipiunt
Reges, ac Principes, aut nulli boni sunt
Aulici.

Mis. Neque hoc neque illud. Nam & sa- *Quidam*
piunt aliqui Principes, rari illi quidem, sed & Prin-
tamen aliqui, & ex Aulicis quidam Vlyf- *cipes &*
sem imitantur, qui in turbulento hoc Ma- *Aulici bo-*
ri nauigantes, cæra obthuratis auribus, ni atque
insidiosæ Syrenum cantionis capaces nō pruden-
sunt, & consilium habent præternauigan- *tes.*
dæ Scyllæ, vitandæ Charybdis, & in Syrtes

HVLRICI HVTTENI

non impingunt. Tum quantum in se est, clausos in vtre ventos continent, quo minus sit perturbationibus locus.

Cast. Et non rectè sit hoc, quod isti suadent, vt nos temporì conformemur, & Scenæ, vt aiunt, seruiamus?

Mis. Cum decoro, recte, si possis. Quantum dedecet enim ἀλώπεικίζειν πρὸς ἐτέρου ἀλώπεικα, quod Aula imprimis exigit? Porro difficile est, Ibi continere te, vnde omnis exulat continentia; & Inuidiosum est, cum lupis si fueris, simul non vlulare: Mihiq̄ue videtur, paucissimis datum esse, Chlamidem simul ac Pallium ferre.

Cast. At præclarum mihi videtur; **MVLTOS HABERE AMICOS**: id quod vobis procliue est.

Mis. Neque procliue, ob peruersa Aulæ studia; neque, si id assequi possis, vno suadente, cuius est illud, μηδ' ἐπολύξεινον, μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι. Et quemadmodum Aristoteles sentit, omnem penitus Amiciciam excludere, nec vllius cōsuetudinem admittere, ferinum esse, & iniucundum; Ita ego puto, Multos habere amicos, hominis esse, nullius rei delectum habentis, nihil prudenter statuentis, nihil constanter

ter facientis. Nisi Amicos vocas, qui vicissim *Amici & conuictores seu palpones Aulici.* dies die salutant, & dum te sibi vicissim assentari volunt, genibus inclinant, nudo capite occurrant, à tertio vsq; iugere dextram porrigunt. Et quidam sesquiulnaribus aduolutus tibijs, continuo thus illud Aulicum aspergit, magna promissa, ingentes pollicitationes. Dicas planè diuinitus oblatum tibi, à quo sic ameris. Cum ille interim huiuscemodi inescatum te illecebris, totum ad se traducit, tuaque animaduersa simplicitate, crebro ista intonat; Heus age tuus sum, mea omnia committo tibi. Quid ni? Amicorum omnia communia; Vtere me vt vole: voles autem in mortem vsque, & confestim voles. Quas vbi bullatas nugas olfeceris, nihil prius tale expertus, incunctanter credis, ac forte secretum aliquod committis, quo ille arrepto, & certior factus, qua tibi parte plurimum obesse possit, quod apud Comicum est; altera manu panem ostentat, altera fert lapidem: Verbis amicus est, cogitatione insidias struit; palam beneuolentiam, occulte periculum intentat. Qui vbi semel edoctus fuerit, quo te consilio subuertere liceat, nunquam sinit emergere, omnem præripit fauorem, & si quid ti-

HVLRICI HVTTENI

bi boni destinatum est, callide occupat. Quod si neglectum te queraris, & officium requiras, aut in disceptationem vocerem ipsam, tum se tibi opponit manifeste iam, atque eo liberius, quod videri vult, aliquando Amicus fuisse tibi, possit & exprobrare illa promissa, illas bullas. Si ignoras enim, *Promittere etiam beneficium est in Aula.*

Cast. Et aliquos inuenire licet, ni fallor, bonos.

Mis. Et ea, Caste, rara avis est, quam tu vnquam sequi velles tanto periculo?

Cast. Nondum constitui, quanquam certum est Aulam experiri mihi.

Mis. Ac tanto derelicto bono, in tantum te vltro precipitare malum?

Cast. Imo ex bono in bonum traducere, non minus recte, quam qui ex bono Citharædo, bonus fit Poëta Tragicus.

Mis. Bene Tragicus.

Cast. Et ne quid præter rationem proci quod qui IN VMBRA PHILOSOPHAMVR, nec sciunt ne- aliquando ad res gerendas accedimus, sciunt. quod scimus nescimus. Nam vt in tranquillo nauim quilibet facile gubernat, ita in isto ocio, vnamquamque rem strenue lauda-

laudamus, vel vituperamus, aut vtrunque facimus; & consilia damus, ac de rebus maximis acutissime interdum disputamus, verbis abunde instructi, re penitus inutiles, & ad omne opus, nisi exerceamur prius, inepti. Iam ego enim, quem in usum toties caput scabo? Ungues rodo? Qui si hodie rerum administrationi admouear, omnia imperite egero, in consilijs absurda, & nihil ad rem suasero, vt iure exclamaturus sit aliquis; Boue ciues leporem venamur. Id quod illis quoq; contingere videmus, qui multos postquam annos in libris versati, multa ac varia beliorum genera legerunt, aliquo etiam scripserunt, opus aggressi, nihilo peritius rem militarem tractant. Adeo perite aliquid facere, aliud est, quam diserte dicere. At semper legere, semper meditari, aut scribere etiam, vel disserere, si nihil agas praeter ea, quae tandem vita est? Mihi enim vivere non videtur, qui, quod nostri aiunt, sibi viuunt. Adde hoc, quod hi, qui in studijs litterarum diutius versantur, non tantum interim non experiuntur res ipsas, *Academici* verum etiam fiunt plerumque obeundis *ci obeun-* negocijs inepti, vnde suis vt plurimum *dis nega-* moribus viuunt, ab aliorum conuictu ab- *cijs in-*

HVLRICI HVTTENI

horrentes. Quos spectare licet, si quando hominū frequentię admoti fuerint, quam sint in omnibus difficiles, quamque morosi, & communi plane sensu carentes. Audent tamen interim nulli non sua exprobrare vicia, ac Reges incessunt, vt stupidos, è medio tollunt militiam, omnem rei familiaris curam, vt superuacuam, damnant, in diem viuendum docentes, diuitias risu, voluptatem conuicijs insectantur. Rident fora, rident leges, non nauigare, nō equitare per illos licet, puto non cacare etiam, & quæ maxima pestis est, coniugia quoque, vt rem friuolam detestantur, & humani generis propagationi operam dandam nō putant, vellent Mundum desertum reddere, vt neque ipsi essent. Quid enim ista sibi volunt; optimum non nalsci, proximum, cito natum aboleri? Aut quid non absurdum hi, qui vocantur MONACHI, aliquando declamant? Hortantur ad solitudinē, trahunt sub Regulam, cilicium ostendunt, vitam cœlebem solam cœlo dignam prædicant, rerum usum damnant, Mundum iugulant, quicquid extra cucullum est, Satanae addicunt, ipsi nihil experti, nulla neque bona, neque mala fortuna exerciti. Atque hæc illis ingerunt

gerunt Cellæ ac solitudo, vt quicquid ex
 culicis morfu indignationis conceperint,
 in Mores, in Tempora, euomant; In Prin-
 cipes, in diuites, ac quodlibet diuersum
 vitæ genus iaculêtur, ac illa ab Inferis ter-
 riculamenta hominum auribus atque o-
 culis obuerfari faciant, ita depingentes,
 ac fi viderint. Quos qui audiunt, aliqui
 mori destinant, alij in cellam sese abstru-
 dunt: Nonnulli, derelictis coniuge ac li-
 beris, ad solitudinem procurrunt. Quos-
 dâ ita piget viuere, vt Patri ac Matri, quod
 se genuerint, irascantur. Quæ cum video,
 & quam non deceat hominem nihil agere
 considero, ac quæ ipsûm me circumstant
 intueor, *cum iam tempus sit, vt viuere incipiam,*
 non deserendi quidem studia consilium
 capio, sed emergêdi ex his sordibus viam
 prospicio. Atque hæc prolixius attuli, quo-
 ne mihi persuasum putares, tantû bonum
 esse, sic ociari. Tu cœptum de Aula sermo-
 nem prosequere.

Mis. Nihil istos moror, amice, qui ter-
 rarum orbi molesti sunt THEOLOGISTAS,
 ac difficiles illos, & superciliosos disputa-
 tores ipse non probô, nec te in Cellam re-
 lêgo, & agendum omnino aliquid puto.
 Sed Aulam nego esse idoneam, qua emer-
 gere

gere potissimum cogites. Quod si obstinatissime vnum hoc vitæ genus tibi proponis, atque tibi actæ ætatis fructum quæraris, tum te dico è nassa cibum petere.

Cast. At multi euehuntur apud Principes, & ad honores cito ac dignitates transcendunt.

Mis. At multi consenescent ibi Pauperes, nec vsquam transcédunt, aut vnquam speratum vitæ portum attingunt. *Opes ac potentia* Quidam etiam maximas sæpe ad opes ac potentiam elati, quando illis visum fuerit, *Aulica.* deijciuntur rursùm ac spoliantur. Vide enim, quam acute hæc intellexerit sapiens ille, qui sic exaltatos, *calculis Arithmeticis* comparabat: Nam vt illi aliquando minorem, aliquando maiorem numerum referunt; Ita hos aliquando fortunatos, aliquando calamitosos, rursùmque aliquando illustres, aliquando obscuros, vt Regibus libitum sit, haberi.

Cast. Licet sperare.

Mis. Et falli licet. Tum illud nunquam memoria tibi excidat, quod ille ait, & Rex & Vates; *Psa. 146.* Nolite considerare in Principibus. Quod si me audis, non tanto spem istam precio *Dulcis Scholarũ* emes, nec ad hunc scopum vitæ arcum intendes, aut dulcem *quias.* SCHOLAE quietem, commu-

commutabis cum his turbis, quæ me annos iam plus viginti, sine fructu exercent, dum terror ac conteror, dum sudo ac algeo, dum valetudinem corrumpo, duraprior, grata refugio, dum magnis laboribus ac vigilijs conor, dum omnem aleam iacio, neque aliud tamen assequor, præter unum hoc, quod tibi tantis malis parandum videtur, ut quemadmodum Phryges, Sero sapiam, ut in arenam edificasse me, ac ventos coluisse videam, & illud tandem intelligam, quam non bene vitam instituerim. At te dulces interim Musæ, omnis plausus securum, ab omni tumultu liberum, veraque & honesta voluptas detinet.

Cast. Egentem sæpe multis.

Mis. Contemnentem etiam multa.

Cast. At nunc quærendæ facultates, deinde ad virtutis studia redeundum, si unquam liceat.

Mis. Recte si liceat: Nam ut parari queant hæ, quas petis, facultates, aut laborē *Difficultas vite* non ferēs tu, aut indigna multa non susti- *Aulicæ.* nebis; deinde vereor, ne bonam tui partem deprævet Aula.

Cast. De labore scio, qui è nucle nucleum petat, ei necesse fore, ut frangat nucem.

Iam

HVLRICI HVTTENI

Iam autem firmior mihi videor, quam vt vllam posthac morum immutationē admittam.

Mis. De nuce fieri potest, vt nucleum non habeat, cui tu cum periculo dentem impegeras. Quod ad mores pertinet, nescis quam blanda pestis Aula sit; quātumque pondus hi, qui *hoc Mare perflant*, VENTRI quam nullo negotio dimoueant.

Cast. Dic aliquid de Ventis igitur: aut si præstat, de Conuictoribus Aulicis interpellatum à me sermonem prosequere prius, deinde totum hoc MARE absolue.

Cōuictores seu Amici aulici. Mis. Quos commemoravi Conuictores, Caste, sunt, qui cum Vlysse illo tantum Maris obeunt, infidi ac fraudulenti comites, quorū ille siue suo ingenio fraudem eluserit, siue Deorum benignitate infidias effugerit, ad aliquam deferetur Calypso primum, deinde Alcynoi hospitium, post Ithacam forte occupabit.

Cast. Qua hos igitur arte pervincere oportet?

Prouidentia cū priamis in Aulicis necessaria. Mis. Prouidentia; quam illi si quando abesse abs te senserint, perdendi cōsiliū inibunt. Quare fidendum penitus nulli. Vt dicam enim quod sentio; Optimam etiam indolem, & recte institutam vitam, in Aula

Aula suspectam habere oportet, quod hi, quos dixi Ventos, omnia impellant, ac perfringant, & summam sæpe innocentiam ad pessimos mores inuertant. An non audisti illum, qui ait? *DISCEDAT AB* *Lucanus*

AVLA, QUI VULT ESSE PIUS. Verum lib. 8. bell. Ciuil.

ut sint aliqui boni, periculosa tamen ibi experientia est, quod multi sunt pessimi, suo parte partim ingenio, partim aulico veneno imbuti, *ὄσιω*, ut ait Comicus, *ὄυτε βαμὸς, ὄυτε πῖσις, ὄυτε ὄγκος μένει*. Proinde cautū esse oportet, qui cum ingenijs conflictari velit eiusmodi, ac danda sæpe verba, & vicissim adulandum, moresque dissimulandi sui, atque omni ablegato candore istiusmodi simulandum ingenium.

Cast. Ut intelligo, primus est iste discendi à Philosophia gradus.

Mis. Et hæc est, quam dixi, difficultas. Quantus essem nunc enim ego, si vel simulare adulationem potuissem? Qui dum illum sequor naturæ rigorem, & bonus esse studeo, omnem tot ærumnarum fructum perdo, in sublime procul abeuntibus qui æquales erant, ac in his multis, qui nec diu iam, nec multum adeo laborauerunt.

Cast.

Adulari. Cast. Omaino igitur Adulari necesse est
Aulico?

Mis. Omnino: Sed faciunt hoc alij plus,
alij minus. At quisquis huic iugo colli-
gandam ceruicem præbuerit, opus est Al-
cybiadem imitetur. Nam vt aliter Athe-
nis vixit ille, Attica morum suauitate; Ali-
ter Lacedæmone, solutius; Rursus alijs
apud Thraces, populum bellicosum, alijs
apud Persas, mollem & delicatum, mori-
bus vsus est: Ita opus est Aulico, omnem
in modum cõformare se moribus eorum,

Aulicum quibuscum viuit, vt ingenio omnem in
Proteo partem mutabili sit, in omnibus versutus
magis va ac callidus, in summa, ipso Proteo varius
rium esse magis.

necesse Cast. Tragicum est hoc malum.
est.

Mis. At in Aulica Comœdia spectatum,
Caste, nec aliud frequentius, aut timen-
dum magis, cum intestinum sit, cum do-
mesticum. Nam qui aperte inimici sunt,
facile ab his tibi caueris. Hoc malum, per
speciem amicitie, clam irrepit, blandum

Aulici venenum, fucata pestis. Atque aliquos ho-
Principū rum noui, miros in modos Principum bo-
bonitate nitate abutentes. Quosdam verò ita effœ-
abuntur- minate assentantes, vt non verba tantum
tur. rebus accommodent, verum etiam gestu
verba

verba exprimant: In quibus falsissimus animi Index Frons est: Qui omnem oportune affectum simulant, vtut volunt, colorem vultus mutant, Vdi ac molles, & quancunque personam fingere velis, idonei: qui omnia facile imitantur, ac exprimunt.

Cast. Et hos alunt Principes, ac honoribus efferunt?

Mis. Et primo loco; decepti scilicet, Homines grauibus alioqui curis impliciti, & ad tristitiam procliuēs. Quos illi, grata semper ac læta nunciantes, iucundè afficiunt, omnia eorum admirantes, omnia laudibus efferentes, etiam ea, quæ iniquis *Pessimis* sima nouerint. Non est inuenire aliud hoc *homines* hominum genere peius. Atq; hi sunt, qui *qui?* suis pessimis consilijs, optime animatos Principes, in multorum, in Orbis, perniciem, inuertunt ac peruertunt: semper duplices ac bilingues; Per quos fit, quominus recte sapiant, rectèue faciant illi. Quibus autoribus, neq; bonis præmium, neque pœna malis est. Hi sunt, Caste, qui Fumum vendunt: quibus ab illis emtoribus dicitur: Commenda me Principi. Porro officia & præfecturas ab illis mercari licet, & vt aliquid faciant, aliquid dicant
Prin-

HVLRICI HVTTENI

*Sorices
ac Tinea
Aulica.*

Principes, redimere: Quibus illi, quos vo-
lunt, caros, rursus, quos volunt, infestos
reddunt. Hi, à quibus munera quoque ac-
ceperunt, his aliquando fucum faciunt:
quibus autoribus, multorū felicitas Prin-
cipum perit ac subuertitur. Hi sunt, Caste,
SORICES AC TINEAE PALATII; qui
plurima die noctuque arrodunt, ac corro-
dunt, qui plurima deuorant. Omnino e-
nim vitam ac sanguinem Principum exu-
gunt isti, ac lente consumunt. De quibus
valde prudenter Antisthenes Philosophus
olim monuit; Si necessitas vrgeat, præsta-
re *in Coruos, quam in Assentatores, incidere; Il-*
los enim mortuos, hos viuentes deuora-
re. Qui cum noxij vbique sint, vtilis nul-
quam, maximis tamen ac intolerabilibus
aluntur suntibus. Hos videas in omni
splendide vestitos, bene nummatis, sem-
per ebrios ac temulentos, vel citra vinum,
studiosos alexæ, deditos crapula. Qui non
aliter viuunt in Aula, quam illa Vlysis do-
mi Procorum colluies; adeo non para-
re, aut augere rem nati, sed consumere ac
perdere; ἀγούσι καὶ φέρονσι. Neque isto-
rum quicquam gratis; quandoquidem
primi isti munifice donantur, liberaliter
haben-

habentur, regiè vestiuntur, ad officia facile, præfecturas, ac honores euehuntur. Et de PALPONIBVS Aulicis dictum fortasse plus, quam oportuit; Sed iccirco, vt intelligeres, hanc *Nauigationem* quid potissimum difficilem, ac intranquillam redderet: Ac in Aula *Amiciciam* ne præsumeres.

Cast. Vt video, maxime indignis benenoli ac benefici sunt Principes.

Mis. Atq; hoc est, quod vides quosdam neque genere claros, neque virtute commendatos, in summum conscendisse.

Cast. Scribas maxime.

Mis. Imo quosdam scribis inferiores: Atque vtinam Scribas tantum eueherent. Ita sine iudicio ac delectu liberales sunt Principes.

Cast. Iam dudum extra tuum sermonem meæ peregrinantur Aures, ac de illo cogito Morione. Sed tua tria verba, quæ neglexi interim, repete.

Mis. Si de Morione prius dixeris.

Cast. Audierat is auri penuriam conueniri suum Principem, & repente, quintu Scriba vis esse, inquit, vt aurum habeas: Nam illos præ omnibus pecuniosos viderat.

*Scriba Aulici pecunio-
si.* Mis. Ita est. Nam & primi illi, & pluri-
ma in Aulis Principum lucrantur; partim
dum litteras ac signa vèdunt, partim dum
cottidie aliquid à Principibus exugunt.
Quanquam quid de Scribis querimur?
qui qualescunque sunt, omnino aliquis il-
lorum vsus est: Cùm alij multi sint, omni-
no inutiles, tantum fruges consumere na-

*Principes sine dele-
ctu libe-
rales.* ti. Atque igitur dixi, sine iudicio ac dele-
ctu liberales sunt Principes.

Cast. Dij perdant Assentatores omnes,
quo ne bonos nobis diutius Principes
perdant. Sed tu iam de Ventis narra: Nisi
quid restat de Adulatoribus.

*Ad adula-
tores fra-
tres etiã
annume-
randi.* Mis. Huius generis sunt FRATRES, qui
Principum mentes tenent, ex auditione
Confessionis. Circa quod studium adeo
superstitiosi sunt illi, vt credant perpetuo
clausos sibi cœlos, nisi ex Dominici, aut
Francisci PHRATRIA, bene saginatus ali-
quis, nitidus, & obæsus, aperiat. Neque e-
nim satis est, Sacerdote hic vti, nisi ex *Ordi-
ne* sit. Quasi nemo post mortem reuixerit,
antequam hi essent nescio quomodo or-
dinati ordines. Audiunt illi tamen inte-
rim secretissima queque, & non produnt,
nisi raro forte, dum inter alios Palpones
in multam noctem pergræcantur. Sed vt
nun-

nunquam prodant, tamen sciunt, quid Principi, quatenus suadere conueniat, & quem non egredi oporteat limitem. Atq; *Cautissimi Adu-* igitur cautissime adulantur hi, ac mire *latores* semper abutuntur Magnatum vanitate. *qui?* Quorum aliquis persuadetur; Neminem ascendere illam Beatorum mansionem, nisi qui prius in scapulis Francisci confederit, aut quem sublatum in brachia Dominicus sursum proiecerit, aut qui valde liberaliter fratrum reditus auxerit; Monasteria locupletauerit, vel nouum aliquem huic colluioni nidum construxerit. Quo fit ut indies magis ac magis crescat illorum res, nemine reclamante, dum hostiam colligunt: Quasi res parua sit, stipem emendicare, aut non in multa aureorum milia hi redeant stipes. Scilicet peritissimum est hoc Assentatorum genus, ac identidem perniciosissimum: Nam per speciem Religionis mali sunt. Sed iam ad VENTOS vocor; Hi sunt in Aula, Caste, *Veti ma-* FAVOR; INVIDIA; CVPIDITAS; AM- *riu Aulici.* BITIO; LVXVS; CONSVETVDO; EGE- *VII. qu* *omnia* *turbant.* STAS.

Cast. Rem capere videor, quanquam audire libet, quomodo hæc à suo statu mentem dimoueant.

HVLRICI HVTTENI

I. Mis. FAVOR, Caste, vt iniusta suadeas;
Fauor. cùm hoc demulctus, rectum dignoscere
 haud facile possis, & iccirco iniquam sa-
 pe Amici causam iuues, aut quæ amas, vt-
 cunque cadat hoc, Principi probes: Con-

II. *Inuidia.* tra INVIDIA, vt bonis saepe obsis, æqui-
 tatem impedias, quæ infesta habes, perse-
 quaris. Quæ duo cum, qui in Aula versan-
 tur, absint omnibus, incorruptam non si-
 nunt genuinam bonitatem. Atque ita fit,
 vt multa indigna contingant. Nam & eli-
 guntur friuoli multi, ac excluduntur fru-
 gi homines, & iniuria fit bonis moribus.

III. *Cupidi-
 tas.* iam de CVPIDITATE non dubitas, in
 quos errores præcipitet: vt nihil saepe fa-
 cere, nihil dicere aliquis vereatur, dum
 quod cupit paret. Hinc illa sunt in Aulis
 periuria, illæ perfidiæ, illa falsa testimonia,
 tanto crebriora, quanto quis eget magis.
 An non Cupiditas est, quæ facit, vt mune-
 ra accipiant aliqui? vt fauorem Principis,
 vt fumum vendant? vt compilent? vt de-

IV. *Ambitio.* peculentur? vt rapiant? vt furentur? Por-
 rò AMBITIO quid non perferre cogit?
 Omnia, digna ac indigna, obire facit hæc,
 & dissensionem excitat inter eos saepe, qui
 sibi cari inuicem fuerant, & Adulatio-
 nem ac Assentationem gignit, duas, vt
 audisti,

audisti; maximas Aulæ pestes.

Cast. Non ferendum vitium narras.

Mis. At frequentius ibi nullum est. Ad-
eoq; latè regnat in Aulis Principum Am-
bitio, vt huic vni accepta referantur om-
nia. Nullus violétior Boreas nauim im-
pellit, quam illa hominis mentem concu-
tit. Qua imbuti qui sunt, omnes autem
sunt, quod hæc ab Aula nunquam absit,
non dubitant pericula obire, discrimini-
bus sese obijcere, per tela, per hostes ferri,
amicum lædere, necessitudines perrum-
pere, fidem fraudare, in Deos atque Ho-
mines delinquere, dum huic Ciuitati præ-
ficiantur, hoc officium, hunc Magistrat-
um occupent; aliquando etiam, vt sine
fructu inanè titulum ferant. Ita falsæ glo-
riæ studium, Aulicorum omnium animis
tenaciter inhæret, agunturque hoc flatu
sursum ac deorsum, & in miros abijciun-
tur errores, nonnunquam naufragium
faciunt, ac omnia perdunt, in largitione
ingenti consumta pecunia. Habet enim
viciu hoc Comites Largitionem, & re-
liquas corruptiones, quibus, impellente
Ambitione, tota flagrat Aula, ac omnia
passim aduruntur. Quid Lvxvs? quam
morum deprauationem affert? quod con-
tagium

v.

LUXUS.

HVLRICI HVTTENI

ragium trahit? Vitium tanto alijs odio-
 sius, quanto plura perdit ac dissipat. Hoc
 errore contemnuntur pecuniæ, non quo
 à Sapiensibus illis pacto, sed per stolidita-
 tem ac dementiam. Contra vanissima o-
 mnia adamantur. Atque inde preciosa ve-
 stis, inde Purpura, inde Aurum & Argen-
 tum, inde Gemmæ ac Margaritæ, & reli-
 quæ id genus nugæ Aulâ inuasferunt. Quæ
 omnia licet maximi emantur, magnani-
 mitatis est tamen, ea abijcere, & pro ne-
 glectis habere; ac tanto quis animosior
 censetur, quanto hæc vilioris facit. Videas
 ad contentionem vsque insumi pecunias,
 quo ne quid splendidius alteri adsit. Nec
 ad vsum fit emptio, sed ad inanem osten-
 tationem. Quo loco haud refert dicere,
 vnde suppetant hæc, aut hanc voraginem
 quid impleat. Certe impletam oportet,
 siue inde egeant subditi, aut ipsi etiã Prin-
 cipes egeant, siue vniuscuiusque patrimo-
 nium huc erogetur. Ac plura multo pro-
 funduntur ibi inaniter, quam in vsum ver-
 tuntur necessarium.

Cast. Fieri video quæ dicis. Nam opti-
 me vestientem hic lanam, quid aliud con-
 temnere docuit, vt peregre sericum eme-
 remus, ac purpuram? Aut non potuimus
 ornari,

ornari, populus bellicosus, & omnis olim molliciei contemtor, sine gemmis? sine auro? & nos fagi piget, nos loricae?

Mis. Tum Cynnama, Crocum, Piper, & reliqua exotica, id malum inuexit.

Cast. Simul, credo, mores emolliuit, ac illud vere Germanum robur eneruatum reddidit?

Mis. Sic est. Quanto decentius enim primi illi Germani ferarum pellibus amicare corpora solebant: cum multa interrim strenue facerent, quam nos sic comiti, sic ornati. nulla bella gerimus: nullis Principibus, nullis Regibus iugum imponimus, nullam laudem parimus: nisi ad posteros gloriam transmittimus: nisi quod alacriter plenis concursantes *POCVLIS* vtrinq; vires comminuimus, corpora delassamus, ingenia perdimus.

Cast. Quæ audio? sed perge.

Mis. Præter hæc, in miros sæpe Scopulos impellit *CONSVETVDO*. Quippe *Consuetudo* multorum conuictus in Aula cum sit, in procliui est morum exemplum, quod omnes trahunt; sed ita trahunt, vt adhuc viderim, qui cum bonis consueuerant, meliores paucos, admodum multos per maiorum conuictum deteriores factos. Hoc

HVLRICI HVTTENI

inducente flatu, Adolescentuli in Aulam delati primum, pereunt; omnis innocentia pessumit, candor infuscatur, bona in dolos corrumpitur. Cum enim, vt quidam ait, in vetitum semper nitamur, ac negata cupiamus, abunde in Aula inuenire est, quo labem contrahamus; Alij in Gulones & Potores incidentes; Alij in Aleatores; quidam in Scortatores? plurimi passim in Assentatores ac Simias Aulicas impingentes. Quorum in medio quæ tuta Probitas? quæ satis tibi munita integritas videtur?

Cast. Mihi quidem videtur ipsa Pallas hac assuetudine contractura malum, tali contagio tam pestifero inficiente: At mihi *Pueri in Aulas non diendos mittunt; cum inde vi, ac violentia extrahendi potius essent.*

VII. *Egestas.* Mis. Vt narras. Verum EGESTAS, quam dixi, suas & ipsa partes sibi vendicat, necessarium malum, quæ optime institutam indolem peruertit, nec sibi constare finit: Quæ omnia venalia habet, & nihil non pecuniæ studio, facit ac patitur. Hæc Proditores gignit, ac rebus semper nouis studet. Vides enim, vt opus sit egentibus illis quod prodigant, quando quidem & ipsis

ipsis commune est cum alijs, luxum colere? Itaque vndeunde possunt corradunt. Per phas ac nefas quærunt. Certè enim, vt ille ait, viro esurienti necesse est furari.

Cast. Quid tu? illos Pauperes deteriores putas his, qui ex Crumena, vt fertur, generosi sunt?

Mis. Nihil minus: Sed sua sunt & illis vitia, quæ nihil ad hunc locum. Egentes, omnibus semper vitijs obnoxij sunt, cito munera accipiunt, cito spe lucri fidem frangunt: adduci facile possunt, vt secreta sibi commissa effutiant, vt ea, quæ in consilijs agitata sunt, prodant: vt iniquâ Principi causam commendent. His intercessoribus, si quis eos pecunia præceperit, omnia, citra negocium, à Principe impetrabit. Atque hos præsertim obseruant hi, qui Principum fauorem venantur, non imprudenter, quam qui oppidum expugnaturi, ea parte, qua munitum minus est, aggrediuntur.

Sed iam de his satis dictum, quæ Aulam turbant. Quæ rectè VENTIS comparauimus, quod vt illi, quieto mari, fluctus concitant, ita hi, quos memorauimus, Flatus, miras Aulæ tempestates inuehant, vt iam nosse videaris, vnde hæc sint in Aula inquit-

HVLRICI HVTTENI

tudines, hi tumultus. Verum *Quo* tandem diu multumque iactatam *Nauim* nostram impellant, accipe.

Cast. Audire gestio.

In quas Syrtes, Scyllas, & Charibidas, venti isti ad Infamiam, his eisdem spiritibus, aut per Nauim Aulicam impellant, Mis. Aliquando *in perniciem* statim: Vt si quis Cupiditate excæcatus, aut egestate coactus, rem committat supplicio expiandam: Aut si huc eum consuetudo, quam cum malis habuit, abstrahat; Aliquando

Ambitionem & Luxum.

Cast. Quo illi, puto, recidunt, qui aut in furto depræhensi sunt, aut mercede fidem prostituerunt: Aut verò qui Ambitionis studio Principi fucum fecerunt, aut qui per vinum, vel amorem, turpia admiserunt.

Mis. Qualis ille hic nuper fisci præfectus, à quo Princeps ratione audire cum vellet, intellexit vno anno decocta aliquot aureorum milia.

Cast. Et qui pacta cum hostibus pecunia, nihil vtile Cæsari suavit.

Mis. Et multi qui Magistratus emunt, & honores mercantur.

Cast. Et qui vino dediti, multa sæpe tæcenda, per ebrietatem effundunt.

Mis. Qualis etiam fuit, qui paucos ante annos

annos in hac aula versatus, cum honestum locum haberet, sed per luxum prodigeret omnia, ac ære alieno obrueretur; Meretriculam, cuius amore tenebatur, equestri ordine natus Iuuenis, uxorem duxit. Deinde nõ suppetente quod necessarius vsus requireret, latrocinijs vitam toleravit: ac tandem cum alijs latronibus comprehensus, Carnifici secandam cervicem præbuit.

Cast. Ut capio, hæ sunt in isto Mari SYRTES, hæ SCYLLAE, hæ CHARYBDES, quo nauigantes hoc modo deiecti per-eunt.

Mis. Et LESTRYGONES. Caste, ac *Lestrygo-*
CYCLOPES, qui statim deuorant. Ad *nes & Cy-*
 quos ille, scis, deferebatur, qui, cum pa-
 cles in
 eta mercede Principis vitæ insidiaretur, *mari au-*
 consilio præuentus, extremo supplicio af-
 lico.
 fectus est, & nunc à quatuor stipitibus de-
 pendet. Et quem proxime laqueo suspen-
 di vidimus, quod ærarium compilasset.

Cast. Et quem ego vidi Romæ, quod li-
 berius monuisset Pontificem, capite ple-
 cti.

Mis. Non ille, Caste, sed forte ad Sco-
 pulum offenderat: Sunt enim *SCOPULI* *Maris*
 etiam hoc in Mari, caute transeundi, ne *aulici.*
 frangas

frangas Nauim, & omnem semel substan-
tiam perdas.

Cast. Et hi qui sunt?

I. Mis. Vnus omnium maxime vitandus,
Ira Prin- IRA PRINCIPIS. Nam qui huc impege-
cipis. rit, actum de eo puta. Atque audi, Caste,
quo potissimum periculo versemur apud
Principes. Siue te enim tuus ille condu-
ctor benignius respicit, anxius es, ne quid
offendas, & fauorem vt retineas. Siue abs
te oculos, aures ac manus longe habet,
bene mereri studes; idque vigilando, la-
borando, dum sursum ac deorsum voli-
tas, dum frigus ac æstum fers, dum digna
ac indigna poteris, dum omnia conaris,
lassandus venis, semper ac singulos in dies
deterior fit seruitus: Dum tamen interim
nescis, an hæc ille sentiat aut agnoscat.
Qui si sciat etiam quantum merearis, non
facile tamen concedit, quæ ad tranquilli-
tatem tibi sunt. Quippe ex cuius re est,
hiantem detinere, ac suspensum, speran-
tem semper fore, vt emergas, vt aliquid se-
mitius det, vt sit laboris merces, sudoris
premium. Quo in statu sæpe interim con-
tingit, vt tibi irascatur ὁ δ' εἰνός ἐκεῖνος, ob
leuem aliquam aduersum te causam mo-
tus,

tus, quam ille tanti facit, ut magna depre-
 catione opus sit, quo tecum in gratiam
 redeat: Cum sæpe ob rem nihili, ob floccos,
 ob pilum, ob viciosa nucem, ob fumi
 umbram, excandescant Principes, in-
 flammentur, rabiem contrahant, furiant;
 ac Cælum terræ misceant; breuiter, in nu-
 gis Tragicædias agant. Tanti est diu serui-
 re, se affligere ac conterere. Quapropter
 quosdam vidi, postquã multis annis sum-
 ma diligentia maximis laboribus seruijs-
 sent, semel vel ficta causa commoto Prin-
 cipe, pecunia pariter ac libertate multa-
 tos, nonnullos vita etiam spoliatos. Le-
 uiores Scopuli sunt Principum **Suspicio**
NES, quarum illi capaces maxime sunt, Prin-
 sed in quas non sine periculo incidimus. **pis.**
 Atque in his ego perpetuo, Caste, ob lo-
 quendi libertatem, quo plurimum offen-
 duntur illi, hæreo. Deinde **Parium Invidia**
DIA, intra quam non admodum secure **parium.**
 nauigatur. Ac præsentius omnibus ma-
 lum **DELATIONES**, quarum cum impe- **III.**
 tu si impariter conflixeris, periculum est **Delatio-**
 rerum simul ac vitæ. Porro caute omnino **nes.**
 tractanda est eius, cui seruis, quantum- **v.**
 cunque iusta **Obiurgatio**. Ea est his **Obiurga-**
 ægris natura, quadam sibi nonnunquam **tio Prin-**
 vlcera cipis.

HVERICI HVTTENI

¶ I. *Amor v-
xoris aut
filiarum.* vlcera tangi nolunt. Iam hoc quam fir-
giendum & ipsum est Saxum, SPECIOSA
vxor si illi sit, aut FILIA, ne vel ames, vel
amari tibi contingat.

Cast. Ad huiusmodi scopulos perijt a-
pud Alexandrum Callisthenes.

Mis. Et cum periculo nauigauit Agis
Argiuus, eundem reprehendere ausus,
quod in Adulatores & ridiculos, perinde
ac in bonos liberalis esset.

Cast. Clitus vero, quam ab illo Cyclo-
pe repente deuoratus est.

Mis. Et ab Aftyage, quæ passus est Har-
pagus?

Cast. Et ab Cambyse Prexaspes vt ha-
bitus?

Mis. Porro illi Romanorum Imperato-
res quam misere multos habuerunt?

Cast. Nostra autem tempestate, quæ se
indigna dederunt? Et in Sueuis illud qua-
le exemplum? Proinde omni pede stan-
dum, ne in hoc mari nauigationem expe-
riantur, qui vitæ consultum volunt suæ.

Mis. Quod nisi à me sic esses monitus,
quo te præcipitasses?

*Aulaque
si Pistri-
num.* Cast. In mirum, vt video, PISTRINVM.
Quapropter alia ineunda vitæ ratio est.
Mis. Ita Caste cogita. Nam aut Ager ho-
neste

neſte coli poteſt; Aut litteræ doceri; Aut
 vtcunque manibus operari licet, & rem
 militarem exercere, καὶ ἐπ' ἅσπιδ' ἰξενίξασ-
 θαι; aut Medicinam tractare, vt ex te tibi
 viuas.

Caſt. Recte ſuades. Tu verò ſic monito
 me, quid tandem in hac pœnitudine tibi
 proponis, iam ſenex? An omni deuorata
 boue, in canda tandem deficies? nec ex-
 tremum Fabulæ actum implebis?

Miſ. Ne hoc quidem degeneris animi,
 vel in extremo reſiſtere. Et iam varie ſuper
 his conſultans, nòdum inuenio, vt me ex-
 pediam.

Caſt. Diſte ex iſta iactatione in portum
 aliquem referant Miſaule, ac, vt liberta-
 tem recipias, faxint, aut aliquam tibi fru-
 ctuoſam cogitationem indant, qua te ab
 his retibus explices.

SEd proſequere, oro, de vita Aulica,
 quando adhuc ante horam ſumus, quæ
 te ad illud ſeruitutis hoſtium auocabit. Et
 quod reſtare videtur, quæ te CAUſAE in
 hanc Navigationem adduxerint, aut de
 SYRENIBVS, vt meministi, aliquid refer. *Syrenes*
 Miſ. Audi igitur ſeruitutis huius cau- *Aulica.*
 ſas, nam fructum aliunde, opinor, intelle-
 xiſti.

xisti. Primum ea, Caste, quæ tu quoq; paulo ante suspexisti, admirabar: *vestium nitorem, Aurum, & Gemmas*: Ac illos Arabice *Purpuratos*, vt Deos, verebar. Deinde magnificiebam, *his cōuersari*, ad quorum conspectum etiam, summa contentione, maxima sæpe multitudo procurret; *hisq; Colloqui, & eorum familiaritate censer*: ac illas affectabam *immunitates, & diuites* omnes putabam, qui sic ornarentur. Cumque patrimonium mihi esset perexiguum, facile hoc loco ditescere proponebam. Quædam præterea insita fuit & lueni, & Imperito, vt multis, **AMBITIO**. Nam aliquando videns ex Aulicis reuenter aliquos appellari, ac orari ab his, qui aliquid apud Principem captabant, deinde muneribus quoque peti: Rebar omnes in Aula consuescentes, potētia plurimum valere, ac facile audiebam, cottidie increpantes me his verbis: *Quin tu in Aulam te confers, vt prodesse & tibi possis, & omnibus tuis, aliquam adeptus præfecturam, aut ad aliquod promotus officium, vel aliter Principi carus? His ego, Caste, Syrenibus, cum occinuisent, neque ego, Vlysis consilio, cæra aures obthurassem, subuertendum me præbui, deceptus miser, cum*
 mini-

minime presentiscerem, in quæ mala, Deo irato meo prouoluerer. Nam quid *Vestes* admirabar stultus, quæ truncum etiam ornant, & animum non arguunt? cum ex Animo constet homo, nec ad eum aliquid pertineat eorum, quæ exterius adhærent corpori.

Cast. Quo minus illos fero, qui *MONACHI* vocantur, qui nobis vestiû ostentatione volunt sanctimonix opinionem persuasam: Cum hoc hominû genus valde detestatus sit Christus, quem ego credo, cum in terris esset, nihil aliter, atque alios homines, vestibus vsûm. Hi autem quas non diuersitates excogitant? in quod se non monstrum transformant, vt quam maxime dissimiles sint per omnia? Atque in his aliud Francisco placuit, aliud Bernhardo: Aliter visum est Dominico, aliter alijs.

Mis. Neque illud videbam, multos sic vestitos, plurimis interim egere. Sunt enim ista non ex hominum facultate, sed consuetudine ac moribus Aulæ, quæ vult homines iactabundos, ostentatores, gloriolos, ac magnificos, qui se omni foris *splendor aulicus*, pulchritudini ac venustati conforment; cum intus morbidi, marcentes, ac mire

HVICI HVTTENI

Informes sint, & vt mihi videtur, similes
 parieti incrustato, intra quē ruinosā mul-
 ta sint, aut sepulcro splendide foris extru-
 cto, ac statuis & imaginibus egregie ador-
 nato, quod deformes intus caluarias, nu-
 da ossa, & obscēnos fœtores contineat.
 Quin etiam multi horum, vt sic vestian-
 tur, fraudant, rapiunt, ac furantur. Nam
 habendus est in Aula vestitus, non quem
 tu parare potes, sed qui ex Principis di-
 gnitate est.

Cast. Ibi te illius meminisse oportuit,
 quod Cræso obiectum à Solone est. Nam
 ille cum adhibito Solone, aurea se sponda
 molliter ac egregie adornatum, nitide com-
 posuisset, ac ab illo percontaretur, nun-
 quid vnquam speciosius vidisset? Respon-
 dit Solon; Gallos gallinaceos, Pauones, &
 id genus animalia: In his enim admiran-
 dum Naturam spectaculū exhibuisse: Re-
 gis stoliditatem arguens, ac istiusmodi fu-
 corum contentum innuens.

Mis. Et multa præterea; quæ si mihi in-
 mentem venissent, non his concessissem,
 huiusmodi obijcientibus illecebras, Syre-
 nibus. Qui si itidem, quam periculose tra-
 Amicicia etentur Regum ac Principū AMICICIAE,
 Principū considerassem; non tanti fecissem, huic
 inter-

interesse pompæ, in qua multi opprimun-
 tur. Quam friuolum est enim, tunc se pu-
 tare carum his dominis, cum dextras por-
 rigit, aut osculandas etiam præbent: aut
 ubi familiariter colloquuntur: Cùm non
 affectus sint illa, sed ostentationis plærun-
 que, quæ per omnia in Aulis regnat, ac in- *Affatus*
 sidiosi vt plurimum sint Principum affa- *Principis*
 tus, quos illi ob id blande conferunt, vt *insidiosus*
 suorum animos explorent, & affectos hac
 benignitate, ad effundendum aliquid te-
 mere inducant. Plurima enim oportet si-
 mulare ac dissimulare Reges. Vnde non
 imperite solebat dicere Germanus Impe-
 rator Segimundus: Qui nesciat simulare,
 eum nescire regere. Plærisque verò tunc *Salariæ*
 affabiles sunt, cum soluendum salarium *aulicæ*
 est. Ac iccirco blande conferunt, ne sibi
 illi pecuniam petendo molesti sint. Maxi-
 ma enim & ibi difficultas est, postquam
 diuturnam ac duram seruitutem feruie-
 ris, vt stipendium extorqueas, quod siue
 non petis, non soluitur; siue multum ac
 sæpe, offendis. Hoc autē tempore omnes
 ferè per Germaniã Principes egent, pro-
 pter luxum & vanitatem, quibus dediti,
 plurima inutiliter absumunt. Vides enim,
 vt multa scurris, ludionibus, Mimis, Para-
 fitis,

HVLRICI HVTTENI

*Ebrietas
aulica.* sitis, ac Musicis largiantur? Vides, vt in Au-
lis noctu diuque bibatur & edatur? vt pa-
uimenta vino madeant? vt plus Ebrij isti
profundant, quam ingurgitent? plus in-
gurgitent, quam ferre possunt? Tum ad
*Vestitus
aulicus.* æmulationem vsque dantur vestes. Atque
is est Principum tumor, quanto magis e-
gent, tanto minus egere videri volunt: &
iccirco nihil de pompa, nihil de appari-
bus remittunt: Imò in alterius inuidiam
alter prodigit, ne perdendo inferior sit.
Interea speciosus ille foris colossus est, in-
tus squallet. Quod me, *ditescere* volentem
misere decepit, aurum subæratū cum pro-
solido venerer, ac istas esurirem ponti-
ficales cœnas, ad has tam cupide respice-
rem gallicas vestes, ad hæc monilia. Nam
in Aulis qui habent ista, plærunque nihil
præterea habent. Quinetiã plus aliquan-
do perdunt aliqui seruiendo, quã lucran-
tur, quod apud quosdam neque emergere
*Stultus
delectus
Principū
in assumē
dis mini-
stris.* est, & rem suam dissipare oportet. Porrò
stultissime delectum agunt Principes eo-
rum, quos in famulatum assumunt. Neq;
enim ex virtute licet emergere, sed vt plu-
rimum quæritur, qui procera sit statura,
latis humeris, ardua ceruice, prælongis ti-
bijs. Atque is commendabilior sit, si etiam
BAR-

BARBAM ad terrorem adornet, & cala- *Barba*
 mistro cęsariem vrat, ac per Aulam ingres- *aulica.*
 sus, huc illuc brachia iacet, tibias venti-
 let, humeros ostendat, vt illos poscere vi-
 deatur Virgilianos castus, cum Entello
 pugnaturus; & vestes habeat discolors, *Vestes*
 ac per omnia pictas, magis etiam quam *discolo-*
 pictus est gallus gallinaceus, triginta gal- *res.*
 linarum maritus, cum istiusmodi Thraso-
 num vnus, non sufficiat ad explendum v-
 nius mulierulę desiderium. Scilicet Ath-
 letas bonos amant Principes crassos istos,
 pingues, & torosos, Illos verò macilentos,
 breues, graciles, subpallidos ac tenues,
 quanquam prudentia forte & consilio va-
 leant, non admodum curant, quia non est,
 inquit, *bene personatus iste.* At hos Gigan-
 tes in satellitium citra cunctationem li-
 benter assumunt, ac tales sibi gaudent esse
 antecambulones & sectatores, quanquam *Quātum*
 minus sit nonnunquam in aliquibus ce- *cerebri*
 rebri, quam in culice sanguinis. Nimirum in non-
 hoc comitatu abunde ornatos se, etiam si *nullis au-*
 nulla sit virtutis ne cogitatio quidem, pu- *licis.*
 tantes: præter quos capita extollunt Adu-
 latores, quos dixi; relictis post tergum
 bonis, & plærunque pauperibus. Nam, vt
 nosti,

HVLRICI HVTTENI

Ennenal. Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat
Sat. 3. Res angusta domi.

Atque hi sunt, quorum hæc Ilias capax
 est, quæ alioqui

Stultorum Regum, & populorum continet æstus.

Aulico ty Quod intelligentem considerare oportet, prius quam aggrediatur; An aptus sit
roni quid hæc obire munia. Nam præter ea, quæ di-
cogitan- xi, quid in Aula ferendum sit, nihil te ce-
dum? labo. Ac primum omnium, quod de im-
Immuni- munitate dixi: quæ posset in hac seruitute
tas Auli- immunitas esse? Quam molestum est au-
corū nul- tem, ac indignū, omnia humiliter, omnia
la. submissee & abiecte facere? Nam cum o-
Aulicavi mnino seruitus sit Aulica vita, nec aliam
ta serui- appellationem capiat, quam ea, quæ faci-
846. unt Emticij, quando nomen haud effu-
 giamus, in re ipsa solatium repositum ha-
 bere debebamus, vt esset hæc scilicet libera-
 lis seruitus. At non putant nunc Principes
 aliquod esse inter se, & ministros suos dis-
 crimen, nisi ad contumeliam vsque vtan-
 tur opera nostra. Itaque volunt assiduita-
 tem, volunt sudores, volunt quoquo cant,
 vt se velut propria vmbra comitemur, ne-
 que amant quenquam, nisi qui in oculis
 sibi perpetuo sit. Et eos benignius ha-
 bent, qui obstipito ante se capite, quoties
 ipsi

ipsi respexerint, inclinant: Quibus agilia
 sunt genua; qui omnes illorum nutus, ne-
 dum iussa obseruant; qui Ceremonias au- *Ceremo-*
 licas pro Legibus colunt, atque igitur vno *nia auli-*
 omnes ordine callent & exequuntur, ita *ca pro le-*
 vt si latum ab his vnguem discedant, pia- *gibus co-*
 culum hoc sit. Proinde Desertores vocant *lenda.*
 eos, qui non semper in tergo sibi hærent,
 magis, quam qui in acie loco cesserunt.
 Et summum studium est, vt recte miscea-
 tur regiæ pompæ strepitus, vt ad omnem
 Principis intuitum palleat quis, ac atto-
 nito similis sit, An non vides, vt apud hos
 titubantem dicere oportet? Et præ timo-
 re sudantem nonnunquam? Vides, quan-
 tumcunque aliquod familiare & exiguum
 est negocium, qua perplexitate, quam hæ-
 sitanter ac trepidè ille dicit Orator, Vt
 Lugdunensem Rhetor dicturus ad aram?
 Vbi periculum est, si in tituli pronuncia-
 tione vel syllabam prætermiseris, aut po-
 plites tui si officium ibi minus scitè faci-
 ant; cauendumque vt omnia sint mollia,
 perfracta omnia, vt opus sit docto alicui *Histrion-*
 Comædiarum actori operam dedisse, ac *nica aut-*
 histrionicâ didicisse, quone quid in con- *lica.*
 genudatione aberretur. Quæ cum vanis-
 sima omnia sint, tamen plurimum in his
 I 4 diei

HVLRICI HVTTENI

dici absumitur. Deinde Apparitiones illæ
 quales sunt, quando totas nonnunquam
 vi. horas standum est vno quasi in vesti-
 gio? quando huc, illuc, sursum, deorsum
 procurrendum? quando equitantem il-
 lum per urbem, fessis diu pedibus sequi o-
 portet? quando in plurimam frequenter
 noctem obseruandus est, dum à conuiuio
 redeat? quando in æstu ac frigore excu-
 bandum. Et sunt homines, qui in his æru-
 mnis vitam putent; qui in hoc volutari
 ceno volupe admodum ducant, & pro de-
 licijs habeant hæc facere, hæcque pati.
 Quasi aliquid adhuc intersit, inter *Aulicam*
Captiuitatem & eos, qui bello Thurcis ser-
 uiunt: aut seruiiri Principibus citra assen-
 tationis vicium possit. Quæ sunt enim ista
 paulo ante à me pertractata, quæ etiam si
 ad amussim exequi studeas, & efficere
 quod placeat coneris, tamen in ambiguo
 est, an tuam ille sedulitatem agnoscat, aut
 per optimos illos conuictores an placere
 tibi liceat. Nec minus danda opera, ne
 quid Aulici isti Susurrones improbent,
 quam ipse ille Iupiter tuus ne offensam
 contrahat. Qui si afsiduum te videant, vt
 iam frequentari in Principis auribus inci-
 piat, meritum omne tuum inuertunt, gra-
 uem

*Susurro-
 nibus et-
 in aula
 seruien-
 dum,*

uem vocantes ac importunum. Et ubi ascendere quantuliscunque gradibus animaduenterint, deiiciendi consilium capiunt. Quorum studio factum est, ut inter abiectos nunc accumbam. Certe enim FORTUNAE ROTA est, Caste, in hac vita, in qua quotusquisque si ascenderit etiam, diu consistere potest? Quod vicissim omnia fiunt; ut, qui nunc sublimes sunt, rursus decumbant, & qui paulo ante deprimebantur, nunc summo in orbe conspiciendi emineant, ut alius alium impellat, ut tuum illum æmulum, si quid tibi prospere succedit, urat. Iam in illa pompa, quæ INVIDIA est, quis quo loco ambulat? quæ AMBITIO? Deinde PRAELIBATORS, cui malo exponunt se? percipituri, si qua illi domino mors destinata sit. Atque adeo nequid tutum, nequid sit in Aula pacatum, aliquos vidi à Morionibus exoculatos, dum prouocati illi fuerunt, quosdam ad mortem usque cæsos. Inter quas molestias, inter quæ discrimina, quid tandem præmij, quid solatij est Caste? Aut non semper vigilandum; Alteram in partem, ne tibi vilescat gratia, in alteram, ne tui sit tædium? Et forte officium petis, quod aut locatum iam est, aut, si va-

HVLRICI HVTTENI

et, plurimos habet competitores: quorum tu studio nisi par fueris, quando tandem spes est, multis vnum præferri? Tum nonnunquam in PIRATAS incidit hæc nauis.

Cast. Quos in Piratas dic oro? Nam, vt video, omni à parte *Nauigatio est vita Aulica.*

Mis. Quid aliud enim? nisi tu quicquam inuenisti magis huic simile,

Cast. Nihil esse credo.

*Pirata
Maris
aulici.*

Mis. Proinde multos habeant Infidiatores, multos etiam apertè Inimicos, necesse est, qui multa possident. Vnde si contigerit ei, apud quem seruis, bellum esse, ac in hostes tu incideris, & illi captum abducant, tum quis redimit?

Cast. Quis enim alius, quam cuius id causa passus sim?

Mis. At nemo minus Caste. Nam tuum ibi patrimonium diffluit: Ac ipse te vt libereres opus est. Quod si immitiorem nactus sis Piratam, Carcerem, Vincula, Torturas tibi propono: nonnunquam etiam mortem.

Cast. Duram valde conditionē narras.

Mis. Quasi aliquid mite ferat Aula. Vides igitur aliquot sæpe millia, ob duorum hominum

homuncionum leuiusculam contentio-
nem, ex ambitione sumtam forte, mutua
se cæde conficere?

Cast. Video.

Mis. Quid Principum familiaritatem
suspicias igitur?

Cast. Quia in animum non renocau-
ista.

Mis. At nunc sapias.

Cast. Tuo beneficio.

Mis. Quamobrem fortunatum te, qui
alieno periculo caues, me infelicem, qui
sic pereo.

Cast. Ni fallor, bona Principum pars,
ea facit, quæ de Syracusano illo respondit
Diogenes. Nam interrogatus, quomodo *Aula quo*
Amicis vteretur Dionysius? Vt Vasculis, *modo A-*
inquit, dum plena euacuat, & abijcit va- *micis suis*
cua. *vtatur.*

Mis. Sic est. Et iam prope arbitror, vt be-
ne vacuum me eijciat ille: quandoquidem
longius esse mihi à limine, quam solebam,
videor. Ac nisi me omnia fallunt, iam du-
dum illam exuo gratiam, qui diu seruiui,
& quod pœnitendum maxime est, opti-
mam vitæ partem, & ætatis florem in Au-
la perdidit, inter Sycophantas ac Assenta-
tores, inter fastum ac superbiam Aulico-
rum

HVLRICI HYTTENI

rum congerronum. Inter magnificos Sa-
 trapas, Regios Canes; inter homines, Ca-
 ste, quorum ne in cœna quidem laudan-
 dus sit aliquis: Inter gloriosos milites: In-
 ter illos, Caste, equites, qui sunt ipsi magis
 plærunque bestix, quam hæ, quas equi-
 tant: atque adeo inter Centauros, inani
 spe, sine fructu, duris semper modis fati-
 gatus ac delassatus, dum virebant genua,
 dum omnia erant integra. Qui si hodie
 abijciar, ac aliquis roget, quonam pacto
 in Aula consenuerim, quid aliud respon-
 dero, quam quod ille apud Senecam, *In-
 iurias patiando, & gratias saepe agendo?*

Cast. Viem tuam doleo, Misfaule, quan-
 quam desperandum non puto, & forte
 tempus est, vt lætius aliquid eueniat.

Mis. In illius hoc, Caste, genibus situm
 est: qui quomodo aliquid daturus crede-
 tur, exhausto iam & inutili, qui omnia fal-
 so promisit Iuueni & valido?

Cast. Spes est hæc lubrica, quantum sa-
 pio.

Mis. Te monitum igitur velim, ne tam
 periculosa navigationi te committas. Quid
 enim diuitias sperat aliquis, inter tot egē-
 tes competitores? aut potetiam quid am-
 bit, quam sine inuidia habere non potest?
 aut

aut quam si habeat, cum periculo habeat?
 Cum de omnibus illis secum potentibus
 male suspicentur. Porro, quis, nisi valde
 stultus, si hoc modo sit monitus, in hac ex-
 periri naue sustinuerit, cuius, præter alia,
 tam spurca est, tam foeda ac tetra *SEN-* *Sentina*
TINA? *nauis au-*

Cast. Etiam Sentina ibi molesta est? *lica.*

Mis. Etiam, nequid vlli Nautæ patian-
 tur, quod non commune illis sit cum Au-
 lica familia. Igitur immundissimæ sunt in
 Aula sordes, mira obscœnitas. Primum *I.*

CIBVS vt multis, ita negligenter appara- *Cibus.*
 tus, marcescentibus sæpe ac rancidis *carni-*
bus, in vas nihil purius coniectis; quibus-
 cum *Grylli se, Musca, ac Aranei, & id genus a-*
 nimalia miscuerunt, aut quæ *Vermes* iam
 pepererant. Atque hæc quales quales sunt,
femicocta tibi nonnunquam apponuntur.
 Iuxta insipidum olus, aut legumina vt-
 cunque commixta: aut *Pisces* iamdiu ante
 mortui, aut aliquid his multo spurcum *It.*
 magis. *VINVM* aut acidum, aut quod ab *Potus.*

alia sumtum mēsa est, de quo biberat for-
 te barbatus aliquis, barbam profuso nu-
 per iure infectam habens. Qui *assident*, he-
 sternam crapulam olent, & eructant, per
 omnia foetidi. Quorum aliquis percacatis

tis

HVLRICI HVTTENI

In Aula tis sedet fœmoralibus, vini impetu emol-
quid a- lita aluo, aut apud ipsam mensam vomit.
gatur. Nam ita frequenter hæc fiunt in Aula, vt
 IIX. quocunque tempore abs te aliquis per-
Odor. conteretur, quid agatur in Aula, recte illi re-
 spondeas; *Bibitur, vomitur, effunditur.* Huc
 adde, quod non hominum tantum, sed
bestiarum etiam ferendus est fœtor, Canum
 excrementis tota referta Aula, aduersus
 quæ obthurasse nares, adeo est inurbant, et
 ac inelegans, vt in fabulam quoque venire
 soleat. Atque his te, vt feras, assuescieri o-
 portet, tum alibi, tum verò in ipso etiam
 triclinio fumentem iam cibum: Quan-
 quam præter ista nihil ibi lautum, nihil est
 mundum. Crassum ac multo semper iure
Mantile. impinguatum *mantile*, vt digitis hærens,
Calices. quoquo trahas, sequatur. *Calices* situ op-
 pleati ac feculenti, mirum in modum con-
 spurcata, iuxta inquinata omnia, ac ob-
 scœna, & odore vt plurimum teterrimo.
 IIII. Noctu autem quæ commoditas *quiescendi,*
Somnus. inter obstreperos Potores? *Quorum ille*
ἀμυσόρατος aliquid, nocte iam concubia,
 quod omnium asinorum ruditum supe-
 ret, occinit. Alius vino disertus, aliquot
 sæpe horas fermocinatur, inconditis tibi
 fabulis somnum interturbans: Forsitan &
 eundem

eundem tecum sortitur lectum, aut ex E-
 brijs illis vnus, aut qui ex morbo puteat,
 ac scabie infectus sit, aut cui spurce oleat
 anima, vel qui alijs tibi modis sit mole-
 stus. Adde *Lectos*, non impuros tantum, V.
Lecti.
 sed & pestilentes sæpe, vbi ille dormierat
 paucis ante diebus morbo gallico adesus,
 vbi leprosus aliquis desudauerat: *Lodices*
 sextum ante mensem lotæ, in quibus se
 volutarunt morboosi illi, quæ multam, si
 inspicias, saniam, multum pus exceperunt.
 Atque hæc omnia tunc magis obijciun-
 tur, quando vaga est Aula, vt in alijs ac a-
 lijs *Diuersorijis* pernoctandum sit, humi non- VI.
Diuerso-
 nunquam, vix raris substratis vbi stipulis, *ria.*
 aut pediculosa aliqua culcitra, inter Ci-
 mices, ac pulicum examina.

Cast. Capiro, & videre memini ebrios
 modis omnibus immundos.

Mis. Tunc cum in suis illis versarentur
 delitijs?

Cast. Cum eodem in triclinio alij bibe-
 rent, alij vomerent, nonnulli inuicem sibi
 oppederent.

Mis. Tunc, cum ille iaceret iam victus
 potor, ac inter dormiendum vomeret,
 inter vomendum dormiret, excubanti-
 bus

HVLRICI HVTTENI

bus iuxta canibus, qui omnes mediote-
nus palato sordes elamberent.

Cast. Cum alij scorta, alij taxillos posce-
rent.

*Tantali
Aulici.*

*Fructus
& esse-
tus vitæ
Aulicæ.*

Mis. Non iam ignoras igitur, cuiusmo-
di tibi, si huc concedas, exhaurienda *Sen-
tina* sit. Quod si cum ipso nonnunquam
Principe seorsum cœnes, vt laute omnia
parata, eleganter apponantur, non audes
per verecundiam apposita sumere, ac,
TANTALI more, in copia eges. Tum te
interficiunt, aut morbis obnoxium red-
dunt varia ciborum genera, quibus appo-
sitis, continere te facile non potes, quin
nimis eda. Et longo interuallo missus
importantur. Ac ea plurimum hora cibus
sumitur, quæ tibi minime conuenit. Ne-
que enim in Aula tunc editur, quando ho-
mines esuriunt, aut tunc bibitur, quando ho-
sitiunt, aut suo tēpore quiescitur. Omnia
confusa sunt, omnia intempestiua. Et for-
te expectandus est ille, qui aut in venatio-
ne, aut Ius dixit, ac Leges dedit. Quæ o-
mnia eo tendunt, vt *valetudinem negligas, ac*
corrumpas, vt *Febres, vt Podagras, vt Vlce-
ra, ac Pestes* contrahas.

Sed iam, credo, satisfecisse, & tua, Ca-
ste, petitioni, & meo in te studio, quo ma-
gis ad

gis ad seruitutem remittas iam me: atque audin sonare æs illud, quod me dixi ad officium vocaturum?

Cast. Audio, sed breuiter adde, aliquid si restat, Epilogi in modum.

Mis. Quid vis addam? nisi vt moneam, quo *Mare* illud tot modis suspectum fugias ac vites: Ne vnquã *Nauigationi* te committas, tam periculose, tam exitiose: Ne in rebus adeo dubijs, adeo incertis, spem ponas: Ne tibi pedicas induas, ac spontaneam vltro seruitutem accersas, in qua postea miser cum sis, non identidem sis miserabilis, cum talis esse volueris, & ex miseria voluptatem tibi petendam duxeris: Ne te ex commodiore vita in has *Tempestates*, has *Procellas*, vnde emergere difficilimum sit, abijcias: Ne ab animo exules, & in his afflictionibus immunitatem ne quæras: vt memineris libertati renunciatum, vt primum in Aulam te mancipaueris; nisi seruus non est, aut captiuus non est, qui vnã domum egredi, citra præscriptum, non audet: Omnino, vt longum valere dicas Aulæ, in qua corrupta sunt omnia, *ὄνδ' ἐπ' ὕψις*: vbi difficultates miræ obijciuntur, *Arcana reticere*, O-

HVLRICI HVTTENI

cum rectè disponere, Iniurias tolerare; Vbi alijs opera impenditur, sibi malum accersitur; Vbi optimum quod habemus, frustra Tempus conterimus. Tandem vide huic inuenustæ venustati ne te capiendum prebeas; quo ne foris iucundissime demulctus, intus acerbissime traeteris, denique misere subuertaris. Nam quid refert, aureis te cathenis vinctum quis, an ferreis detineat? Aut aliquid refert, à quo metallo piscis trahatur? In summa, Vt MARE esse memineris Aulam: De me, vt ab isto naufragio enatem, videro.

Cast. Dabo equidem operam, ac tibi multa liberater debeo, qui me in tempore monueris.

Mis. Tibi ego gratiam vicissim habeo, quod me non oscitanter audiueris. Sed iam eundum est, tu vale, ac in longum vale, & extra Aulam vale.

Cast. Et tu vale, ac liber esto.

Mis. Quod Dijs videatur, Caste. Sed ecce, Velinū video reuerti à Principe, quem de salario persoluendo moniturus, hodie accessit. Interrogabo, quod responsum tulerit. Heus tu Veline; Audin Veline?

τί σοι ἀπόλλω κεν δάσειε?

Anno

AVLA.

74

ANNO DOMINI, M. D. XVIII.

Lypsiæ excudebat olim Valentinus Schuman, Cum privilegio Imperiali.

K 2 LVCIA-



LUCIANVS SA-

MOSATENSIS:

DE IIS, QUI
MERCEDĒ CONDŪ-
CTI, IN DIVITVM FA-
milijs viuunt.

ERASMO ROTERODAMO
interprete.

ARGVMENTVM, AVTORE IACO-
bo Moyllo, Scholæ Francofurtensis
olim Rectore.

AVLICÆ vitæ molestias, & in-
commoda, oratione hac depingit
Lucianus, quamq; indigna ea sit
homine præsertim docto, & liberaliter in-
stituto, exponit: confutatis etiam causis ijs,
quibus sese tuentur, qui hoc vitæ genus se-
ctantur, & in seruitutem vtrò sese præcipi-
tant.

*Exordium ab attentione incipit, ampli-
ficant.*

ficando rei magnitudinem, fidemq; faciendo dictis, ab eorum persona, qui in eadem vita aliquandiu vixerunt. Mox & benevolentiam captat Timoclis eius ad quem scribit, ab officio amicitiae, indicans se hac propterea illi scribere, ut quia illū iam olim de hac vita suscipienda, consilia agitare intellexerit, ne quid olim, si res male cadat, & illum consilij sui pœnitere incipiat, accusare sese possit, ut à quo admonitus, aut reuocatus non fuerit: praesertim quando sciat hanc vitam non modo per se difficilem atque periculosam esse, verum etiam homini Philosopho, aut quocung; deniq; disciplinarum genere docto, minime conuenire.

Exordio in hunc modum peracto, confutationem statim subiungit earū causarum, quibus sese tueri solent, qui hoc vitæ genus ultrò amplectuntur. Diluit autem omnes eas per inuersionem, ostendens ea maximè vel sequi, vel negari, quæ illi cum primis euitare, vel consequi student: ac postremo etiam turpe esse homini docto & ingenuo, ob

ARGUMENTVM.

solam spem voluptatis alicuius, in voluntariam seruitutem sese dare. Atque hinc iam ad ipsam rem accedit, propositis per diuisionem ijs, de quibus dicturus sit.

Tironis
aulici
molestia.

- Principio igitur recenset quanta incommoda, quantæq; molestia perferenda sint,
- I. Antequam in Aulam recipiaris. Deinde, quæ & quanta toleranda, atque ad eò deuoranda, ubi iam receptus fueris, Circa prima
 - II. conuiuia: Circa pactiōnem mercedis: Circa
 - III. seruitutem reliquam, quæ mox exceptum
 - IIII. atque perdomitum, paulatim in Contemptum adducit, & ad Adulandum impellit:
 - V. præterea & Metu periculisq; inuoluit: ob quæ variæ exinde querelæ, & vitæ mutatiō
 - VI. Pœnitentiæ sequuntur.
 - VII. Atque hæc omnia non domi solum per-
 - VIII. ferenda esse indicat, verùm etiam Foris, ubi interim multò sordidiora ministeria im-
 - IX. ponuntur, etiam à Mulieribus, quibus a quæ
 - X. ac viris Adulandum est. Posthæc & Circa
 - XI. munerum Compensationes, quo pacto nun-
 - XII. cij ac dispensatores conciliandi, & Circa mer-

mercedis solutionem, quanta cum molestia exigenda illa, quantaq; aliorum etiam inuidia accipienda sit: & postremò, quam ignominiosi Exitus plerosq; maneat, senes iam XIII.
& exhaustos, cum clam aut turpiter ab Aula profugiunt, aut reijciuntur.

Quæ omnia ad finem, velut in tabella quadam proposita, breui sed eleganti admodum imagine depingit, & ob oculos ponit, amplificatis etiam in media passim oratione ijs, quæ maximè urgere aut commendare voluit.

K 4 LVCIA-

LUCIANVS,
AD TIMO-
CLEM.

E Cquid tibi primum, amice, aut quid postremum, quemadmodum vulgò dici consuevit, recenseam, ex his quæ tum facere, tum pati coguntur, qui mercedis gratia sese in alienas domos, conuictumque tradunt alienum, qui que in locupletum istorum amiciciam accensentur; si modo eiusmodi illorum seruitutem conuenit amiciciam appellare? Noui enim permulta, atque adeo pleraque omnia, quæ illis ibi soleant accidere, non, per Iouem, quod ipse ea experimento cognorim, (neque enim mihi vnquam experiundi incidit necessitas, ac ne quando incidat, Dij prohibeant) sed quod complures, qui in hoc vitæ genus inciderant, apud me soliti sunt commemorare: partim qui in ipsis etiam tum malis constituti, quæ & quanta ferrent, deplorabant: partim qui tanquam è carcere quodam profugi, non absque voluptate recordabantur, commemorabantque ea, quæ fuerant perpessi. Imò iu-
uabat

uabat reuocare ob oculos, quas ærumnas effugissent.

Atque hi quidem digniores mihi uisi sunt, quibus fides haberetur: ut qui eius sacri ritus (ut ita dixerim) omnes omniaque mysteria perdidicissent, cunctaque ab initio ad finem usque perspexissent. Hos igitur haudquaquam indiligenter, nec oscitanter audire soleo, ueluti naufragium quoddam, ac præter spem obiectam salutem enarrantes. Cuiusmodi sunt isti, qui in templis derafo capite, complures simul obambulantes, immanes undas, procellas, sublatos in cælum fluctus, iactus, malos fractos, gubernacula reuulsa narrant. In primis autem geminos Castorem & Pollucem apparentes (nam hi peculiari-ter ad hanc Tragœdiam pertinent) aut alium Deum quempiam repente, quem admodum in fabulis fieri conuenit, exortum, summisque antennis insidentem, aut iuxta clauum adsistentem, qui nauim ad littus aliquod molle dirigeret, ad quod appellens futurum esset, ut & ipsa paulatim ac lentè solueretur, & ipsi tuto in solum descenderent, idque ope fauoreque diuino. Atque isti igitur permulta id genus ad præsentem commoditatem exagan-

DE VITA AVLICA,

gerantes, commemorant, quo videlicet à pluribus stipem accipiant: si non calamitosi modo, verum etiam Dijs chari esse videantur.

Porro ij dum eas quas in tectis tulerunt tempestates referrent, atque immanes illas vndas, quin etiam decumanos fluctus, si fas est dicere; & quemadmodum primum à littore soluerint mari tranquillo, quantumque molestiarum perpetua navigatione sint perpessi, dum sitiunt, dum nauseant, dum salo perfunduntur: Denique quemadmodum infelici nauigio in cauem quampiam sub vndis latentem, aut in scopulū aliquem præruptum, & alperum illiso fractoque, miserè ægrè enatârint nudi, cunctarumque rerum inopes: Hæc inquam quum referrent, mihi quidem visi sunt permulta præ pudore subticere, volentesque ac scientes obliuisci. At ego etiam illa, præterea autem & alia nonnulla, ex illorum narrationibus coniectans, deprehendi quicquid ærumnarum cum eiusmodi conuictibus coniunctum est. Quæ quidem omnia haud grauabor, optime Timocles, tibi percensere. Iam pridem enim mihi videor animaduertisse, te de capessenda

fenda hac vitæ ratione cogitare.

Nam olim quum his de rebus sermo incidisset: mox ex his, qui præsentés erant, quispiã mercenarium hoc vitæ genus laudare cœpit, fortunatissimos eos affirmãs, quibus contigisset horũ vti familiaritate, qui apud Romanos essent optimates; tum conuiujs adesse opiparis, idq; immunes: præterea splendidis in ædibus diuersari; tum peregrinari omnigena cum cõmoditate voluptateq; alba interim in rheda (sĩ fortè libeat) resupinatos. Insuper ob hanc amiciciam, obq; cõmoditates quibus afficiuntur, etiam mercedem capere: id verò non mediocre videri. Istis enim haud dubiè citra sementem ac culturam (quod a iunt) cuncta prouenire.

Hæc igitur atq; id genus alia quum audires, animaduerti quemadmodum ad ea inhiaueris, quamque auidè ad escam os apertum porrexeris. Proinde ne quid mihi certè in posterum possis imputare, neque exostulare queas, quod quum te conspiceremus tantum vnà cum esca deglutientem hamum, non reuocaremus, neque priusquam in guttur demergeretur, reuulserimus, neq; præmonuerimus, verum posteaquã cessassemus, donec eo iam
adacto

DE VITA AVLICA,

adacto atque infixo trahi iam, ac vi duci
conspiceremus, tum quum nihil opis af-
ferri possit, frustra adesse nos atque illa-
chrymari. Hæc, inquam, ne quando pos-
sis dicere, quæ si dicantur, meritò profe-
ctò dicantur, neque à nobis refelli pos-
sent, quo minus peccasse videremur, vt
qui prius ista nō indicassemus; audi nunc
ordine omnia.

Ac rete quidem ipsum cuiusmodi sit,
quamque nullum habeat exitum, non in-
tus medijs in sinibus inuolutus, sed foris
tutò, atq; per ocium ante contemplator:
vnciaris aculeum, reflexam hami aciem,
ac tridentis cuspides manu tentans, mala-
que admotas experiens. Quod nisi vehe-
menter acuta, nisi sic illigãtia, vt effugien-
di nulla sit facultas, nisi dira vulnera fa-
ctura videantur, acriter trahentia, & in-
explicabiliter retinentia; nos quidem in-
ter formidolosos, atque ob id etiam pau-
peres, famelicosque ascribito: ipse verò,
sumta fiducia, venatum istum, si videtur,
aggreditor, Lari in morem totam escam
hiatu deglutiens. Atque in vniuersum qui-
dem forsitan tua causa omnis hic sermo
dicetur. Quanquam non solum de vobis
Philosophis, aut his quicunque vitæ insti-
tutum

tutum sibi delegerunt cum virtutis studio coniunctius, verum etiam de Grammaticis, Rhetoricis, Musicis; breuiter de omnibus, qui in doctrinæ professione versari, quæstumq; facere proposuerunt. Cæterum quum omnia sint inter istos communia, eademq; prorsus accidant omnibus, palàm est Philosophorù cõditionem non esse à reliquis eximiam. Imò hoc illis turpius ista contingere, quum sint cum alijs communia, si ij, qui conducunt, non alijs præmijs eos quàm reliquos dignos iudicent, nihiloque magis quàm cæteros in honore habeant.

Sed quicquid erit, quod narrationis series aperiet, eius culpam potissimum in ipsos conferre par est, qui eiusmodi faciunt, deinde in eos, qui talia sustinent. Ego verò culpam non debeo, nisi forte veritas & libertas in commemorando reprehensionem mereatur. Ac reliquum quidem hominum vulgus, puta palæstricos quospiam, aut adultores imperitos, sordidoque animo, ac suo pro ingenio humiles, & abiectos homines, ne operæ precium quidem fuerit, ab eiusmodi conuictu dehortari, quippe nequaquam obtemperaturos; neq; rursus æquum sit illis vitio vertere,

DE VITA AVLICA,

tere, quod nō relinquunt suos conductores, etiam plurimis ab illis contumelijs affecti. Sunt enim ad eam vitæ rationem accommodati factique, neq; ea videlicet indigni. Præterea ne habeant quidem aliud quippiam, ad quod sese conuertant, & in quo sese exercent, adeò vt si quis eam vitam illis adimat, ignavi illicò, consilijque inopes, desidiosus atque inutiles reddantur. Quamobrem nec ipsi rem aliquam indignam patiantur, nec illi contumeliosè facere videantur, si (quod auiunt) in matellam imminxerint. Etenim ad eas ipsas contumelias iam in initio præparati, conferunt sese in familiam, atque hæc sola illis ars suppetit, ferre & perpeti quicquid acciderit.

Cæterum eruditorum nomine, de quibus institueram loqui, meritò indignandum, enitendumque, vt, quàm maximè fieri potest, eos inde reuocatos, in libertatem vindicemus. Videor autem rectè facturus, si quibus de causis se quidam ad hoc vitæ genus conferunt, eas causas excussero, parumque idoneas, atque efficaces esse demonstrauero. Si quidem eo pacto omnis illis præripietur excusatio, summusque ille titulus, quo suam spon-

spontaneam seruitutem solent obtexere.

Iam igitur plerique paupertatem, & Cause rerum necessariorum inopiam proponunt: atque eam umbram satis idoneam *seruitutis Aulicæ* existimant, qua suum factum prætexant, quod vltro ad eam vitam accesserint. Ac sibi sufficere credunt, quum aiunt, se quiddam ignoscendum facere: qui id, quod est in vita molestissimum, nempe paupertatem, studeant effugere. Postea in promptu Theognis, atque illud plurimum in ore: *1. Paupertatis fuga.*

Nam quemcumq; virum paupertas enecat.

Et si quæ alia terricula abiectissimi quique Poëtæ de paupertate prodiderunt. Equidem si viderem, ex huiusmodi conuictu, paupertatis effugium aliquod vere contingere, non admodum anxie cum eis de vehementer amplectenda libertate disceptarem. At posteaquam eiusmodi quadam accipiunt, cuiusmodi sunt ægrotantium alimenta (quemadmodum egregius ille dixit Orator) qui queant effugere, quo minus in hoc ipsum parum recte sibi consuluisse videantur, nimirum semper illis manente eodem vitæ illius argumento? Sæper enim manet paupertas, semper accipiendi necessitas, nihil quod seponatur, nihil

nihil superest quod reseruetur. Verum quicquid datum fuerit, vt detur, vt vniuersum etiam capiatur, prorsus omne insumitur, ita tamen, vt ne id quidem in vñsufficiat.

Rectius autem futurũ fuerat, si nequam causas eiusmodi comminiscerẽtur, quæ paupertatem seruant, aluntque, atque eatenus duntaxat opitulantur, verum quæ illam tandem aliquando tollant. Ac forsitan tibi hoc volebas Theogni, quum diceres eam in altum mare, ac præruptis de scopulis præcipitem dari oportere. Quod si quis semper pauper, semper egens, cum semper mercede conductus mereat, hoc ipso sese arbitretur aufugisse paupertatem: non video quĩ fieri possit, quo minus hic ipse sese fallere videatur.

2. Rursum alij negant sese paupertatem
Cõditio- formidaturos, si modo reliquorum ho-
ni vite, minum in morem possint suo labore, sua-
seu atatis que industria sibi victum suppeditare. At
aut vale- nunc sibi fractas esse corporis vires, seu se-
tudinis nio, seu morbis: eoque ad eam vitam mer-
infirmi- cenariam, facilem videlicet atque com-
tati, con- modam, confugere.
fulere. Age igitur, inspiciamus num vera præ-
 dicent,

dicent, & num ea, quæ dantur, ex facili illis suppetant, non multo, neque adeò maiore labore constant, quam vulgo suis victus. Nam id quidè etiam votis expetendum, vti citra laborè, citra sudorem, nullo negotio paratum argentum accipias. Verum quam hæc absint à vero, istud profecto, vt dignum est, ne dici quidem satis potest: tantum laborum, tantum sudorum in eiusmodi conuictibus exhauriendum, vt hic ne valetudo quidem ad id par sit, quippe quum quotidie sexcenta nõ desint negotia, quæ corpus conficiant, adq; extremam vsque defectionem delassent. Verum hæc suo loco dicemus, quum etiam reliquas illorum incommoditates commemorabimus. In præsentia sat erat ostendere, qui se aiunt hac de causa in seruitutem addicere sese, ne istos quidem vera dicere.

Supereft iam vt eam causam referamus, 3.
 quæ quidem vt est verissima, ita ab illis minime profertur. Nempe ipsos voluptatis Diuitiarum vo-
 gratia, & amplis illis spebus incitatos, vltimate luptate
 trò inuadere familias diuitum, auri argenti que vim & copiam admiratos: præterea frui.
 quod felices sibi videantur ob conuiuia,
 reliquas eius vitæ delicias: sperantes futu-
 rum,

DE VITA AVLIÇA,

rum, vti mox, nemine vetante, affatim aurum bibant. Hæc nimirum sunt, quæ illos adducunt: atque ex liberis seruos constituunt. Non rerum necessariarum vsus, quem prætexebant: sed rerum nõ necessariarum cupiditas, atq; ingentium illarum & ampliarum opum admiratio. Enimvero quemadmodum miseros istos, atq; infelices amantes, callidi quidam & veteratores amasij receptant & fastidienter ducunt, lactantque videlicet, quo iugiter amantes, ambient ipsos, atque inseruiant. Cæterum ex amoris fructu, ne summo quidem osculo impertiunt. Intelligunt enim copia facta dissoluendum amorem, id igitur ne fiat, præcauent, diligenterque sui copiam subtrahunt. Alioqui spe semper retinent amantem: metuentes, ne desperatio minuatur cupiditatis ardorem amantemque ab se alienet. Proinde semper arrident, pollicenturque, semper facturi sunt, semper gratificaturi: semperque ingentium sumptuum rationem habituri: donec imprudentes ambo senuerint, atque vtrique iam præterierit ætas: huic ad amandum, illi ad dandum. Atq; ita omni vita nihil illis peractum est, ultra spem meram.

Atqui

Atqui voluptatis cupiditate nihil non
 ferre, id quidē forsitan non vsque adeo vi-
 cio vertendum: quin magis venia danda, si
 quis voluptate capiatur, & hanc vndequa-
 que cōsectetur, quo possit ea potiri: quan-
 quā turpe forsitan ac seruire, si quis ea gra-
 tia semet in ius tradat alienum: propterea
 quod voluptas, quæ ex libertate percipi-
 tur, multo suauior est, quàm ea, quam ille
 libertatis iactura sectatur. Attamen hoc
 quoque aliquo pacto ignoscendum illis
 fit, si modo consequantur. Verum enim-
 uero ob solam voluptatis spem, multas
 perferre molestias, equidem & deridicu-
 lum arbitror, & stultum: maximè quum
 videant labores certos esse, manifestos &
 ineuitabiles: porrò illud quod speratur,
 quod quidē nihil aliud tandem est, quàm
 voluptas, ne tam longo quidem tempore
 contigisse.

Præterea autem, nec verisimile videri,
 vt contingat aliquando, si quis modo rem
 recta reputet via. At Vlyssis quidem so-
 cij, dulci quadam gustata loto, reliqua
 negligebant, ac præsentī voluptate de-
 liniti, honesta contemnebant, vt non
 prorsus cum ratione pugnârit in illis ho-
 nestatis obliuio: nimirū animo voluptatis

DE VITA AVLICA,

illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alij cuiquam loto sese ingurgitanti, neque quicquam inde impertienti, assistat, idque solam ob spem, quod credat fore, ut & ipsi aliquando degustandam lotum porrigat: assistat, inquam, ad hunc modum, recti atque honesti oblitus, Dij boni, quam hoc ridiculum, planeque verberibus quibusdam Homericis dignum.

4. Ergo quæ istos ad diuitum conuictum adducunt, & quibus impulsæ sese illis dedunt, ad quodcumque lubitum fuerit utendos, hæc sunt, aut his fermè similima. *Nisi si si quis & illos commemorandos esse indicat, quod hæc vna res ad id commouet, quod gloriosum arbitrantur, cum illustribus atque opulentis viris habere consuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque præclarum ac magnificum supraque plebem existimant. Nam ego quidem, quod ad me propriè attinet, recusarim vel cum Persarum Rege conuiuere duntaxat, conuiCTORQUE videri, si nullus ex eo conuiCTU fructus ad me redeat.*

*Propositi- Quum itaque causa eius vitæ suscipien-
tio sequē da sic illis habeat, age iam consideremus
tis oratio apud nosmet ipsos, primum, cuiusmodi
nis. sint illis perferenda, priusquam admit-
tantur,*

tantur, priusquam obtineant: Deinde cuiusmodi in ipsa iam vita constituti patiantur: Postremo quæ tandem catastrophe, quis fabulæ exitus illis contingat.

Neque enim illud dicere possunt: hæc I.
 tametsi molesta sint, tamen assuesci facile, *Tyronis*
 neque ad id multo opus esse labore, sat es- *aulici mo-*
 se si velis modo: postea reliqua omnia fa- *lestia, an*
 ctu fore facilia. Imò necesse est, vt primum *tequã in*
 diu sursum ac deorsum cursites, manè ex- *Aulã ad-*
 citatus assidue pro foribus obuerseris, vt *mittitur.*
 perdures, quum protruderis, quum exclu-
 deris, quum improbus interdum atq; im-
 portunus vidèris: cum Ianitori malè syris-
 fanti, ac nomenclatori Libyci subijceris,
 quumque nominis tui memoriam merce-
 de redimere cogaris. Quin etiam vestitus
 tibi est apparandus supra tuæ rei faculta-
 tem, pro dignitate eius cuius conuictum
 ambis, deligendus color, quo ille potissi-
 mum gaudeat, vti ne discrepes, neue ocu- I.
 los illius offendas. Postremò vti gnauiter *Affecta-*
 affectere necesse est, vel antecedas potius, *tio.*
 à famulis protrusus, ac veluti pompam 2.
 quandam expleas. at ille interim com-
 plures iam dies ne aspicit quidè te. *Quod*
 si quando res tibi felicissimè verterit, si te *Saluta-*
 respexerit, si accersuerit, dixeritq; , quic- *tio.*

DE VITA AVLICA,

quid illud fuerit, quod illi fortè in buccā
 venerit, tum deniq; tum plurimus sudor,
 tum multa oculorum caligo, tum intem-
 pestiva trepidatio, tum sannæ eorum, qui
 adsunt, hæsitantiam tuam ad perplexita-
 tem ridentium. Qua quidem non raro
 accidit, vt quum oportuerit respondere,
 quis fuerit Rex Achiuorum, mille naues
 illis fuisse respondeas. Atque id, si qui
 sunt modesti, pudorem vocant, immode-
 sti timiditatem nominant: improbi in-
 scitiam. Ita fit, vt tu primam hanc diuitis
 comitatem tibi periculosissimam exper-
 tus, ita discedas, vt tantam animi tui im-
 becillitatem ipse condemnes. Porro vbi
 multas iam noctes insomnes duxeris, vbi
 plurimos dies cruentos egeris, haud qui-
 dem Helenæ gratia, (per Iouem) neque
 ob Priamæia Pergamæ, verum spe quin-
 que obulorum; contigerit autem & Deus
 3. *Explora-* quispiam tragicus, qui tibi sit auxilio, iam
tio vitæ. illud restat, vt exploreris excutiarisque,
 num literas noris. Atque ea quidem dis-
 ceptatio non iniucunda est ipsi diuiti,
 quippe qui laudatur interim, ac felix ef-
 se prædicatur. Cæterum tibi videtur, de
 vita ipsa, deque omni fortuna tum certa-
 men esse paratum, propterea quod tibi
 venit

venit in mentem, idque meritò, futurum
 ut te alius nemo sit admissurus, si prius ab
 hoc reiectus ac repudiatus videare. Inte-
 rim in varias curas distraharis oportet:
 dum invides ijs, qui pariter ex æquo te-
 cum examinantur. Finge enim & alios
 esse, qui eiusdem fortunæ tibi sint com-
 petitores; te verò tibi videri cuncta pa-
 rum absolutè respondisse, metuentem
 interim simul & sperantem, ac miserè de
 illius vultu pendentem: qui si quid pa-
 rum probet eorum quæ dixeris, peristi.
 Sin arridens auscultat, hilarescis & spe
 bona fultus consistis. Porrò consenta-
 neum est, esse non paucos, qui tibi aduer-
 sentur, atque alios in tuum locum velint
 inducere. Horum vnusquisque clancu-
 lum velut ex insidijs in te iaculatur. Iam
 verò illud considera: quale sit virum pro-
 missa barba, cana coma, examinari, nun-
 quid bonæ rei didicerit, & alijs quidem di-
 dicisse videri, alijs secus. Superior interim
 vita, & omnis antea acta ætas tua curiosius
 disquiritur. Quod si quis aut ciuis inui-
 dia, aut vicinus leui quapiã de causa pro-
 uocatus, te deferat, & adulterum dicat,
 vel pæderasten: is protinus, iuxta vetus il-
 lud prouerbium, ex Iouis tabulis testis,

DE VITA AVLICA,

Porrò si pariter omnes benè de te prædicent, suspecti, leues, ac largitione redempti videbuntur. Nam admodum omnia tibi consent oportet: Nihil prorsus sit, quod tibi queat obfistere, alioqui nunquam obtinueris.

Age sanè, hoc quoque contigit, ac bona quapiam fortuna cuncta tibi feliciter cesserunt, & probavit ipse doctrinam tuam, & amicorum præcipui, quibusque ille huiusmodi in rebus plurimam habet fidem, non dehortantur. Ad hæc vult etiam vxor. Non referatur domus præfectus, neque item dispensator. Nemo tuam insimulavit vitam, dextra omnia, & omni ex parte bene promittunt sacra. Vicisti igitur, ô fortunate, & coronatus es olympia. Quin Babylonem magis cepisti, aut Sardiniam arcem occupasti. Habebis copiam cornu, & gallinaceum lac emulgebis: iam sanè par est, ut aliquando præmia capias, maxima videlicet, & quæ laboribus tantis respondeant, ne corona tua frondea duntaxat sit, simul ut merces handquaquam contemnenda præstituatur, eaque commodè ad usum citraque negotium persoluator, utque reliquis item honos tibi præter ministrorum vulgus suppeditetur. Cæterum
à la-

à laboribus illis, à luto, à cursitationibus, à vigilijs, in ocium te recipias, vti, id, quod vulgo solent optare mortales, porrectis pedibus dormias, nihilque iam facias præter ea sola, quorum gratia primum receptus es, & in quæ conductus: ita enim consentaneum fuerat Timocles, neq; ingens malum erat futurum, si quis, subdita ceruice ferat iugum, leue nimirum, & portatu facile, quodq; est omnium maximum, auro illitum.

Atqui longè secus res habet, imò nihil horum reperietur. Siquidem in medijs ipsius id genus conuictibus, sexcentę res accidunt, viro ingenuo neutiq; am toleranda. Quæ quum audieris, ipsæ tecum ordine reputato, num quisquam ea perpeti queat, cui quidem cum eruditione vel minimum commercij fuerit. Exordiar autem, si videtur, à primo conuiuio, vnde *Que ini-* consentaneum est, te consuetudinem *ipsa Aula* lam auspiciaturum. *receptis*

Primum igitur, adest tibi quispiam, qui iam *toleranda* te iubeat ad conuiuium accedere, famulus non incomis, qui tibi prius placan- *sint.* dus, datis in manum (ne videaris inciui- *Cõiuuiã* lis) vt minimum quinque drachmis. At *aulica.* ille acciffans, seque quum maximè cupiat,

DE VITA AVLICA,

eupere dissimulans: Apage, inquit, Egone quicquam abs te? Addit & illa, absit, Dij prohibeant. Tandem flectitur atq; obtemperat, ac discedit, te latè diducto rictu sublannans. Tu porrò nitida sumpta veste, mundissimeq; cultus, lotus accedis, sollicitus interim, ne prior alijs aduenias: nam id inurbanū, quemadmodū postremū venire, graue. Proinde media inter vtrunq; obseruata oportunitate ingrederis, teque sane quā honorificè excipiunt. Tū arrepta manu te quispiā iubet accumbere, paulò supra diuitē, inter duos fermè veteres amicos. At tu perinde atq; in Iouis ædes veneris, nihil non admiraris, & ad omnia, quæ geruntur, suspēsus inhias, propterea quod noua tibi atq; inuisa sint cuncta. Interim familia te spectat, omnesq; qui præsentés sunt, quid agas obseruant. Neque verò caræ curæ non est ipsi diuiti, quippe qui famulis aliquot præmonitis negotiū dederit, vt oculis obseruent, quemadmodū te geras in pueros aut in vxorē, num subinde ex obliquo respectes. Ac reliqui quidē cōuiuæ, simulatq; te vident propter imperitiam ad ea, quæ fiunt, attonitū, ac stupefactum, derident clanculū, coniectantes te nunquā antea apud alium quempiam cœnasse,

nâsse, nouumq; tibi esse, vt mantile appo-
 natur. Proinde, sicuti verisimile est, præ he-
 sitantia sudes oportet, ac neq; cum sitias,
 audeas potû poscere, ne vinosus videare:
 neq; varijs appositis obsonijs, & in ordi-
 nem quendam extractis, scire posses, cui
 prius aut posterius manum admoueas.
 Quare ad eum, qui proximus accumbit
 respectes necesse est, atque eundem imita-
 tus, conuiuij rationem & ordinem discas.
 Alioqui anceps sedes, & varians, animoq;
 penitus perturbato, & ad omnia, quæ illic
 geruntur obstupescens. Atq; interim qui-
 dem, diuitis admiraris felicitatē propter
 auri vim & eboris, tantasq; delicias. Inte-
 rim tuam ipse deploras infelicitatem, qui
 quum nullius sis rei, tamen viuere te cre-
 das. Nonnunquam & illud in mentem ve-
 nit, fore vt admirandam & expetendam
 quandam viuas vitam, quippe qui sis om-
 nibus delicijs illis fruiturus, cūctorum-
 que ex æquo futurus particeps. Arbitraris
 enim te semper bachanalia festa celebra-
 turum. Quin & Adolescentuli formosi
 præministrantes, ac silentio arridentes,
 suauius in posterum hoc vitæ genus polli-
 centur, vt Homericum illud nunquam de-
 sinas in ore habere.

DE VITA AVLICA,

*Haud vitio verti debet si Troia pubes,
Armatisq; simul Danaï, sub Marte laborum.
Pondera tanta ferant,*

Ob tantam videlicet felicitatem. Accedunt ad hæc inuitatiuncule ad bibendum. Ac postulato perquam ingenti scypho quispiam, præbabit tibi, præceptorem, aut aliud quiddam denique te appellans. At tu recepto scypho, quid vicissim oporteat respondere, propter eiusmodi morum imperitiam ignoras, iamque rusticanus, & inclegans esse videris. Cæterum ea propinatio multorum veterum amicorum inuidiam in te concitauit, è quibus nonnullos iam dudum tuus accubitus clanculum vrebatur, quod modo cum aduenisset, ijs antepone, qui multorum annorum seruitutem exhauferint. Protinus itaque talia quædam de te inter illos dicta feruntur: Illud scilicet malis nostris demigrarunt, posthabeamur. Et solis Græculis patet vrbs Romana. Et quid habent, quamobrem nobis debeant anteponi? Num mirificam quandam vtilitatem adferre videntur, quum verbula quædam misera dicunt? Rursus alius, hæc: Annon vidisti, quantum biberit, quemadmodum cibos

cibos appositos auidè corripiens deuorà-
 rit? Homo inelegans, ac fame enectus,
 qui ne per somnium quidem vnquam fue-
 rit albo pane saturatus, multo minus ali-
 te Numidica, aut Phasiano, è quibus no-
 bis vix ossa reliqua fecit. Porrò tertius, fa-
 tui, inquit, priusquam quinque abeant di-
 es, videbitis hunc nihilo pluris fieri quam
 nos. Nam nunc quidem non secus atque *Noui Au-*
 calcei noui solent, in precio est, & habe- *lici, vt*
 tur charus: verum vbi crebro iam fuerit *noui cal-*
 calcatus, lutoque deformatus, tum mise- *cei, cari.*
 rè sub lecticà abijcietur, cimicibus, quem-
 admodum nos, oppletus. Atque inter il-
 los talia permulta de te iactantur. Ex qui-
 bus aliquot iam tum etiam ad calumnian-
 dum infimulandumque te incitantur. O-
 mne igitur illud conuiuium tui plenum,
 ac plerique de te sermones. Tu verò pro-
 pter insolentiam atq; insuetudinem plus
 quam sat est, hauris vini tenuis & acris,
 eoque iam dudum aluo tibi cita discruti-
 ris: verum neque decorum tibi ante alios
 è conuiuio discedere, neque rursus ma-
 nere tutum.

At producta interim in longum pota- *Potatio-*
 tione, dum sermo alius ex alio nascitur, *nes atli-*
 dum spectacula alia post alia proferantur *ca.*

in con-

DE VITA AVLICA,

in conuiuium (nam vniuersum fortunæ suæ strepitū tibi cupit ostentare) non mediocriter discruciaris, cui non liceat, neq; videre quæ geruntur, neque auscultare, si quis voce cytharæ canat egregiè dilectus adolescentulus. At laudas tamen inuitus: cæterum animo illud optas, vt aut terræ motus repens ortus ea cuncta discutiat, aut incendiū aliquod renūcietur, quo simul cōuiuū tandē aliquādo dirimatur.

Habes amice primū illud scilicet & suauissimū conuiuū, quod mihi quidē haudquaquā suauius sit cepis, candidoq; sale, liberè quū velim ex his, & quantū velm, eidenti. Verū ne tibi commemorē ructus acidos, qui deinde sequuntur, vt ne nocturnos vomitus, mane vobis erit de mercede pacto transigendum, quātum & qua anni parte te oporteat accipere.

III. Ergo præsentibus duobus aut tribus amicis, accersito te, & cōsidere iusso, sic loquitur: *Pactio mercedis* qui incipit: Facultates nostræ cuiusmodi sint, iam perspicere potuisti, quā nullus in his fastus, sed citra ostētationē, moderata ac popularia omnia, sed mediocria omnia ac plebeia. Sic autē animū inducas velim, vt existimes omnia nobis fore cōmunia. Nā ridiculū profecto, si quū charissimam posses-

possessionū mearum partem, puta meam
 ipsius vitam, aut (per Iouem) liberorū et-
 iam (si fors illi liberi fuerint erudiēdi) tibi
 credam, non aliarū item rerum te mecum
 ex æquo dominum ac possessorem existi-
 mem. Cæterum quādo certi quippiam est
 præfiniendum, equidē video vitæ tuæ fru-
 galitatem, & animum paucis contentum.
 Neq; non intelligo haud mercedis addu-
 ctum spe, te in nostram venisse familiam,
 verum aliarum gratia rerum, puta nostræ
 in te beneuolētix causā, tum honoris, qui
 tibi præter omnes continget. Attamen
 præfiniendum est aliquid. Quin ipse ma-
 gis quod videbitur statuito, habita ratio-
 ne, vir amicissime, munerū etiam illorum
 quæ quotannis festis diebus à nobis acce-
 pturus videris. Neque enim vel ista nobis
 fuerint neglectui futura, etiam si nunc
 hæc pactione non complectamur. Scis au-
 tem complures per annum eiusmodi mu-
 nerum occasiones incidere. Horum igitur
 præmium nobis præscribas. Præterea de-
 cet etiam vos homines eruditos, pecu-
 niam negligere. Hæc ille dicens, totumq;
 te varia spe labefactans, mitem sibi ac tra-
 ctabilem reddidit.

Tu

Tu porrò, qui dudum talenta, ac multa nūmūm millia somniaras, solidos agros, & familias, sentis quidem tacitus apud te hominis fordes ac parsimoniam: nihilo minus blanditur tibi pollicitatio tamen, atq; illud: Communia futura sunt omnia, ratum & verum fore arbitraris, ignarus eiusmodi dicta, summis è labijs, non imò è corde profecta. Tandem præ pudore ipse statuendi ius defers. Verum ille facturum sese negat.

¶ Cæterum ex amicis præsentibus quempiam in eo negotio veluti medium intercedere iubet, qui salarij modum pronunciet eum, qui neque ipsum granet, vt cui plurimas tum alias in res, magis his necessarias, sumptus sit faciendus, neque rursus ei, qui laturus est, sit omnino indignus. Atque is feniculus quispiam, diuitis æqualis, vna cum illo à pueris adulando educatus: Eho tu, inquit, num inficias ire potes, quin vnus sis, qui hac in vrbe viuunt, omnium fortunatissimus, cui primum contigerit, quod plurimis miserè cupientibus, vix à fortuna dari possit: nempe vt in huius hominis consuetudinem admittaris, vt communes penates habeas, vt in familiam, inter Romanos primariam, recipiaris?

piaris ? Id nimirum tum Cræsi talenta, tum Midæ diuitias superat, si modo modestus esse nôris. Equidè non paucos noui magni nominis viros, qui cupiissent, etiam si quid vltro dandum fuisset, gloriæ duntaxat causa, cum isto viuere, & familiares apud hunc atque amici videri. Quapropter haud inuenio, quibus modis tuam prædicem felicitatem, qui quidem ad hanc tam expetendam fortunam, etiam præmio addito admitteris. Proinde mihi satis esse videtur, nisi planè es insolens, si tantum accipias : simulque pronunciat, sanè minimū quiddam, præfertim ad spes illas tuas : attamen boni consulas necesse est. Neque enim iam possis effugere, quum intra retia tenearis. Frenum igitur recipis, musitans, ac dissimulans, ac initio quidem non magnopere illi reluctans, facileque sequeris, vt quod non admodum te torqueat, neque stringat, donec illi tandem paulatim assueueris :

Tum verò ij, qui foris sunt mortales, hoc ipso nomine tuam fortunā admirantur, quod te conspiciant intra cancellos versantem, ac nullo prohibente introentem, prorsus præclaris illis opibus deliciisque domesticum quendam ac familiarem

M

esse

esse factum. At ipse videre nondum potes, quamobrem illi te felicem existimēt, nisi quod gaudes tamen, teque ipse fallis, semper futura meliora fore existimans.

Ceterum contra atque speraris, euenit, & quemadmodum adagio dicitur, iuxta Mandrabuli morem negocium procedit, in singulos (vt ita dixerim) dies, deterius ac retro relabens. Vnde paulatim, velut in luce dubia, tum demum dispiciens intelligere incipis, aureas illas spes, nihil aliud fuisse, quam ampullas quasdam inauratas, labores autem esse graues, feros, inenitabiles, ac perpetuos. Sed qui nam isti sint, forsitan me rogabis. Neque enim video inquires, quid in hac cōsuetudine sit adeo molestum, neque intelligo ista quæ commemoras grauia atque intoleranda.

IIII.
*Seruitus
 cōsequēs
 conditio-
 nem ac-
 septam.*

Audi igitur vir egregie, non molestiam modo negocij perpendens, verum fœditatem, humilitatem, prorsusque seruitutem, vel præcipuè interim considerans. Principio memineris ex eo tempore, te iam neque liberum, neque ingenuum posse videri. Noueris enim te hæc omnia, genus, libertatem, progenitores, ante limen relinquere, quum in huiusmodi seruitutem temetipsum addicens in ædes ingrederis.

deris. Siquidem libertas tibi comes ite re-
 casarit, ad vitam tam indignam, tam hu-
 milem te conferenti. Seruus itaq; (tametsi
 nomine ipso grauiter offenderis) seruus
 inquam, velis nolis, futurus es: neq; vnus
 seruus, verum complurium, operamq;ue
 seruilem præstare cogeris, obstipito capite,
 à diluculo in vesperam vsque, idq;ue mer-
 cede vili atque indigna. Adde, quod ne
 placebis quidem admodum, neque do-
 mino satisfacies, neque ab illo magnifies,
 vt qui non à puero fueris ad seruitium in-
 stitutus, sed serò didiceris, atque atate
 multum aliena cœperis ad id erudiri. Ex-
 cruciat autem te pristinae libertatis me-
 moria, animo recursans, facitq;ue vt in-
 terdum resiliere conere, reluctetisq;ue, at-
 que ob id ipsum fit, vt seruitus tibi mole-
 stior accidat. Nisi fortè illud ad liberta-
 tem sufficere putas, quod non fueris Pyr-
 rhia, aut Zopyrione patre prognatus: aut
 quod non sic, vti Bithynicum aliquod
 mancipium, vociferante præcone, diuen-
 daris. Atqui tum vir egregie, cum instan-
 te nouilunio, Pyrrhijs & Zopyrionibus
 immixtus, manum itidem, vt alij seruuli,
 protendis, capisq; quodcunq; illud tandè
 est, quod datur, hæc videlicet est auctio.

DE VITA AVLICA,

Nam præcone nihil opus erat homini, qui
 ipſus ſui fuerit præco, quiq; ipſe vltro
 ſibi multo tempore dominum ambie-
 rit.

Age iam, ô ſceleſte, (cur enim non di-
 cam, præſertim in eum, qui ſe Philoſophû
 eſſe dicat?) ſi quis te pirata inter nauigan-
 dum captum, aut ſi quis prædo in ſeruitu-
 tem tradidiſſet, teipſum deplorares, tan-
 quam indignam fortunę iniuriam patien-
 tem. Aut ſi quis manu iniecta, te duceret
 in ſeruitutem aſſerens, leges inclamares,
 omnia faceres, acerbè ferres, & ô terra, ô
 Dij, magno clamore vociferaberis. Nunc
 verò, quum ipſe te, ob paucos obulos, id
 ætatis, in qua etiam ſi ſeruus natus eſſes,
 tamen tempeſtiuum fuiſſet, iam ad liber-
 tatem aſpirare, cum ipſa virtute ac ſapien-
 tia vltro adductum vendideris, nihil illa
 reueritus, quæ permulta ab egregio Pla-
 tone, Chryſippo, Ariſtotele diſſeruntur,
 quum libertatem laudant, ſeruitutem da-
 mnant, an non te pudet, quum inter ho-
 mines aſſentatores, & emittios, ac ſcurras
 verſans, ex æquo cum illis exiſtimaris,
 quum in tanta Romanorum turba, ſolus
 peregrino in pallio verſaris, quumq; Ro-
 manam linguam perperam ac barbaram ſo-
 nas

nas; Præterea, quum agitas conuiuia tumultuosa, magna hominum turba conferta, quorum plerique collecticij quidam sunt & improbi? Atque inter hos laudas odiose, bibisque præter modum; deinde mane ad tintinabulum expergefactus, discussa ab oculis dulcissima somni parte, vnà sursum ac deorsum circumcursas, hesterno luto etiamdum tibijs adhærente? Usque adeone te lupini, aut holerum agræstium tenuit penuria? Usque adeo tibi defuerunt fontes frigida manantes aqua, vt per desperationē ad ista deuenires? Haud puto. Quin potius palam est, te, non frigida aquæ, neque lupini, sed bellariorum, atque obsoniorum, viniq̄ue odorati cupiditate captum eò venisse. Quæ dum lupi piscis in morem auidius appetis, tuo merito euenit, vt hamus tibi fauces transfixerit. Itaque præsto sunt huius intemperantiæ, gulæque autoramenta. Ac perinde atque simia, à trunco reuinctus collo, reliquis quidem omnibus risui es: at ipse tibi delicijs affluere videris, cui contigerit, affatim expleri caricis.

Cæterum libertas, ingenuitas, vnà cum ipsis gentilibus ac tribulibus, hæc nimirum euanida cuncta, atque istarum rerum

DE VITA AVLICA,

ne memoria quidem vlla: quanquam hoc quoque ferendum, si vita ista cum hac turpitudine duntaxat esset coniuncta, quod è libero seruum videri facit, non labores etiam accederent, cum illa seruorum colluie communes. Sed vide, num quæ tibi imperantur, leuiora sint his, quæ Dromoni aut Tibio mandantur. Nam doctrinæ quidem, cuius rei cupiditate simulârat te in familiam suam accersisse se, perquam exigua illi cura est. Quid enim (vt dici solet) commercij asino cum lyra? An non vides videlicet, quam misèrè macerentur immodico desiderio, vel Homericæ sapientiæ, vel Demosthenicæ grauitatis ac vehementiæ, vel Platonice sublimitatis? Quorum, me hercle, ex animis si quis aurum, argentum atq; harum rerum curas tollat, nihil fuerit reliquum, præter fastum, mollitiem, lasciuiam, luxum, ferocitatem, imperitiam. Atque ad ista nihil prorsum opus te. Verum quoniam tibi barba ingens propendet à mento, quoniamque vultu ipso graue quiddam & venerandum præ te fers, tum quia pallio Græcanico decenter amictus es, noruntque iam omnes te Grammaticum esse, seu Rhetorè, seu Philosophum, pul-

pulchrum ille sibi putat, vt & eiusmodi quispiam anteambulonum suorum pompæ permixtu esse videatur. Futurum enim hac re, vt Græcanicarum disciplinarum studiosus reliquæque omnis doctrinæ neque negligens neque rudis esse putetur. Vnde fit vt in periculum, vir egregie, venias, ne non tam ob admirandas illas artes, quin magis ob barbampalliumque conductus esse videare: proinde vt perpetuus apud illum conspiciaris oportet, neque absis vnquam, verum vt diluculo relictis stratis, in famulicio tæmet exhibeas conspiciendum, neque locum in acie deferas.

Porro ille iniecta nonnunquam tibi manu, quicquid forte in mentem incidet, de hoc tecum nugatur, obuijs ostentans, quàm ne per viam quidem ingrediens, incurius sit literarum, quin vt illud ipsum etiam otium, quod inter inambulandum datur, in re quapiam honesta collocet. At tu miser interim, nunc cursim, nunc gradatim, nunc scansim plerunque, nunc descensim (nam scis huiusmodi esse urbem) obambulans, tum sudas, tum spiritum anhelus trahis. Deinde illo intus cum amico

DE VITA AVLICA,

quopiam, ad quem accessit, confabulan-
te, quum tibi interim locus desit, vbi vel
assidere queas, librum videlicet stans in
manum sumis, quoque fallas tædium, le-
gis. Post vbi ieiunum te sitientemque nox
occupauit, incommode lotus, intempesti-
uè, puta nocte ferme cõcubia, ad cœnam
accedis, haud perinde deinceps in precio
habitus, neque conspiciendus his qui ad-
sunt. Verum si quis aduenerit recentior,
tu post tergum reijceris. Itaque in angu-
lum aliquem abiectissimum retrusus, ac-
cumbis, testis duntaxat ac spectator eo-
rum, quæ apponuntur, canum ritu ossa
circumrodens, si fors ad te perueniat, vel
aridum maluæ folium, quo reliqua inuol-
uunt, si fastidiatur ab ijs, qui supra te ac-
cumbunt, præ fame libenter arrepturus.

v. Audi iam & aliud cõtumeliæ genus. Quid
Sordes quod ne ouum quidem soli tibi apponi-
quotidia tur. Neque enim conuenit, vt tu semper
ni victus, eadem requiras, quæ hospitibus atque
summo ignotis ministrantur, quando quidem hæc
cum con- tua sit incitia, atque inurbanitas. Neque
tetu con- auis eiusmodi tibi apponitur, qualis alijs,
ijunctæ. verum diuiti illi pinguis & succulenta. ti-
bi pullus dimidiatus, aut palumbus ali-
quis aridus atque insipidus, non auis vi-
delicet,

delicet, sed manifesta contumelia ludibriumque. Neque verò raro fit, ut si quando desit alibi, minister repente te inspettante submouens ea, quæ tibi erant apposta, alijs apponat, illud tibi ad aurem immurmerans, tu profectò noster es. Quod si quando interim dissecetur, vel porca facta, vel ceruus, aut structorem tibi modis omnibus propitium habeas oportet, aut certè Promethei partem ferens: nempe ossa adipe circumtectis. Nam quod ei, qui supra te accumbit, patina finitur altare, quoad satiarus repudiet, te contra tam celeriter prætercurrat, quis tandem istuc ferat, qui modo sit ingenuus, cuique tantum insit bilis, quantum vel ceruis adest? Atque illud equidem nondum dixi, quod reliquis suauissimum ac vetustissimum vinum bibentibus, tu solus malum quoddam & pingue bibis. Proinde illud semper curas, ut auro argentòue bibas, ne colore prodente, palàm fiat, te usque adeo contemptum neglectumque esse conuiuiam: quanquam bene tecum ageretur, si vel illud ipsum ad satietatem usque bibere liceret. At nunc ubi crebrius poposceris, minister audisse dissimulat.

Adde iam multas interim, & alias esse

DE VITA AVELICA

res, quæ te discrucient, imò nihil esse fer-
 mè, quod non sit acerbum, maximè
 quum tibi cinædus aliquis antefertur,
 quin pluris te fit is, qui saltandi docet ar-
 tem, qui iocos Ionicos contextit, Ale-
 xandrinus quispiam homunculus. Nam
 qui tibi speres tu vt in accubitu æque-
 ris ijs, qui voluptates & amatoria sub-
 ministrant? qui litterulas in pectore ge-
 stant? Proinde in obscuro quopiam con-
 uiniij latibulo tectus, præque pudore ab-
 strusus, suspiras, vti coniectandum est,
 teque ipsum deploras, ac fortunam in-
 culas tuam, quæ tibi ne paucillulum qui-
 dem lepôris ac venustatis asperferit. Ac
 prorsus ita videris affectus, vt optes Poë-
 ta fieri, vt amatorias conscribas cantio-
 nes, aut si id non contingit, vel eam as-
 sequi facultatem, vt possis ab alijs con-
 ditas dignè canere. Vides enim quibus
 in rebus situm est, vt quis efferatur, plu-
 rimi que fiat. Quin & illud ferre queas, vt
 magi quoque, aut arioli personam (si ne-
 cessè sit) induas; ex horum genere, qui
 amplas hæreditates, qui imperia, qui cu-
 mulatas opes pollicentur. Quandoqui-
 dem hos quoque vides non mediocriter
 à diuitibus amari, plurimi que fieri. Eoque
 vel

vel vnumquodlibet horum fieri percipias, vtine prorsus reijculus, atque inutilis appareas. Atqui ne ad ista quidē docilis es infelix: proinde submittas te oportet, musitatesq; ac tacitus feras, clam apud te plorans, ac neglectui habitus. Etenim si te famulus aliquis susurro deferat, qui solus omnium non laudaris puerū herē saltantē, aut cythara canētē, ista scilicet ex re non leue discrimen impendet. Quapropter terrestris in morem ranæ sitiens vocifereris necesse est, id operam dans, vt in laudātium numero insignis ac præcipuus appareas.

Quin sapicule, silētibus relictis, tibi fita quedā laus proferenda, quæq; multam sapiat assentationem. Iam verò magno pe-
re ridiculum est, cū esurias interim sitientiasque, vnguentis collini, ac vertice gestare coronam. Siquidem id temporis nō dissimilis videre sepulchrali columnæ, vetusti cuiuspiam cadaueris, quæ gestare solet ea, quæ manibus inferuntur. Nam huic infuso vnguento, impositaque corona, ipsi & bibunt & edunt apparatus epulas.

Porrò si etiam Zelotypus quispiam fuerit, sintque illi vel pueri formosi, vel vxor
puella, & me

VI.

Adulatio

atque as-

sentatio

ridiculo-

rum.

VII.

Pericul

sus

puella, neq; tu prorsus à Venere gratijsq; fueris alienus, profecto non satis tuta res, neque periculum negligendum: propterea quod Regis plures sunt oculi, qui quidem non vera solum vident, sed semper veris aliquid addunt ad cumulum, ne conuiuere videantur. Quas ob res vultu demisso tibi est accumbendum: quemadmodum in Persicis conuiuijs fieri mos est, verito, ne quis Eunuchus sentiat te in concubinam aliquam conijcientem oculos: Moxque alter Eunuchus, cui iamdudum arcus in manu tensus est, quia videaris que videre nefas, inter bibendum, malam iaculo transfigat.

VIII. *Penitentia vera, sed sera.* Iam peracto conuiuiio, vbi paululum dormieris ad Galli cantum expergefactus; ô me miserum, ô infortunatum, cuiusmodi quondam conuictus, quos amicos reliqui; tum vitam tranquillam & opij plenam, somnum quem meapte cupiditate metiri soleo, deambulationes liberas, atque ex his in quale barathrum memet præcipitem dedi? Et, Deum mortalem, cuius tandem rei gratia? Aut quodnam istud magnificum præmium? At ne fieri quidè potuit, vt mihi vnquam alias plures commoditates suppeterent, quam

quàm tum suppetebant. Tum autem accedebat libertas, atque omnia pro meo arbitrio faciendi facultas. Nunc porò iuxta id quod prouerbio iactatum est: Leo chordula uinctus: sursum ac deorsum circumferor. Quodque omnium est miserimum, maximeque deplorandum, neque efficere possum, ut placeam, neque gratiam emereri queo: propterea quod harum rerum sum imperitus ac rudis, maxime compositus collatusque cum his, qui hæc uelut artem profitentur. Proinde iniucundus sum, ac neuiquam aptus conuiujs, quippe qui ne risum quidem conuicitare norim. Quin etiam sentio, me non raro molestum esse & importunum, quum adsum, maxime, quum ipse seipso festiuor esse conatur, nam illi tetricus uideor. In summa, nullam inuenio uiam, qua illi accommodem. Etenim si meam ipsius auctoritatem ac seueritatem tueri pergo, iniucundus uideor, ac propemodum horrendus, ac refugiendus. Contra si risero, uultumque, quam possum maxime ad hilaritatem composuero, fastidit illic ille, & auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi uidetur, quale sit, si quis in persona Tragica comœdiam agere tentet. Postremo

DE VITA AVLICA,

mo quam tãdem aliam vitam mihi viuam demens, posteaquam hanc præsentem alteri vixerim?

Dum hæc tecum loqueris, iam sonuit tintinabulum, iamque ad eadem tibi redeundum est, obambulandum, standum, sed ceromate inunctis ante fœmoribus poplitibusque, si modo velis par esse certamini, præmioque tollendo idoneus. Deinde conuiuium idem & eadẽ apparatus hora. Iamque adeo diuersa viuendi ratio superiorique contraria, tum insomnia, sudor, defatigatio, paulatim quasi suffocis cuniculis inducunt vel tabem, vel pulmonis exulcerationem, vel intestini tormina, vel egregiam illam podagram. Reluctaris tamen sedulo ac frequenter, quum valerudo poscat, vti lecto decumbas, ne hoc quidem licet, eò quod assimulari morbus, quo munia officiaque iusta defugias, existimatur. Hinc præter omneis perpetuo palles, semperque iam iam morituro videre similis.

IX. Et hætenus quidem de his, quæ domi
Molestia ferenda sunt: quod si quando fuerit pere-
*Foris per-*grinandum (vt ne interim referam alia
ferenda. incommoda) sæpe fit vt pluuio cœlo, vbi
 postremus veneris (nam is locus tibi for-
 te

te contigit) vehiculum opperiaris, donec nullo iam reliquo loco ubi diuerferis, proximè coquum, aut heræ comptorem te reclinant, ne stipulis quidem affatim substratis.

Neq; verò tibi referre grauabor, quod mihi Thesmopolis iste Stoicus narrauit sibi accidisse, rem profecto nimis quã ridiculam, quã tamen eadem possit & alij cuius accidere. Conuiuiebat enim cum opulenta quadam ac delicata muliere ex illustribus istis & yrbanis. Eam quum aliquando peregrè proficisceretur (nam id primum aiebat sibi maximopere deridiculum accidisse) in curru sibi viro nimirum Philosopho, adiunxisse cinædum quempiam, picatis cruribus, derafa barba. Quem illa honoris (vt cõijcio) gratia secum ducebat. Quin nomẽ quoq; cinædi cõmemorabat, aiebat enim Chelidoniũ vocari. Iamprimũ illud cuiusmodi fuerit, vide: iuxta virũ seuerũ tetricumq; tum senem canoq; mento (scis autem quã profundam ac venerabilem barbam habuerit Thesmopolis) assidere nihili hominẽ & effœminatum, picturatis oculis, lubrico vultu, fracta ceruice, non chelidoniem, (per Iouem) id est, hirundinem, sed

DE VITA AVLICA,

sed vulturem magis reuulsis barbæ plu-
 mis. Quod ni magnopere illum fuisset de-
 precatus ne faceret, futurum fuisse ut flam-
 meum etiam in capite gestans asideret.
 Præterea autem perpetuo hoc itinere mo-
 lestias innumerabiles pertulisse sese, illo
 cantillante, garrienteque, demum (ni-
 si idem hominem coërcuisset) in rheda
 etiam saltante. Addebat secundo loco,
 tale quiddam sibi fuisse mandatum. Ac-
 cersito illi mulier, Thesmopoli inquit, ita
 tibi Dij benefaciant, magnum quoddam
 officium abs te requiram, quod caue re-
 cuses, neque expectes, ut quicquid te sim
 rogatura stolidius. Atque hoc (ut est cre-
 dibile) omnia se facturum pollicito, hoc,
 inquit, te rogo, quando quidem video te
 virum probum, diligentem, & amantem,
 Caniculam, quam nosti, Myrrhinam in ve-
 hiculum recipe, eamque mihi serua, curans
 ne quid illi desit. Nam misera grauida est,
 atque adeo propemodum iam propinqua
 partui. At isti scelesti & immorigeri mi-
 nistri, non dicam huius, sed ne mei qui-
 dem ipsius magnopere rationem habent
 in peregrinationibus. Quare ne te putes
 mihi mediocre beneficium facturum, si
 charissimam mihi iucundissimamque ca-
 nicu-

niculam seruâris. Recepit Thesmopolis, quum illa tantopere rogaret, ac prope modum etiam fleret.

Porrò spectaculum erat supra modum ridiculum. Canicula è pallio prominens prospectansque paulo infra barbam ac subinde immeiens (tametsi hæc quidem Thesmopolis reticuit) ac gracili voce latrans (huiusmodi enim catellæ iam in delicijs sunt) neq; non Philosophi mentum oblingens, maximè si quid pridiani iuris inhæreret. Porrò cinædus assessor ille, quum non insulse super cõuiuium dicteria quædam iecisset in eos, qui aderant, ac deniq; & ad Thesmopolim vsque dicacitas peruenisset; de Thesmopolide, inquit, vnum hoc possum dicere, eum è stoico cynicum iam nobis esse factum. Equidem caniculam etiam peperisse in Thesmopolidis pallio.

Huiusmodi delicijs illudunt, vel (vt verius dicam) huiusmodi contumelijs ac ludibrijs tractant eos, qui cum ipsis viuunt, paulatim eos cicures ac mansuetos ad ferendas contumelias reddentes. Præterea autem & charcharorum Oratorem noui, qui iussus super cœnam declamabat, nequam ineruditè (per Iouem) imò gra-

DE VITA AVLICA

miter & absolutissimè, ac laudabatur interim ab illis bibentibus, quum non ad aquæ modum, sed ad vini amphoram oraret. Atque eam molestiam, ob ducentas drachmas perpeti ferebatur.

X. Verum hæc quidem fortassis utcumque *Adulatio* toleranda. Porro si diues ipse aut *Poëticus* fuerit, aut *Historicus*, qui sua ipsius *Domino- rum scio-* scripta in conuiuio recitare gaudeat: tum *lorū*, & verò maximè futurum est, vt discrucieris ac dirumparis. Nempe quum admirari, quum assentari, quum novos quosdam laudandi modos comminisci necesse habes. Sunt autem qui & formę nomine studeant admirandi videri. Eos nunc *Adonidas*, nunc *Hyacinthos* appelles necesse est, etiam si illis naris nonnunquam cubitali hiet specu. Quod ni laudaris, protinus in lapidicinas *Dyonisiacas* asportaberis, tanquam qui illi tum inuideas, tum insidieris, maleque velis. Ad hæc & sapientes & *Rhetores* sint necesse est. Quod si etiam rusticè quippiam dixerint, tum verò iuxta illud, quod dici solitum est, *Atticæ* atque *Hymetti* plenam orationem videri volunt, atque in legem abire, vt deinceps ita loquantur homines.

Quanquam quæ viri faciunt, ferri fortitan

tan queant. At verò mulieres (nam mu-^{Dominæ}
 lieribus etiam illud studio est, vt doctos a-^{rum lascu}
 liquot in suo conuictu conductitios ha-^{uictium.}
 beant, quique sese mercede affectentur)
 quandoquidem hoc quoque ad reliquum
 cultum elegantiamque pertinere putant,
 si dicantur eruditæ, si Philosophi, si car-
 mina componere Sapphiciis haud mul-
 tò inferiora, ob hæc sanè hæ quoque con-
 ductitios Rhetores, Grammaticos, Philo-
 sophos circumferunt. Hos autem audire
 solent (id quod ipsum est ridiculum) tum
 temporis, quum vel comuntur, aut capil-
 los in orbem religant, vel in cõuiuiis: nam
 aliàs non suppetit illis ocium. Porrò sæpe-
 numero fit, vt interim dum Philosophus
 quippiam differit, interueniens ancilla, li-
 terulas ab adultero porrigat. Ac præclari
 illi de pudicitia sermones intermittun-
 tur, opperientes donec illa rescripserit
 adultero, atque ita redeat ad auditionem.

Porrò si quando post multum tempo- ^{XL}
 ris, instantibus saturnalibus, aut panathe- ^{Munerũ}
 nais, misera quæpiam umbella tibi mitta- ^{compen-}
 tur, aut tunicula semiputris ac detrita, ^{satio.}
 tum denique plurima missitentur oportet.
 Atque aliquis qui statim subauscultâ-
 rit, herum id facere destinantem, præcur-
 rit,

rit, ac primus rei index, abiensq; non exiguum precium aufert qui renunciârit. At manè plus tredecim te adeunt idem apportantes nuncij: quorum quisque commemorat quam multa dixerit, quemadmodum submonuerit, quemadmodum adhortans commodiora subiecerit. Omnes itaque donati præmio discedunt, at non sine murmure tamen, qui non plura dederis.

XII. Porro salarium ipsum sex fermè obulorum. Idque si tu postules, grauis atque inopportuna habebis. Proinde quo illud aliquando auferas, primum ipsi hero aduleris, supplexque fias necesse est: deinde captandus & dispensatoris fauor, nam hoc quoque quoddam est seruitutis genus. Neque verò negligendus is, quem in consilium adhibet, neque item amicus. Deinde quod acceperis, iam dudum debebatur vel vestiario, vel medico, vel cerdoni cuiquam. Vnde fit vt fera atque intempestiua, eo que inutilia præmia tibi accedant. Cæterum inuidia ingens: iamque etiam calumniæ quædam paulatim struuntur in te, apud hominem, qui iam non inuitis auribus accipiat, si quid aduersum te dicatur. Quippe qui perspiciat te laboribus assiduis iam

iam detritum, & ad obeunda munia famu-
latus claudicantem, atque obaudientem,
ac podagra subinde grauari.

Proinde posteaquam id quod erat in te XIII.
florentissimum decerpfit, æuique partem *Exitus ac*
maximè frugiferam, ac præcipuū corpo- *dimissio*
ris vigore detriuit, iamq; te lacerum pan- *ignomi-*
niculum reddiderit, tum modis omnibus *niosa.*
circumspicit, in quod sterquiliniū te por-
tatum abijciat, atq; alium perferendis la-
boribus idoneum, in tuum substituatur lo-
cum, Ibi insimulatus, vel quod pusionem
illius tentaris, vel quod homo senex vxo-
ris ancillam virginè vitiaris, vel alio quo-
uis imposito crimine, noctu *obuolutus ac*
præceps datus extruderis, discedisque de-
sertus ab omnibus, atque omnium inops
rerum optimam podagram vnā cum senē-
ta comitem ducens. Cum interim, quæ
quondam sciueris, tanto temporis spacio
dedidiceris, tum ventrem culeo reddide-
ris ampliorem, tibi que paraueris inexple-
bile quoddam & implacabile malum. Ete-
nim gula ea, quibus assueuit, flagitat. Quæ
cum negantur, indignatur. Adde quod
præterea nemo te posthac recepturus est
in familiam, vtpote cuius iam præterierit
ætas, quique similis euaseris equis senio-

DE VITA AVLICA

affectis, quorum, ne pellis quidem perinde vt aliorum animantium est vsui. Quin ex hoc ipso quòd eiectus es, calumnia quã potest proximè ad verisimilitudinẽ conficta, facit vt aut adulter, aut veneficus, aut aliud quippiam tale videaris. Nam accusatori vel taceti fides habetur. Tu verò Greculus, moribus leuibus, & ad omne facinus facilis. Siquidẽ huiusmodi nos omnes esse ducunt, idque iure optimo: videor enim mihi causam aduertisse, quamobrem eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam plerique qui in familias accedunt, propterea quod alioqui nihil bonę rei didicerunt, diuinationem ac maleficia profitentur, conciliationem amorum, abduktiones in hostes, atque id quum faciunt, doctos sese affirmant, pallijs amicti, barbibusque neutiquã contemnendis onusti. His omnibus habeant opinionẽ, quando eos, quos præcipuos esse iudicant, videant tales. Maximè verò, posteaquã animaduertierint, quam sint in conuiujs, reliquoque conuictu adulantes, quàm ad lucrum humiles ac serviles: deinde eiectos eosdem iam oderunt, neque id iniuria, ac modis omnibus adnituntur, vt eos funditus perdant,

dant, si quo modo possint. Veretur enim, ne cuncta illa vitæ suæ mysteria in vulgus efferant, quippe qui nihil non exactè norint, quique illos nudos conspexerint. Eares igitur illos malè angit.

Omnes enim similes sunt pulcherrimis istis libris: quorum aurei quidem umbilici, purpurea foris pellis: cæterum intus aut Thyestes est, liberos in conuiuio comedens, aut Oedipus matris maritus, aut Te-reus cum duabus pariter sororibus rem-habens. Eiusmodi sunt & illi splendidi, conspicuiq; . Porro intus sub purpura va-rias occultant Tragædias. Quorum vnum-quemq; si euolueris, explicuerisq;, fabu-lam non mediocriter longam reperies, Eu-ripidis cuiuspiam, aut Sophoclis. Contra foris nihil nisi purpura splendida, aureiq; umbilici. Harum itaq; rerum sibi conscij oderunt illos, atq; insidias parant, si quis penitus ab illis defecerit, qui eos probè cognitos depingat, qualesq; sint, euulget.

Iam verò libet mihi Cebetis, illius exem-plo & imaginem quandam huius vitæ tibi depingere, ut eam contēplatus scire que-as, num ex vsu tuo sit eam adire. Equidem magnopere cupiam vel Apellem quem-piam, vel Parrasium, vel Aethionem, vel

DE VITA AVLICA

Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhibere. Verum quoniã fieri potis non est, vt aliquem artificem tam egregium atque absolutũ nanciscamur, in præsentia tenuem quandã pro mea virili imaginem adumbrabo.

*Viuaima
go seu pi-
tura
Aula.* Ergo pingatur VESTIBVLVM sublime atque inauratum, neque id humi situm in solo, verum procul à terra in ædito collis fastigio: Præterea inaccessum fermè & abruptum, lubricoq; aditu, ita vt plerunque qui se iam ad summum vsque verticem penetrãsse sperãt, lapsò pede præcipitati ceruicem frangant.

Intus autè **● P V L E N T I A** sedeat, tota (sicuti videtur) aurea, maiorè in modum formosa atq; amabilis. Porrò amator vbi tandem conscendit, iamque ad fores accesserit, obstupescat, oculis in aurum defixis: deinde **S P E S**, quæ & ipsa specioso vultu est, ac versicoloribus amicta, manu præhensa introducat, mirè iam ipso ingressu attonitum. Atque ab eo quidè tempore spes vsq; illum antecedit, ducatque, tum aliæ mulieres illum excipientes, puta **FALLACIA** **SERVITVS QVE**, tradant **LABORI**. At is miserum penitus defatigatum tandem **SENECTAE** tradat iam morbidum.

dum, coloreque commutato. Postremò
 CONTVMELIA, arreptum illum ad DE-
 SPERATIONEM pertrahat.

Ex hoc quidem tempore spes auolans
 euanescat. Tum ille non per aureum illud
 atrium, per quod ingressus fuerat, sed per
 posticum quoddam, & occultum exitum
 extrudatur nudus, ventricosus, pallidus,
 senex, læua quidem pudorem occultans,
 dextra verò seipsum strangulans. Occur-
 rat autem exeunti POENITVDO frustra
 lachrymans, & miserum bis etiam confi-
 ciens. Atque hic quidem esto picturæ fi-
 nis.

Cæterum tu, Timocles optime, ipse di-
 ligenter consideratis singulis expende,
 num è re tua sit, vt in hanc imaginem per
 aureas illas fores ingressus, per illas longè
 dissimiles tam turpiter excutiaris. Quic-
 quid autem feceris, memineris sapientis
 illius, qui dixit: DEVM in culpa non
 esse, verum qui sua sponte
 delegerit.

FINIS.

N S ERAS-

ERASMVVS RO-
TERODAMVS, IN
ENCOMIO MO-
RIAS.

QUID de Proceribus Aulicis com-
memorem, quibus cum nihil sit
addictius, seruilis, infulsus, ab-
iectus, tamen omnium rerum
primos sese videri volunt. Hac vna in re
tamen modestissimi, quod contenti, au-
rum, gemmas, purpuram, reliquaque vir-
tutum ac sapientiae insignia corpore cir-
cumferre, rerum ipsarum studium omne
concedunt alijs. Hoc abunde felices sibi
Artes no- videntur, quod Regem herum vocare li-
biliū Au- ceat, quod tribus verbis salutare didice-
licorum. rint, quod norint ciuiles titulos subinde
inculcare, serenitatem, dominationem, &
magnificetiam. Quod egregie perfricue-
rint faciem, quod festiuiter adulentur.
Nam hæ sunt artes, quæ verè nobilem &
aulicum deceant.

Cæterum si vitæ rationem omnem pro-
pius inspicias, nimirū meros Phæacas in-
uenias, Sponfos Penelopes, reliquum car-
men

men agnoscitis, quod Echo vobis melius referet quam ego.

Dormitur in medios dies, ibi sacrificulus mercenarius ad lectum paratus, qui propemodum cubantibus adhuc sacrum expeditè peragat. Mox ad ientaculū, quo vix peractō, iam interpellat prādium. Sub id alea, laterunculi, sortes, scurræ, moriones, scorta, lusus, inficetiæ. Interim vna aut altera merenda. Rursum cœna; post hanc repotia, non vna per Iouem. Atque ad hunc modum, citra vllum vitæ tædium elabuntur horæ, dies, menses, anni, secula.

Ipsa nonnunquam saginatio ab eo, si quando viderim illos *μεγαλορροῦντας*, dū inter nymphas vnaquæque hoc sibi videtur Dijs propior, quo caudam longiorem trahit; dum procerum alius alium cubito protrudit, quo Ioui vicinior esse videatur; dum sibi quisque hoc magis placet, quo grauiorem catenam collo baiulat, vt robur etiam, non opes tantum ostentent.

EIVS-

ERAS. ROT.

EIVSDEM PRAECEPTA AVLICA; EX EPISTOLARVM LIB. XXVII. EPISTOLA
penultima, in distinctum ordinem redacta.

ERASMVS ROTERODAMVS
CVIDAM S.

Scribis te nolentem ac reluctātem, voluntate parentum rapi, protrudique in Aulam Principis. Quando igitur necessitas vinci non potest, superest vt commode vtendo perficias, vt aliquando te istinc explices quam minimo malo. Nec enim omnibus infeliciter celsit hanc adisse Laudem. Et ne tibi videar non satis grauis admonitor, scito me ab ipsa puericia ad annum vsq; quinquagesimum in Aulis Principum militasse.

PRAECEPTVM I.

Primum illud tecum statuito, ne quid cui credas, quantumuis in speciem amico, quantumuis arridenti, complexanti, pollicenti, deieranti, nec quenquam existimes tibi ex animo amicum, nec tu sis cuiquam amicus ex animo, tamen perinde, quasi neminem non ames, ita blandus & comis esto singulis.

Esto

II.

Esto largissimus eorum officiorum, quæ tibi nihil afferunt impendij.

III.

Saluta blandè, complectere, cede viam, aperi caput, subinde repete honoris & claritatis titulos, lauda affatim, pollicèere benigniter.

III.

Prius igitur domi vultum componitò, vt is tibi paratus sit ad omnem fabulæ partem, ne quid veri affectus in facie subluceat. Meditanda domi est actio, vt oratio vultui, vt vultus ac totius corporis gestus orationi fucatæ subseruiat. Hæc sunt Aulicæ Philosophiæ rudimenta, ad quæ nullus erit idoneus, nisi prius omnem pudorem absterferit, ac vultu natiuo domi relicto, quasi personam sumserit.

V.

Proximum erit, vt factiones totius Aulicæ subodoreris: sed ita ne cui te facile admisceas. Si quos, aut si quas videris, nihil non posse apud Principem, vide vt te semper inflectas ad latus naus felicius.

VI.

Nec pudeat aut pigeat assentari Morionibus

ERAS. ROT.

nibus etiam, quos animaduertes gratos esse Ioui.

VII.

Sed hunc ipsum technis omnibus captabis.

VIII.

Quoties in illius conspectu consistes, arte præ te feres simplicem quandam alacritatem, quasi gaudio gestias, quoties illi datur adesse: & posteaquam comperisti, quibus rebus offendatur, quibus oblectetur, non multum erit negocij apud illum quamuis magnam inire gratiam.

IX.

Commode subseruias, ad orationem arridebis, si loqui non dabitur, applaudes velut admirabundus. Sed apud alios plenis, ut aiunt, tibijs, illius laudes decantabis. Aliqui certè perferent si passim prædicaueris.

X.

Nunc hic, nunc ille tibi captandus erit munusculo, sed eleganti, & apto magis, quam precioso, ne videaris aureo piscari hamo, precium addes oratione: Excusabis tenuitatem fortunæ, ubi illa contigerit opulentior, polliceberis montes aureos.

Si qua

XI.

Si qua præda affulserit, caue quisquam Deorum aut hominum tibi tam charus sit, vt illi cedas.

XII.

Semper tibi proximus esto. Quoties de re agitur, vel patri verba danda sunt.

XIII.

Non semper in Aula spirant venti secundi; Vbi spirant, arripienda est occasio. Nullius iurisiurandi tam sancta sit tibi religio, vt huius gratia patiaris opimam prædam elabi de manibus.

XIIII.

Si quis Principem senserit vehementer offensum, ac diuersam factionem gestire victoria, semper accommoda te felicioribus: sed ita, vt alteram partem non lædas capitaliter, nisi id fiat tuo magno certoque bono. Solent enim Principum fautores, ventorum in morem, subinde refluxare in diuersum.

XV.

In summa, vbique venare commodum tuum.

Ne

ERAS. ROT.

XVI.

Ne quem apertè lædas.

XVII.

Caue mensam habeas domi: ea res exhauriet te sumtibus. Longè præstat conuiuam esse quam cõuiuatorem. Noli supputare quanti constet vna cœna domi data, sed subducito rationem ad quantam summã post annũ ea res tibi sit reditura.

XVIII.

Proceres aliquot cole: Horum mensis te adiungito: sed ita, ne crebrius ad eundem. Hic comis & commodus esto conuiuia, sed festiuus ac lepidus vt ne quem offendas. ●

XIX.

Si quid in te dictũ erit petulãtius, in lusum iocumq; vertito, etiamsi seria res sit.

XX.

Ab omnibus tanquam ab hostibus caueto.

XXI.

Ne cui concredas vnde te possit lædere.

XXII.

Si quos senseris tibi parum amicos, fac artificio summo dissimules, & communibus officijs hoc magis apud illos amicum agas.

Lauda

XXIII.

Lauda apud eos quos suspicaris renun-
ciaturos: hac arte aut fient amici, aut mi-
tius erunt inimici. Tantum caue ne qua
detur ansa laedendi.

XXIII.

In cæteris nugis Aulicorum esto lepi-
dus congerro.

XXV.

Tantum ab alea temperato. si quidem
ad hunc scopulum multi fecere naufragi-
um, sic vt vix licuerit enatare nudos.

XXVI.

Da operam vt quam minimum inqui-
neris.

XXVII.

Ad rem augendam, & constabiliendam
vbique vigila.

XXVIII.

Vbi fatis pingueris, excogitanda ratio,
vt, quod paucis contigit, feliciter ab Aula
te subducas, tibi que viuas.

XXIX.

Neque perpetuus adsis Principi, neque
nimium diu absis: quorum alterum parit
tædium & satietatem, alterum obliuio-
nem.

XXX.

Vt autem etiam commodo tuo absis,
ambi Legationes, sed fauorabiles, mini-
miq̄ue negocij: ita subinde redibis nouus
ad Principem tuum.

XXXI.

Semper esto querulus ac petax, & quē-
admodum callidæ meretrices, varijs no-
minibus ac modis semper aliquid aufe-
runt ab amatoribus, ita tibi studio sit sem-
per aliquid auferre à Principe.

XXXII.

Sed ea potissimum petenda, quæ ille si-
ne suo sumtu largiri potest. Quod genus
sunt Sacerdotia, Præposituræ, Abbatia.

XXXIII.

Si quid erit tale, cuius tu capax non
sis, suborna qui petant suo nomine, sed
tuo commodo.

Hæc arbitror esse satis pro primis ele-
mentis: posthac, vbi te profecisse
videro, abstrusiora qua-
dam impertiam.

Vale.

CON

CONRADVS
HERESBACHIVS I. C.
IN LIB. DE EDVCANDIS
PRINCIPVM LIBERIS.

CAP. V.

DELECTVM summum habendum censeo, ne quoslibet in familiaritatē admittat. Nam sunt quidam qui etsi prima fronte grauitateni, eruditionem, ac morum vrbauitatem præferant, attamē adulationis venenum sub speciosis *his* virtutum imaginibus tegunt, Siquidem inter cæteras non paucas aulicę philosophię pestes, vna est omnium perniciosissima adulatio, malum haudquaquam simplex, sed omnium calamitatū Iliada trahens, adeo vt maximos Monarchas, & alioqui ferocissimos gentiū domitores à scurris abiectionissimis *ἀγροβαί καὶ φέροβαί*, atque vnā cum amplissimis regnis in exitium pertractos esse sæpè compertum sit. Quod malum nusquam validius quam in aulis Principum regnat, & in magnis ac præpotentum familijs, non aliter quàm quod

Liuius ait de inuidia, quæ sicut ignis alta
petit, imò in aulis nata videtur, vnde
Grammaticis quasi Audaulatio dicta vi-
detur. Quo alluisse Ouidium apparet,
canentem,

Agmen adulantum mediaprocedit ab aula.

Hic velut in sua arena se exercet adula-
tor, Camæleontem aut polypum mutabi-
litate vincens. Perrennius adulatione &
perfidia suam potentiam augens, Com-
modum Imperatorem perdidit. Magna
ex parte pueri siue Principes seu priuari
complectuntur eos iuuenilibus annis,
qui sunt ipsorum affectibus magis accom-
modi, & cupiditatum ministri: continuo
igitur præmuniendus pueri animus est
aduersus horum contagium, atq; ab ipsis
statim crepundijs prospiciendum, ne in
consuetudinem atque adeò famulitium
Principis puelli irrepat hæc lues; procul
hinc procul este colaces. Nam si recens
semel testula blanditijs huius mali capia-
tur, periculum est ne in totam vitam ma-
cula proserpat, ac radices agat, & inesca-
tus ille prædulcato veneno eos odisse in-
cipiat, qui se reuocare studeant. In plerif-
que morbis vulgo notum est, quid possit
còtagio; verum quid prosit aut obsit con-
suetu-

fuetudo eorum, cum quibus versetur puer (quando sensim ac minutis accessio- nibus serpit utilitas aut noxa) non æquè ab omnibus sentitur. Non sentitur irre- pere, sed iam ex intervallo irrepsisse.

Iam verò vt de adulatione suspectos di- ximus, diligenti cautione propellendos à consortio pueri, ita præmuniendum quo- que censemus antidotis puerum aduer- sus hoc venenum. Ac prius quidem quo à *φιλαυτία* deterreatur (qui morbus est pestilentissimus, maximè in principi- bus, qui sibi licere omnia putant) procu- randum est, vt seipsum nosse discat, iuxta sapientis sententiam, cogitetque num ta- le quippiam in eo sit, quod prædicat adu- lator, num æquum quod suadet, num de- corum, num pium, an verum, an condu- cible, an è Principis dignitate, an è Reip. Utilitate. Deinde vt omnes suspectos ha- beat, qui vbique student esse plausibi- les, omnibus sententijs assentiuntur, sem- per parati vel laudare vel vituperare, ad al- terius gratiam captandam: Qui in hono- rum exhibitione, in salutationibus, in opera pollicenda, ac similibus officijs vulgaribus, sunt plus satis prodigi, qui quibuslibet prompti dextram ad sex vl-

CONRA. HERESB.

nas vsque porrigunt, altera videlicet panem ostendentes, altera lapidē abscōdentes. Qui nusquā non corpus, facultates ac sanguinem offerūt, qui secreta omnia rimantur expiscanturque, & simulata quadam simplicitate factiones subodorātur, potentioribus se adiungūt, suos in procerum ac heroinarum numero patronos captant, ab omnibus fauorē emereri studentes, non habita ratione, siue id virtute an scelere fiat, qui minores quidem Deos venerantur, sed vt apud Iouem ipsum patrocinentur. Huc omnia artis suæ specimina dirigunt, ad eō vt etiam morionibus ac catallis, quæ illis in delitijs sunt, non dubitent adulari. Si videant Principem venationibus, aucupijs, deditum, nihil præter venationes, canes, accipitres crepant, identidem visam à se ingentem feram clamitantes. Si luxum aut splendorem, nihil præter gemmas bracteatque vestes ingerunt; hæc Principe, inquam, digna vestis. Si crapulis poculisque delectari sentiant, subinde comestationes adornant, quin & ipsi quoque ebrietati vacant. Nunc Episcopi cuiusdam strenui potatoris sacellanum, cum ingentem pateram exhauriret Princeps,

ceps, o dignum Principe haustum, su-
clamasse. Si erga eos quos vocant Euan-
gelicos, Princeps sit propensior, in prom-
ptu sunt in Pontifices & Ecclesiasticos
conuitia. Si rursus Pontifici faueat, mox
Euangelicos lacerari audias, eosque vt
feditiosos tollendos, vt hareticos cre-
mandos. Neque est hoc tempore in Ec-
clesia pestilentior morbus, qui pietatem
ac religionis constituendæ rationem plus
impedit quam adulatio. Sic Dionysij cru-
delitatem adulatores iustitiam appella-
bant. Assueri assentatores acclamabāt, iu-
sta est Regis indignatio. Breuiter, ad omnē
uentum pallium, vt dicitur, subducunt
huic arti vacantes. Quam tamen plari-
que sic attemperare callent, Vt, quemad-
modum Quintilianus ait, præcipuum ar-
tis esse ipsum artificium cælare, ita nihil
minus quam adulari videantur. Apud cor-
datiores Principes de virtutibus grauer
differunt, sed tamen fucatè. Nonnullos
sic impudenter adulari videas, vt amoris
atque affectuum paritatis simulatione in-
periculum se conijciāt. Qualem fuisse re-
perunt eum, qui ad gratiam eius quem ca-
pebat, vxorem repudiabat, quod sciebat
illi, cui adulabatur, coniugem parum gra-
tam.

CONRA. HERESB.

tam. Quosdam accepimus nostro tempo-
 re apud maximum Monarcham morbum
 simulasse, ac vnà cum Principe in pericu-
 losorum remediorũ societatem descen-
 disse. Ita Dionysij adultores pocula pa-
 tinasque in mensa subuertebant, simulan-
 tes se eodem cum Rege caliginis vitio te-
 neri, atque ita tandem in magnum Prin-
 cipem exitium perduxerunt palpones, vt
 ante quoque diximus de Galba. Quò non
 perpulerunt Antoninum? De Commo-
 do traditur, cum huc perductum ab adu-
 latoribus & calumniatoribus, vt nulli non
 calumniæ fidem adhiberet. Neminem a-
 micum adiungebat, cui virtus aliqua adef-
 set, sed à cunctis reëtis studijs animũ auo-
 cabat, neminemque non à limine tanquã
 insidiatorem submouebat, quem aut pro-
 bitas aut disciplina illustraret. Scurras ve-
 rò, & qui turpissima representabant, quasi
 addictos sibi habebat. Alexander Ma-
 gnus, præclaris aliq; virtutibus insignis,
 à palponibus persuasus, immortalem se
 eorundem Commercio eò raptus est, vt
 eximios ac fidelissimos amicos sustule-
 rit. Et nos Principem vnum atque alte-
 rum nouimus, qui adulatorum consilijs
 obse-

obsecuti, tandem è principatu exacti sunt.

IDEM IN LIB, II. DE
REP. ADMINISTRANDA,

CAP. VI.

PRINCIPEM bonum faciunt plarun-
que boni consiliarij, vt in Alexandro
testatur Lampridius : TOLERABILIO-
REM, inquit, REIP. STATVM VBI
PRINCEPS MALVS & consiliarij boni,
quàm vbi bonus Princeps & consiliarij
mali. Siquidem vnus malus à plurib. cor-
rigi potest: multi mali ab vno, quatumuis
bono, superari non poterunt. Quare nul-
lum maius boni imperij instrumentum,
quàm boni consiliarij, vt Tacitus scribit.
Magnum ornamentum Principi, corona
senum & cordatorum consiliariorum
cinctum esse: Estque idem non solum or-
namento, verum etiam felicem actionum
succesum præbet, & aduersarijs metum
incurtit consiliariorum reuerentia, & sub-
diti libentius parent.

Boni & fideles consiliarij perinde atq;
boni & cordati ac pij Principes peculiari
Dei dono conceduntur: Nam Deus vo-

lens perdere Remp. Israelitarum, minatur illis pueros Principes, & cōsiliarios ef-
fœminat. Consiliũ Achitophel infatu-
tũ fuit à Domino. Cōtrà, qādo Deus vult
fortunare imperia, cōcedit fortes & pru-
dētes, vt ex Regũ historia, & Esaia liquet.

Auscendi in cōsiliarios & cooperarios
administrationis, quales Ietro suafit geno-
ro suo Moyfi, qui sint spectatę integritatis:
SAPIENTES, DEVM TIMENTES, VERA-
CES, INCORRUPTI, & cuiusmodi amici
Reip. à Socrate cōmemorantur apud Xe-
nophōtem, qui priuatis cōmodis publica
præponant, qui mediocria possidere,
quã virtutem deserere mālunt, qui vo-
luptatibus non vincantur, iniuriam pri-
uatam negligant, publicam vindicent, ne-
que ambitioni, neque largitioni obnoxij.

Syrach docet in consilium adhibendos,
qui earum rerum, de quibus deliberan-
dum, periti sint: Siquidem belligeraturō
non capiendum consilium cum imbelli-
bus & rei militaris imperitis, neque cum
impijs de Religione, neq; de Iure dicen-
do cum Iuris imperitis ac sceleratis. Ale-
xander Imperator cum de iure ac Ciuili-
bus negotijs tractaret, doctos & Iurecon-
sultos adhibuit: Si de re militari, veteres
& senes

& senes milites, locorum peritos, bellorum historiarumque non ignaros, requirens quid in similibus causis veteres Imperatores Romani, vel externarum gentium, fecissent.

Cum autem in controuersijs dirimendis, & iure dicundo, Iure consulti necessarii, accersendi non quæstiosi illi litium magis constituendarum quam tollendarum artifices, qui que linguam & consilia venum exponunt: Sed qui non magis iuris quam iustitiæ consulti, qui que omnia, que à Iure Ciuili proficiscuntur ad facilitatem æquitatemque referant, qualis S. Sulpitius à Cicerone describitur: Et Papi-
 manus singularis integritatis & fortitudinis exemplar, qui capitis sui periculo non veritus, quæ iusta fuerant respondere. Tales fuerunt Ioseph & Daniel. Requiritur autem, qui sint ingenio alacri, & ad functionem, cui adhibentur, accommodi, eloquentia linguarumque peritia non destituti. Sæpè enim fit, vt peregrinæ linguæ legatis respondendum, deque rebus secretis, & arduis conferendum sit. Adde vt sint Reipub. studiosi, eiusque administrandæ non imperiti. Indigenas & subditos malim, & φιλοπατρίδ' ασ: Nam & populus

amat magis, & obtemperat libentius suæ
gentis magistratibus cooperarijs, quàm
externis. Quod si negetur, & externis re-
gantur hominibus, incredibile quantum
hac re animi alienentur, & ad factiones, &
alios sæpe Principes euocandos inciten-
tur. Exempla prætereo, ne quis offenda-
tur. Tyranni peregrinis magis quàm ci-
uibus ac subditis vti malunt, idque existi-
mant tyrannidi stabiliendæ conuenire, vt
Arist. docet.

Conuenire videtur ad communem or-
dinum concordiam, vt consilijs adhi-
beantur, non solum proceres è nobilita-
te, verum etiam è præcipuis ciuitatibus
graues, prudentes, rerumque politica-
rum periti ciues.

Idem ibidem

Vitandi ambitiosi, fastuosi, præfracti,
iracundi, furiosi, ac contumeliosi: item
philauti, & adulationibus obnoxij ac ca-
lumnijs: item simulatores & veritatis oc-
cultatores. Non sunt huc admittendi fu-
tiles, leues, & secreti parum continentés:
Non sunt fumiendi neq; pleonectę. Ar-
ceantur qui seipsos insinuant, vel fauore
ac potentia ingeruntur, & qui præfectu-
ras & prouentus Principum, vel fiducia-
ria

ria possessione ; vel oppignoratione occupant : neque qui officijs & præfecturis præpositi , aut Ecclesiasticis ministerijs mancipati : ne alterius occasione alteram deserant, vel neutram functionem fideliter administrent.

Non sunt huc tam accersendi qui varitiam, atque adeo huius mundi veteratorum artibus instructi, quam probitate, & integritate atque industria commendati. Prudentia Dei donum est, iuxta illud ; ut auris audiat & oculus videat, Deus facit. Cæterum ea quidam abutuntur ad priuatum commodum, & ad nocendum proximo. Propter prudentiam, inquit Sapiens Rex, laudabitur vir, sed improbus pudefiet : monens prudentia sicut alijs bonis creaturis, non abutendum ; atque etiam vitandos qui ea abutuntur, nam eos pudeferi, ac tandem infelices euentus parere, ut in Achitofel & Doeg declarat sacra historia. Quare sequendi, qui verbo Dei mentes regunt, non qui freti, vel eloquentiæ viribus ac humana prudentia, consilia cæcis affectionibus & fortunæ priuatisque utilitatibus accommodant.

Suaferim & hos vitandos, qui alijs Principibus mancipati sunt stipendijs aut beneficijs.

CONRA. HERESB.

neficijs. Et si enim scientes patiuntur plarique magni Principes consiliarios suos stipendijs ac muneribus ab alijs honorari: at meo iudicio scientes ac volentes in sinu serpentes fouent, mirum non intelligi hæc gratis non fieri. Ptolomæi Philometoris adhuc pueri largitionibus corrupti consiliarij, Antiocho auunculo Regem suum per ætatem nondum satis intelligentem miserè prodiderunt, vt Danielis vaticinij explicatione declaratum.

Idem ibidem.

Breuitè, talis esse debet consiliarius, qui nihil nebulosum, nihil fallax, nihil simulatum, nihil denique improbum aut maleuolum fucatumue referat, quod vitæ aut famam refellat, vt Ambrosius docet in officiorum libris. Alexander Imperator amicos si malos comperisset, puniebat aut dimittebat, dicens; HIS CARIOR EST MIHI RESPVBL.

Vide præterea prænominati libri Epistolam Nuncupatoriam ad Illustrissimum Principem ac Dominum, D. VVilhelmum Ducem Iuliacensem &c.

HEN.

HENRICVS COR-
NELIVS AGRIPPA
AB NETTESHEIM, IN LI-
bro de vanitate scientia-

rum,

CAP. LXVIII.

ST reuera Aula nihil aliud, quam
Collegium Gigantum, hoc est,
nobilium famosorumque nebu-
lonum conuentus, theatrumque
pessimorum satellitum, morumque cor-
ruptissimorum schola, & execrabilium
scelerum asylum: vbi superbia, fastus, tu-
mor; rapacitas, libido, luxus, liuor, ira,
crapula, violentia, impietas, malicia, per-
fidia, dolus, malignitas, crudelitas, & que-
cunque vsquam sunt vitia, moresque cor-
ruptissimi, habitant, imperant atque re-
gnant: vbi stupra, raptus, adulteria, forni-
cationes Principū & Nobilium ludi sunt:
vbi etiam Principum Regumque matres
nonnunquam filiorum lenæ sunt. ibi sce-
lerum omnium procellæ, virtutumque o-
mnium inenarrabile naufragium: probus
quisque illic opprimitur, pessimus quis-
que

que prouehitur, simplices iridentur: iu-
 sti persequuntur, audaces & impudentes
 eriguntur, soli illic prosperantur adu-
 latores, susurrones, detractores, renun-
 ciatores, calumniatores, sycophantæ,
 pseudoli, famicidæ, supplantatores, in-
 uentores malorum, cæteri que tempesta-
 tum populi, quibus peruersissima quæque
 facinora in professo sunt: quorum vita
 omnis turpissima; quicquid vsquam est te-
 terrimarum beluarum peruersitatis, tota
 hæc & omnis in aulicum gregem, quasi in
 vnum corpus confluxisse videtur. Illic fe-
 rocitas Leonis, sæuitia Tigridis, trucu-
 lentia Vrsi, temeritas Apri, superbia E-
 qui, rapacitas Lupi, obstinatio Vituli, frau-
 dulentia Vulpis, versutia Chamæleontis,
 varietas Pardi, mordacitas Canis, despe-
 ratio Elephantis, vindicta Cameli, timi-
 ditas Leporis, petulantia Hirci, immun-
 ditia Suis, fatuitas pecudis, stoliditas A-
 fini, scurilitas Simiæ. Ibi furentes Cen-
 tauri ibi perniciosæ Chimæræ, ibi insa-
 nientes Satyri, ibi fœdæ Harpyiæ, ibi im-
 probæ Sirenes, Scyllæque bifformes: ibi
 horrendi Struthiones, ibi voraces Gri-
 phi, auidique Dracones: & quicquid fata-
 lium monstrorum, infelicisque portenti
 vsquam

vsquam stupet coacta natura, illic habitat, atque visitur; ibi omne virtutum genus, suos patitur carnifices atque tyrannos. In summa, aut nequitia, malitia, impietati insistendum, aut Aula cedendum. Non impunè licet, nisi cum fatis exeat Aula, qui vult esse pius.

Nullum ciuitatibus exitialius malum contingere potest, quam potentis Principis Aula. hæc vbi mouetur, tanquam Cometes malorum omnium prænuncia, ac veluti contagiosissima pestis, quocunque applicat, perniciosissimam cladem secum fert: vndecunque migrat, insanabilia, veluti eorum quos rabidus canis morderit, relinquit veneni sui vestigia. Comitatur illam perpetua rerum caritas, dum quisque ex ea lucrum captare nititur, exaucto rerum precio, quod nunquam postea remitti potest, magno detrimento: Comitatur & luxus cibariorū, quo introductis peregrinis epulis, populus ipse patrios cibos fastidire incipit, pasimque popinae & gulæ indulgens, res suas turpiter absomit. Comitatur & fastus, quem dum ciues mulieresque imitari conantur, & singulae domus dispositionis suae formulam habitumque inde mutuan-

P

tur,

tur, omnia sua in vestes & pompam profundunt. Sequitur corruptio morum introductis pessimis vitijs, perniciosissimum malum.

Iam verò recedens è ciuitate Aula, heu quam fœdam caudam post se relinquit? hi adulteratas comperiunt vxores, illi stupratos, & vel abductas in scorta filias, alij supplantatos filios, alij corruptos seruos & ancillas. Quid multa? fit luctus ingens, totaque ciuitatis facies immutata facta est, sicut facies meretricis. Scio ego famosam Galliarum urbem ea causa sic peruersam, vt vix aliqua ibi matrona publica sit, vix filia nubant virgines. quin & palatinum scortum fuisse summi honoris est: & seniores matronæ iuniorum lenæ sunt: eaque turpitudine sic inualuit, vt nullus verecundiæ locus sit: vix maritis ipsis vxorum meretricatus curæ est, modo (vt ait Abraham ad Saram) bene fit illis propter illas, viuantq; laute ob gratiam illarum.

DE NOBILIBVS AV-
LICIS.

CAP. LXIX.

AVLICVS populus duplex est: Priores
partes tenent Satrapæ, Nobiles in-
quam illi Thraſones, qui fastu, luxu, &
pompa infaniunt: induti purpura & byf-
ſo, & opere plumario, veſtibus deauratis,
& circumdatis varietate, quibus

Scorta placent, fracti curuig, e corpore gressus,

Et laxi crines, & tot noua nomina veſtis.

Hi vires omnes in Venerem frangunt,
tum illorum ingenioſa gula eſt & guſtus,
per omnia cultum querunt, epulantur
ſplendide, dant & accipiunt conuiuia. In-
ter hos laudi plerunque ducitur, ſi illuſtri
conuiuio ſic ſua prodigant ſemel, vt tri-
meſtri toto impudenter menſas circum-
eant alienas. Ad iſtos vndique confluunt
Citharædi, Tibicines, & omne genus Mu-
ſicorum, Mimi, Hiſtriones, Paraſitæ, Me-
retrices, Lenones, Saltatores, Venatores,
& huiuſmodi prodigia hominum; alun-
turque Canes, Equi, Lupiceruarij, Accipi-
tres, cæteræq; armatæ aues, Simiæ & Plit-
taci, & ſi qua monſtra ſunt ac naturæ pro-
bra, Vrſi, Leones, Leopardi, Tigrides.

Colloquia eorum meræ nugæ & ocioſæ fabulæ: obtrectant, deferunt, effutiunt, mentiuntur, ac veris falſa commiſcent. Hi de canibus, de venatibus, de ſylvæ ambitu, de ambage luſtrorum, de venationum euentibus, multa fabulantur: illi de equis, de militia, & fortiter ab ſe factis multa mentiuntur. Si adeſt, qui iuudeat æmulus, aliorum ſermones obſtrependo diſcutiet, alias inferendo nugas, & quæ ſibi putet laudem gignere, ſua inſolenter narrabit facinora: hunc alius ſæpe de mendatio conuincit, & varijs ſcommati- bus explodit, vnde totum tunc conuiuij colloquium frequenter in iram & contumeliam deſinit; & velut in centaurorum conuiuijs Bacchi munera nõ ceſſant, donec eliciant ſanguinem: Ita & in iſtorum aulicorum conuiuijs ſæpe hoſpites redeunt cum cicatricibus, ac ſi hoc edicto inuitati videantur,

- » Quod ſupereſt; lati bene geſtis corpora rebus
 » Procurate viri, & pugnam ſperate parati.

Proinde verò ſumma iſtorum diſciplina eſt, obſeruare tempora Principum, ne quid intempetiue illis ingerant, ne non ab aſtris, à cœlis, ab Ephimeridibus captant,

captant, sed à vino, à prandio, à conui-
 uio, à venatione, ab accubitu, dum exhi-
 laratus est Princeps, & voluptatis alicu-
 ius compos, & quos alios molles aditus,
 & tempora norunt. Tunc nouitatum ru-
 musculos primū aspergunt, quibus Prin-
 cipis aures titillant: deinde paulatim ad
 ea quæ cupiunt procedunt, inscriptum
 à natura sua habentes Aristotelis ad Cali-
 sthenem discipulum consilium, hortan-
 tis, vt cum Rege, aut nunquam aut iu-
 cundissimè loqueretur, quo scilicet apud
 Regias aures, vel silentio tutior, vel ser-
 mone esset acceptior.

Quod si tunc cuius illorum Princeps
 aut Rex arriserit, & ad id quod loqui-
 tur annuat, si gratum quid quod dixe-
 rit, aut fecerit, si illi quid crediderit, si
 illum confabulatorem secum secreto ab-
 duxerit, atque alijs non ita, profecto ma-
 gnus tunc erit ille in oculis hominum,
 iamque omnia audebit, mordebit o-
 mnes, ridebit omnes, floccipendet o-
 mnes, detrahet clanculum, reprehen-
 det palam, loquetur grandia; nihil non
 audebit, quo metuant eum omnes; con-
 culcabit inferiores, contemnet pares,
 superiores dedignabitur, honorem &

adorationem exigit, etiam per contumeliam totus tumet & effertur, & potentiam adfectat:

Libertas scelerum, est virtus & summa potestas.

Quisquis illi non arridet, non applaudit, etiam cum malefecerit, illico reus est: nam aut fortunæ eius invidere, aut officio eius non deferre iudicabitur. neque ij tunc solum paribus inferioribusque infesti sunt, sed & Principibus ipsis sæpe perniciosissimi, quibus veritatis, prudentiæ, correptionis & consiliorum imagine perditissimè adulantur, & in nefanda scelera sæpissimè impellunt: Quemadmodum apud Lucanum Curio instigat Cæsarem:

Quod tam lenta tuas tenuit patientia vires

Conquerimur; deeratne tibi fiducia nostri?

Dum manet hic calidus spirantia corpora sanguis,

Et dum pila valent fortes torquere lacerti,

Degenerem patiêre togam, regnumque Senatus?

Similes Alexander Magnus habuit instigatores, qui illum suapte natura insipientem, magis magisque in bella & cædes

des incenderent. Tales habuit & Robo-
 am Salomonis filius consultores, tales ha-
 bent & nostri seculi Principes, qui mo-
 rem gerentes illorum cupiditatibus, illis
 ad omne scelus parent, hortanturque, aut
 sic dissuadent, vt fortius impellant, dum
 rationes suas tam futes & infirmas op-
 ponunt, vt sic se conuictos passim credulo-
 rum Principum confirmet errorem; v-
 trobique sic decipientes, vt non possint
 argui, sed de proditionis perfidia insuper
 gratiam mereantur. Tales hodie habet
 Gallorum Rex Franciscus ad mala consi-
 lia nimium promptos, qui illum contra
 Cæsarem in omnem perfidiam ac Tyran-
 nidem libenter impellerent, atque ij in-
 terim optimi habentur atque fideles. Hæc
 de nobilibus aulicis hætenus, quo-
 rum, qui vnum offenderit, o-
 mnium cæterorum
 reus est.

DE PLEBEIS AV-
LICIS.

CAP. LXX.

SUNT adhuc quidam plebej aulici, ho-
mines improbi animi, qui nulli in vita
præesse sciunt, sed ipsi subiectione conti-
nua gaudent, ij circumueunt Nobilium do-
mos, illisque parasitantur, mensis viuen-
tes alienis:

Et bona summa putant, aliena viuere quadra.

Omnibus idcirco obsequuntur, omni-
bus adulantur, omnibus parasitantur, &
omnibus omnia fieri student, plures quã
Proteus species mentientes, atque in plu-
res formas sese vertentes, quo potentio-
rum fauorem sibi concilient. Conuiuia-
rum sermones explorare student, vt ha-
beant, quod renuncient: dissidentium au-
tem secretos rumusculos vulpina astutia
inquirunt, eosdemque nunc ad amicos,
nunc ad inimicos perferunt, vtrisque se
gratos præbentes, dum sunt vtrisque per-
fidi: eoque magis proditionibus idonei,
quo ob imaginem simplicitatis minus ha-
bentur suspecti. Quumque nullum faci-
nus sceleratius habeatur quam proditio,
nullum tamen ad diuitias & dignitates in
Aula

Aula comparādas vtilius ac compendio-
sius, ipsiſque aulicis, etiam Regibus, acce-
ptum gratumque magis. Adhærent ita-
que nobilium liminibus, &

Scire volunt secreta domus atq; inde timeri.

Quod si ſemel fuerint turpitudinis aut
proditionis alicuius cōſcij, iam euaserūt,
iam caput extulerunt, Nam

*Charus erit Verri, qui Verrem tempore quouis
Accusare poteſt.*

Iam familiaritas, imò neceſſitudo que-
dam nobiliorum contracta eſt, qua freti
ad ea quæ deſiderant, facile accedunt.

Primum itaque quærunť vt in matricu-
lam aulicōrum inſcribantur, Idque illis
vel ſine ſtipendio ſatis eſt: Siquidem ſola
inſcriptio etiam abſque ſalario quæſtuofa
eſt, & ſuam prædam habet. Deinde poten-
tes quoscuque captare non diſſidunt,
quos tunc ſolicitant blanditijs, inſtant
obſequijs, & ſe muneribus ingerūt ratio-
ne confortij, aut alia quauis arte, & quæ-
cunq; ab alijs aut periculorū metu, aut la-
borum intolerantia, aut lucri penuria re-
linquuntur, iſti auidiſſimè quærunť, vigi-
lant dies & noctes, peregrinantur, & ſus-
ceptas ferunt, referuntque legationes &
litteras, labores immenſos aggrediuntur

& perferunt, & audent quid, breuibus Gyaris & carcere dignum, donec ijs meritis, aut scrinijs præficiantur, aut consignandi suscipiant officium, aut ærarij custodiam obtineant, aut census varia rationia illis committantur.

Iamq; egressi laborum angustias, nullum obsequium eorum amplius gratuitum est, Sed omnia deinceps ad precium venalia habent, & cum nouo honore mutatis moribus, omnium, quæ retro sunt, oblitin anteriora tendentes, priora sua cõtemnunt, vltiora cõcupiscunt, avaritiãq; cõtracti ad prædam strepitumq; lucri omnia vertunt, fide porci, verborum prodigi, blandi pariter & insidiosi, sermone obscuri, & oraculorum instar ambigui, quicquid vident, quicquid audiunt, quicquid dicitur, quicquid agitur, cõiectant omnia in peiorem partem, sibi soli fidunt, se solos amant, sibi soli sapiunt, nullius fidei aut amicitia credunt, sodalitatem nullam, nisi lucri causa, colunt, commodum proprium omnibus præferunt, amicos, hospites, propinquos, socios, quicumq; lucrum non adferunt, tanquam steriles arbores, despiciunt, pristinos sodales si quis eorum occurrat, prætereunt, quasi ne norint quidem: si quis illorum implor-

implorat opem, hunc verbis & promissis
 abunde pascunt, plusque promittunt quã
 præstant; si nihil attulerint, auxilio desti-
 tuunt, & vel causa spoliant, gratiam omnẽ
 venalem habent, virtutem omnẽ contem-
 nunt, aliorumque laudes diuersis senten-
 tijs frangunt, & post terga artificiose cui-
 libet detrahunt, ipsi neminem sine exce-
 ptione laudant, quemadmodum orator
 ille, Iulium fortunatum (aiebat) fateor, vi-
 rum fortem, & quem constat strenue egis-
 se quã plurima; quo tamen pacto iudiciũ
 repetundarum apud Iudices iustos euase-
 rit, mirarer quidem, si vis eloquij eius mi-
 hi esset incognita. Et alius, ●

*Felix & nato, felix & coniuge Proteus,
 Et cui, si demas iugulati crimina Phoci,
 Omnia contigerant.*

Præterea aulicis muneribus, Vulturum
 instar, semper inhiant, vndecunq; venan-
 tur prædam, eamq; quibus possunt, veluti
 Phineo obsonium, vel ipsis è faucibus, Har-
 piyarum instar, præripiunt: Aemulorum
 calamitatibus gaudent, nullius malo cõ-
 patiuntur, nulli promissa se debere putãt,
 nisi pro sua libidine, nulli gratiã referunt,
 sed omnes pariter aut beneficio indignos
 indicant, aut negligentia prætereunt, non
 nullos

nullos odio compensant, sed in odio gratiam fingunt, & dissimulant iram: præter Principem aut Regem, nullum alium obseruant aut verentur: sed ne hos quidem nisi aut metu, aut pro compendio.

Cumque iam ad canos usque in proditi-
tionibus, in fraudibus, in ærumnis & la-
boribus versati, anxii his sordibus inge-
tes opes sublimesque honores corripue-
runt, tunc fasque nefasque confundunt,
ut filios non tam honoris quam rapinæ si-
mul & iniquitatis relinquunt hæredes.

Sic serpente ciconia pullos

Nutrit, & inuenta per deua rura lacerta:

Illi eadem sumptis querunt animalia pennis.

*Sic leporem, aut capream famula Iouis & gene-
rose*

In saltu venantur aues, tunc præda cubili

Ponitur, inde autem cum se matura leuabit

Progenies stimulantè fame festinat ad illam,

Quam primum rupto prædam gustauerit ouo.

Atque hæ sunt Plebeiorum Aulicorum
artes, quibus multi ex infima hominum
fæce ad amplissima munera, quæsturas,
dignitatesque conscendunt, proximam-
que apud Principes & Reges suos autho-
ritatem adepti, diuitias Principibus pa-
res conflant, Regiaque extruunt palatia:
dum

dum interim nobiliores illi aulici sua
omnia in scorta, in aleas, in venationes, in
equitia, in conuiuia, in pompas, in vestes,
in fastum, profundunt, terras, castra, pos-
siones, patrimonia, decoquentes:
quæ tunc plebei isti emunt, in
nobilium locū his suis sce-
lestissimis artibus suc-
cedentes.



ART-

DIVERSI

ARTAXERXES
REX, IN EPISTOLA
AD OMNES PROVINCIA-

rum Praefectos: In lib.

Esther.

CAP. XVI.

MULTI bonitate Principum, & honore qui in eos collatus est, abusi sunt in superbiam; & non solum subiectos Regibus nituntur opprimere, sed datam sibi gloriam non ferentes, in ipsos qui dederunt, moluntur insidias.

Nec contenti sunt gratias non agere beneficijs, & humanitatis in se iura violare; Sed Dei quoque cuncta cernentis, arbitrantur se posse fugere sententiam. Et in tantum vesania proruperunt, ut eos, qui credita sibi officia diligenter observant, & ita cuncta agunt, ut omnium laude digni sint, mendaciorum cuniculis conentur subvertere, dum aures Principum simplices, & ex sua natura alios aestimantes, callida fraude decipiunt.

Quæ

Quæ res & veteribus probatur histo-
rijs, & ex his quæ geruntur quotidie; quo-
modo malis quorundam suggestionibus
Regum studia deprauentur. Vnde prouidendum est paci omnium prouinciarum:
nec putare debetis, si diuersa iubeamus,
ex animi nostri venire leuitate, sed pro
qualitate & necessitate temporum, vt
Reipublicæ poscit vtilitas, ferre senten-
tiam.

P O L Y B I V S ,
IN LIBRO V. HISTO-
RIÆ ROMANÆ.

E X I G V A plane tempora homines
quidem omnes valde exaltant, rur-
sumque humiliant, sed A V L I C O S maxi-
me. Reuera enim hi similes sunt abaculo-
rum calculis. Isti enim, secundum com-
putantis arbitrium, modò ærei sunt,
modò aurei: Et Aulici ad nutum
Regis nunc beati sunt,
nunc miseri.

PLATO.

DIVERSI
PLATO, IN DIALO-
GO VIII. DE IVSTO.

DIVITES quidem viros plerique lau-
dant & admirantur, atque ad Magi-
stratus euehunt; Pauperes vero despi-
ciunt. Cæterum si quis in navis guberna-
tione à census æstimatione Gubernato-
res eligat, pauperem verò, licet gubernan-
di peritiorum, haud quaquam admittat,
quid ex hoc secuturum censes aliud, quam
ut male navis ducatur? Atqui eodem pa-
cto in quovis alio principatu.

Idem Dialog. 4.

Si Rempublicam administrantes Le-
gum & Ciuitatis custodes non sunt, sed
esse videntur, omnem Rempub. simul per-
dunt.

Idem Dial. 3.

Ab ebrietate vero ipsis abstinendum.
Nulli enim minus conceditur, quam cu-
stodi, ut ebrietate grauatus, vbi ter-
rarum sit nesciat. Atque ridicu-
lum est, custode indige-
re custodem.

SIMON

SIMON SCHAR- DIVS I. C.

IN VITA PETRI DE VINEIS,

*Epistolis eiusdem præ-
fixa.*

ETSI nec in Friderici (II.) Imperatoris factum, tale in Petrum Cancellarium exemplum statuentis, nec in huius innocentiam, de qua exigua argumenta apud Historicos extant, diligentius inquirō: tamen minimè ab historia vtriusq; alienum fuerit meminisse, sæpe etiam viros fide & innocentia præstantes, gratia Regum ac Principum quam sibi benefactis peperissent, minima occasione lapsos, atque in falsam suspensionem vocatos, vitæ periculum subiisse; vt omnium gentium historiæ abundè testantur.

Quantus vir Parmenio apud Alexandrum fuit, tamen optimus senex tam de patre, quam filio Rege, præclarè meritis, cum filio Philota miserabiliter necatur?

Eusenidem tanta apud Ptolemæum Regem gratia florentem, vt nihil ad eam accedere.

DIVERSI

cedere posse putaretur, Rex cum muliere à se adamata colloquentem deprehendens, ante ædes eius, venenato poculo extinctæ, stulta Zelotypia suspendi iubet.

Alcimenides, referente Plutarcho, Pannonianum in tantum fastigium euectum, vt solus regni negocia, magno cum Reipubl. commodo atque honore administraret, locum venationis, ibi, vbi ipse affereret, esse negantem, præcipiti ira accensus, eodem ductum capite truncat.

Philippus, Rex Macedonicus, Aratum Sicyonium, virum sapiëntia, iusticia ac moderatione insignem, cuius consilio multa præclare gesserat, vna cum filio, veneno tollit.

Valentinianus Imperator, Aërium præstantissimum Ducem, cuius opera ingentes Attilæ copias in campis Catalaunicis profligârat, falsa suspitione motus interimi curat.

Et quas Iustinianus in celeberrimum sui temporis Ducem Bellisarium causas seuitiæ alias, præter falsas suspiciones habuit, cum eum post deuictos Vandalos, ac Persas, omni dignitate oculisque priuatum, ad stipem mendicandum com-

Iusti-

Iustitius quoque, Iustiniani successor, non alijs causis, quàm falsis suspitionibus, inductus, Narfi Persamenio summo Duci, cùm Italiam sedecim annos magna dexteritate rexisset, imperium abrogat, durius cum ipso acturus, si ad pensã in gynæceo absoluenda redire, quam Neapoli priuatus viuere maluisset.

Prætereo hic libens Scianum, Paulianum, Cleandrum, Eutropium, & alios, quorum prior apud Tyberium, alter apud Seuerum, tertius apud Commodum, vltimus apud Theodosium secundum, Imperatores, summa gratia atque potentia cum valuisset, omnes inconstantiæ fortunæ aulicæ, magis diuino iudicio, quam Imperatorum suorum culpa, pessimi sympathæ, exemplum fuere. Sed priorum fortuna, quæ innocentia probata, ac cum ingratiitudinis aulicæ exemplo coniuncta est, ob oculos proposita, agnoscamus, Pindarum Pythiorum hymno quarto, verissimè scripsisse: hoc ferè accidere viris de Repub. benemeritis, vt pro beneficijs pessimam gratiam auferant: cùm, vt idem alibi inquit, antiqua gratia facile dormiat, & homines sint immemores: simulq; recordemur, potētum familiaritatē periculo-

DIVERSI

culosissimam. Quia cum velint excellere & coli, nec quisquam adeò circumspèctus & cautus sit, vt non interdum aliquid dicat, aut faciat contra eorum voluntatem, facillè offenduntur, & offensi, spe & opinione multorum citius, cupiditati vindictæ frenos laxant. Imò, quemadmodum in vulnere prius apparet sanguis, quàm plaga; & quemadmodum prius emicat fulgur, quàm tonitru audiatur: Ita ex sententia Plutarchi, apud Tyrannos, hoc est, (interprete Erasmo) Principes ferè omnes, prius erumpit condemnatio, quàm probatio, & perijt delatus prius quàm coarguatur. Vnde veteres Græci, referente Suida, rectissimè præcepèrunt: ἄλλεν ἀπὸ μέγιστος ἀνδρῶν: Maiorem vitato virum. Et Salomon Prouerb. cap. 23. idem admonens inquit; Cum sedes vt comedas cum potente, sis cautus, & ponas cultrum in gutture tuo, vt serues animam tuam. Et idem non sine graui causa dixit; Iram Regis, nuncium esse mortis. Extant quoque eadem de re aliæ admonitiones, hinc inde, non tam poëtica, quàm politica, vt;

*Dulcis inexpertis cultura potentis amici,
Expertus metuit.*

Item

Item:

*Vsibus edocto si quicquam credis amico,
Viue tibi, & longè nomina magna fuge.*

Nec illa Senecæ præclara sententia o-
mittenda est,

Stet quicumque volet potens,

Aule culmine lubrico:

Me dulcis saturet quies.

Et quidem hæc ita vera sunt, vt qui velit huius commonefactionis exempla, nõ solum ea in historijs superioris ætatis facillimè inuenire, sed & ad Aulas potentiores oculos circumferès viua exempla intueri possit. A quorù cõmemoracione cum ob alias causas, tum verò & hanc libens abstinco; quod ea plures offendi, quàm inconstantiam fortunæ aulicæ ostendi, verear. Ideoq; ea omissa, vice colophonis Plutarchi sententiã in vita Arati subijcio, omnibus gratia & autoritate apud magnates florētibus perpetua memoria tenendam, Amiciciã (inquit) Regū ac Tyrannorum feruentes ac repētinae sunt, & ardore quodam amoris subito incenduntur: sed labefactari expugnariq; facillè possunt, & veluti ventis inuidiã, atque flatibus calumniam, assiduè agitantur.

DIVERSI.

XENOPHON,
IN LIB. I. DE DI-
CTIS ET FACTIS
SOCRATIS.

ORABAT autem Deos simpliciter, Bo-
na largiri: Deos scilicet optime scien-
tes, quæ bona sint. Petentes verò *Aurum,*
aut *Argentum,* aut *imperandi alijs potestatem,*
aut aliud quid huiusmodi, nihil aliud exi-
stimabat petere, ac si *ludum Aleæ,* aut præ-
lium, aut aliud quid orarent, cuius planè
incertus esset exitus.

CICERO, IN
LIBRO V. TVSC.
QVAESTIO.

CVM quidam ex Dionysij, Syracusano-
rum Tyranni, assentatoribus Damo-
cles commemoraret in sermone copias
eius, opes, maiestatem, dominatus, rerum
abundantiam, magnificentiam ædium re-
giarum, negaretque vnquam beatiorem
quenquam fuisse, Visne igitur, inquit, ô
Damo-

Damocle, quoniam hæc te vita delectat,
 ipse eandem degustare, & fortunam experi-
 ri meam? Cum ille se cupere dixisset,
 collocari iussit hominem in aureo lecto,
 strato pulcherrimo, textili stragulo, ma-
 gnificis operibus picto, abacosque com-
 plures ornauit argento, auroque cælato.
 Tum ad mensam eximia forma pueros
 delectos iussit consistere, eosque ad nu-
 tum illius intuentes diligenter ministra-
 re. Aderant vnguenta, coronæ, incende-
 bantur odores, mensæ conquisitissimis
 epulis extruebantur. Fortunatus sibi Da-
 mocles videbatur. In hoc medio appara-
 tu fulgètem gladium è lacunari seta equi-
 na aspensum demitti iussit, vt impende-
 ret illius beati ceruicibus. itaque nec pul-
 chros illos administratores aspiciebat,
 nec plenum artis argentum, nec manum
 porrigebat in mensam, iam ipsæ deflue-
 bant coronæ, deniq; exorauit Tyran-
 num, vt abire liceret, quod
 iam beatus nollet
 esse.

DIVERSI

MARCEL. PALINGENIVS,

In Leone.

NAM qui summa tenent rerum fastigia Reges,
Sollicitudinibus maioribus, atque tumultu
Iactantur grauiore quidem; Sed vulnera vulgo
Tanta latent, tacitiq³ gemunt, celantq³ dolorem.
Adde aliud quoque, quod cruciat comes improbus
ipfos

Afiduè, metus atq³ timor: Suspectaq³ eisdem
Omnia sunt. hinc insidias, hinc dira venena
Concipiunt, soli nec possunt ire, nec audent.
Nec sine fas illis Pragustatore comesse.
O bona libertas precio preciosior omni,
O summum primumq³ decus, qua prorsus adempta
Nil gratum, nil dulce viris, & viuere mors est.
At pauper nocte atq³ die securus vbiq³ est.

Idem in Tauro.

— gratius ouo
Et cicere est vesci, atq³ famem compescere porro,
Nauta aut fossori; quam Regibus & Reginis
Quicquid terra ferat lauti prandere, vel vnda.

CICERO,

CICERO, IN LIBRO
III. DE LEGIBVS.

NON tantum mali est, peccare Prin-
cipes, (quanquam est magnum per se
ipsum malum,) quantum illud, quod per-
multi etiam imitatores Principum exi-
stunt. Nam licet videre, quæcunque mu-
tatio morum in Principibus extiterit,
eamdem in populo secutam. Nobilium
enim vita, victuque mutato, mores ciui-
tatis mutari solent. Nec solùm vitia con-
cipiunt ipsi Principes, sed ea infundunt
in ciuitatem: Neq; obsunt, quod solù ipsi
corrumpuntur, sed etiam quod corrumpunt,
plurq; exemplo, quam peccato nocent.

Hinc recte Martialis scribit ad Domi-
tianum, Epigrammatum lib. 9.

**NEMO SVOS (HAEC EST AVLAE NA-
TVRA POTENTIS)
SED DOMINI MORES CAESAREA-
NVS HABET.**

Et Claudianus de 3. Honorij cons.

— componitur orbis

*Regis ad exemplum, nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quam vitæ regentis:
Mobile mutatur semper cum Principe vulgus.*

Q 5 ALPHA.

ALPHABETVM AVLI

CVM GRAECVM.

Αυλῆς φαινοπροσωπῶς ἐπιδήμιθ' εἰκω.

Αυλὴ ἀπειροκάλωρ ἀνδρῶν ἀγερωχὸρ ἄγνημα.

Βαπτολόγοις βδλησι βίσω βίωσα βεβυλωρ.

Γλώσσαργος, γλαφυρῆ, γλυκύφωτος, γοργο-
προσωπθ'.

Δωροδύκος, δ' φη, δ'ιαδ'ημοφόρος, δ'ολιόφρωμ.

Εκγονος ἐλλέχων ἐρίδων, ἐμπληκθ' ἐρωσι.

Ζ' ἀπλκθ', ζαμενῆς, ζωοφθορίω ζητῶσα.

Η' δ'ονοπληξ, ἥρωσφάνης, ἠνδισμένη ἠβη.

Θ' προμανῆς, θέρη, θρασυδ' εἶλος, θανματσοεργος.

Ι' μερτοισιμ ισῶπις, ιυγγοτρεφῆς, ἰταμόφρωμ.

Κ' κροφόρθ', καπυρῆ, κλεομηδ' εἶς, καλλιπέια.

Λ' αὐγνῆ, λειοδ'ιαθεῖμων, λαμυρῆ, λαβεταιργος.

Μ' ισθοπ' ιθυμίτεια, μάταιη, μαλθαρορήμων.

Ν' ωδρῆ, νικέσοισι, νομλιώ νέσοισι νέμωσα. (μὸς.

Ξ' ὑμφωρτος, ξένων ξωεπ' εσφθάρτων ξωαγεξ-

Ο' γκωδ' εἶς, ὄνοσ' ανδ' εἶρος, ὀφειλέτης, ὀβριμογνώ-

μων.

(εἰεργος.

Ρ' αντοτρόπος, παρασιτοφίλος, πολυθρῶς, πε-

Ρ' ηξίνομος, ραδ'ινη, ραψωδ' εἶς, ρητορομικτος.

Σ' απρόλογος, σκαιη, σκολιόμυθος, σινάμωρος.

Τ' ρυξίβιος, τιμαλφῆς, τρωξιδ' ρωτοπενῆτις.

Υ' γροφῆς, ὑψιλόφρωμ, ὑπνυλος, ὑπκθ'.

Φ' οἰταλη, φάυλη, φιλοκερδ' εἶς, φαντασιώδης.

Χ' ρυσοβαφῆς, χαριτόγλωσσος, χαϊρῶσα χλη-

δ'ησι.

ψευ-

Ψευδάρετος, Ψεδυνη, Ψοφοειδ' ησ Ψελιοκοσμος
Ωαζσο' ωμη, ωταλγητ, ωγυγιοφρων.

ALPHABETVM AVLI-
CVM LATINVM. PRO-
OEMIVM.

Omnia nec paucis praconia versibus Aule,
Comprende charta nec potuere breui.

Qui tamen ista leges, quibus insigniuimus Aulam,
Praecipua e multis nomina vera leges.

πάντα γὰρ οὐκ ἄνπωσκαταλέξῃσ, καὶ ἐπικέρει
σοιχειων ἀρχάσἀκροθε τισ ατομων.

Aula profanata sedes aptissima menti.

Bullatis gaudens titulis, spe diues inani.

Consilijs inimica bonis, contraria vero.

Delutijs pregnans, hamata fertilis esca.

Errorum speciosa domus, fraudisq; maligna.

Fortunatorum speciem mentita locorum.

Gloria ventosis quam tollit in aethera pennis.

Humanos simulans conficto lumine vultus.

Inuidia atq; odij diro suffusa veneno.

Κενταύρων δ' εινωπιω ομηγυρισ αιολο δ' ερωων.

Ludorum querens varias ignaua latebras.

Muneribus dextras obuertens semper apertas.

Nomina falsa gerens fucose subdola laudis.

Omnia letifica referens ad gaudia Vita.

Pincipijs vt blanda suis, ita sine molesta.

Quarta

DIVERSI

Quarta tribus Furijs soror addita Terpsiepia.
Regnorum ostentans elata insignia dextra.
Sorte potens, vera nulli ratione benigna.
Temporibus confusa, sine ordine, mobilis, exlex,
Virtutem simulans, vitiorum immersa profundo.
 Εὐσόβιος τε & οὐνόφλυξ, τεθαλυῖα Τάλοιφῦ.
 Ὑλομανῖσ & Θηρομανῖσ τε καὶ ἰπποδ' ἄμεια.
 ζωῆσ' ἄργαλεισ μεθ' ὀδοσ, & ταυτάλδ' ἄλσοσ.

ALIVD.

Aula eadem est omnino fides, que mobilis aura.
Blanditur, sed post mordet, ceu Scorpius, Aula.
Consilijs raro melioribus utitur Aula.
Dissimulet, regnare diu qui postulat in Aula.
Exulat Integritas, Probitas, & Candor ab Aula.
Ferre moras, iram frenare, docemur in Aula.
Grande decus ridere bonos censetur in Aula.
Horrent vera loqui, cupiunt qui crescere in Aula.
Inuidiam qui ferre nequit, discedat ab Aula.
Kyrie, qui senuere, canant Eleison, in Aula.
Languent virtutes, regnat scelus omne per Aulam.
Muneribus mentes hominum capiuntur in Aula.
Nugas Aula leues, & fumos vendit inanes.
Ocia quisquis honesta cupit, discedat ab Aula.
Porta Erebi in terris Aula, & tua Tātale poena est.
Questus adulari, & mentiri primus in Aula.
Rara avis in toto vere pius Aulicus orbe.
Sinceris, & simplicibus, va semper in Aula.

*T*urpe senex & inops quādo incolit Aulicus Aulā.
*V*itæ difficilis methodus bene dicitur Aula,
*X*anthe retro ibis, erit quando constantia in Aula.
*T*dra Aula est, capitū multorū, horrenda Venenis.
*Z*enones fatui sunt atq; Thraſones in Aula.

Incerto autore :

Ferre moram, moderari iræ, contemnere risus,
Dura pati, cunctos Aulica Vita docet.

Et;

Regum sollicita quicunq; senescit in aula,
Aut fuit, aut semper postulat esse miser.

ARGUMENTVM

AVLAE SYLVIANAE

ET HVTTENIANÆ.

AD

Hieronymum VVitzendorff, patricium
Lunaburgensem.

HENRICI PETREI
 HERDESIANI.

*N*on Vuitzdorſſe malos ausim defendere mores,
Ac sordes, nugæq; leues mutabilis Aula.
Ab leuis est, Vitaq; sua, veræq; salutis
Prodigus, errabunda subit qui limina Regum,
Seq; feræ dubijs ambagibus implicat Aula.

Ocia

DIVERSI

Otia sunt potiora domi, quam seria Regum
 Militiæq; domiq; referta negocia curis.
 Aedibus in proprijs si res tibi certa, quiesq;
 Inq; Aulam nec fata trahunt, nec cogit egestas,
 Ne te sponte malis socium regalibus adde,
 Nec res arbitrio proprias committe Potentum.

Vtilior multis Aula, Regumq; coronis,
 Caula fuisset iners: satis hæc, VVitzdorffe, superq;
 Ostendunt Veterum casus, & facta recentum,
 Mirandæq; Vices Procerum, Regumq;, Ducumq;
 Doctorumq;, Equitumq;, serox quos Aula rotarum
 More rotat, iucunda rudi spectacula Vulgo.

Non Animi, non Fortunæ, non Corporis
 Aula
 Largitur Bona, sed perdit, non donat Honores
 Diuitiasve Pijæ stabiles, sed semper hiantes
 Detinet, euentuq; bonos eludit inani.

Non, nisi deceptus, quisquam Sapientior Aula
 Exyt, heu magno talis Sapientia constat.

Non Robur, Viresq; tuas, non commoda Vite
 Auget, at enervat, tollitq; Volubilis Aula.

Non aliunde minus constans & vera Voluptas,
 Quam dubie miseris venit è penetralibus Aula.
 Plura dolenda vident Oculi, quã grata: minusq;
 Letitiæ veriq; pia captabitur Aures
 Quam falsi praviq;, diu quas Regia lactat.
 Quam vero tetros hæc bellua spirat Odores,
 Quam

Quam nil laeue bonis Tactu, nil suauē relinquit
Gustatu, quamuis tot alat Ventrisq; Gulaq;
Seruos, & tantos Epicuri de grege porcos.

Qui morbos, & acerba fugit dispendia vitae,
Culmina Sana Ducum fugiat, Regumq; penates,
Qui volet esse pius, qui sobrius, impia non hic,
Ebria non intret penetralia futilis Aulae.
Qui volet esse suus, rigida qui se dare non vult
Mancipio Dominae, Seruae ne seruiat Aulae.

Lene quidem Iuueni Virus, tacitamq; propinat
Dulcis amariciem Lethes. Vultusq; serenos
Porrigit, ac nutus praebet, dextraq; benignas.
Tum blandas SIRENAS habet, quae protinus ore
Arrident, faciliq; trahunt in limina cantu.
Ast vbi contigeris penetralia, plena serarum
Omnia, monstrorumq; vides, rigidosq; Gigantes,
Cyclopaq; truces, & Semiutros Centauros.

Non vllō tot mōstra freto, Scopuliūe, nec imbres,
Infestant Nautas: non sic Eurūsq;, Notūsq;,
Non Zephyrus, Boreasq;, mari bacchantur in vllō,
Vt Boreasq;, Notūsq;, fera bacchantur in Aulae.
Aulae fretū, gurgēsque vorax, vbi saeva CHARYBDIS,
Et SCYLLAE rabies monstrōsa, Virosq;, Ratesq;
Deorat. hoc nātes quot cernis in Aequore, quos iam
Pēnituit vere, sed sero, flebilis Aulae.

O fortunatum, Mare qui tam flebile nunquam
Nauigat, experto credens: insignia gentis

DIVERSI

Rastelli Vuitz dorffe tua, probitatis auita
 Indicium, moneant placidis te viuere terris,
 Non tumidos innare lacus, vnda sūe marinas.
 Nōne coles sapienter agros, & sobria Villa
 Rura tua, si vel clypeum, vel nomina gentis
 Pulcra tua, crebrasq; vices respexeris Aula?
 Audi quos vsus docuit, rerumq; magistra
 Aetas, & cautos quos experientia fecit.
 Audi age facundo monuit quae Syluius ore
 Aulicus, Huttenusq; tonans, & clarus Erasmus,
 Dum tumidam viuis pinxere coloribus Aulam.

Dicite facundi mea dicite cura Poëta,
 Tum varios Aula casus, & fata Potentum
 Irrequieta, boni tum dona salubria Ruris,
 Et Phœbi, comitumq; nouem tutissima diuis
 Ocia cum Nymphis. nobis diuina Maronis
 Musa Ducum memora curas, fastumq; metusq;
 Et fortunatos solis dic optima syluis
 Agricolas, sua priuatim qui commoda norunt.

LVCAEI

LVCÆVS AN-
DREAS RESENDIVS
LVSITANVS,

AD NOBILISSIMVM VIRVM
DAMIANVM à Goes, Equitem Lusita-
num; ad quem cum aliàs, tum Elegiam 7.
libri 3. scripsit etiam Sabinus. Car-
men nusquam hactenus im-
pressum.

Exemplo, Damiane, malo, qui primus in Aulam
Duxit Apollineos vates, fecisse videtur.
Attamen exemplo multo peiore Poetæ
Iudicio fecere meo, qui Regibus illa
Ocia Musarum spe prodegere lucelli;
Siue illi adducti, siue irrupere coacti
Pauperie. quorum vitæ tamen error agenda
Hoc tolerabilior, quo forsitan iniquior ipsa
Sæuit in quenquam aduerso Rhamnusia vultu.
Ecquid enim miseris suadere domestica pestis
Paupertas non possit? ei nec Apollo negaret
Consultus veniam, veteris nec vallibus Aseræ
Nec bonus Aonidum sacro interdiceret anni.
Ast ego, cui (quanquam non diues, & in tenui re
Sum modo, & ante fui) vsque aded malè non fuit
vnquam,

DIVERSI

Vt saltem vitrei cyathi, purumq; salillum,
 Candida mappa, tripes deesset mihi mēsula, & horti
 Copia leta mei, quonam, Damiane, piabo
 Thure, quod exosa viuam patienter in Aula?
 Cum tamen hic illis, quae non fortuna negauit,
 Suauiter, & curis vacuus bene viuere possim?
 Possum equidē, Damiane, tamen me saua meorum
 Sollicitudo premit, quibus vt paulo & decus & res
 Fors magis auget, conieci memet in Aulam.
 Ni faciam id clamant omnes, me protinus hostem
 Et desertorem consanguinitatis; at illi
 Ipsi qui sese desertos esse queruntur,
 Si mihi Lar friget, loculis & squalida maret
 Nonnunquam exhaustis raro nidore culina,
 Non magis aduertant, ea siue incommoda praesent,
 Quam si alerent ventis, matutināue pruina,
 Rorēue deciduo. noui experiorq; subinde,
 Et tamen haec animum induxi perferre pati q;
 Nescio quam prudens, certe pius, & pius vltra
 Quam teneor; nam nec superest sanctissima mater,
 Nec genitor, raptus mihi vix dum bimulus essem.
 Ipse autem caelebs, & Musis aptior orbis,
 Non malē vixissem peregrē, quando ocia doctis
 Docta viris nunquam dat Lusitania nostra.
 I miser, & libros sepeli, contemne Thalian,
 Aula frequentanda est, veniat te nullus in illam
 Mane prius, nullus redeat te serius inde:
 Fac Regem videas, nec tu nisi visus abito.

Interrea

Interea expectans, dum non admitteris intro,
 Illic contracta malas oscedine rumpe
 Marcidus, aut vngues cultello rade, nec illis
 Qui prope te sedeant, risu si forsit an atro
 Quem ridere volent, contrarius esto, sed auge
 Non nihil, his ipsis post id fabella futurus.
 Hoc tibi sit studium, vita hac adolesce seneg.

Dixerit hic aliquis, bene habet, patet ergo Poëtis,
 Et doctis patet Aula viris; Patet Hercule, sed quid
 Prodest? maiestas non vsus queritur illis.
 Et si maiestas non vsus, scire velim, quæ
 Emolumenta miser possit sperare Poëta?
 Præter nescio quem forsitan splendoris honorem?
 Esse puta notum, & Procures numerarier inter
 Ut summum: sed si census tibi desit & iuitus,
 Fortiter esurias. esto tamen Aulicus, atq;
 Spe blandire tibi, serui spe, spem tere longam,
 Lusit at egregios lepide spes ista Poëtas.
 Postquam nummiuori Legum Iurisq; Tyranni
 In Regnum & Reges regnum obtinuere, Poësis
 Pessum ijs; eloquijq; decus, Sophiaq;, forenses
 Vulturij præbere iugo. Res digna perenni
 Contigit historia nuper. Non ambigis ipse
 Regibus vt faueat, cunctis magis omnibus, vnus
 Diuus Ioannes, si præmia ponere doctis
 Obscena hæsinerent Harpyæ, herereq; Vates
 Parte in nonnulla humane paterentur, haberent
 Vt vel postremas, prima queis iure darentur.

DIVERSI

Ille suo ingenio in Sophiam propensus honestam,
 Quidquid Aristoteles argutus, quidquid amœnus
 Dixerat ante Plato, mirè cognoscere auebat,
 Ut melius quònam pacto foret ipsa gerenda
 Publica res, sciret, consultis utpote libris,
 Fallere quod nequeant, quod non affectibus vllis
 Succūbant, quod nil sperent, metuātūe, nec æquum
 Calliditate mala faciant videatur iniquum.
 Ergo adsumptus erat, qualem decet esse magistrum
 Discipuli, cuius diues timet India nutum.
 Atq; dies aderat cœptis ingentibus ante
 Dictus, & hora, sue metuens quum prouida parti
 Factio, quæ Leges, vili quæ nundinat ære
 Iura sacra, irrumpit, & quæ portenta rogabat
 Illa forent? Et quis terræ pelagiq; potentem
 Discipulum faceret? quæ carnificina Sophorum
 Tanta erat, ut Reges etiam cruciare tremendos
 Auderet? sine fruge? quasi tum deniq; Reges
 Vllum operæ facerent precium, si nomen Achææ
 Dent Sophiæ, aut chartis se tristibus vsq; fatigent:
 Aut quasi Nicomachi, prolesue nemusq; Licæi
 Quidquam conferrent, Academi aut villula, præter
 Argumentosas nebulas, comitemq; tumorem?
 Esse satis Regi, Iuris Legumq; peritis
 Fidere, regnorumq; illis committere curam.
 Quod si tantus amor studiorum, tanta libido,
 Iura legat potius, Sapiens quid Bartolus, aiunt,
 Quidq; sagax Baldus, vehemensq; Accursius, horum
 Quod

Quod responsa trium Phœbei sortibus antri
 Certa magis soleat Rabularum credere vulgus.
 Deniq; vicerunt, quamuis non quatenus ipsi
 Optabant, vicere tamen, secumq; triumphant,
 Eualuiffe Ducis firmatam obuertere mentem.

Hæc vbi barbaries, vbi monstra, vbi talia morum
 Sunt portenta, quibus quantum libet & licet, vltra
 Viuere mène iuuet? Viuat hæc Chalius, vni
 Cui vatum placet Aula, decus nomenq; Poëta
 Quod cupit, amoris habeat rivalibus vnus.

Nos Aula nostrum hunc certè præponimus Ossan,
 Ossan dena mea distantem millia ab vrbe,
 Mentitum aspectu faciem Sulmonis aquosi.

Et si seruitio me exire liceret honestè,
 Huc ego, quando aliud iam non datur, huc ego saltè
 Confugerem, & suaues peterè mihi monte latebras. Roterod.

Nunc cerasorum inter lucos, vmbrosa q; Tempe;

Nunc riguis inter letos conuallibus hortos

Citriferos errans, in carmina sæpe Bimatrem

Sæpeq; Laotiden in carmina compellarem.

At modo vix toto versum componimus anno,

Et nisi me redimo, video, Damiane futurum

Omnino vt pereat, quanquam non aurea, Luci

Vena tui, certè nec plumbea, me nisi forte

Plus amo, quam credo. & sanè si deniq; tandem

Dij facerent, vt me absq; nota leuitatis, iniquis

Eripere his possem satis, & liber Æuire,

Non sine me socio, tu nunc Antenoris urbem

Hic Che-
 lius Poë-
 ta in Au-
 la Regis
 Lusita-
 nia fuit,
 maximè

osor Eras-

DIVERSI

*Incoleres: tecum Liui memorabile buxum
 Visere, tecum etiam Pataui letissima rura,
 Aut manno celeri, aut Cifio peragrare volanti
 Dulce foret: nunc aduerso me flumine vectum
 Vicini Eridani, vatū signenta notare
 Iucunda, Heliades qua diriguisse feruntur
 In ripa mœste; quānam Stheneleius Heros
 Casum infelicis pueri dum staret, olorem
 Versus in argutum, niueas assumerit alas;
 Nunc prona Hadriacas Brenta descendere in vndas,
 Littoreq; Euganeo peruestigare Timaii
 Hostia, num mānent, extent num montibus illis
 Fluminis ora nouem, dio celebrata Maroni?
 An magnum vsq; aded tellus absorpserit amnem,
 Ut ne parua qualem superent vestigia? quantas
 Voluerit vndarum vasto cum murmure moles?
 Hanc, Damiane, puta veram me credere vitam
 Vatibus, hanc dignam mentis melioris, eaq;
 Posse via fame decus immortale parari:
 Non inter fumos ventose nobilitatis,
 Atq; palatinos scurras, vrgerē senectam
 Morosam ante diem, inuitosq; accersere canos,
 Languiduloq; pati ingenium sordere veterno.
 Hec tibi de multis summatim pessima vita
 Fata meæ exposui: qua me non scribere solum
 Verum etiam memorare piget. qua cautior ipse
 Non secus euāsti, atq; olim Symplegada fertur
 Ensisse vagam ductor Magnæsidus Argus*

Quintus

Quum Phasin peteret: quare non nescius horum,
 Desine me infestis posthac agitare querelis,
 Si mea, quod nolles, tibi carmina rara ferantur,
 Et bonus assuescas tandem ignoscentior esse.

Eboræ ad VI. Calend.

Nouemb. Anno

M. D. XXXV.

IOHANNES
 POSTHIVS, ME-
 DICVS, ET POE-
 TA CLARISS.

Ad

MELISSVM.

VI trahere infelix specioso in carcere vitam,
 Cuncta aq̄, dura pati vult sp̄te, moretur in Au-
 Qu: seruis seruire, moram qui ferre recusat, (la.
 Seq̄, irridendum præbere, recedat ab Aula.
 Spemq̄, metumq̄, inter dubius qui viuere non vult,
 Omnia qui nescit simulare, recedat ab Aula.
 Qui vere esse pius, qui sobrius esse laborat,
 Quiq̄, valere diu, nocituram deserat Aulam.
 Aula locus, fortuna suos vbi lubrica lusus
 Ludit, & exaltat nunc hos, nunc deijcit illos.

R 4 Aula

DIVERSI

*Aula Mare est, quo non aliud furiosus vllum,
 Non, quo naufragium contingat crebrius, vllum.
 Aula fera est capitum multorum bellua, seruos
 Pessumdans plerunq₃ suos. O terq₃ quaterq₃
 Infelix, fatua quicunq₃ senescit in Aula.
 At contra felix ô terq₃ Melisse quaterq₃,
 Ambiguam sapiens Iuuenis qui liqueris Aulam.*

D. AND. ALCIATVS,
 EMBLEM. CXIII.

Heroum genitos, & magnum fertur Achillem
*In stabulis Chiron erudijisse suis.
 Semiferum Doctorem, & semiuirum Centaurum,
 Asideat quisquis Regibus, esse decet.
 Est fera dum violat socios, dum proterit hostes;
 Estq₃ homo, dum simulat se populo esse pium.
 Idem Emblem. CLX.*

*Vana palatinos quos educat Aula clientes,
 Dicitur auratis neçtere compedibus.*

EX LAZARI COLERI,
 IURISCONSULTI DISER-
 tissimi, quodam pro-
 pentico.

Avla foris picto similis mihi visa libello,
Qui tragicis intrus plena dat acta malis.
 P. ME.

P. MELISSVS. S. IN

SHEDIASMATVM RELI-
quijs Terpsichor.*Splendida magnificis paupertas regnat in Aulis,
Ista domi nostrae subditur, Aula vale.*

Idem ibid.

*Promptius è silicis venis expressero lymphas,
Aut liquidum è dura mulsero lacte petra,
Debita quam molli prece discutiantur ab Aula
Aera, catenatis Petre ligata seris.*

Idem ibid.

AD CONRAD. LEICHT. DE
MALLIO AVLICO.

Magistellus ineptus iste, Leichti,
Stipatus Bacularijs ineptis,
Et Sclauo, Stolidoq; Russiano,
Aulicam nucibus scholæ relictis
Vitam proposuit periclitandam,
Vt primordia firmiter constent,
Oblongas Asini tegat quod aures
Vno pileolo caput renodans
Contentus minime est, eoq; duplo,
Ni duplum insuper alterum priori
Imponat, redimiculis reuinctum.
Leichti, quid rogo suspicaris? an non

DIVERSI

*Est hoc stulticia addere insolenti
 Multo stulticiam insolentior?*

THOMAS MORVS, IN
 AVLICVM GALLICAE LIN-
 GVÆ AFFECTATOREM.

Amicus & sodalis est Lalus mihi
 Britanniaq; natus, altusq; insula.
 At cum Britannos Gallie cultoribus
 Oceanus ingens, lingua, mores, dirimant,
 Spernit tamen Lalus Britannica omnia,
 Miratur, expetitq; cuncta Gallica.
 Toga superbit ambulans in Gallica,
 Amatq; multum Gallicas lacernulas,
 zona, locello, atq; se gaudet Gallico,
 Filtro, bireto, pileoq; Gallico,
 Et calceis, & subligare Gallico,
 Totoq; deniq; apparatu Gallico.
 Nam & vnum habet ministrum, eumq; Gallicum,
 Sed quem (licet velit) nec ipsa Gallia
 Tractare quiret plus (opinor) Gallice,
 Stipendij nihil dat, atq; id Gallice,
 Vestitq; tritis pannulis, & Gallice hoc,
 Alit cibo paruo, & malo, idq; Gallice,
 Labore multo exercet atq; hoc Gallice,
 Pugnisq; crebro pulsatur, idq; Gallice.
 In cœtu & in via, & foro, & frequentia,
 Rixatur obiurgatq; semper Gallice.

Quid?

Quid? Gallice illud? imo semigallice.
 Sermonem enim (ni fallor) ille Gallicum
 Tam callet omnem, quam Latinum Pfitacus.

Crescit tamen, sibiq³, nimirum placet
 Verbis tribus si quid loquatur Gallicis:
 Aut Gallicis si quid nequit vocabulis,
 Conatur id, verbis licet non Gallicis,
 Sonoq³, saltem personare Gallico,
 Palato hiante, acutulo quodam sono,
 Et sœmina instar garrientis molliter,
 Sed ore pleno, tanquam id impleant saba:
 Balbutiens videlicet suaviter,
 Pressis quibusdam litteris, Galli quibus
 Ineptientes abstinent, nihil secus
 Quam Vulpe Gallus, rupibusq³, nauit a.

Sic ergo linguam ille & Latinam Gallicè,
 Et Gallice linguam sonat Britannicam,
 Et Gallice linguam refert Lombardicam,
 Et Gallice linguam refert Hispanicam,
 Et Gallice linguam sonat Germanicam,
 Et Gallice omnem, præter vnâ Gallicam,
 Nam Gallicam solam sonat Britannicè.

At quisquis insula satius Britannica,
 Sic patriam insolens fastidiat suam,
 Vt more Simia laboret fingere
 Et emulari Gallicas ineptias,
 Ex amne Gallo ego hunc opino ebrium.
 Ergo ex Britanno vt Gallus esse nititur,
 Sic dÿ iubete fiat ex Gallo capus.

Idem.

DIVERSI

Idem.

Lubrica non seruat certum nunc Aula tenorem,
 Sed rotat instabilem cæca subinde rotam.
 Sternere summa libet, libet infima tollere, verum
 Inq̄ vicem nulla vertere lege vices.
 Maxima cum bona sunt, iam sunt mala proxima:
 rursus

Maxima cū mala sunt, proxima iam bona sunt.
 Forti animo mala ser, nec bis miser esto dolore,
 Ne cito venturis præmoriar bonis.

Idem.

Magna diem magnis exhaurit cura Tyrannis,
 Nocte venit requies, si tamen vlla venit.
 Nec tamen hi pluma requiescunt mollius vlla,
 In dura pauper quam requiescit humo.
 Ergo Tyranne tibi hæc pars felicissima vitæ est,
 In qua mendico par erat tamen esse velis.

Idem.

Ferme dimidium vitæ dormitur, in illo
 Acqaales spacio diues inopsq̄ iacent.
 Ergo Cræse tibi, Regum ditissime, vitæ
 Ferme dimidio par erat Irus egens.

Idem.

DISCRIMEN TYRANNI ET
 PRINCIPIS.

Legitimus immaniſſimis
 Rex hoc Tyrannis interest,

Servos

Servos Tyrannus quos regit,

Rex liberos putat suos.

Idem.

PRINCEPS NON SATELLITIO,
SED VIRTUTE TUTVS.

Non timor inuisus, non alta palatia Regem,

Non compilata plebe tuentur opes,

Non rigidus vili mercabilis ære satelles,

Qui sic alterius fiet, vt huius erat.

Tutus erit, populum qui sic regit, vtiliorem

Vt populus nullum censeat esse sibi.

Idem.

*Populus consentiens regnum dat &
aufert.*

Quicumq; multis vir viris vnus præest,

Hoc debet his quibus præest.

Præesse debet neuiquam diutius,

Hi quam volent quibus præest.

Quid impotentes Principes superbiunt,

Quod imperant precario?

Idem.

Tyrannus in somno nihil differt à

Plebeio.

Erigit ergo tuas insane superbia cristas,

Quod flexo curuet se tibi turba genu,

Quod populus nudo surgat tibi vertice, quod sit

Multorum in manibus Vitaq; Morsq; tuis?

At

DIVERSI

At somnus quoties artus astringit inertes,
 Hec tua iam toties gloria dic ubi sit?
 Tunc ignaue iaces trunco non impar inani,
 Aut paulo functis ante cadaueribus.
 Quod nisi conclusus timide intra tecta lateres,
 In cuiusq; foret iam tua vita manu.

Idem.

Quid bonus est Princeps? canis est custos gregis inde
 Qui fugat ore Lupos. quid malus? ipse lupus.

Idem ad Aulicum quendam.

Sape mihi iactas faciles ad Principis aures
 Liber, & arbitrio ludis vt ipse tuo.
 Sic inter domitos sine noxa saepe leones
 Luditur, at noxa non sine saepe metu.
 Infremit incerta crebra indignatio causa,
 Et subito mors est, qui modo ludus erat.
 Tutum tibi non est, vt sit secura voluptas,
 Magna tibi est, mihi fit, dummodo certa, minor.

Idem.

DE BONO REGE ET
 POPULO.

Totum est vnus homo regnum, idq; coheret antore,
 Rex caput est, populus cetera membra facit.
 Rex quod habet Ciues (dolet ergo perdere quen-
 quam)
 Tot numerat partes corporis ipse sui.

Exponit

*Exponit populus sese pro Rege, putatq;
Quilibet hunc proprij corporis esse caput.*

Idem.

*Perdendo bona nostra ferè cognoscimus omnes,
Dum possidemus spernimus.
Sic populo quoq; sæpe malus, sed sero benignum
Commendat hæres Principem.*

Idem.

*Princeps pius nunquam carebit liberis,
Totius est regni pater.
Princeps abundat ergo felicissimus
Tot liberis, quot Ciuibus.*

IULIVS SCALIGER,
IN LIB. I. EPIDOR-
PIDVM.

*Aulam reperit qui bonam, & vtilem, & fide-
lem.
Me autore sequatur, duce me, meq; sequente:
Si quis queritur, nec fugit, huius miserebor.*

HEN-

HENRICVS PE-
TREVVS HERDES. AD
CLARISS. VIRVM D. IOACH.
Götzen, Mundensem: Illustriff. Principi
ac Domino, Do. ERICO, Duci Brun-
suicensi & Luneburgensi; Comiti in Cla-
romonte, Equitiq; summi ordinis
velleris aurei, à con-
filijs.

*A*vlam cur Ioachime, culte legum
Antistes, reperisse te fidelem
Vnus dicis, & vtilem, bonamq;
An quod, respiciens seueriorum
Ducum limina, curiasq; Regum,
Tot vestigia cernis impotentis
Irae, tot furias, tot Aulicorum,
Tot passim quoq; Principum ruinas?
An sic Principe cum bono, faceto,
Docto, belligeroq;, candidoq;
Indoctos alios, & imperitos,
Saevos deniq;, comparas serosq;?
An quod MVNDA tua est, necisq; pura,
Nec fraudum patiens, nec inquinata
Communi scelerum tue, nec altrix
Muscarum, culicumue, cimicumue.

Ergo

Ergo te Ioachime, te beatum,
 Cui nunc inter amabiles sodales,
 Et Munda locus aptus est in aula.
 Quin hanc te duce, te sequor sequente?

An me, te socio, vel imperante

ERICO Duce, pœnitebit Aula?

Namq, hoc candidius benigniſſue,

Lycus, Danubiusq, Mosa, Rhenus,

Se vidisse nihil fatentur, ex quo

Tueri licuit sereniores

Vultus, ora, manus; & optimates

Tædas vndiq, candidas secutos

Herois, thalamoq, gratulantes.

Lucem, dante Deo, reducet illam

Ortu Lucifer aureus secundo,

Qua post difficiles vagæ labores

Aetatis liceat videre vultus

Boni Principis optimos in Aula,

Quam molli ferit alueo Visurgis,

Quam molli ferit alueoq, Fulda,

Et quam flumen vtrunq, flexuoso

Lauat circuitu, facitq, Mundam.

Dulces interea valet (dum me

Alpium iuga detinent) amici,

Tu nostri IOACHIME fama cætus,

Et tu dimidium mei, GEORGI

Fide maior Oporino, sed amplo

Par cognomine, qui typo libellos

DIVERSI

*In lucem dedit elegantiore:
Valete, studijsq; me sodales
Boni pergite mutuis amare.*

PHILIP. MELANCH.

IN LIB. III. EPIGRAM.

Ex Antigone Sophoc.

AVLICVS FIDELIS.

Non pectus vllius potest introspecti,
Vrbis Magistratus priusquam gesserit.
Ego, si quis in graui periculo ciuium
Vere salutarem sciens sententiam,
Eam timore victus occultat tamen,
Hunc iudico virtutem esse malum ac inutilem
Et si quis antefert salutem patriae,
Priuati amici gratiam atq; munera,
Hic omnium est mortalium iniustissimus.

Ego DEVM testem inuoco, si Patriae
Discrimen impendere videro meae,
Me voce dicturum atq; mente libera
Sententiam, verissima qua videbitur.

Nec vllus hostis ciuitatis publicus,
Priuatim amicus esse ducetur mihi.
Sed nauis haec, quae seruet omnes vnica,
Sit ciuitas, qua cum vehemur integra,
In ipsa amicos quaerere florente licet.

IDEM

IDEM LIB. III. EPIGRAM.

Ex oratione Lycurgi contra
Leocratem.

*Iratus ad pœnam Deus si quos trahit,
Auferre mentem talibus primum solet,
Caliginemq̄ offundit, vt ruant suas
Furenter in clades, sibi quas noxijs
Accersierunt vltro consilijs malis.*

Ibidem. In Thyest. Senec.

*Regnorum scelerata cupiditas omnia
Confusa iura nature contaminat,
Vt frater impias fratri inijciat manus.
Nihilq̄ peius ambitione, qua omnia
Diuina, humana, iusq̄ & fas vere solet.*

ERICVS CORDVS,

IN LIB. II. EPIGRAM.

Ad Areolanum.

I*nstrue me, domina quâ siam commodus Aulæ,
Et placeant mores Areolane mei;
Illam quandoquidem callere catissimus artem
Diceris, infanti doctus ab vngue puer.
Excute sinceram recto cum pectore mentem,
Ingenuumq̄ tuo prodeat ore nihil.
Indue serviles animos, fictoq̄ favore
Vel minimis famulis, qua potes arte, place.*

DIVERSI

Blandus adulator, leuis assentator haberi
 Ne pudeat, nullus sit pietatis amor.
 Nullis flagitijs, nulloq; offendere fastu;
 Indignissima ser quæq; nefanda proba:
 Dissimula, simula, serui benè, sed malè fide;
 Deniq; nulla bonus vir tibi dona pete.
 Hei quid ais? cupit hoc sapiens homo viuere pacto,
 Cui vel nuda domi rodere crusta licet?

VITVS VVINSEMIVS,
 IN LIB. II. EPIGRAM-
 matum Philippi
 Melant.

Quisquis ad alterius nutum componere vultum
 Nescit, & iniustis auribus apta loqui,
 Nunc verum, nunc falsa loqui, pro tempore, vt isti
 Qui rerum potitur, complacuisse videt,
 Omnibus, hunc moneo, longè discedat ab Aulis;
 Candor & integritas exulat inde procul.
 Exulat & dulcis libertas. omnia fastus
 Plena, nec est vllus dicere falsa pudor.
 Dicere falsa pudor non est; sed durius illud
 Quod non est vllus vera negare pudor.
 Exilio grauior locus est, & tristior, in quo
 Nec sancto cuiquam, nec licet esse pio.

M. PALINGENIVS,

In Leone.

— non iugera tanti

Plurima sint, non omne aurum, nō quicquid arenis
 Indus Erithræis cupidus legit, vt patienter
 Vel stomacho alterius comedas, capiâsue quietem
 Ad somnum alterius, dominoq; iubente feraris
 Nunc huc, nunc illuc, veluti pila missus ab illo;
 Interdumq; hominis te longè deterioris
 Indocti, insani, vinosi, luxuriosi,
 Imperio parere velis, turpissima res est
 Nimirum, possis cum liber viuere paruo,
 Quærere seruitio maioris præmia census,
 Ac libertatem, sine qua laudabile nil est,
 Vendere, & imperium domini tolerare superbi.
 Degeneres animi Procerum quid quæritis Aulas?

LVCANVS,

In lib. 8. Belli Ciuil.

— Exeat AVLA

Qui volet esse pius: virtus & summa potestas
 Non coeunt.

S 3

SENE

DIVERSI
SENECA,
In Agamemnone.

*Iura pudorq̄,
Et coniugij sancta fides,
Fugiunt AVLAS.*

Idem in Hippolyto.
*Verum iusta, qui Reges timet,
Deponat, omne pellat ex animo decus:
Malus est minister regij imperij pudor.*

Ibidem.
Fraus sublimi regnat in AVLA.

Idem in Agamemnone.
*Nunquam placidam sceptris quietem,
Certumue sui tenuere diem;
Alia ex alijs cura fatigat,
Vexatq̄ animos noua tempestas.
Non sic Libycis fortibus equor,
Furit alternos voluere fluctus.*

Idem in Hercule Octeo.
*Tu quicumq̄ es, qui sceptris tenes,
Licet omne tua vulgus in AVLA
Centum pariter limina pulset,
Cum tot populis stipatus eas,
In tot populis vix vna fides.
Tenet auratum limen Erinnyis,*

Et cuius

*Et cum magna patuere fores,
Intrant fraudes, cautiq; doli.*

Ibidem.

*Cesspes Tyrio mollior ostro
Solet impavidos ducere somnos:
Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigilesq; trahit purpura noctes.
O si pateant pectora ditum,
Quantos intus sublimis agit
Fortuna metus? Brutia Coro
Pulsante fretum mitior vnda est.*

CLAVDIANVS,

In Epigram. ad Hadria.

IN breuibus nunquam sese probat Aeolus vndis,
Nec capit angustus Borea certamina collis;
Alpes ille quatit, Rhodopæaq; culmina quassat.
Incubuit nunquam cælestis flamma salictis,
Nec parui frutices iram metuere tonantis;
Ingentes quercus, annosas fulminat ornos.

Idem.

Magna repente ruunt, summa cadunt subitò.

DIVERSI
THEODORVS BEZA
VEZELIVS,

Ad Priscum.

A *Eolus Aeolia quisnam dicatur in AVLA
Claudere nunc ventis, nunc referare fores,
Dicere, Prisce iuuat; dicentem sedulus audi,
Hoc quoq; ne pereas naufragus ipse mari.
AEOLVS hic vera est Regum Procerumq; figura.
Est quibus in toto vanius orbe nihil.
Aeolia AVLA quid est, nisi quas nos cernimus AV-
LAS?*

*Nempe aliud rediens rursus in orbe Chaos.
Hinc Euri, Cori q; ruunt, hinc nubilus Auster,
Hinc Aquilo rigido iussus ab axe volat.
Hinc Mundi pelagus vertunt q; ruunt q; procellae,
Rarus vt his currat nauita tutus aquis.
Haec sunt Aeolides, loca fœta furentibus Austris;
Aspice disruptas vndiq; Prisce, rates;
Et si forte sapis, cursum in contraria flecte:
Stultus ab hac vitam qui sibi morte petit.*

Idem,

BVRDINO, INTIMO III.
Regum Galliae Secre-
tario.

*Ille ego cui cura, cum magna negocia Regum
Incubere diu; tanta cui mole grauato*

Posse-

Possedatum (nec enim certe diuinitus ista
 Indigno collata mihi memorâsse pigebit.)
 Sic onus integra fama^q, fide^q, tueri,
 Innocuae vt vitæ exemplum post fata relinquam?

Heu tamen infelix, eheu male prouidus assum,
 Aeterna^q, reus pœnæ, si me ante tribunal
 Christe tuum sistas, horum memor ante malorum.

Ecquid enim tantæ possim prætexere culpæ?

Res ego dum Regum, dum magna negocia curo,

Ab quoties terræ affixus, cæli immemor, & te

Mi DEVS, & me neglexi, eheu splendor inanis

Offudit quoties tenebras, ne gaudia plene

Perciperem lucis? quoties turbæ atq; tumultus

Opplouère aures, monitis ne forte paterent

Christe tuis: mihi cum surdo, in præcep^q, ruenti,

Quo male sane ruis, quo te tandem abripis, heus tu

Burdine infelix? intus^q, foris^q, sonares.

Ab quoties quoties^q, sequi me recta paratum,

Abripuit rapidus velut in contraria vortex

Transuersum, rursus^q, in deuia compulit AVLA,

AVLA omnis sceleris mater, nutrix^q, nefandi.

Subscripsit quoties multis manus ista reluctans,

Posthabita superûm miseris mortalibus ira.

Deniq; rem faciens, rem certe funditus omnem

Perdidi, & insanus studui ditescere damnis.

AVLA apage, & proculò proceres Reges^q, valete,

Et qua me bona lætâstis tot falsa per annos.

Tu vero vna salus hominum, solum^q, precanti

DIVERSI

Perfugium speretis quæcumq; olimue recénsue
 Partim ignara superstitio, partim intulit audax
 Impietas, & nunc eadem quoq; monstra tuentur,
 Hanc animam Chrifte, hanc animam seruato beni-
 gnus,

Seq; suumq; scelus clara tibi voce fatentem.

At vos, qui turbas inter tantosq; tumultus
 Recte homines mortem meditari & viuere posse
 Creditis, vt quos deludunt insomnia leta,
 Hæc vtinam faciant aliena pericula cautos.

Talia Burdinus moriens: quem sæpe diuq;
 Sanum affectatus, morientem deniq; ridens
 Aulicus, Hæc & nos olim meditabimur, inquit,
 Interea vero vitaq; Aulaq; fruamur.

HENRICVS STEPHA-
 NVS, IN CHARINVM.

QVæ tu cumq; facis, quæ dicis cumq; Charine,
 Aulica tu nobis hæc vocitare soles.
 Aulicus immani qui verba ad singula rictu
 Diducit risus turpiter ora tibi.
 Aulicus est gestus, quo nullus ineptior vsquam,
 Ipso cum manibus gesticulante pede.
 Aulicus es, balba si quando es nare locutus,
 Aulica sunt auri barbara verba tua.

Aulicus

Aulicus es, mucro si quando est obsita naris,

Aulicus es, barbam cum tibi pador habet.

Aulicus, ore lupos quoties imitare voraces,

Aulicus, es gurges quando Charine meri.

Aulicus es, crudo quoties è pectore ructus,

Et crudos ructus, quæ comitantur, eunt.

Quenám hæc AVLA foret, dubius persæpe rogavi,

Delitias tantas quæ tibi totq₃ parit,

*Nunc cum αὐλῆν porcis tribuisse recorder Home-
rum,*

De porcorum AVLA te quoq₃ credo loqui.

D. ANDREAS ELLIN-
GERVS, MEDICVS ET
Poëta præstantiss. ad Henric. Pe-
treum Herdes.

AVLA nisi olla quid est? parasitos vtraq₃ nu-
trit:

Inuida sinceros non amat AVLA viros.

Caula pecus simplex balantes sordida pascit,

Splendida raptores educat AVLA lupos.

Sunt tamen & caulis quadam communia, &

AVLIS.

Odere Aonides vtraq₃ regna deas.

*Myrtilon AVLA nitens, te pinguis caula Me-
lanthi,*

Perniciem domini fouit vtrumq₃ sui.

EX

EX IO·IAC·BOIS-
SARTI VESVNT: EPI-
GRAMMATE, AD D. IACO-
bum Pascharium Lotharingum, Me-
dicum & Poetam
doctiss.

Risit Iuppiter diuitum furores,
Et deliria Principum, deditq;
Loquaces Simiosq; Psitacosq;
Turbam blandiloquentium Gnathonum,
Qui Muscæ vocitantur ad patellas.
His primum studium est, ciere risum
Ex re qualibet, & leues cachinnos
Mouere, & recitatione ficti
Longes nobilium excitare laudes.
Nôrunt scommatibus placere falsis,
Et mordacibus irritare dictis,
Si quem simplicioribus notârint
Vita moribus esse, & institutis.
Aptant deniq; punctum ad omne frontem,
Personas sibi congruente naso
Concinnant, sinuosa semper auræ
Dantes carbasa non nisi secunda.
Horum quale sit hoc genus requiris?
Non sunt plebeis, antæ tantum
Nati stemmatibus, sed & celebre

Multi de medio genus Senatu
 Traxerunt: alij scholis relictis
 (Quos sanctæ pudet eruditionis.)
 Nunc pro militibus volunt haberi:
 Quamuis bella prius geri, nec vnquam
 Consertastulerint simul cohortes.
 Vidi mancipijs vbiq; & hisce
 AVLAS nobilium scaterere muscis.
 Omnes fercula, farta, Ius, placentas
 Sectantur, Simiaq; Psitaciq;
 Fiunt, (venter enim imperat Magister)
 O seruum pecus, & molis dicandum:
 Peiores domini, parata qui istis
 Non nectunt animalibus capistra.

LVDOVICVS MASV-
 RIVS NERVIVS, IN EPI-
 grammatis suis.

- V. Quò Masuri? M. feror exul. V. opes cur lin-
 quis & AVLAM?
 M. Sit profugo tandem Christus vt alta quies:
 V. Nilue refers? M. odium. V. quid contulit
 AVLA? M. dolores,
 Seruat inexhaustas at mihi Christus opes.

GEOR-

DIVERSI
GEORGIUS SABINVS,
IN EPIGRAMMATVM
LIBRO.

SAEpe rudes inter mutata veste colonos
Noricus Agricole Dux faciebat opus.
Nunc pascebat oves, nunc gramina falce secabat,
Vomere profcindens nunc subigebat humum.
Et simul illato de se sermone, rogabat
Plurima, nempe quibus moribus ipse foret:
Iustus an exigeret pœnas à fontibus vltor?
Debita conferret præmia numûe bonis?
Querenti vero causam, cur Regibus ortus
Princeps, agrisolam se simularet? ait,
Me iuuat è rudibus cognoscere vera colonis:
Seruit adulatrica auribus AVLA meis.

Idem ibid.

Illecebris veluti Meretrix inuitat amantes,
Afferat ipsa quibus perniciofa malum.
Haud secus allectat Iuuenum Respublica mentes,
Perdit amatores quæ male fida suos.
Quisquis es, hanc pariter deuites, hortor, & illam,
Vtrag, plena male fraudis, amata nocet.

PETRVS

PETRVS LOTICHIVS
SECVNDVS, MEDICVS ET

POETA CLARISS. IN LIB. II.

Carminum: ad Leonhardum
Münsterum.

Sollicitas habili cithara dum pollice fila,
Succinis & tenui murmure, VIVE TIBI,
Et vitare moneas prælustria, chordaq; dulces
Pulsa dat, & chordas vox imitata, sonos,
Ducere cum Musis videor Munstere choreas,
Quoq; sedes, Helicon est locus ille mihi.
Carmina pectoribus, mulcendis auribus apta
Est lyra, me chordis vox sociata iuuat.
Vtraq; cum præstes, quid dulcis anæce rependam?
Hoc precor, vt viuas tempus in omne tibi.

PAVLVS LATERMA-
NVS THEMARIENSIS, AD

HENRIC. PETREVM

Herdesianum.

DVm plurimos magnis libros sudoribus
Petree (quot quot respiciam sunt, aut mihi
Fuere quot quot, aut erunt in posterum,
Inter sodales omnium carissime)
Euoluis, Aulicam coloribus suis
Et vanitatem ante ora sistis omnium,
Rogaq; te iuuare ego ne desinam

Hoc

DIVERSI

Hoc in labore, veritatem si cupis
 Audacter amoto ut pudore proferam,
 Aliud quidem fecisse te cerno nihil,
 Quam quod cicarrices mihi tristissimas,
 Quas ambo nos in Aulico quondam mari
 Acceperamus, quasque vix coiuerant,
 Redintegrasti, nec mihi provinciam
 Hac duriores nunc queas imponere.

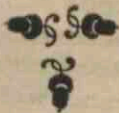
Sed ut tamen, pro iure coniunctissima
 Necessitudinis, tibi morem geram,
 Reddantur exemplorum, nostro ceteri
 Prudentiores: en habes hic paucula,
 Quae, si placent, & digna iudicaueris,
 Ut ceteris admisceantur, haud tibi
 Reluctor. Ex patrum libris decerpere
 Selectiores destinaram flosculos,
 Si non acerba filij mors vnici
 (Quem celitum Rex nuper ex ergastulo
 Mundi nefando, celsa denuo poli
 Stellantis euocauit ad Palatia)
 Vitam dolore, fletibus, suspirijs,
 Plenissimam me cogeret iam ducere.

Sed quid gemo? Deus suum nunc abstulit,
 Mihi quem liberaliter concesserat,
 Huic sit perennis laus, honos & gloria.
 Semper secunda temperantur tristibus,
 Et sic secundis admouentur tristitia,
 Plus felle, ut plerumque, amaritudinis

Quam

Quam mellea persentias dulcedinis:
 Resq₃ est in orbe, nulla constans, omnia
 Sed vana sunt, periculisq₃ obnoxia.
 Clementium quot iam favore Principum
 En excidunt? quot Aulici optatissimis
 Honoribus, quos obtinebant antea,
 Priuantur, In teterrimisq₃ sordibus
 Coguntur auum sordidum traducere.
 Sed Pax in AVLA Regis vsq₃ cœlici
 Floret perennis, atq₃ plena gaudijs,
 Ibi querela nulla, nulla lacryma,
 Vllum nec yllus occupat locum dolor.

T . HEN-



HENRICVS PE- TREVVS HERDE- SIANVS,

De quodam Scoppo,
AD PROBATAE FIDEI AC
virtutis virum Balthazarem
Crammonium Pan-
cratiaften.

CVM gratis bibula Scoppus gæcatur in Aula,
Crebra foris siccans pocula, rara domi,
Non secus ac Proteus formas est aptus in omnes,
EST Meq; subinde nouis ludit imaginibus.
Salomō, Nunc docto Salomon declamitat ore, disertos
Largo sermones sufficiente mero:
EST & Nunc vbi clamoso cristas erexit lachus,
Samson, Exuto Samson fit Salomone potens.
EST Mox vario gestu, varioq; imitamine saltus
Simia; Aequi parat fatuos Simia Simiolos.
Sus est. Deniq; distentus vino procumbit humi Sus,
Portio setigeræ maxima potus haræ.
Circumstant Asini fera de nocte rudentes,
Grunnitumq; Sues protinus ingeminant,

IDEM

IDEM, DE TITO NON VE-
SPASIANO.

AD VIRVM DOCTIS-
SIMVM ET HVMANISSIMVM
ROCHVM CRANEVELDIVM Belgam,
Antuerpianum, amicum
suum carissi-
mum.

Miras, ROCHE, maris beatus ille
Titus nauigat aulici lacunas.
Auri quippe fame, sitiq³, laudis
Aula culmina Curiasq³, Regum
Cura dum sequitur laboriosa,
Iam stat, iamq³, cadit, doletq³, fletq³,
Et curis macieq³, membra torquet.
Nec demens animo capit quietem:
Et nobis tamen inuidet quietem:
Nec verè patiens beatitatis,
Sicit, ROCHE, tamen beatitatem.
Non ergo sibi carnifex seuerus,
Et Titus sibi pœna semper ipse est?

FINIS PRIORIS PARTIS.

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

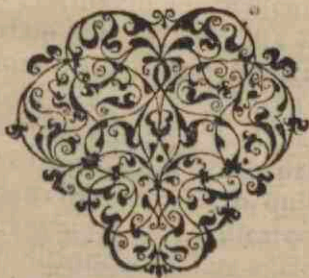
AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

AD VIVUM BOVIS

ALTERA PARS;
 DE VITA PRI-
 VATA, MEDIOCRI,
 ET TRANQVILLA;
 Vitæ Aulicæ opposita:
*Diuerſorum Auctorum ſen-
 tentiæ & Carmi-
 na.*



P. Ouid. Naſo, lib. 3. Trift. Eleg. 4.
 Crede mihi, BENE QUI LATVIT, BENE
 VIXIT, & intra
 Fortunam debet quiſq; manere ſuam.

ALTEIRA PARS
 DE VITA PRI
 VATA. MEDICRI
 ET TRANQUILLA
 Vice Aulice professoris
 Directorum Anatomicorum
 Joannes & Casimirus
 M.D.



In Omb. Nolo. lib. 3. Tit. 1. §. 1.
 Censura. Bene qui talis. Bene
 etiam. etiam. etiam.

NOBILI, VIR-
TVTISQUE AC PIE-
TATIS LAVDIBVS INSIGNI

*Adolpho Hermanno Ridesell, ab Aisenbach, in Her-
mansburg, &c. Hassia Marefchallo here-
ditario, &c. domino suo be-
neficio;*



VM Aeneæ Syluij atque Hulrici
Hutteni, & aliorum quorun-
dam opuscula de vita Aulica ad
editionem adornâssem; de op-
posita etiam huic vita priuata & quietâ
grauissimas probatorum Autorum sen-
tentias colligere, atque in lucem profer-
re conueniens esse putauî. Quapropter
cum viros autoritate & virtute præstantes
animo meo circumspicerem, quibus par-
tem alteram huius libri dedicarem, te nõ
minus eruditione ac pietate, quàm gene-
ris nobilitate & virtute clarum compella-
re visum fuit; Tuque primus omnium mi-
hi occurristi, quem libelli huius patrocini-
um non grauate suscepturum sperarem.
Etenim vt præclara familiæ gentisque di-
gnitas

PRAEFATIO.

gnitas & amplitudo, cum nonnullis alijs ordinis equestris tibi est communis; ita singularis religiosæ pietatis amor, & peculiare doctrinarum studium, summaque humanitas & beneficentia, sic te præcæteris commendant, vt ætas nostra præcipuis te nunc litterarum annumeret patronis. Atque vt Catonem in ipsa sæpe Curia, dum Senatus cogeretur, legere solitum scribit Cicero, sic te quoque studia nostra adeò non intermittere constat, vt in quotidianis rei domesticæ occupationibus, inque grauissimis Reip. negocijs, & aliquid indies legas, & firma curarum ex litteris reportes solatia.

Etsi igitur exilia hæc sunt, quæ tibi offero, & neque digna virtute & magnificentia tua, neque etiam à me composita, sed ex aliorum monumentis descripta; tamen hanc tibi compellationem pro summa humanitate tua non molestam fore, neque vitæ priuatæ patrocinium repudiatum confido. Pluribus verbis, vt tibi hoc factum meum displicere non finas, abs te nõ petam, ne iniuriam facere videar cum præclaræ de virtute & humanitate tua fama, tum amicis tuis viris nobilissimis, Alberto Stibaro à Puttenham, & VVolfgango

gango Bartholomæo VVolffskeel in Reichenberg, Eq. Fr. atque inprimis Iohanni Fichardo, patricio Francofurtensi, Iurifconsulto clariss. deque liberalibus disciplinis ad omnem posteritatem optime merito, quorum singulari humanitatis tue commendatione eam de te spem concepi, vt quicquid à me litterarum ad præstantiam tuam proficiscatur, gratum tibi fore mihi sit persuasum. Vale, vir amplissime, & me dilige. Data Basileæ Rauracorum, Anno M. D. LXXV.

*Henricus Petreus
Herdesianus.*

T 5 DE VI-

PARS ALTERA,
 DE VITA PRI-
 VATA, MEDIOCRI,
 ET TRANQVILLA,
 Vitæ Aulicæ oppo-
 sita,

P. VIRGILIUS MARO, IN LI-
 bro II. Georgicorum.

O Fortunatos nimium, sua si bona nôrint
 Agricolas, quib. ipsa, procul discordibus armis,
 Fundit humo facilem victum iustissima Tellus.
 Si non ingentem foribus domus alta superbis
 Mane salutantum totis vomit adibus vndam,
 Nec varios inhiant pulchra testudine postes,
 Illusaq; auro vestes Ephyræiaq; ara,
 Alba nec AByrio fucatur lana veneno,
 Nec casta liquidi corrumpitur vsus oliui:

At securâ quies, & nescia fallere vita,
 Diues opum variarum, & latis ocia fundis,
 Spelunca, viuig, lacus, & frigida Tempe,
 Mutigusaq; boum, mollesq; sub arbore somni
 Non absunt. Illis saltus ac lustra ferarum,

[Et pa-

PARS ALTERA,

Et patiens operum, paruoq³, assueta Iuuentus,
 Sacra Deum, sanctiq³, Patres, extrema per illos
 Iustitia excedens Terris vestigia fecit.

Me vero primum dulces ante omnia Muse,
 Quarum sacra fero ingenti percussus amore,
 Accipiant, celiq³ vias & sidera monstrent,
 Defectus Solis varios, Lunaq³ labores,
 Vnde tremor Terris, qua vi Maria alta tumescant
 Obijcibus ruptis, rur susq³ in se ipsa residant,
 Quid tantum Oceano properent se tingere soles.
 Hyberni, vel qua tardis mora noctibus obstet.

Sin, has ne possim Natura accedere partes,
 Frigidus obstiterit circum praecordia sanguis:
 Rura mihi, & rigui placeant in Vallibus amnes,
 Flumina amem, syluasq³, inglorius: o vbi Campi,
 Sparchiusq³, & Virginibus bachata Lacanis
 Taygeta: o qui me gelidis in vallibus Hemi
 Sifat, & ingenti ramorum protegat umbra.

Felix qui potuit rerum cognoscere causas,
 Atq³ metus omnes, & inexorabile fatum
 Subiecit pedibus, strepitumq³ Acherontis auari:
 Fortunatus & ille, Deos qui nouit agrestes,
 Panaq³, Sylvanumq³, senem, Nymphasq³ sorores.

Illum non populi fascēs, non purpura Regum
 Flexit,

Flexit, & infidos agitans discordia fratres,
 Aut coniurato descendens Dacus ab Istro,
 Non res Romanae, perituræq; regna, neq; ille
 Aut doluit miserans inopem, aut inuidit habenti.
 Quos rami fructus, quos ipsa volentia rura
 Sponte tulere sua, carpsit: nec ferrea iura,
 Insanumq; forum, aut populi tabularia vidit.

Sollicitant alij remis freta caca, ruuntq;
 In ferrum, penetrant AVLAS, & limina Regum:
 Hic petit excidijs urbem, miserosq; penates,
 Ut gemma bibat; & Sarrano dormiat ostro.
 Vt gemma bibat; & Sarrano dormiat ostro.
 Condit opes alius, defossoq; incubat auro.
 Hic stupet attonitus Rostris, hunc plausus hiantem
 Per cuneos (geminatur enim Plebisq; Patrumq;)
 Corripuit: gaudent perfusi sanguine fratrum,
 Exilioq; domos, & dulcia limina mutant,
 Atq; alio patriam quarunt sub Sole iacentem:

Agricola incuruo terram dimouit aratro,
 Hinc anni labor, hinc Patriam, paruosq; Nepotes
 Sustinet, hinc armenta bouum, meritosq; Iuuenos.
 Nec requies, quin aut pomis exuberet annus,
 Aut foetu pecorum, aut cerealis mergite culmi,
 Prouentuq; oneret sulcos, atq; horrea vincat.
 Venit hyems, teritur Sicyonia acca trapetis,
 Glande sues lati redeunt, dant arbuta Sylue.

Et varios ponit fœtus Autumnus, & alte
Mitis in apricis coquitur vindemia Saxis.

Interea pendent dulces circum oscula nati,
Casta pudicitiam seruat domus, Vbera Vacca
Lactea demittunt, pinguesq; in gramine lato
Inter se aduersis luctantur cornibus hædi.
Ipse dies agit at festos, fufusq; per herbam,
Ignis vbi in medio, & socij cratera coronant,
Te libans Lenæ vocat, petorisq; Magistris
Velocis iaculi certamina ponit in Vlmo,
Corporaq; agresti nudant prædura palastra.

Hanc olim Veteres Vitam coluere Sabini,
Hanc Remus & frater: sic fortis Hetruria creuit,
Scilicet & rerum facta est pulcherrima Roma,
Septem quæ vna sibi muro circumdedit arces.
Ante etiam sceptrum Dictæi Regis, & ante
Impia quam castis gens est epulata iuuenis,
Aureus hanc vitam in terris Saturnus agebat:
Necdum etiam audierant inflari classica, necdum
Impositos duris crepitare incudibus enses.

Idem in CVLICE.

O Bona Pastoris, si quis non pauperis vsum
Mente prius docta fastidiat, & probet illis

Omnia

*Omnia luxuria precijs incognita curis,
Quae lacerant avidas inimico pectore mentes.*

*Si non Assyrio fuerint bis lauta colore
Attalici opibus data vellera, si nitore auri
Sub laqueare domus animum non tangit avarum,
Picturaeque decus, lapidum nec fulgor in vlla
Cognitus vtilitate manet, nec pocula gratum
Alconis referent, Baetique, toreuma, nec Indi
Conchea bacca maris precio est: At pectore puro
Sape super tenero prosternit gramine corpus,
Florida cum tellus gemmantes picta per herbas
Vere notat dulci distincta coloribus arua:
Atque illum thalamo letum retinente palustri,
Ociaque invidia degentem ac fraude remota,
Pollentemque sibi, viridi cum palmitate lucens
Vitea pampineo subter coma velat amictu.
Illisant gratæ rorantes lacte Capellæ,
Et nemus, & fecunda Pales, & vallibus imis
Semper opaca novis manantia fontibus antra.*

*Quis magis optato queat esse beator auro,
Quam qui mente procul pura, sensuque probando
Non avidas agnovit opes, non tristia bella,
Nec funestra timet valida certamina classis?
Non, spolijs dum sancta Deum fulgentibus ornet
Templa, vel euectus finem transcendit habendi,
Aduersum seuis ultro caput hostibus offert.*

PARS ALTERA.

*Illi falce Deus colitur, non arte politus,
Illo colit lucos, illi Panchaica thura,
Floribus agrestes herbae variantibus assunt:
Illi dulcis adest requies, & pura voluptas,
Libera simplicibus curis: huic imminet omnis,
Dirigit huc sensus, haec cura est subdita cordi,
Quolibet ut requie victu contentus abundet,
Iucundoq; locet languentia corpora somno.*

*O pecudes ô Panes, & ô gratissima Tempe
Fontis Hamadryadum, quarum non diuite cultus
Aemulus Aescæo pastor sibi quisq; Poëta
Securam placido traducit pectore vitam.*

Q. HORATIVVS
FLACCVS, IN III.
LIBRI ODE XXIX.

*P*lerunq; grate diuitibus vices,
Mundaq; paruo sub lare pauperum
Cœna, sine auleis & ostro
Sollicitam explicuere frontem.

Idem lib. I. Ode I.

*Luctantem Icaris fluitibus Africum
Mercator metuens, ocium & oppidi*

Laudat

Laudat rura sui, mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.

Me doctarum hederæ premia frontium
Dijs miscent superis; me gelidum nemus
Nympharumq; leues cum Satyris chori
Secernunt populo, si neq; tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.

Idem in Ode xvi. Lib. II.

Viuatur paruo bene, cui paternum
Splendet in mensa tenui salinum,
Nec leues somnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.

Non enim gaze, neq; consularis
Summouet Licor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.

Scandit aratas vitiosa naues
Cura, nec turmas equitum relinquit;
Ocyor ceruis, & agente nymbos
Ocyor Euro.

Latus in presens animus, quod vltra est

V

Oderit

PARS ALTERA,

Oderit curare, & amara lento
Temperet risu: NIHIL EST AB OMNI
PARTE BEATVM.

Idem in Ode 10. libri eiusdem.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret inuidenda
Sobrius AVLA.

Sapius ventis agitur ingens
Pinus, & celsæ grauiore casu
Decidunt Turres, feriuntq; summos
Fulgmina montes.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene præparatum
Pectus. informes hyemes reducit
Iuppiter, idem

Summouet. non, si male nunc, & olim.
Sic erit, quondam Cythara tacentem
Suscitat Musam, neq; semper arcum
Tendit Apollo.

Rebus angustiis animosus, atq;
Fortis appare: sapienter idem
Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela.

IDEM

DE VITA PRIVA. 154
IDEM IN LIBRO EPODON,
Ode 2.

De laudibus Rusticæ vitæ.

Beatus ille, qui procul negocijs,
Vt prisca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet suis,
Solutus omni fœnore,
Nec excitatur classico miles truci,
Nec horret iratum mare,
Forumq; vitat, & superba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Alcis maritat populos,
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantibus greges;
Inutileisq; falce ramos amputans,
Feliciores inserit;
Aut pressa puris mella condit amphoris,
Aut tondet infirmas oueis;
Vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus aruis extulit,
Vt gaudet infitiua decerpens pyra,
Certantem & vuam purpurea,
Qua muneretur te Priape, & te Pater
Syluane, tutor finium,
Liber iacere modo sub antiquo ilice
Modo in tenaci gramine.

PARS ALTERA,

Labuntur altis interim ripis aquae,
 Queruntur in syluis aues;
 Fontesq; lymphis obstrepunt manantibus,
 Somnos quod inuitet leueis.
 At cum tonantis annus Hybernus Iouis
 Imbreis, niueisq; comparat,
 Aut trudit acreis hinc & hinc multa cane
 Apros in obstanteis plagas:
 Aut amite leui rara tendit retia,
 Turdis edacibus dolos;
 Pavidumq; leporem, & aduenam laqueo gruem,
 Iucunda captat premia:
 Quis non malorum, quas amor curas habet,
 Hæc inter obliuiscitur?
 Quod si pudica mulier in partem iuuet,
 Domum, atq; dulcibus liberos,
 Sabina qualis, aut perusta solibus
 Pernicis vxor Appuli,
 Sacrum vetustis extruat lignis focum,
 Lassi sub aduentum viri:
 Claudensq; textis cratibus latum pecus,
 Dissenta siccet vbera:
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemptas apparet,
 Non me Lucrina iuuerint conchyliis,
 Magisue Rhombus, aut Scari,
 Si quos Eois insonat a fluctibus
 Hyems ad hoc vertat mare.

Non

Non Afra auis descendat in ventrem meum,

Non Attagen Ionicus

Iucundior, quam lecta de pinguisimis

Oliua ramis arborum,

Aut herba Lapathi prata amanti, & graui

Malua salubres corpori,

Vel agna festis caesa terminalibus,

Vel hœdus ereptus Lupo.

Has inter epulas, vt iuuat pastas oueis

Videre properanteis domum,

Videre fessos vomerem inuersum boues

Collo trahenteis languido;

Positosq; vernas, ditis examen domus,

Circum renidenteis lareis.

Hæc vbi locutus, fœnerator Alphius

Iam iam futurus rusticus,

Omnem relegit idibus pecuniam,

Quærit Calendis ponere.

Idem in libro 3. Carminum,

Ode 24.

Campestres melius Scythæ,

Quorum plaustra vagas ritè trahunt domos,

Viuunt; & rigidi Gætæ,

Immetata quibus iugera liberas

Fruges, & Cererem ferunt,

Nec cultura placet longior annua;

Defunctumq; laboribus
Aequali recreat sorte vicarius,

Idem libro 2. Sermonum,
Satyr. 2.

— varia res

Vt noceant homini credas, memor illius esca
Quae simplex olim tibi sederit. at simul absis
Miscueris elixa, simul conchyliis turdis,
Dulcia se in bilem vertent, stomachoq; tumultum
Lenta feret pituita: vides ut pallidus omnis
Coena desurgat dubia.

ALBIUS TIBULLVS,
EQVES ROM.

In lib. I. Elegia. 10.

Quin igitur laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.
Ipse suas sectatur oves, at filius agnos,
Et calidam fesso comparat vxor aquam.
Sic ego sim, liceatq; caput canescere canis,
Temporis & prisca facta referre senem

Idem in libro eodem, Eleg. I.

Diuicias alius fuluo sibi congerat auro,
Et teneat culti iugera magna soli.

Quem

Quem labor assiduus vicino terreat hoste,
 Marcia cui somnos classica pulsa fugent.
 Me mea paupertas vite traducat inertem,
 Dum meus assiduo luceat igne focus.

Idem in libro eodem, Eleg. 10.

Diuitis hoc vitium est auri; non bella fuerunt
 Faginus astat cum Scyphus ante dapes.
 Non arces, non vallus erat, somnumq; petebat
 Securus varias dux gregis inter oues.

P. OVIDIUS NASO,

IN LIB. III. DE TRIST.

Elegia 4.

O Mibi care quidem semper, sed tempore duro
 Cognite, res postquam procubuere mee,
 Vt sibus edocto si quidquam credis amico,
 Viue tibi, & longè nomina magna fuge.
 Viue tibi, quantumq; potes prelustria vita,
 Seuum prelustri fulmen ab Arce venit,
 Nam quanquam soli possunt prodesse Potentes,
 Non profit potius, si quis obesse potest.
 Effugit hybernas de missa antenna procellas,
 Lataq; plus paruis vela timoris habent.
 Afficis vt summa cortex leuis innatat vnda,
 Cum graue nexa simul retia mergat onus?

PARS ALTERA,

His ego si monitis monitus prius ipse fuisset,
 In qua debebam forsitan vrbe forem.
 Dum tecum vixi, dum me leuis aura ferebat,
 Hæc mea per placidas cymba cucurrit aquas.
 Qui cadit in plano, vix hoc tamen euenit ipsum,
 Sic cadit, vt tacta surgere possit humo.
 At miser Elpenor tecto delapsus ab alto
 Occurrit Regi flebilis vmbra suo.
 Quid fuit, vt tutas agitaret Dædalus alas?
 Icarus immensas nomine signet aquas?
 Nempe quod hic alte, demissius ille volabat;
 Nam pennas ambo non habuere suas.

Crede mihi, beue qui latuit, bene vixit, & intra
 Fortunam debet quisq; manere suam.
 Non foret Eumenides orbis, si filius eius
 Stultus Achilleos non adamasset equos.
 Nec natum in flamma vidisset, in arbore natus,
 Cæpisset genitor si Phaëthonta Merops.
 Tu quoq; formida nimium sublimia semper,
 Propositiq; precor contrabe vela tui.

Idem lib.2. de Ponto.

Tempus in agrorum cultu consumere dulce est.

LVCA-

LVCANVS, IN LIB. V.
BELLI CIVIL.

— O vita tuta facultas

Pauperis, angustiꝫ, laris, o munera nondum
Intellecta Deum. quibus hæc contingere templis
Aut muris potuit? nullo trepidare tumultu
Cæsarea pulsante manu?

Idem in lib. III. bell. ciuil.

Discite quam paruo liceat producere vitam,
Et quantum natura petat. non erigit egros
Nobilis ignoto diffusus consule Bacchus:
Non auro myrrhaꝫ, bibunt, sed gurgite puro
Vita redit, satis est populis fluminisq; cereꝫ.

BOETIVS METRO:
IIII. LIB. II.

Fvgiens periculosam
Sortem sedis amœnæ,
Humili domum memento
Certus figere saxo.
Quamuis tonet ruinis
Miscens aquora ventus,
Tu conditus quieti
Felix robore valli,
Ducis serenus æuum,
Ridesq; ætheris iras.

PARS ALTERA,
EX L. ANNEI
SENECAE TRAGOE-
DIIS.

EX HERCVLE FVRENTE.

— Me mea tellus

Lare secreto, tutoq₃ tegat.
Venit ad pigros cana senectus,
Humiliq₃ loco, sed certa sedet,
Sordida parua fortuna domus
Altè virtus animosa cadit.

EX THYESTE.

STet, quicumq₃ volet, potens,
AVLAE culmine lubrico,
Me dulcis saturet quies,
Obscuro positus loco,
Leni perfruar ocio.
Nullis nota Quiritibus
Aetas per tacitum fluat.
Sic cum transferint mei
Nullo cum strepitu dies,
Plebeius moriar senex.
Illi mors grauis incubat,
Qui notus nimis omnibus
Ignotus moritur sibi.

Idem

*Humi iacentem scelera non intrant casam,
Tutusq; mensa carpitur angusta cibus.*

EX EIVSDEM OEDIPO.

Fata si liceat mihi
Fingere arbitrio meo,
Temperem zephyro leni
Vela, ne pressa graui
Spiritu antenna tremant.
Lene, sed modicum fluens
Aura, nec vrgens latus,
Ducat intrepidam ratem:
Tuta me media vebat
Vita decurrente via,
Gnosium Regem timens.
Alta dum demens petit
Artibus fidens nouis,
Certat & veras aues
Vincere, ac falsis nimis
Imperat pennis puer,
Nomen eripuit freta.
Callidus medium senex
Dedalus librans iter
Nube sub media stetit
Alitem spectans suam.
Qualis accipitris minas

Fugit,

PARS ALTERA;

Fugit, & sparsos metu
 Colligit foetus auis:
 Donec in ponto manus
 Mouit implicitas puer,
 Comes audacis via.
 Quicquid excessit modum,
 Pendet instabili loco.

EX EIVSDEM HERCV-
 LE OETHEO.

COLit hic Reges, calcet ut omnes,
 Perdatq; aliquos nullumq; leuet,
 Tantum ut noceat cupit esse potens.
 Quota pars moritur tempore fati?
 Quos felices Cynthia vidit,
 Vidit miseros abitura dies.
 Rarum est, felix idemque senex.
 Cespes, Tyrio mollior ostro
 Solet impavidos ducere somnos.
 Aurea rumpunt tecta quietem,
 Vigilesq; trahit purpura noctes.

EX EIVSDEM AGA-
 MEMNONE.

— Quicquid in altum

Fortuna tulit, ruitura leuat.
 Modicis rebus longius æuum est.
 Felix mediæ quisquis turba

parte

Parte quietus, aura stringit
Littora tuta, timidusq; mari
Credere cymbam, remo terras
Propiore legit.

Ex eiusdem Oedipo.

QVi sceptrā duro seuus imperio regit,
Timet timentes, metus in autorem redit.

Ex eiusdem Hippolyto.

Non alia magis est libera, & vitio carens,
Ritusq; melior vita quae priscos colat,
Quam quae relictis manibus sylvas amat.
Non illum amara mentis inflammat furor,
Qui se dicauit montium insontem iugis,
Non aura populi, & vulgus inuidum bonis,
Non pestilens inuidia, non fragilis fauor,
Non ille regno seruit, ac regno inuidet,
Vanos honores sequitur, aut fluxas opes,
Spei metusq; liber, haud illum niger
Edaxq; luor dente degeneri petit.
Nec scelera, populos, atq; inter vrbes sita
Nouit, nec omnes conscius strepitus pauet.

MARTIALIS, IN LIB. IX.

EPIGRAM. AD CON-

DILVM.

QVae mala sint Domini, quae serui cōmoda nescis
Condile, qui seruum te gemis esse diu.

Dat

PARS ALTERA.

Dat tibi securos vilis lecticula somnos,
 Peruigil in plumis Caius ecce iacet.
 Caius à prima tremebundus luce salutat
 Tot dominos, at tu Condile nec dominum.
 Quod debes Cai redde, inquit Phœbus, & illinc
 Cinnamus, hoc dicit Condile nemo tibi.
 Tortorem metuis? podagra chiragraq; secatur
 Caius, & mallet verbera mille pati.

CLAVDIANVS, IN LIB.
 I. IN RVFFINVM.

— Contentus honesto

Fabricius paruo spernebat munera Regum,
 Sudabatq; graui consul Serranus aratro,
 Et casa pugnaces Curios angusta tenebat.
 Hec mihi paupertas augustior, hæc mihi tecta
 Culminibus maiora tuis: tibi querit inanes
 Luxuries nocitura cibos, mihi donat inemptas
 Terra dapes: rapiant Tyrios tibi vellerà succos,
 Et picturata saturantur murice vestes,
 Hic radiant flores, & prati viua voluptas,
 Ingenio variata suo, fulgentibus illic
 Surgunt structa thoris, hic mollis panditur herba,
 Sollicitum curis non abruptura soporem.
 Turba salutantum latas tibi perstrepat edes,
 Hic auium cantus, labentis murmura riuu.

*Viuatur exiguo melius, Natura beatis
 Omnibus esse dedit, si quis cognouerit vti.
 Hæc si nota forent frueremur simplice cultu,
 Classica non fremerent, non stridula fraxinus iret,
 Non ventus quateret puppes, non machina muros,*

IDEM DE SENE, QVI
IVXTA VERONAM CONSI-
 stens, villa sua nunquam egres-
 sus esset.

Felix qui proprijs auum transegit in aruis,
 Ipsa domus puerum quem videt, ipsa senem.
 Qui baculo nitens, in qua reptauit harena
 Vnius numerat secula longa case.
 Illum non vario traxit fortuna tumultu,
 Nec bibit ignotas mobilis hospes aquas.
 Non freta mercator timuit, non classica miles,
 Non rauci lites pertulit ille fori.
 Indocilis rerum, vicine nescius vrbis,
 Aspectu fruitur liberiore poli.
 Frugibus alternis, non Consule computat annum,
 Autumnum pomis, ver sibi flore notat.
 Idem condit ager soles, idemq; reducit,
 Metiturq; suo rusticus orbe diem.
 Ingentem meminit paruo qui graminte quercum,
 Aequ.euumq; videt consensuisse nemus.
 Proxima cui nigris Verona reuotior Indi,
 Benacumq; putat littora rubra lacum.

Sed

PARS ALTERA.

*Sed tamen indomita vires, firmisq; lacertis
Aetas robustum tertia cernit auum.
Erret, & extremos alter scrutetur Iberos,
Plus habet hic vitæ, plus habet ille viæ.*

IVVENALIS SATYR. XIII.

Vivite contenti casulis, & collibus istis,
Opueri, Marsus dicebat, & Hernicus olim,
Vestinusq; senex: panem quæramus aratro
Qui satis est mensis.

Idem ibid. de Diogene.

*Sensit Alexander, testa cum vidit in illa
Magnum habitatorem, quanto felicior hic qui
Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem.*

PERSIVS SATYR. III.

— Rure paterno
*Est tibi far modicum, purum & sine labe salinum.
Quid metuas? caltrixq; foci securâ patella,
Hoc satis est.*

AVSONIVS IN LIB.

EPIGRAM.

DE AGATHOCLIS SICILIAE
REGIS FRUGALITATE.

Fama est fictilibus cœnâsse Agathoclea Regem,
Atq; abacum samio sæpe onerâsse luto,
Fercula

Fercula gemmatis cum poneret aurea vasis,

Et misceret opes pauperiemq; simul.

Querenti causam respondit; Rex ego qui sum,

Sicanie figulo sum genitore satius.

Fortunam reuerenter habe, quicumque
repente

Diues ab exili progrediêre loco.

ACTIVS SINCERVS

SANNAZ:

In Epigram. lib. ad Marin.

Caracciol.

Fortunam qui auidè vorare pergit,
Eandem malè concoquat necesse est.

MARTIALIS,

De vita beata.

Vitam qua faciunt beatiorem,
Iucundissime Martialis hæc sunt.

Res non parta labore, sed relicta,

Non ingratus ager, focus perennis,

Lis nunquam, toga rara, mens quieta,

Vires ingenuæ, salubre corpus,

Prudens simplicitas, pares amici,

Conuictus facilis, sine arte mensa,

PARS ALTERA,

Nox non ebria, sed soluta curis,
Non tristis thorus, attamen pudicus,
Somnus qui faciat breues tenebras.
Quod sis esse velis, nihilque malis;
Summum nec metuas diem, nec optes.

THOMAS MORVS.

A Gros ego haud porrectiores appeto,
Non auream aut Gygis beatitudinem.
Que sit satis sibi, vita sat eadem est mihi:
Illud NIHIL NIMIS, nimis mihi placet.

P. LOTICHIVS SE-
CVNDVS.

Ex Carmine In pagum prope Ni-
crum, libro 2. Car-
minum.

R Vra sacros Vates, gelidaeq; in vallibus vmbra.
Blandaq; graminei cespitis herba iuuant.
Lib. 3. E- Grataq; delectant ignobilis ocia vitæ;
leg. Ele. 8. Rura dapes, vmbra dat nemus, amnis aquas.

HEN-

HENRICVS PE-
TREVVS HERDE-
SIANVS,

NOBILI DOCTOQVE

FRANCISCO à Dombsdorff, ocia
cum Musis agenti ad Pa-
dum Herci-
niæ.

TV *secura tuis, Francisce, agis ocia sylvis,
Et modò Pieridùm deuenerare choros,
Et modo per virides saltus, latebrasq; ferarum,
Insequeris iaculis & cane capreolos;
Iamq; cita claudis tacitos indagine colles,
Iamq; premis rigidi per iuga montis apros:
At mihi pallentes febris depascitur artus,
Guttur & infesta torret anhelæ siti;
Nec tantum fortunatis deseruio Musis,
Fata miser quantum cogor acerba queri.
Hactenus informes potui compescere curas,
Verbaq; fortunæ (corde valente) dare:
At fera me totum voluit nunc Aula iacere,
Et terere atatis tempora dura meæ.
Forte quis afflictis ausus considerare rebus,
Ocia cum Musis grata quietus agat,
Cum furibunda graui mox illa tonitrua bello*

PARS ALTERA,

Concitat, ac tristes imperiosa minas,
Et face turbatos animos populatur operta,
Expers & medica saua cor vrit opis.

Sed tu, Castalidum non vltima cura sororum,
Excedens animis ingenioq; genus;
Qui genus & proauos, & qua non feceris ipse,
Vix tua (cum non sint pectoris) esse putas;
Dulcis amicitiae memor, optatissime, tecum
Vere frui socium versicolore sine,
Et tecum syluis, tecumq; nitentibus hortis,
Inter odoriferas viuere ruris opes.
Iam videor leni salientes murmure riuos
Visere, & Hercynijs pulcra vireta iugis,
Visere iam vales, iam prata, Padumq; sonantem,
Aërioq; feris tendere monte plagas.
Illas docta colunt Musarum numina syluas,
Ipseq; culta Padi flumina Phœbus amat.
Vndiq; Saxonica Proceres & lumina gentis,
Castra feris olim constituere iugis,
Henricusq; potens & Caesar, & impiger idem
Auceps, hinc fisco saepe fefellit aues.
Hac iuga venandi studio lustrauit, & inter
Argutas recubans saepe quieuit aues.
Hinc fera terrifici belli simulacra ciebat,
Iam nectens Vrsis retia, iamq; Lupis,
Deniq; fatales heros cum finit annos,
Hic voluit moriens ossa quiete frui;

Post obitus & humo Caesar requiescit eâdem,
 Qua placidè viuus sepe quiêrat humo.
 Hos igitur tecum saltus, nemorumq₃ recessus
 Quin colo, quos Caesar, quos coluêre Duces?
 Quin roseum, Franciscæ, sequor ver? oia membra,
 Et requies animos aurea vere iuuet.
 Temporis aureolum fugit, aureolumq₃ iuuentæ
 Ver, at hyems subitis cana redit pedibus.
 Temporis ergo fruar pariter, pariterq₃ iuuentæ
 Vere, sequens portat non meliora dies.

Ex vallibus Mans-
 feldensibus, An-
 no 1572.

FINIS.

X 3 M. TVL-

PARS ALTERA,
M. TVLLIVS CICERO,
LIBRO I. OFFIC.

Περὶ τοῦ λάθε βιώσεως:

De his, qui se à Repub. remouerunt.

MULTI autem & sunt & fuerunt, qui
eam, quam dico tranquillitatem ex-
petentes, à negocijs publicis se remoue-
runt, ad ociumque profugerunt. In his &
nobilissimi Philosophi longèque Princi-
pes, & quidam homines seueri & graues,
nec populi nec Principū mores ferre po-
tuerunt. Vixeruntque nonnulli in agris,
delectari re sua familiari. His idem propo-
situm fuit, quod & Regibus, vt ne qua re
egerent, ne cui parerent, libertate vteren-
tur, cuius proprium est sic viuere, vt velis.
Quare cum hoc commune sit potentia
cupidorum, cum his (quos dixi) ociosis,
alteri se adipisci id posse arbitrantur, si o-
pes magnas habeant, alteri si cōtenti sint
& suo, & paruo. In quo neutrorum omni-
no contemnenda est sententia. Sed & fa-
ciliior & tutior, & minus alijs grauis, aut
molesta vita est ociosorum. Fructuosior
autem hominum generi, & ad claritatem,
amplitudinemq; est aptior, eorum qui se
ad

ad Rempubicam, & ad magnas res gerendas accommodauerunt. Quapropter & his forsitan cōcedendum sit, Rempub. non capeffentibus, qui excellenti ingenio doctriņę sese dediderunt: Et his qui aut valetudinis imbecillitate, aut aliqua grauiore causa impediti, à Republ. recesserunt, cum eius administrandę potestatem alijs, laudemq; concederent. quibus autē talis nulla sit causa, si despiciere se dicant, ea que pleriq; admirentur imperia, & magistratus, his nō modo non laudi, verū etiā vitio dandū puto; quorū iudicium in eo, quod gloriam cōtemnant, & pro nihilo putent, difficile factu est non probare.

Sed videntur labores, & molestias, tum offensionum, tum repulsarū, quasi quandam ignominiā timere, & infamiam. Sunt enim, qui in rebus cōtrarijs parū sibi contentent, voluptatē seuerissimè contemnant, in dolore sint molliores, gloriam negligant, frangantur infamia: Atq; ea quidem non satis constanter.

Sed his qui habent à natura adiumenta rerū agendarū, abiecta omni cunctatione adipiscendi magistratus sunt, & gerenda Resp. est. Nec enim aliter aut regi ciuitas, aut declarari animi magnitudo potest.

PARS ALTERA, DE VIT. PRIV.

Capessentibus autē Remp. nihil minus quā Philosophis, haud scio an magis etiā & magnificentia, & despicientia adhibēda sit rerū humanarum (quam sæpe dico) & tranquillitas animi, atq; securitas. Siquidē nec anxij futuri sunt, & cum gravitate, cōstantiāq; victuri; quę eo faciliora sunt Philosophis, quo minus patent multa in eorū vita, quę fortuna feriat, & quo minus multis rebus egent; quia si quid aduersi eueniat, tam grauius cadere nō possunt. Quo circa non sine causā maiores motus animorum concitantur, maioraq; efficienda Rempub. gerētibus, quam quietis, in quo magis his & magnitudo animi est adhibenda, & vacuitas ab angoribus.

Ad rem gerendam autē qui accedit, caueat ne id modo consideret, quā res honesta sit, sed etiam vt habeat efficiendi facultatem. In quo considerandum est ipsi, ne aut temerē desperet propter ignauiam, aut nimis confidat propter cupiditatem.

In omnibus autem negocijs priusquam aggrediāre adhibenda est præparatio diligens.

Τ Ε Λ Ο Σ,

INDEX,

INDEX

RERVM ET VERBORVM MEMORABILIVM, IN HOC libello contentorum.

A.

A Eneas Syluius Principibus non obtreĉtat, sed eos leuat magnis molestijs, fol.	1
Aeneæ Syluij pater, eiusdemq; consilium,	2
Adulatores quomodo cognoscendi,	107
Adulatio qua si adaulatio dicta,	106
Aglaus Arcas,	2
Aula pelagus & mare inquietum, & monstriferum,	35.49.73.128.132
Aulici pleriq; stulti & miseri,	1.25.124
Aulicorum finis seu scopus quotuplex,	5.80.64
Aulicorum {	
Honores,	7
Potentia,	8.53.120.121
Diuitia,	10
Voluptates,	12
Pietas,	23
Aulica dieta; {	
Cibus & Potus, 17.18.19.22.71.	(85.92
Somnus, 26.72.102.	27.72
Diuersoria,	27
Itinera &	95
Peregrinationes,	95
X 5	Aulico

I N D E X.

<i>Aulico Tironi qua cogitanda,</i>	5.23.54.67
<i>Artaxerxis de Aulicis epistola,</i>	119
<i>Alphabeta aulica tria,</i>	126
<i>Ambitio Aulica,</i>	4.64
<i>Alexander Magnus,</i>	63.121.25
<i>Albertus Caesar,</i>	3
<i>Alberti Cardinalis olim & Archiepiscopi laudes,</i>	47
<i>Academici & studiosi obeundis negocijs inepti,</i>	52
<i>Amicitia Aulica,</i>	123.44.65.87.108.128

B.

<i>Barba aulica,</i>	67
<i>Barba Philosophica,</i>	96
<i>Bonorum genera varia,</i>	2
<i>Beatitudo Aulica.</i>	124
<i>Bernhardus ab Hutten Eq. Francus,</i>	36
<i>Boni Principes & Consiliarij,</i>	50.6.38.39

C.

<i>Clericum non percutiendum,</i>	46
<i>Captiuitas Aulica,</i>	48.132.63
<i>Cautissimi adulatores qui,</i>	58
<i>Cause seruit: aulica,</i>	80.64.5
<i>Ceremonia aulica,</i>	68

D.

<i>Davidis Aulica,</i>	37
<i>Dionysius Tyrannus, & eiusdem Assentator Damascus,</i>	123.108
<i>Diuitum conuiuia,</i>	85
	Diuiti-

I N D E X.

Diuitum mensis Aulicus se adiungat, 104

E.

Egestas Aulica, 60

Exilium aulicum, 48

Ebrietas aulica, 66

Expeditiones aulicae, 27

*Ericus Brunsvicensium Dux, ob rei militaris peritiã
& peregrinarum linguarũ cognitionem, aliasq̃
cũ corporis tum animi dotes, celebris,* 137

Exitus Aula, 101

F.

Furiarum quarta quæ, 126

Fortuna rota in Aula, 69

Fructus & effectus vitæ Aulicæ, 72.55

Fridericus II. Imper. 120

Fridericus III. Casar laudatiss. 6

G.

Gratia aulica, 122

Georgij Ludouici Hutteni ingenium, 42

Gyges Lydorum Rex, 2

Gigantibus aulicis quantum sit cerebri, 67

H.

Henrici Petrei Herdesianni protestatio, 36

Et in Epist. Dedic. ad D. Fichardum.

Histrionica Aulica, 68

Imago

INDEX.

I.

<i>Imago seu pictura Aulæ,</i>	109
<i>Immunitas Aulicæ nulla,</i>	67
<i>In Aula quid agatur,</i>	71

L.

<i>Linteamina, Lodices, & Lecti aulici,</i>	26.72
---	-------

M.

<i>Maris aulici</i>	<i>Venti,</i>	58
	<i>Syrtes,</i>	61
	<i>Scyllæ,</i>	ibid.
	<i>Charybdes,</i>	ibid.
	<i>Lestrygones,</i>	62
	<i>Cyclopes,</i>	ibid.
	<i>Scopuli,</i>	ibid.
	<i>Sirenes,</i>	64
	<i>Piratæ,</i>	69

<i>Menippi consultatio,</i>	2
<i>Moriones Aulici,</i>	69
<i>Myrrhina canicula, in Thesmopolidis pallium im-</i>	
<i>meiens,</i>	97

N.

<i>Navis Aulicæ sentina,</i>	71
<i>Novitates aulicæ quales,</i>	14

O.

<i>Oeconomia Aulicæ,</i>	112
<i>Oratores aulici,</i>	97
	Print-

I N D E X.

P.

<i>Principum quorundam delectus in assumendis ministris,</i>	66
<i>Principes sine delectu liberales,</i>	57
<i>Principes boni à malis Aulicis perduntur,</i>	109
<i>Pralibatores aulici miseri,</i>	69
<i>Pœnitentia aulica vera, sed sera,</i>	101.94.128
<i>Præcepta Aulica plura quam decem,</i>	102

Q.

<i>Quintuplex Aulicorum finis seu scopus,</i>	5
---	---

R.

<i>Regum Iuda & Israël plures mali quam boni,</i>	37
<i>Rex caput regni, populus membra,</i>	135
<i>Regnorum exitus, vt aleæ, incertus,</i>	123
<i>Regis & Tyranni differentia,</i>	134

S.

<i>Sigismundus Cæsar,</i>	3.66
<i>Scribam vocari,</i>	46
<i>Scriba pecuniosi,</i>	57
<i>Sorices ac tineæ aulicæ,</i>	56
<i>Stipendia & Salaria aulica,</i>	30.66.88.97
<i>Stultorum triplex ratio,</i>	5
<i>Stultorum numerus semper infinitus,</i>	1

T.

<i>Tantali Aulici,</i>	72
<i>Titulorum esse largum oportet Aulicum,</i>	102. & 103
<i>Thraſones</i>	

I N D E X.

<i>Thrasones aulici, in quibus rebus gallis gallinaceis superiores, in quibus inferiores sint,</i>	67
<i>Theſmopolis, pallio barbaꝝ verendus, quomodo euaserit in Cynicum,</i>	96
<i>Tyronis aulici quæ moleſtia, antequam admittatur,</i>	83

V.

<i>Valentinianus Imperator,</i>	121
<i>Valentinus Fuchs à Dornheim, Eq. Franc. genere & virtute clarus,</i>	40
<i>Vlrici Hutteni præſtantia,</i>	44
<i>Veſtes aulicæ diſcolores, & ſplendida,</i>	65. 67
<i>Vita priuata optima,</i>	2. 64. 128

X.

<i>Xenophonteus Socrates quid Deum rogauerit,</i>	123
---	-----

Z.

<i>Zenonis interitus in Aula,</i>	24
-----------------------------------	----

F I N I S.

IMPRESSVM FRAN-
COFVRTI AD MOENVM, A-
pud Ioannem Feyrabendt, expen-
sis Sigismundi Feyer-
abendts.



Anno M. D. LXXVII.

153 5350